

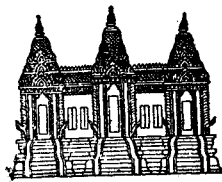
ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯក ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ទឹកសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បានណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ
ព្រះបិតាបាទ
នឹង
សេចក្តីប្រាប់ភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ និងនាគវគ្គ
តតិយភាគ
៣១

បោះពុម្ពលើកទី ២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៦

គ. ស. ១៩៦៣

សត្តនិកាយ

សំយត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តតិយោ វាគោ

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

អភិសមយសំយត្តិ

ពទ្ធវគ្គោ

[១] ឯវម្មេ សុតិ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ សា-

វត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

តត្រ ខោ កកវំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ

តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សាស្សី ។ កកវំ ឯតនវេច

បដិច្ចសមុប្បាទំ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ នំ សុណាថ

សត្តន្តបិដក
១១

សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តតិយភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

អភិសមយសំយត្ត
១១

ពុទ្ធវគ្គ
១២ ក

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តនោះ បានត្រាស់ហៅ
ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះ
ពុទ្ធជីការនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវ
បដិច្ចសមុប្បាទធម៌ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និពាណិជ្ជ

សាធុកំ មនសិករោជេ កាសិស្សាមីតិ ។ ឃី កន្លែតិ
ខោ តេ ភិក្ខុ កករោតោ បច្ចុស្សាស្មំ ។

(២) កករោ ឯតនរោច កករោ ច ភិក្ខុវេ ប-
ដិច្ចសមុប្បាទោ អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា សង្ខា-
រវ្យាប័ន្ធយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាវ្យាប័ន្ធយា ធាតុវ្យាប័ន្ធ ធាតុ-
វ្យាប័ន្ធយា សន្មាយននំ សន្មាយននវ្យាប័ន្ធយា ដស្សា
ដស្សវ្យាប័ន្ធយា វេទនា វេទនាវ្យាប័ន្ធយា តណ្ហា តណ្ហា-
វ្យាប័ន្ធយា ឧបាទានំ ឧបាទានវ្យាប័ន្ធយា ករោ កវ្យាប័ន្ធយា
យា ជាតិ ជាតិវ្យាប័ន្ធយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវ-
ទុក្ខោមនស្សនាយាសា សម្មវន្តំ ។ ឃីមេតស្ស កេ-
វលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អយំ
វិច្ឆតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ គឺថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំង-
នោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(២) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សន្ធឹក
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
សន្ធឹកជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ អាយតនៈ៦
កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះអាយតនៈ៦ ជា
បច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះ
វេទនាជាបច្ច័យ ទុក្ខទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន
ព្រោះទុក្ខទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ
សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត
និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតមានព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។
ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ។

អភិសមយសំបុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញ បដិច្ចសមុប្បាទោ

(៣) អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិវាទនិរោធិ សង្ខា-

រនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ វិញ្ញាណនិ-

រោធិ ធាម្យនិរោធិ ធាម្យនិរោធិ សន្នាយនិរោធិ-

រោធិ សន្នាយនិរោធិ ជស្សនិរោធិ ជស្សនិរោធិ

វេទនានិរោធិ វេទនានិរោធិ តណ្ហានិរោធិ តណ្ហានិ-

រោធិ ឧបាទាននិរោធិ ឧបាទាននិរោធិ កវនិរោធិ

កវនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណំ

សោកមរិទេវទុក្ខនោមនស្សតាយាសា និវដ្តន្តិ ។ ឯវ-

មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតីតិ ។

ឥនមរោច កកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ កកវតោ កាសីតិ

អភិទ្ធធាន្តិ ។ បឋមំ ។

អភិសមលសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ បដិកូសមុច្ចាទ

[៣] ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់ឥតសេស
សល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ការ
រលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ការរលត់នៃអាយតនៈ ៦
ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអាយ
តនៈ ៦ ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃ
តណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា ការរលត់នៃទុក្ខទាន ព្រោះការរលត់
នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃទុក្ខទាន ការរលត់នៃ
ជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជកមរណៈ សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តី
ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
ក៏រមែងរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង
អស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ
ហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់
ព្រះមានព្រះភាគ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៤) សាត្តិយំ វិហារតិ... បដិច្ចសមុប្បាទំ រោ
កិត្តុវេ ទេសិស្សាមិ វិភជិស្សាមិ នំ សុណាថ សាធុកំ
មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឃីវំ កន្តេតិ ខោ តេ
កិត្តុ កកវតោ បច្ចុស្សោសំ ។

(៥) កកវា ឯតទរោថ កេតមោ ច កិត្តុវេ
បដិច្ចសមុប្បាទោ អវិជ្ជាបច្ចុយា កិត្តុវេ សង្ខារា សង្ខា-
រវ្យច្ចុយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាវ្យច្ចុយា ធាម្បំ ធាម-
រូបវ្យច្ចុយា សឡាយតនំ សឡាយតនវ្យច្ចុយា ដស្សោ
ដស្សវ្យច្ចុយា វេទនា វេទនាវ្យច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហា-
វ្យច្ចុយា ឧបាទានំ ឧបាទានវ្យច្ចុយា ករោ ក-
វ្យច្ចុយា ជាតិ ជាតិវ្យច្ចុយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវ-
ទុក្ខោមនស្សនាយាសា សម្ពុទ្ធំ ។ ឃីវមេតស្ស កេវ-
លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៤) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភយាគត នឹងសំដែង នឹងញែក នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ
 ប្រពៃចុះ ភយាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលតបព្រះពុទ្ធ
 ដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(៥) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
 ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ កាយគនៈ៦
 កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះកាយគនៈ៦
 ជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន
 ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ទុក្ខទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភព
 កើតមាន ព្រោះទុក្ខទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ
 ជរាមរណៈ សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតមានព្រម ព្រោះ
 ជាតិជាបច្ច័យ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមាន
 យ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញាណិ

(៦) កកតមញ្ចុ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសំ
 តេសំ សត្តានំ តម្មំ តម្មំ សត្តនិកាយេ ជរា ជីវណតា
 ខណ្ឌំច្ចំ ចាលំច្ចំ វលិត្តបតា អាយុនោ សំហានំ ឥន្ទ្រ-
 យានំ បរិចារោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ កកតមញ្ចុ ភិក្ខុវេ
 មរណំ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្មា តម្មា សត្តនិ-
 កាយា ចុតិ បវិនតា ភេនោ អន្តរជានំ មច្ចុ មរណំ
 កាលកិរិយា ខណ្ឌំ ភេនោ ករុណ្ណវស្សំ និក្ខេហោ
 ជីវិតន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេនោ ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។ ឥតិ
 អយញ្ចុ ជរា ឥទំ ច មរណំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជរា-
 មរណំ ។

(៧) កកតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ យា តេសំ តេ-
 សំ សត្តានំ តម្មំ តម្មំ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ញាតិ
 ឡិក្កនំ និព្វតិ អភិនិព្វតិ ខណ្ឌំ ចាតុការោ អាយត-
 នានំ បដិលារោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិញ្ញ ធាតិ

(៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្លួវ ស្បែកជ្រួញជ្រើរ
 ដំណើរថយនៃកាយ ដំណើរចាស់ចុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ណា របស់
 សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្វនិកាយនោះ ។ នេះ ហៅថាជរា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមរណៈ តើដូចម្តេច ចុតិ ការយូត ការ
 បែកធ្លាយ ការបាក់ទៅ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរឆាប់ ការធ្វើមរណកាល
 ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការដាច់នៃ
 ជីវិតនៃឥន្ទ្រិយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាកសត្វនិកាយនោះ ។
 នេះ ហៅថាមរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ជរានេះ
 ផង មរណៈនេះផង នេះ ហៅថាជរានិងមរណៈ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជាតិ តើដូចម្តេច ។ កិរិយា
 កើតជាដំបូង កិរិយាកើតព្រម កិរិយាចុះចាប់ផ្តើម កិរិយាកើត កិរិយា
 វិលត្រឡប់មកកើត កិរិយាកើតប្រាកដនៃខន្ធទាំងឡាយ កិរិយាបាននូវ
 កាយគនៈ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្វនិកាយនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ជាតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវិញ្ញា

[៨] កកមោ ច កិក្ខុវេ ភវេ ។ ធម្មោ មេ កិក្ខុ-
វេ ភវេ កាមភវេ រូបភវេ អរូបភវេ អយំ វុច្ចតិ
កិក្ខុវេ ភវេ ។

[៩] កកមញ្ច កិក្ខុវេ ឧបាទានំ ។ ចត្តារិមាជិ
កិក្ខុវេ ឧបាទានានិ កាមុបាទានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលពុត្ត-
បាទានំ អន្តរាទុបាទានំ ឥទំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ ឧបាទានំ ។

[១០] កកមា ច កិក្ខុវេ តណ្ហា ។ ធម្មោ មេ
កិក្ខុវេ តណ្ហាកាយា រូបតណ្ហា សុទ្ធិតណ្ហា កន្ទ-
តណ្ហា រសតណ្ហា ដោដ្ឋតណ្ហា ធម្មតណ្ហា អយំ
វុច្ចតិ កិក្ខុវេ តណ្ហា ។

[១១] កកមា ច កិក្ខុវេ វេទនា ។ ធម្មោ មេ
កិក្ខុវេ វេទនាកាយា ចក្កសម្មស្សជ្ជា វេទនា សោ-
តសម្មស្សជ្ជា វេទនា យានសម្មស្សជ្ជា វេទនា ជីវ្ហ-
សម្មស្សជ្ជា វេទនា កាយសម្មស្សជ្ជា វេទនា មហោ-
សម្មស្សជ្ជា វេទនា អយំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ វេទនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវិគ្គ

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភព តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព^(១)នេះ មាន ៣ គឺ កាមភព ១ រូបភព ១ អរូបភព ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភព ។

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុប្បាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុប្បាទនេះ មាន ៤ គឺ កាមុប្បាទ ១ ទិដ្ឋុប្បាទ ១ សីលព្យុត្តុប្បាទ ១ អត្តវេទុប្បាទ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុប្បាទ ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះគណ្ណ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកគណ្ណនេះមាន ៦ គឺ រូបគណ្ណ ១ សទ្ធិគណ្ណ ១ គន្ធគណ្ណ ១ រសគណ្ណ ១ ផោដ្ឋគណ្ណ ១ ធម្មគណ្ណ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា គណ្ណ ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវេទនានេះមាន ៦ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ព័ន្ធស្យ ១ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ព័ន្ធស្យ ១ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ព័ន្ធស្យ ១ វេទនាកើតអំពីជីវិតសម្ព័ន្ធស្យ ១ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ព័ន្ធស្យ ១ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ព័ន្ធស្យ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនា ។

១ លំនៅនៃកំណើតសព្វ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញាណំ

[១២] កតតោ ច ភិក្ខុវេ ជស្សោ ។ ធម៌មេ
ភិក្ខុវេ ជស្សកាយា ចក្កុសម្មស្សោ សោកសម្មស្សោ
យាធសម្មស្សោ ជិវ្ហសម្មស្សោ កាយសម្មស្សោ មនោ-
សម្មស្សោ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ជស្សោ ។

[១៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សទ្សាយននំ ។ ចក្កា-
យននំ សោតាយននំ យាពាយននំ ជិវ្ហាយននំ កា-
យាយននំ មនាយននំ ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ សទ្សាយ-
ននំ ។

[១៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ នាមរូបំ ។ វេទនា
សញ្ញា ចេតនា ជស្សោ មនសិការោ ឥនំ វុច្ឆតិ
នាមំ ។ ចត្តារោ ច មហាក្កតា ចក្កនញ្ច មហាក្កតានំ
ឧបាទាយរូបំ ឥនំ វុច្ឆតិ រូបំ ។ ឥត ឥនញ្ច នាមំ
ឥនញ្ច រូបំ ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ នាមរូបំ ។

[១៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ។ ធម៌មេ
ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណកាយា ចក្កុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ
យានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោ-
វិញ្ញាណំ ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិញ្ញាណ

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះផស្សៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកផស្សៈនេះមាន ៦ គឺ ចក្ខុសម្ពុស្ស ១ សោតសម្ពុស្ស ១ យានសម្ពុស្ស ១ ជីវ្ហសម្ពុស្ស ១ កាយសម្ពុស្ស ១ មនោសម្ពុស្ស ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ផស្សៈ ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាយតនៈ ៦ តើដូចម្តេច ។ ចកាយតនៈ ១ សោតាយតនៈ ១ យានាយតនៈ ១ ជីវ្ហាយតនៈ ១ កាយាយតនៈ ១ មនាយតនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអាយតនៈ ៦ ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះនាមរូប តើដូចម្តេច ។ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ផស្សៈ ១ មនសិការៈ ១ នេះហៅថា នាម ។ មហាក្ខត្តរូប ៤ និងទុពុទាយរូប របស់មហាក្ខត្តរូប ៤ នេះហៅថា រូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមនេះផង រូបនេះផង នេះហៅថា នាមរូប ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវិញ្ញាណនេះ មាន ៦ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ សោតវិញ្ញាណ ១ យានវិញ្ញាណ ១ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ១ កាយវិញ្ញាណ ១ មនោវិញ្ញាណ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(១៦) កតមេ ច ភិក្ខុវេ សង្ការ ។ តយោមេ
ភិក្ខុវេ សង្ការ កាយសង្ការេ វចីសង្ការេ ចិត្តសង្កា-
រោ ឥមេ វុច្ចនិ ភិក្ខុវេ សង្ការ ។

(១៧) កតមា ច ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធម
អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធតាមិទិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ
អយំ វុច្ចនិ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ
អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ការ សង្ការប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។
ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
ហោតិ ។

(១៨) អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិកតនិរោធិ សង្កា-
រនិរោធិ សង្ការនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ។ បេ ។
ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ
ហោតីតិ ។ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីមិនដឹងកងទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងកងហេតុជាទីកើតទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងកងទីរលត់ទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងកងបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអវិជ្ជា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៨] ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់វេតមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញេ សម្មាបដិបទា

(១៧) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... មិច្ឆាបដិបទណ្ហ រោ
 ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សម្មាបដិបទណ្ហ តំ សុណាថ
 សាធុតំ មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឃី កន្លែតិ
 ខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្ស័ស្សំ ។

(២០) កកវា ឯតទរោថ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 មិច្ឆាបដិបទា អវិជ្ជាបច្ចុយា ភិក្ខុវេ សម្មារា សម្មា-
 រម្បច្ចុយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃីមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 មិច្ឆាបដិបទា ។

(២១) កតមា ច ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបទា អវិជ្ជាយ
 ត្រូវ អសេសវិភក្ខនិរោធិ សម្មារនិរោធិ សម្មារនិរោធិ
 វិញ្ញាណនិរោធិ ។ បេ ។ ឃីមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សម្មាបដិបទាតិ ។ តតិយំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ៤ ម្នាបដិបទ

(១៧) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគតនឹងសំដែងនូវមិច្ឆាបដិបទានិងសម្មាបដិបទា ដល់អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រវត្តចុះ
 តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះ
 មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(២០) ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះមិច្ឆាបដិបទា តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
 ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា មិច្ឆាបដិបទា ។

(២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសម្មាបដិបទា តើដូចម្តេច ការ
 រលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់ឥតមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា
 ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សម្មាបដិបទា ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២២) សារត្ថយំ វិហារតិ... វិបស្ស័ស្ស ភិក្ខុវេ ភក្កវេ

តោ អរហិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិស្ស បុព្វេ សម្មាសា
អនភិសម្ពុទ្ធិស្ស ពោធិសត្តស្សវេ សតោ ឯតនមហោសិ
កិច្ចំ វតាយំ លោកោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ជិយ្យតិ
ច មិយ្យតិ ច ចវតិ ច ឧបបជ្ជតិ ច អថ ច បនិមស្ស
ទុក្ខស្ស និស្សរណំ នប្បជាធាតិ ជរាមរណស្ស
ក្កនស្ស ធាម ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និស្សរណំ បញ្ញា-
យស្សតិ ជរាមរណស្សតិ ។

(២៣) អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស
ឯតនមហោសិ កិច្ចំ នុ ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
កីបច្ចយា ជរាមរណាន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
អភិសមយោ ជាតិយា ខោ សតិ ជរាមរណំ
ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២២] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ព្រះវិបស្សីមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ កាលនៅជាពោធិសត្វ
មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ ក្នុងកាលមុនអំពីការត្រាស់ដឹង ទ្រង់
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឧហ្ម៍ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាក
ណាស់ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំង
មិនដឹងច្បាស់ នូវការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិងមរណៈនេះ
ទៀតផង កាលណាទៅហ្ម៍ ទើបការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិង
មរណៈនេះ នឹងប្រាកដឡើងបាន ។

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ម៍កើតមាន ទើបជរានិងមរណៈកើតមាន
ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោ-
មនសិការៈថា កាលបើជាតិកើតមាន ជរានិងមរណៈក៏កើតមាន ជរានិង
មរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទយោសិ កិម្មំ ទុ
 ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ កីបច្ចយា ជាតីតិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា
 អហ្ម បញ្ញាយ អភិសមយោ ភវេ ខោ សតិ ជាតិ ហោ-
 តិ ភវប្បច្ចយា ជាតីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទយោសិ កិម្មំ ទុ ខោ សតិ ភវេ
 ហោតិ កីបច្ចយា ភវេតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហ្ម បញ្ញាយ
 អភិសមយោ ឧបាទានេ ខោ សតិ ភវេ ហោតិ
 ឧបាទានប្បច្ចយា ភវេតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទយោសិ កិម្មំ ទុ ខោ សតិ
 ឧបាទានំ ហោតិ កីបច្ចយា ឧបាទានន្តំ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា
 អហ្ម បញ្ញាយ អភិសមយោ តណ្ហាយ ខោ សតិ
 ឧបាទានំ ហោតិ តណ្ហាប្បច្ចយា ឧបាទានន្តំ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទយោសិ កិម្មំ
 ទុ ខោ សតិ តណ្ហា ហោតិ កីបច្ចយា តណ្ហាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ការពើតនៃកងទុក្ខ

ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន
 ទើបជាតិកើតមាន ជាតិកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា
 ព្រោះយោនិសាមនសិការៈថា កាលបើភពកើតមាន ជាតិកើតមាន
 ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាតែនោះ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន
 ទើបភពកើតមាន ភពកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា
 ព្រោះយោនិសាមនសិការៈថា កាលបើទុបាទានកើតមាន ភពកើតមាន
 ភពកើតមាន ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាតែនោះ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន
 ទើបទុបាទានកើតមាន ទុបាទានកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយ
 ប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសាមនសិការៈថា កាលបើតណ្ហាកើតមាន ទុបាទាន
 កើតមាន ទុបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ត្រាតែនោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាល
 អ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបតណ្ហាកើតមាន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោ និសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វេទនាយ
 ខោ សតិ តណ្ហា ហោតិ វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ
 កិម្មំ នុ ខោ សតិ វេទនា ហោតិ កិម្មច្ចយា វេទ-
 នាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 យោ និសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ដស្សេ ខោ សតិ វេទនា ហោតិ ដស្សប្បច្ចយា
 វេទនាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ សតិ ដស្សេ ហោតិ
 កិម្មច្ចយា ដស្សាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោ-
 ធិសត្តស្ស យោ និសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិ-
 សមយោ សន្យាយតនេ ខោ សតិ ដស្សេ ហោតិ
 សន្យាយតនប្បច្ចយា ដស្សាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹង
ដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើវេទនាកើតមាន
តណ្ហាក៏កើតមាន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
កាលអ្វីហ្ន៎⁺កើតមាន ទើបវេទនាកើតមាន វេទនាកើតមាន ព្រោះអ្វីជា
បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បាន
គ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើផស្សៈ
កើតមាន វេទនាក៏កើតមាន វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះ-
រិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎⁺កើតមាន ទើបផស្សៈកើតមាន ផស្សៈកើតមាន
ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី-
ពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈ
ថា កាលបើសឡាយតនៈកើតមាន ផស្សៈក៏កើតមាន ផស្សៈកើត
មាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ
ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎⁺កើតមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិគ្គេ ទុក្ខក្កសមុទយោ

សឡាយតនំ ហោតិ កឹបត្ថយា សឡាយតនន្តំ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាម្បបេ
 ខោ សតិ សឡាយតនំ ហោតិ ជាម្បបឃ្មត្ថយា
 សឡាយតនន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ សតិ
 ជាម្បបិ ហោតិ កឹបត្ថយា ជាម្បបន្តំ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណ
 ខោ សតិ ជាម្បបិ ហោតិ វិញ្ញាណាឃ្មត្ថយា ជាម-
 ្បបន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
 កឹបត្ថយា វិញ្ញាណន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ សង្ការេសុ^(១) ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
 សង្ការឃ្មត្ថយា វិញ្ញាណន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ សតិ

• កត្តបិ ហោតិ សង្ការេសុ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ការកើតនៃកងទុក្ខ

ទើបសឡាយតនៈកើតមាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹង
 ដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើនាមរូបកើតមាន
 សឡាយតនៈ ក៏កើតមាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបនាមរូបកើតមាន នាមរូប
 កើតមានព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិ-
 បស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោមនសិការៈ
 ថា កាលបើវិញ្ញាណកើតមាន នាមរូបក៏កើតមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
 វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបវិញ្ញាណកើតមាន
 វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
 នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោ-
 មនសិការៈថា កាលបើសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន វិញ្ញាណក៏កើតមាន
 វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រា
 នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារោ ហោន្តិ កឹបត្ថយា សង្ខារតិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោ និសោមនសិការោ
 អហំ បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ សតិ សង្ខារ
 ហោន្តិ អវិជ្ជាបត្ថយា សង្ខារតិ ។ ឥតិ ហិទិ អវិជ្ជាបត្ថយា
 សង្ខារ សង្ខារប្បត្ថយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ សមុ-
 ទយោ សមុទយោតិ ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិ-
 សត្តស្ស បុព្វេ អនន្តស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ
 ញ្ញាណំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ
 អាណាគោ ឧទទានិ ។

(២២) អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស

ឯតទយោសិ កឹម្មិ ខ ខោ អសតិ ជវមរណំ ន ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអ្វីជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បាន
 គ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាកើត
 មាន សង្ខារទាំងឡាយក៏កើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ មានញាណ
 កើតហើយ មានបញ្ចកកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើត
 ហើយ កងធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ស្តាប់ ក្នុងកាលមុនថា
 ការកើតឡើងព្រម ការកើតឡើងព្រម ដូច្នោះ ។

(២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្នឹងមាន ទើបជកនិងមរណៈមិនមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញ ទុក្ខក្ខន្ធិហោតោ

កិស្សំ និរោតា ជរាមរណានិរោតោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្សំ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាតិយា ខោ អសតិ ជរា-
 មរណំ ន ហោតិ ជាតិនិរោតា ជរាមរណានិរោ-
 តោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្សំ
 ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ អសតិ ជាតិ ន ហោតិ
 កិស្សំ និរោតា ជាតិនិរោតោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្សំ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ភវេ ខោ អសតិ ជាតិ ន
 ហោតិ ភវិនិរោតា ជាតិនិរោតោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្សំ ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ
 ខោ អសតិ ភវេ ន ហោតិ កិស្សំ និរោតា ភវ-
 និរោតោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្សំ
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ឧបាទានេ ខោ អសតិ ភវេ ន ហោតិ ឧបាទាននិ-
 រោតា ភវិនិរោតោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ
 ពោធិសត្តស្សំ ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ អសតិ

អភិសមយសិបុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ការលត់នៃកងវុត្ត

ការលត់នៃជពន្ធិមរណៈ ព្រោះការលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិមិនមាន ជពន្ធិមរណៈក៏មិន
 មាន ការលត់នៃជពន្ធិមរណៈ ព្រោះការលត់នៃជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបជាតិមិនមាន ការលត់នៃជាតិ ព្រោះការ
 លត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
 បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើ
 ភតមិនមាន ជាតិក៏មិនមាន ការលត់នៃជាតិ ព្រោះការលត់នៃភត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះ-
 រិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបភតមិនមាន ការលត់នៃភត
 ព្រោះការលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី-
 ពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិ-
 ការៈថា កាលបើទុក្ខមានមិនមាន ភតក៏មិនមាន ការលត់នៃភត
 ព្រោះការលត់ នៃទុក្ខមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឧទានានំ ន ហោតិ កំស្សំ និរោធា ឧទានានំនិរោ-
 ធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្ស
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 តណ្ហាយ ខោ អសតិ ឧទានានំ ន ហោតិ តណ្ហានិ-
 រោធា ឧទានានំនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កំម្ហំ នុ ខោ អសតិ
 តណ្ហា ន ហោតិ កំស្សំ និរោធា តណ្ហានិរោធាតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោ-
 មនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វេទនាយ
 ខោ អសតិ តណ្ហា ន ហោតិ វេទនានិរោធា តណ្ហា-
 និរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សំ ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កំម្ហំ នុ ខោ អសតិ វេទនា ន ហោតិ
 កំស្សំ និរោធា វេទនានិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបទុបាទានមិនមាន ការលេត្តនៃទុបាទាន ព្រោះការលេត្តនៃអ្វី ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់

ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើគណ្ណមិនមាន

ទុបាទានក៏មិនមាន ការលេត្តនៃទុបាទាន ព្រោះការលេត្តនៃគណ្ណ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះ

ដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបគណ្ណមិនមាន ការលេត្តនៃគណ្ណ

ព្រោះការលេត្តនៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី-

ពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា

កាលបើវេទនាមិនមាន គណ្ណក៏មិនមាន ការលេត្តនៃគណ្ណ ព្រោះការ

លេត្តនៃវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ

មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបវេទនាមិនមាន ការ

លេត្តនៃវេទនា ព្រោះការលេត្តនៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញេ ទុក្ខប្បន្ទិហោ

វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោធិសោមនសីកាវា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ជស្សោ ខោ អសតិ វេទនា ន
 ហោតិ ជស្សនិរោធិ វេទនានិរោធិតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ
 អសតិ ជស្សោ ន ហោតិ កិស្ស និរោធិ ជស្សនិរោ-
 ធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 យោធិសោមនសីកាវា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 សឡាយតនំ ខោ អសតិ ជស្សោ ន ហោតិ សឡា-
 យតនំនិរោធិ ជស្សនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ
 ខោ អសតិ សឡាយតនំ ន ហោតិ កិស្ស និរោធិ
 សឡាយតនំនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោធិសោមនសីកាវា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ ធាម្យបេ ខោ អសតិ សឡាយតនំ
 ន ហោតិ ធាម្យបនិរោធិ សឡាយតនំនិរោធាតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទ-
 ហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ ធាម្យបំ ន ហោតិ

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើផស្សៈមិនមាន វេទនាក៏មិនមាន ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎⁺មិនមាន ទើបផស្សៈមិនមាន ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើសឡាយតនៈមិនមាន ផស្សៈក៏មិនមាន ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃសឡាយតនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎⁺មិនមាន ទើបសឡាយតនៈមិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើនាមរូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎⁺មិនមាន ទើបនាមរូបមិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទី១៧វគ្គោ

កំស្សុ និរោធា នាម្យ្រមនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្សុ យោនិសោមនសិការា អហ្ម
 បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ អសតិ នាម្យ្របំ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណនិរោធា នាម្យ្រមនិរោធាតិ ។ អថ-
 ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្សុ ឯតទហោសិ
 កំមិ ធុ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ កំស្សុ
 និរោធា វិញ្ញាណនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្សុ យោនិសោមនសិការា អហ្ម
 បញ្ញាយ អភិសមយោ សង្ខារេ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធាតិ ។ អ-
 ថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្សុ ឯតទហោសិ
 កំមិ ធុ ខោ អសតិ សង្ខារា ន ហោន្តិ កំស្សុ
 និរោធា សង្ខារនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្សុ យោនិសោមនសិការា អហ្ម
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ អសតិ សង្ខា-
 រា ន ហោន្តិ អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន
 ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 កាលអ្វី⁺មិនមាន ទើបវិញ្ញាណមិនមាន ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះ
 ការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិ-
 សត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាល
 បើសង្ខារមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការ
 រលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិ-
 សត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វី⁺មិនមាន ទើបសង្ខារទាំង-
 ឡាយមិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានគ្រាស់ដឹងដោយ
 ប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារ
 ទាំងឡាយក៏មិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិគ្គេ ទុក្ខទ្ធនិរោធតោ

ឥតិ ហិទំ អវិជ្ជានិរោធតោ សង្ខារនិរោធតោ សង្ខារនិរោធតោ
 វិញ្ញាណនិរោធតោ ។ បេ ។ ឃរមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធតោ ហោតិ ។ និរោធតោ និរោធតាតិ
 ទោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វេ អន-
 ទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាណំ ឧទទានិ
 បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណោកោ ឧទទា-
 និតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(២៥) សត្តន្ធិបិ ពុទ្ធានំ ឃរិ វិត្តារេតព្វោ ។ សិ-
 ទិស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស...
 វេស្សកុស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្ស...កកុស្សទ្ធស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កោណិកមនស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស... កស្សបស្ស ភិក្ខុវេ ភក-
 វតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស... ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ្គ ការលត់ខែកងទុក្ខ

ព្រោះហេតុដូច្នោះ ការលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការលត់នៃអវិជ្ជា ការ
 លត់នៃវិញ្ញាណនេះ ព្រោះការលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការលត់
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានបក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មាន
 បញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ កងធម៌
 ទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ស្តាប់ ក្នុងកាលមុនថា ការលត់
 ការលត់ ដូច្នោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[៤៥] សូម្បីការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធទាំង ៧ ព្រះអង្គ ក៏បណ្តិត
 គប្បីសំដែងឲ្យធិស្ឋារតាមទំនងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 សិវ៌មានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 វេស្សក្ខមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះកកុសន្តៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ... ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ព្រះកោនាគមនៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ... ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះកស្សបៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ... ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៦) បុត្រោ មេ ភិក្ខុវេ សុម្ពាណា អនភិ-
សម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សុតោ ឯតទហោសិ កិច្ចិ
វតាយំ លោកោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ជិយ្យតិ ច
មិយ្យតិ ច ពវតិ ច ឧបបជ្ជតិ ច អថ ច បនិមស្ស
ទុក្ខស្ស និស្សរណំ ធម្មជាតាតិ ជរាមរណស្ស កុ-
ទស្ស ធាម ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និស្សរណំ បញ្ញា-
យិស្សតិ ជរាមរណស្សតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
ឯតទហោសិ កិច្ចិ នុ ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
កីបច្ចយា ជរាមរណាន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោ-
និសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ ជា-
តិយា ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា
ជរាមរណាន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិច្ចិ
នុ ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ ។ មេ ។ ករោ ... ឧទានា-
នំ... តណ្ហា... វេទនា... វស្សោ... សឡាយតនំ... ធាម្រ-
បំ... វិញ្ញាណំ... សម្មារា ហោន្តំ កីបច្ចយា សម្មារាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលគថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិន
 បានបានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ ក្នុងកាលមុន អំពីការត្រាស់ដឹង មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឧហ្ម⁺ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាកណាស់
 តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បក និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំងមិនដឹងច្បាស់នូវ
 ការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិមរណៈនេះទៀតផង កាលណាទៅ
 ហ្ម⁺ ទើបការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិមរណៈនេះ នឹងប្រាកដ
 ឡើងបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា កាលអ្វីហ្ម⁺កើតមាន ទើបជរានិមរណៈកើតមាន ជរានិមរណៈកើត
 មាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះក៏បានត្រាស់
 ដឹងដោយប្រាថ្នា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិកើតមាន
 ជរានិមរណៈក៏កើតមាន ជរានិមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ម⁺
 កើតមាន ទើបជាតិកើតមាន ។ បេ ។ ភព ... ។ បុព្វា ... ភណ្ណ ...
 វេទនា... ផស្សៈ ... សឡាយតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ... ទើបសង្ខារ
 ទាំងឡាយកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវិញ្ញ ទុក្ខក្ខន្ធហោគោ

តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ សតិ សង្ខារ
 ហោន្តិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។ ឥតិ ហិទំ អវិជ្ជា-
 បច្ចយា សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃវ-
 មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អន-
 ទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាណំ ឧទទានិ
 បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណាគោ ឧទទានិ ។

(២៧) តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ កិម្ម
 នុ ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ កិស្ស
 និរោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ជាតិយា ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ
 ជាតិនិរោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ តស្ស មហ្មំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ កិម្ម នុ ខោ អសតិ ជាតិ
 ន ហោតិ ។ បេ ។ ភវេ... ឧទានានំ... តណ្ហា...
 វេទនា... វិស្សា... សឡាយតនំ... ធាម្រ្មំ... វិញ្ញាណំ...

ឥតសមយស័យុត្ត ពុទ្ធវិទ្ធិ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានគ្រាស់ជីវិតដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏
 កើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាចម្លើយ ។ ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាចម្លើយ វិញ្ញាណ
 នេះកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាចម្លើយ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មាន
 វិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
 ស្តាប់ក្នុងកាលមុនថា ការកើតឡើងព្រម ការកើតឡើងព្រម ដូច្នោះ ។

(២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា កាលអ្វីហ្នឹងមាន ទើបជរានឹងមរណៈមិនមាន ការរលត់នៃជរានឹង
 មរណៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះក៏បាន
 គ្រាស់ជីវិតដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិ
 មិនមាន ជរានឹងមរណៈក៏មិនមាន ការរលត់នៃជរានឹងមរណៈ ព្រោះការ
 រលត់នៃជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមានសេចក្តីគ្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្នឹងមាន ទើបជាតិមិនមាន ។ បេ ។ ភព... ។ ធុទាន...
 ភណ្ណា ... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយននៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារោ ន ហោន្តិ កិស្សំ និរោធិា សង្ខារនិរោធាតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោ និសោមនសិការា អហ្ម
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ អសតិ សង្ខារ
 ន ហោន្តិ អវិជ្ជានិរោធិា សង្ខារនិរោធាតិ ។ ឥតិ
 ហិទំ អវិជ្ជានិរោធិា សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា
 វិញ្ញាណនិរោធា ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិា រោតិ ។ និរោធិា និរោធាតិ
 ខោ មេ ភិក្ខុវេ ឬព្វេ អនន្តស្សតសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទទានិ ញ្ញាណំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា
 ឧទទានិ អាណាគោ ឧទទានិតិ ។ នសមី ។

ពុទ្ធវគ្គោ បរិមោ ។

តិល្បូ ឧទ្ធានំ ភិវិទិ

ទេសនាវិកង្គំ បដិបទព្វ

វិបស្សំ សិទ្ធិ ច វេស្សក្ក

កក្កុសន្ទោ កោណគមនោ ច កស្សនោ

មហាសក្យមុទំ ច កោតមោតិ ។

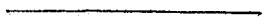
សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃ
អ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គយៈគតនោះ ក៏បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា
ព្រោះយោនិសាមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយ
ក៏មិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ។ ព្រោះហេតុ
ដូច្នោះ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ វែមង
មានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គយៈគត មានចក្កកើតហើយ
មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ
មានពន្លឺកើតហើយ កងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់កង
កាលមុនថា ការរលត់ ការរលត់ ដូច្នោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ពុទ្ធសូត ១ ។

បញ្ចវគ្គនៃពុទ្ធសូតនោះគឺ

- ទេសនាវគ្គ ១ បដិបត្តា ១ ព្រះវិបស្សី ១ ព្រះសិវ័ ១
- ព្រះវេស្សគូ ១ ព្រះកកុសន្ទៈ ១ ព្រះរកានាគមនៈ ១ ព្រះ
- កស្សបៈ ១ ព្រះមហាសក្យមុនីគោតម ១ ។

អាហារវិគ្គោ

(២៨) ឃុំថ្ម សុតិ ។ ឃុំកំ សមយំ គគរ ភា-

វត្តយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្ស អាហមេ ។

ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អាហារា ក្ខតានិ វា សត្តានិ បិតិយា

សង្កវេសីនិ វា អនុគហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កវ-

ឡីការោ អាហារោ ឡិឡារិកោ វា សុខុមោ វា ជស្សោ

ទុតិយោ មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ ចតុត្តំ ។

តមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ក្ខតានិ វា សត្តា-

និ បិតិយា សង្កវេសីនិ វា អនុគហាយ ។

អាហារវិគ្គ

(២៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពាន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤
 តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះ
 ដល់ពួកសម្បវេសីសត្វផង(១) ។ អាហារទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡិ-
 កាកហារ ដីត្រាតត្រាតក្តី ល្អិតក្តី (ជាទី ១) ផស្ស្សហារ ជាទី ២
 មនោសញ្ចេតនាហារ ជាទី ៣ វិញ្ញាណហារ ជាទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អាហារទាំង ៤ នេះឯង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅ
 បាននៃពួកកូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្បវេសីសត្វផង ។

១ សត្វពុទ្ធសាសនាសម្បវេសី ក្នុងកំណើតទាំង ៤ នោះ ពួកសត្វ
 ដែលជាអណ្តូងកំណើត និងដលាម្តុំកំណើត ដែលមិនទាន់ញាស់ចេញមកនិងមិនទាន់កើត
 ចេញមកនៅឡើយ ហៅថា សម្បវេសី លុះញាស់ចេញ កើតចេញហើយ ហៅថា ភូត ។
 ចំណែកសំសេទនៈកំណើត និងទប់ធាតុកំណើត ដែលកើតក្នុងខណៈចិត្តជាបឋម ហៅថា
 សម្បវេសី តាំងអំពីខណៈនាគម្រប់ពីរទៅ ហៅថាភូត ឬក៏កើតដោយនិរយាបចំណា បើមិន
 ទាន់ផ្លាស់និរយាបចំនោះទេ ហៅថាសម្បវេសីដែរ លុះផ្លាស់និរយាបចំនោះទៅហើយ ហៅថា
 ភូតដែរ ។ មួយវិញទៀត សត្វដែលកើតហើយ មិនកើតទៅទៀត ហៅថាភូត បានដល់
 ព្រះវិណាស្រព សត្វដែលមិនទាន់លះចំណែកសំយោជនៈបាន នៅស្វែងរកសម្បវេសីទៅទៀត
 ហៅថាសម្បវេសីដែរ បានដល់សេចក្តីបុគ្គល និងបុព្វិដ្ឋាន (អដ្ឋិកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៧) ឥមេ ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា កិ-
 ណិទានា កិសម្មទយា កិជាតិកា កិបកវំ ។ ឥមេ
 ចត្តារោ អាហារា តណ្ហានិទានា តណ្ហាសម្មទយា
 តណ្ហាជាតិកា តណ្ហាបកវំ ។ តណ្ហា ចាយំ ភិក្ខុវេ
 កិណិទានា កិសម្មទយា កិជាតិកា កិបកវំ ។
 តណ្ហា វេទនានិទានា វេទនាសម្មទយា វេទនាជាតិកា
 វេទនាបកវំ ។ វេទនា ចាយំ ភិក្ខុវេ កិណិទានា
 កិសម្មទយា កិជាតិកា កិបកវំ ។ វេទនា ដស្សនិ-
 ទានា ដស្សសម្មទយា ដស្សជាតិកា ដស្សប្បកវំ ។
 ដស្សា ចាយំ ភិក្ខុវេ កិណិទានោ កិសម្មទ-
 យោ កិជាតិកោ កិបកវោ ។ ដស្សា សឡាយ-
 តននិទានោ សឡាយតនសម្មទយោ សឡាយតន-
 ជាតិកោ សឡាយតនប្បកវោ ។ សឡាយតនព្នុំនិ
 ភិក្ខុវេ កិណិទានំ កិសម្មទយំ កិជាតិកំ កិបកវំ ។
 សឡាយតនំ ពាម្រុបនិទានំ ពាម្រុបសម្មទយំ ពាម្រុប-
 ជាតិកំ ពាម្រុបប្បកវំ ។ ពាម្រុបព្នុំនិ ភិក្ខុវេ កិណិទានំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាហារទាំង ៤ នេះ មានអ្វីជា
ហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ អាហារ
ទាំង ៤ នេះ មានតណ្ហាជាហេតុ មានតណ្ហានាំឲ្យកើត មានតណ្ហា
ជាកំណើត មានតណ្ហាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហានេះ
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
តណ្ហា មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនានាំឲ្យកើត មានវេទនាជាកំណើត
មានវេទនាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនានេះ មានអ្វី
ជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
វេទនា មានផស្សៈជាហេតុ មានផស្សៈនាំឲ្យកើត មានផស្សៈជា
កំណើត មានផស្សៈជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះផស្សៈនេះ
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
ផស្សៈ មានសឡាយតនៈជាហេតុ មានសឡាយតនៈនាំឲ្យកើត មាន
សឡាយតនៈជាកំណើត មានសឡាយតនៈជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះសឡាយតនៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត
មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ សឡាយតនៈនេះ មាននាមរូប
ជាហេតុ មាននាមរូបនាំឲ្យកើត មាននាមរូបជាកំណើត មាននាមរូប
ជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះនាមរូបនេះ មានអ្វីជាហេតុ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវត្តេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធនា

ក៏សមុទយំ ក៏ជាតិកំ ក៏បករំ ។ ធាម្បបំ វិញ្ញាណនិទានំ វិញ្ញាណសមុទយំ វិញ្ញាណជាតិកំ វិញ្ញាណប្បករំ ។ វិញ្ញាណញ្ចំនំ ភិក្ខុវេ ក៏និទានំ ក៏សមុទយំ ក៏ជាតិកំ ក៏បករំ ។ វិញ្ញាណំ សង្ការនិទានំ សង្ការសមុទយំ សង្ការជាតិកំ សង្ការប្បករំ ។ សង្ការា ចិមេ ភិក្ខុវេ ក៏និទានា ក៏សមុទយា ក៏ជាតិកា ក៏បករា ។ សង្ការា អវិជ្ជានិទានា អវិជ្ជាសមុទយា អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាបករា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ការា សង្ការប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[៣០] អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធនា សង្ការនិរោធនា សង្ការនិរោធនា វិញ្ញាណនិរោធនា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធនា ហោតិ ។ បឋមំ ។

អភិសេយសំយុត្ត រាហាវជ្ជ ការលត់.១៤១តងទុក្ខ

មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ នាមរូប
 មានវិញ្ញាណជាហេតុ មានវិញ្ញាណនាំឲ្យកើត មានវិញ្ញាណជាកំណើត
 មានវិញ្ញាណជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណនេះ មានអ្វី
 ជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
 វិញ្ញាណ មានសង្ខារជាហេតុ មានសង្ខារនាំឲ្យកើត មានសង្ខារជា
 កំណើត មានសង្ខារជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសង្ខារទាំង-
 ឡាយនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជា
 ប្រភព ។ សង្ខារទាំងឡាយ មានអវិជ្ជាជាហេតុ មានអវិជ្ជានាំឲ្យកើត
 មានអវិជ្ជាជាកំណើត មានអវិជ្ជាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ
 កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៣០] ការលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការលត់ឥតមាន
 សេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការលត់ នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការលត់នៃសង្ខារ
 ។ បេ ។ ការលត់ នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
 ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខីទាវវិញ្ញា

[៣០] សាវត្ថុយំ វិហរតិ . . . ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
 អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ បិតិយា សម្ពវេសំនំ វា
 អនុគហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កវឌ្ឍីការោ អា-
 ហារោ ឌីណ្ណវិកោ វា សុខុមោ វា ជស្សោ ទុតិយោ
 មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ ចតុត្ថំ ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ
 បិតិយា សម្ពវេសំនំ វា អនុគហាយាតិ ។

[៣២] ឯវិ វុត្តោ អាយស្មា មោលីយដក្កនោ
 ភគវន្តំ ឯតទលេច កោ ទុ ខោ ភន្តោ វិញ្ញាណាហារិ
 អាហារេតីតិ ។ នោ កកល្លោ បញ្ញោតិ ភគវា អលេច
 អាហារេតីតិ អហំ ន វនាមិ អាហារេតីតិ ពាហំ វទេយ្យិ
 តត្រស្សី កកល្លោ បញ្ញោ កោ ទុ ខោ ភន្តោ អាហារេតីតិ
 ឯវត្តាហំ ន វនាមិ ឯវិ មំ អវទន្តំ យោ ឯវិ បុច្ឆេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣១] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំង
 នៅបាននៃកូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្ភវេសីសត្វផង ។
 អាហារទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡីកាកហារ ដំគ្រោតគ្រោតក្តី
 ល្អិតក្តី (ជាទី ១) ផស្ស្សហារ ជាទី ២ មរោសពោតនាហារ ជាទី ៣
 វិញ្ញាណហារ ជាទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារទាំង ៤
 នេះឯង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃកូតសត្វផង ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់ពួកសម្ភវេសីសត្វផង ។

[៣២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះមោលីយផគនមានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលសួរ នូវព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស្តីនូវវិញ្ញាណ-
 ហារ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះ មិនត្រូវទេ ដូច្នោះ
 ហើយទើបត្រាស់ថា គថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស្តីដូច្នោះ
 ឡើយ ប្រសិនបើគថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស្តី ដូច្នោះ ប្រស្នា
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស្តី ដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹង
 ពាក្យគថាគតហើយ តែថា គថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាង
 នេះ បុគ្គលណាសួរ ចំពោះគថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវេទ្ធ អាហារប្បញ្ញា

កើស្ស ទុ ខោ កន្លេ វិញ្ញាណាហារោតិ ឯស កក្កោ
 បញ្ញោ តត្រ កក្កំ វេយ្យាករណំ វិញ្ញាណាហារោ
 អាយតី បុណ្ណាភិទិព្វត្តយា^(១) តស្មី ក្រតេ សតិ ស-
 ឡាយតនំ សឡាយតនប្បត្តយា ជស្សោតិ ។

[៣៣] កោ ទុ ខោ កន្លេ ធុសតីតិ ។ ខោ
 កក្កោ បញ្ញោតិ កក្កា អរោច ធុសតីតិ អហំ ន វេទា-
 មិ ធុសតីតិ ទាហំ វេទេយ្យំ តត្រស្ស កក្កោ បញ្ញោ
 កោ ទុ ខោ កន្លេ ធុសតីតិ ឯវញ្ញាហំ ន វេទាមិ ឯវិ
 មំ អវេទន្តំ យោ ឯវិ បុត្តេយ្យ កក្កបត្តយា ទុ ខោ កន្លេ
 ជស្សោតិ ឯស កក្កោ បញ្ញោ តត្រ កក្កំ វេយ្យាករណំ
 សឡាយតនប្បត្តយា ជស្សោ ធុស្សប្បត្តយា វេទនាតិ ។

---

១ ឧ, ម. ឯត្តន្តរេ បច្ចុយោតិ ពាយោ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវិត្ត ការសាតស្សអរាអាហារ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិញ្ញាណាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ដូចម្តេច
 ហ្ន ដូច្នោះ ប្រស្នានេះរបស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករណ៍ចំ-
 ពោះប្រស្នានោះថា វិញ្ញាណាហារ គឺបដិសន្ធិចិត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃ
 កិរិយាកើត ក្នុងភពថ្មីទៀត គឺនាមរូបតទៅ, កាលបើការកើតក្នុងភព
 ថ្មីទៀត គឺនាមរូបនោះ កើតមានហើយ, សឡាយតនៈក៏កើតមាន
 ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ។

[៣៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន តែងពាល់ត្រូវ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប
 ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្នតែងពាល់ត្រូវដូច្នោះទេ ប្រសិន
 បើតថាគតពោលថា នរណាហ្នតែងពាល់ត្រូវដូច្នោះ ប្រស្នាថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន តែងពាល់ត្រូវដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យ
 តថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ
 បុគ្គលណាសួរ ចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផស្សៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន ដូច្នោះ ប្រស្នា
 នេះ របស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករណ៍ចំពោះប្រស្នានោះថា
 ផស្សៈ កើតមានព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះ
 ផស្សៈជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣២] កោ ទុ ខោ កន្តេ វេទយតីតិ ។ ខោ
 កល្យោ បញ្ញាតិ ភកវា អភេច វេទយតីតិ អហំ ន វនា-
 មិ វេទយតីតិ ពាហំ វទេយ្យំ តត្រស្ស កល្យោ បញ្ញា
 កោ ទុ ខោ កន្តេ វេទយតីតិ ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវិ
 មិ អវនន្តំ យោ ឯវិ បុត្តេយ្យ កីបត្តយា ទុ ខោ កន្តេ
 វេទនាតិ ឯស កល្យោ បញ្ញា តត្រ កល្យំ វេយ្យាក-
 វណំ ធិស្សប្បត្តយា វេទនា វេទនាបត្តយា តត្ត្យាតិ ។

[៣៥] កោ ទុ ខោ កន្តេ តត្ត្យាយតីតិ^(១) ។ ខោ
 កល្យោ បញ្ញាតិ ភកវា អភេច តត្ត្យាយតីតិ អហំ ន
 វនាមិ តត្ត្យាយតីតិ ពាហំ វទេយ្យំ តត្រស្ស កល្យោ
 បញ្ញា កោ ទុ ខោ កន្តេ តត្ត្យាយតីតិ ឯវញ្ញាហំ
 ន វនាមិ ឯវិ មិ អវនន្តំ យោ ឯវិ បុត្តេយ្យ

---

១ ឧ.ម. ឥសតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎តែងទទួលយក ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប
 ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎តែងទទួលយក ដូច្នោះទេ
 ប្រសិនបើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎តែងទទួលយកដូច្នោះ ប្រស្នាថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទទួលយកដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នា
 នឹងពាក្យតថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ បុគ្គលណាសួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ
 ប្រស្នានេះរបស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករណ៍ចំពោះប្រស្នានោះ
 ថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះ
 វេទនាជាបច្ច័យ ។

(៣៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងតក់ស្លុត ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប
 ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎តែងតក់ស្លុតដូច្នោះទេ ប្រសិន
 បើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎តែងតក់ស្លុតដូច្នោះ ប្រស្នាថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎តែងតក់ស្លុតដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យតថាគត
 ហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ បុគ្គល
 ណាសួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវត្តេ អាហារប្បញ្ញា

កឹបច្ចុយា នុ ខោ កន្លេ តណ្ហាតិ ឯស កក្កោ

បញ្ញា តត្រ កក្កំ វេយ្យាករណំ វេទនាបច្ចុយា

តណ្ហា តណ្ហា បច្ចុយា ឧបាទានន្តិ ។

[៣៦] កោ នុ ខោ កន្លេ ឧបាទិយតីតិ ។

នោ កក្កោ បញ្ញាតិ កក្កវា អរោច ឧបាទិយតីតិ

អហំ ន វនាមិ ឧបាទិយតីតិ ចាហំ វេទយ្យំ តត្រស្ស

កក្កោ បញ្ញា កោ នុ ខោ កន្លេ ឧបាទិយតីតិ

ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវំ មិ អវនន្តិ យោ ឯវំ ចុត្តយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវិទ្ឋ ការសាកសួររាមណា

ដ៏ចម្រើន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ ប្រស្នានុរំរបស់
 បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករណ៍ ចំពោះប្រស្នានោះថា តណ្ហា
 កើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ទុក្ខទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជា
 បច្ច័យ ។

(៣៦) បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងប្រកាន់មាំ ។ ព្រះ

មានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើបត្រាស់ថា
 តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎តែងប្រកាន់មាំដូច្នោះទេ ប្រស្នាថា បតិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងប្រកាន់មាំដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យ
 តថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ
 បុគ្គលណា សួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ក៏បច្ចុយា នុ ខោ ភន្តេ ឧបាទានន្ទំ ឃីស កល្យា
 បញ្ញា តត្រ កល្យំ វេយ្យករណំ តណ្ហាបច្ចុយា ឧ-
 បាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុយា ភវេតិ ។ បេ ។ ឃីមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(៣៧) ធន្ទំ ត្រូវ ដក្កន ដស្សាយតនានំ មសេ-
 សវិភកនិរោធា ដស្សនិរោធា ដស្សនិរោធា វេទនា-
 និរោធា វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធា តណ្ហានិរោធា
 ឧបាទាននិរោធា ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធា ភវនិ-
 រោធា ជាតិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជវមរណំ សោ-
 កបវិនេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសា និរុដ្ឋន្ទំ ។ ឃីមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។
 ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុពុទ្ធនកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ
 ប្រស្នា⁺នុះរបស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករណ៍ចំពោះប្រស្នា⁺នោះ
 ថា ទុពុទ្ធនកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះ
 ទុពុទ្ធនជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់⁺
 រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

(៣៧) ម្នាលដក្ខន ឯការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់ឥត

មានសេសសល់នៃផស្សៈយុគនេះទាំង ៦ ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការ
 រលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា ការរលត់
 នៃទុពុទ្ធន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់
 នៃទុពុទ្ធន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជពមរណៈ
 សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត នឹងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អុលចិត្ត ក៏រមែងរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់ទៅ
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់⁺ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ជិវាមណាឡុបដានំ

(៣៨) សាវត្ថុយំ វិហារតិ... យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជិវាមណំ ធម្មជាទន្តិ
 ជិវាមណាសមុទយំ ធម្មជាទន្តិ ជិវាមណានិរោធំ ធម្ម-
 ជាទន្តិ ជិវាមណានិរោធតាមនីបដិបទំ ធម្មជាទន្តិ ។
 ជាតី ។ បេ ។ ភវំ... ឧបាទានំ... តណ្ហំ... វេទនំ... ដស្សំ...
 សឡាយតនំ... ធាម្យបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ ធម្មជាទន្តិ
 សង្ខារសមុទយំ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារនិរោធំ ធម្មជាទន្តិ
 សង្ខារនិរោធតាមនីបដិបទំ ធម្មជាទន្តិ ។ ន មេ តេ
 ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា
 សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន
 ច បទ តេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញតំ វា ព្រហ្មញ្ញតំ វា
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈជាដើម

[៣៨] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈ មិនដឹង

ច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់ នូវទីរលត់នៃ

ជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបត្តា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃ

ជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ រេ ។ នូវកត ។... នូវទុប្បាទន ... នូវ

តណ្ហា ... នូវវេទនា ... នូវផស្សៈ ... នូវសឡាយតនៈ ... នូវនាម-

រូប ... នូវវិញ្ញាណ ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់

នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនដឹង

ច្បាស់នូវបដិបត្តា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតមិនរាប់ថាសមណៈក្នុងពួក

សមណៈផង មិនរាប់ថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះសមណ-

ព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញ

ផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយបញ្ជាដ៏ទុក្ខមរេស្ម័នឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣៧] យេ ក ខោ គេចំ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បដានន្តំ ជរាមរណសមុទយំ
 បដានន្តំ ជរាមរណានិរោធំ បដានន្តំ ជរាមរណានិរោ-
 ធកាមិនីបដិបទំ បដានន្តំ ។ ជាតី ។ មេ ។ កវំ...
 ឧបាទានំ... តណ្ហំ... វេទនំ... ជស្សំ... សន្យាយតនំ...
 នាម្រាបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ បដានន្តំ សង្ខារសមុទយំ
 បដានន្តំ សង្ខារនិរោធំ បដានន្តំ សង្ខារនិរោធកាមិនី-
 បដិបទំ បដានន្តំ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រា-
 ហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ
 សាមញ្ញតញ្ច ព្រហ្មញ្ញតញ្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិក្ខុណា សច្ចិកត្តា ឧបសម្ពុជ្ជំ វិហារន្តិតំ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃ
 ជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ រេ ។ នូវភព ...
 នូវទុព្វាន ... នូវភណ្ណា ... នូវវេទនា ... នូវផស្សៈ ... នូវសឡា-
 យតនៈ ... នូវនាមរូប ... នូវវិញ្ញាណ ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃ
 សង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបតថាគត រាប់ថាសម-
 ណៈក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះថា
 សមណព្រាហ្មណ៍មានកាយទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខមរមស្ម័គ្រឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស អាហារវត្តេ ជិវមរណាឡាដានំ

(៤០) សាវត្ថុយំ វិហារតិ... យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេ ធម្មេ ធម្មជាទន្តិ
 ឥមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ ធម្មជាទន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ
 និរោធំ ធម្មជាទន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធកាមនី-
 បដិបទំ ធម្មជាទន្តិ ។ កតមេ ធម្មេ ធម្មជាទន្តិ ក-
 តមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ ធម្មជាទន្តិ កតមេសំ
 ធម្មានំ និរោធំ ធម្មជាទន្តិ កតមេសំ ធម្មានំ និរោធក-
 មនីបដិបទំ ធម្មជាទន្តិ ។ ជរាមរណំ ធម្មជាទន្តិ
 ជរាមរណសមុទយំ ធម្មជាទន្តិ ជរាមរណនិរោធំ ធម្ម-
 ជាទន្តិ ជរាមរណនិរោធកាមនីបដិបទំ ធម្មជាទន្តិ ។
 ជាតិ ។ បេ ។ ភវំ... ឧបាទានំ ... ភណ្ណំ ... វេទនំ ...
 ជស្សំ... សន្នាយតនំ... ធាម្បបំ ... វិញ្ញាណំ ... សង្ខារេ
 ធម្មជាទន្តិ សង្ខារសមុទយំ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារនិ-
 រោធំ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារនិរោធកាមនីបដិបទំ ធម្មជា-
 ទន្តិ ។ ឥមេ ធម្មេ ធម្មជាទន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ សមុ-
 ទយំ ធម្មជាទន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធំ ធម្មជាទន្តិ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវឯកមរណៈជាដើម

(៤០) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំង
 នេះ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌នេះ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតនៃធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់
 នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌អ្វី ។ ឆឺ មិនដឹងច្បាស់នូវជរា-
 មរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់
 នូវទីរលត់នៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់នៃជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព ... នូវទុប្បាទាន ...
 នូវតណ្ហា ... នូវវេទនា ... នូវផស្សៈ ... នូវសឡាយភនៈ ... នូវ
 នាមរូប ... នូវវិញ្ញាណ ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹង
 ច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ
 មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតនៃធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់ នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ នប្បជានន្តំ ។
 នមេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ
 វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា
 ន ច បន តេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញកំ វា ព្រាហ្មញ្ញកំ
 វា និរោធិ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ
 វិហារន្តំ ។

(៤០) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេ ធម្មេ បជានន្តំ ឥមេសំ ធម្មានំ ស-
 មុទយំ បជានន្តំ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធិ បជានន្តំ ឥ-
 មេសំ ធម្មានំ និរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ បជានន្តំ ។ កត-
 មេ ធម្មេ បជានន្តំ កតមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ បជាន-
 នន្តំ កតមេសំ ធម្មានំ និរោធិ បជានន្តំ កតមេសំ
 ធម្មានំ និរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ បជានន្តំ ។ ជរាមរណំ
 បជានន្តំ ជរាមរណាសមុទយំ បជានន្តំ ជរាមរណានិរោ-
 ធិ បជានន្តំ ជរាមរណានិរោធតាមិទ្ធិបដិបទំ បជានន្តំ ។
 ជាតី ។ បេ ។ ភវំ... ឧទានានំ... តត្ថា... វេទនំ... ធម្មស្សំ...
 សទ្ធាយននំ... ចាម្រុបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ បជានន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍នោះ គឺថាគត មិនរាប់ថាស-
 មណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនរាប់ថាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង
 ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងមិនធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ មិនសម្រេចនូវសាមញ្ញផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយបញ្ជាដ៏ទុក្ខម-
 របស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ ។

(៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌
 ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ដឹងច្បាស់នូវធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវទី
 រលត់នៃធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌អ្វី ។
 គឺ ដឹងច្បាស់នូវជកមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជកមរណៈ
 ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជកមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់នៃជកមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព ... នូវ
 ទុណ្ណា ... នូវវេទនា ... នូវផស្សៈ... នូវសឡាយ-
 តនៈ ... នូវនាមរូប ... នូវវិញ្ញាណ ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវត្តេ សម្មទិដ្ឋិប្បញ្ញា

សង្ខារសមុទយំ បដានន្តំ សង្ខារនិរោធិំ បដានន្តំ
 សង្ខារនិរោធតាមិដ្ឋបដិបទំ បដានន្តំ ។ ឥមេ ធម្ម
 បដានន្តំ ឥមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ បដានន្តំ ឥមេសំ
 ធម្មានំ និរោធិំ បដានន្តំ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធតាមិដ្ឋ-
 បដិបទំ បដានន្តំ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បដាយស្មន្តោ
 សាមញ្ញត្តញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្តញ្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតំ ។ ចតុត្តំ ។

(៤២) សាវត្ថយំ វិហារតិ អថខោ អាយស្មា
 កត្វានតោត្តោ^(១) យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្តា កកវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្តោ ខោ អាយស្មា កត្វានតោត្តោ
 កកវន្តំ ឯតទរោច សម្មានិដ្ឋិ សម្មានិដ្ឋិតំ កន្លេ វច្ឆតិ
 កត្តាវតា នុ ខោ កន្លេ សម្មានិដ្ឋិ ហោត្តិតំ ។

---

១ ឧ. ពហុយនតោត្តោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការសាកសួរអំពីសម្មាទិដ្ឋិ

ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹង
 ច្បាស់នូវបដិបត ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទី
 កើតនៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់
 នូវបដិបត ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបតែថាគត រាប់ថាជាសមណៈ
 ក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះថា
 សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមររបស់
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៤២) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថិ ... គ្រានោះ ព្រះកូន-
 គោត្រមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះកូនគោត្រមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះ
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសម្មាទិដ្ឋិ តើ
 កើតមាន ដោយហេតុប៉ុណ្ណានយ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៤៣] ទ្វយទិស្សតោ ខោយំ កក្កាទ លោកោ
 យេកុយ្យេន អត្តិតញ្ចេវ នត្តិតញ្ច ។ លោកេសម្មនយំ
 ច ខោ កក្កាទ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ
 យា លោកេ នត្តិតា សា ន ហោតិ ។ លោកេនិរោជំ
 ខោ កក្កាទ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ យា
 លោកេ អត្តិតា សា ន ហោតិ ។ ឧទាយុទានានាភិ-
 ជេសេវិនិពោ ខោយំ កក្កាទ លោកោ យេកុយ្យេន
 តញ្ចាយំ ឧទាយុទានានំ ចេតសោ អនិដ្ឋានំ អភិ-
 វេសានុសយំ ន ឧបេតិ ន ឧទានិយតិ នាជិដ្ឋាតិ អត្តា
 មេតិ ។ ទុក្ខមេវ ឧប្បជ្ឈមាទំ ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខំ និរុដ្ឋ-
 មាទំ និរុដ្ឋតីតិ ន កត្វតិ ន វិចិត្តច្នតិ ។ អបរប្បច្ច-
 យា ញ្ញាលាមេវស្ស ឯត្ថ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ
 កក្កាទ សម្មានិដ្ឋិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៤៣] ម្នាលកុហានៈ សត្វលោកនេះ ច្រើនតែអាស្រ័យនូវ
 ចំណែកពីរយ៉ាងគឺ អត្តិភាព (សស្សតទិដ្ឋិ)១ នត្តិភាព (ទប្បទទិដ្ឋិ)១ ។
 ម្នាលកុហានៈ នត្តិភាពក្នុងលោក រមែងមិនមាន ដល់បុគ្គលដែល
 ឃើញនូវហេតុជាទីកើតនៃលោក ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតឡើយ ។
 ម្នាលកុហានៈ អត្តិភាពក្នុងលោក រមែងមិនមានដល់បុគ្គលដែលឃើញ
 នូវទីរលត់នៃលោក ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតឡើយ ។ ម្នាល
 កុហានៈ សត្វលោកនេះ ច្រើនតែជាប់ចំពាក់ដោយទុក្ខ ទុក្ខទាន
 និងសេចក្តីប្រកាន់មាំ ចំណែកខាងអរិយសាវ័កនេះ រមែងមិនចូលទៅ
 ដល់ មិនប្រកៀកប្រកាន់ មិនអធិដ្ឋាន នូវទុក្ខនិងទុក្ខទាន នូវការ
 តាំងទុកនៃចិត្ត នូវសេចក្តីប្រកាន់មាំនិងអនុសយក្តីលេសនោះ ។ ថា ខ្លួន
 របស់អាត្មាអញដូច្នោះឡើយ ។ ទុក្ខទានក្នុងទុក្ខ កាលកើត ក៏កើត
 ឡើង ទុក្ខទានក្នុងទុក្ខ កាលរលត់ ក៏រលត់ទៅ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
 អរិយសាវ័កមិនសង្ស័យ មិនឆ្កើងឆ្ងល់ឡើយ ។ ញាណរបស់អរិយ-
 សាវ័កនោះ រមែងមានក្នុងទុក្ខទានក្នុងទុក្ខនេះ ដោយមិនបាច់ជឿពាក្យ
 បុគ្គលដទៃឡើយ ។ ម្នាលកុហានៈ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានដោយ
 ហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវេទ្ធ ធម្មកថំកប្បញ្ញា

[៤៤] សត្វមត្តតិ ខោ កត្តាន អយមេកោ អន្តោ
 សត្វំ នត្តតិ អយំ ទុតិយោ អន្តោ ។ ឯតេ តេ
 កត្តាន ទុកោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ
 ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិវាទនិរោធា
 សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោ-
 តិ ។ បញ្ចមំ ។

[៤៥] សាវត្ថយំ វិហារតិ... អថខោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ
 យេន កកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ
 សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិ-
 កោតិ កន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ កន្តេ ធម្មក-
 ថិកោ ហោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការសោកស្តារអំពីធម្មកថិក

(៤៤) ម្ចាស់កូបាន: ទីបំផុតទី ១ នេះ ថា វត្តទាំងពួងមាន ទី
 បំផុត ទី ២ នេះ ថា វត្តទាំងពួងមិនមាន ។ ម្ចាស់កូបាន: តថាគតមិន
 អាស្រ័យនូវទីបំផុតទាំងពីរនេះទេ តែសំដែងនូវធម៌ដោយបទកណ្តាលថា
 សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ វេមន
 មានយ៉ាងនេះ ។ ឯការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់
 ឥតមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃ
 សង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ វេមនមានយ៉ាងនេះ ។
 ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(៤៥) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... គ្រានោះ ភិក្ខុ ១ រូប
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក (អ្នកសំដែងធម៌
 អ្នកសំដែងធម៌) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុជាធម្មកថិក មានដោយ
 ហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស អិទានវិញ្ញោ

[៤៦] ជរាមរណាស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិនាយ វិរា-
 តាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថំកោ ភិក្ខុតិ
 អលំ វេទនាយ ។ ជរាមរណាស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិនាយ
 វិរាតាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិ-
 បន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ ជរាមរណាស្ស ចេ
 ភិក្ខុ និព្វិនា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ
 និដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ ជាតិយា
 ចេ ភិក្ខុ ។ ថេ ។ ភវស្ស ចេ ភិក្ខុ ឧបាទានស្ស ចេ
 ភិក្ខុ តណ្ហាយ ចេ ភិក្ខុ វេទនាយ ចេ ភិក្ខុ ... ធម្ម-
 ស្ស ចេ ភិក្ខុ... សន្យាយតនស្ស ចេ ភិក្ខុ... ពាម្របស្ស
 ចេ ភិក្ខុ... វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ... សង្ខារនិរោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៤៦) ព្រះអង្គត្រាស់ថា បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការនឿយ
 ណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃជកមរណៈ ទើប
 គួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិកបាន ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិដើម្បីការនឿយ
 ណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃជកមរណៈ ទើប
 គួរហៅថា ភិក្ខុអកប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមានចិត្តរេ
 ស្រឡះហើយ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះ
 ការរលត់ នៃជកមរណៈ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុអកដល់ នូវព្រះនិព្វានក្នុងៗចូប្បន្ន ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បី
 ការរលត់នៃជាតិ ។ បេ ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃ
 ភព ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃទុបាទាន ... បើភិក្ខុ
 សំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃតណ្ហា ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការ
 រលត់នៃវេទនា ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃផស្សៈ ... បើ
 ភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃសឡាយតនៈ ... បើភិក្ខុសំដែង
 ធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃនាមរូប ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់
 នៃវិញ្ញាណ ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃសង្ខារ ...

អភិសមយប័យុត្តស្ស អាហារវិគ្គោ ភក្ខុបស្កមនំ

ភិក្ខុ ... អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិវាតាយ
 និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ
 វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិវាតាយ
 និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ
 ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា
 វិវាតា និរោធា អនុចានា វិឡត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វា-
 នប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយាតិ ។ ធម្មំ ។

(៤៧) ឯវច្ឆេ សុតិ ។ ឯកំ សមយំ ភក្ខវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេទ្យវេន កលន្តកនិវាបេ ។ អថោ
 ភក្ខវា បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចវិវាទាយ
 រាជគហោ បិណ្ណាយ ចាវសិ ។ អន្តសា ខោ អថេលោ
 កស្សុចោ ភក្ខវន្តំ ទ្វារោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន យេន
 ភក្ខវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភក្ខវតា សន្តិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កេយិ សារាណីយំ វិតិសារេត្វា
 ឯកមន្តិ អដ្ឋាសិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ថុ អចេលកស្សបច្ចូលទៅកព្រះមានព្រះភាគ

បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការ
 រលត់ នៃអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុធម្មកថិក ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃអវិជ្ជា
 ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិវធម៌សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមាន
 ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការឡើយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះ
 ការរលត់ នៃអវិជ្ជា ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នក
 ដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តវេឡ្យ័ន ជាកបទុកនិវាស ហួន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
 គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលា
 បុព្វណ្ណសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។
 អចេលកស្សប បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ យាងមកអំពីចម្ងាយលឺមៗ
 លុះឃើញហើយ ក៏ដើរចូលទៅកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរព្យាករហើយ ក៏បិទនៅក្នុងទីសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៤៨) ឯកភវន្តំ បីតោ ខោ អចេលោ កស្ស-
 មោ ភកវន្តំ ឯតទភោច បុច្ឆយ្យម មយំ ភវន្តំ
 តោតមំ កត្តំទេវំ ទេសំ សចេ ធា ភវំ តោតមោ
 ឌីកាសំ កភោតិ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណាយាតិ ។
 អកាលោ ខោ តាវ កស្សប បញ្ញស្ស អន្តរយរិ
 បវដ្ឋមាតិ ។ ទុតិយំបិ ខោ អចេលោ កស្សមោ
 ភកវន្តំ ឯតទភោច បុច្ឆយ្យម មយំ ភវន្តំ តោតមំ
 កត្តំទេវំ ទេសំ សចេ ធា ភវំ តោតមោ ឌីកាសំ
 កភោតិ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណាយាតិ ។ អកាលោ
 ខោ តាវ កស្សប បញ្ញស្ស អន្តរយរិ បវដ្ឋមាតិ ។
 តតិយំបិ ខោ ។ បេ ។ បវដ្ឋមាតិ ។

(៤៩) ឯវំ វុត្តោ អចេលោ កស្សមោ ភកវន្តំ
 ឯតទភោច ន ខោ បន មយំ ភវន្តំ តោតមំ ពហុទេវំ
 បុច្ឆិតុកាមាតិ ។ បុច្ឆ កស្សប យទាកុដ្ឋសីតិ ។ កី
 នុ ខោ ភោ តោតម សយំកតិ ទុក្ខន្តំ ។ មា ហេវិ
 កស្សមាតិ ភកវា អភោច ។ កី បន ភោ តោតម

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៤៨) លុះអចេលកស្សប ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាប
 បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា យើងខ្ញុំនឹងសួរនូវហេតុនីមួយ
 ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើកឧកាសដើម្បីការ
 ដោះស្រាយប្រស្នារបស់យើងខ្ញុំ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា កុំអាល
 សិន កស្សប កាលនេះជាកាលមិនគួរដល់ប្រស្នាទេ ព្រោះយើងកំពុងចូល
 មកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។ អចេលកស្សប ក្រាបបង្គំសួរព្រះមានព្រះភាគជា
 គម្រប់ពីរដងថា យើងខ្ញុំនឹងសួរនូវហេតុនីមួយចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើកឧកាសដើម្បីការដោះស្រាយនូវប្រស្នារបស់
 យើងខ្ញុំ ។ កុំអាលសិន កស្សប កាលនេះជាកាលមិនគួរដល់ប្រស្នាទេ
 ព្រោះយើងកំពុងចូលមកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។ អចេលកស្សប ក្រាបបង្គំ
 សួរជាគម្រប់បីដង ។ បេ ។ ព្រោះយើងកំពុងចូលមកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។

(៤៩) លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អចេល-
 កស្សប ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា យើងខ្ញុំមិនមានបំណង
 ដើម្បីសួរព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្រើនឡើយទេ ។ ម្នាលកស្សប អ្នក
 ប្រាថ្នានឹងសួរនូវហេតុណា ចូរសួរចុះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំ
 ពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវត្ថេ ទុក្ខប្បញ្ញា

បរកតំ ទុក្ខំ ។ មា ហេវំ កស្សនាតិ ភគវ

អរោច ។ កី ទុ ខោ ភោ តោតម សយំកតញ្ច

បរកតញ្ច ទុក្ខំ ។ មា ហេវំ កស្សនាតិ ភគវ

អរោច ។ កី បទ ភោ តោតម អសយំការំ អបរការំ

អធិច្ចុសមុប្បដ្ឋំ ទុក្ខំ ។ មា ហេវំ កស្សនាតិ

ភគវ អរោច ។ កី ទុ ខោ ភោ តោតម ទត្ថំ

ទុក្ខំ ។ ទ ខោ កស្សប ទត្ថំ ទុក្ខំ អត្ថំ ខោ

កស្សប ទុក្ខំ ។ តេទហំ ករំ តោតមោ ទុក្ខំ

ទ ជាតាតិ ទ បស្សត្ថិតិ ។ ទ ខ្លាហំ កស្សប ទុក្ខំ

ទ ជាតាមិ ទ បស្សមិ ជាតាមិ ខ្លាហំ កស្សប

ទុក្ខំ បស្សមិ ខ្លាហំ កស្សប ទុក្ខំ ។ កី

ទុ ខោ ភោ តោតម សយំកតំ ទុក្ខំ ឥតិ

បុដ្ឋា សមាធា មា ហេវំ កស្សនាតិ វិទេសិ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវេត្ត ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ

សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាអំពើ
 របស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយឥត
 ហេតុ ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ
 កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ មិនមានទេឬ ។
 ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក្ខមិនមែនជាមិនមានទេ ម្នាលកស្សប សេចក្តី
 ទុក្ខមានដោយពិត ។ បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់
 មិនឃើញសេចក្តីទុក្ខទេឬ ។ ម្នាលកស្សប គឺថាឥត មិនមែនជាមិន
 ស្គាល់មិនឃើញសេចក្តីទុក្ខទេ ម្នាលកស្សប គឺថាឥតស្គាល់សេចក្តីទុក្ខ
 ដោយពិត ម្នាលកស្សប គឺថាឥតឃើញសេចក្តីទុក្ខដោយពិត ។ ចុះ
 កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទំពាណិញ្ចោ

កំ បទ កោ តោតម បរកតំ ទុក្ខន្តំ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាធា មា ហេរិំ កកស្សទាតិ វិទេសិ កំ ទុ
ខោ កោ តោតម សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខន្តំ
ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធា មា ហេរិំ កកស្សទាតិ វិទេសិ
កំ បទ កោ តោតម អសយំការិំ អបរការិំ
អនិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខន្តំ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធា មា ហេរិំ
កកស្សទាតិ វិទេសិ កំ ទុ ខោ កោ តោតម ទត្តិ
ទុក្ខន្តំ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាធា ទ ខោ កកស្សប ទត្តិ
ទុក្ខំ អត្តំ ខោ កកស្សប ទុក្ខន្តំ វិទេសិ តេនហិ ករិំ
តោតមោ ទុក្ខំ ទ ជាធាតិ ទ បស្សតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាធា ទ ខ្លាហំ កកស្សប ទុក្ខំ ទ ជាធាតិ ទ
បស្សាមិ ជាធាតិ ខ្លាហំ កកស្សប ទុក្ខំ បស្សាមិ
ខ្លាហំ កកស្សប ទុក្ខន្តំ វិទេសិ អាចិក្ខុតុ ច មេ កន្លៃ
កករិំ ទុក្ខំ ទេសេតុ ច មេ កន្លៃ កករិំ ទុក្ខន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ជំពូកទី១៧

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក
 គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប
 កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក គឺបុគ្គលធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ កស្សប កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
 បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ កស្សប កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីទុក មិនមានទេ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក
 មិនមែនជាមិនមានទេ ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុកមានដោយពិត កាល
 ដែលខ្ញុំសួរថា បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់មិន
 ឃើញសេចក្តីទុកឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប គឺថាគតមិនមែន
 ជាមិនស្គាល់ មិនឃើញសេចក្តីទុកទេ ម្នាលកស្សប គឺថាគតស្គាល់
 សេចក្តីទុកដោយពិត ម្នាលកស្សប គឺថាគតឃើញសេចក្តីទុកដោយពិត
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ប្រាប់សេចក្តីទុកដល់
 ខ្ញុំផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងសេចក្តីទុក
 ដល់ខ្ញុំផង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវត្តេ ទុក្ខព្យាបាលំ

(៥០) សោ កកោតិ សោ បដិសំវេទយតីតិ ខោ

កស្សប អាទិតោ សតោ សយំកតំ ទុក្ខក្ខំ ឥតិ

វទំ សស្សតំ ឯតំ បរេតិ ។ អញ្ញោ កកោតិ អញ្ញោ

បដិសំវេទយតីតិ ខោ កស្សប វេទនាភិក្ខុន្ទស្ស សតោ

បរកតំ ទុក្ខក្ខំ ឥតិ វទំ ឧច្ឆេទំ ឯតំ បរេតិ ។ ឯតេ

តេ កស្សប ឧកោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ

ជម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា

វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខំ ទុក្ខស្ស

សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិភក្ខនិរោ-

ណា សង្ខារនិរោណា សង្ខារនិរោណា វិញ្ញាណនិរោណា

។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខំ ទុក្ខស្ស និរោណា

ហោតីតិ ។

អភិសមយសំបុត្ត អាហារវត្ត ការព្យាបាលសេចក្តីទុក្ខ

(៥០) ម្នាលកស្សប កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើម

ថា គេធ្វើ គេក៏ទទួលផល ដូច្នោះ លទ្ធិថា សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើ

ដោយខ្លួនឯង ក៏នឹងមាន បុគ្គលកាលពោលយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រកាន់

នូវសស្សតទិដ្ឋិន្តិះ ។ ម្នាលកស្សប កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញ

ខាងដើមថា អ្នកដទៃធ្វើ អ្នកដទៃទទួលផល ដូច្នោះ បុគ្គលដែល

ត្រូវវេទនាគ្របសង្កត់ ក៏នឹងមានលទ្ធិថា សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើ

បុគ្គលកាលពោលយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រកាន់នូវទច្ចេទិដ្ឋិន្តិះ ។ ម្នាល

កស្សប ភថាគត មិនប្រកាន់នូវទិបំផុតទាំងពីរនេះឡើយ តែងសំដែង

ធម៌ដោយបទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជា

ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើត

ឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃ

សង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់ផុតសេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការ

រលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកង

ទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ឆីវាដវគ្គោ

(៥០) ឃី វុត្តេ អចលោ កស្សទោ ភគវន្តិ

ឯតទកេច អភិក្កន្តិ ភន្តេ អភិក្កន្តិ ភន្តេ សេយ្យ-

ថាបិ ភន្តេ ជិត្តជិតិ វា ឧក្កន្តេយ្យ ។ មេ ។ ចក្ក-

មន្តោ រូមាជិ ទត្តជិតិ ឃីមេវ ភគវតា អនេកបរិ-

យាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភគវន្តិ

សវណំ គន្ធាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ លកេយ្យាហំ

ភន្តេ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជិ លកេយ្យំ ឧបសម្ម-

ទន្តិ ។ យោ ទោ កស្សប អញ្ញតិតិយបុត្តោ ឥមស្មី

ធម្មនិយេ អាកត្តតិ បព្វជ្ជិ អាកត្តតិ ឧបសម្មទិ

សោ ចត្តារោ មាសេ បរិសតិ ចត្តន្តិ មាសាជិ

អច្ចយេន បរិវុត្តបរិវាសំ អារទ្ធិចត្តា ភិក្ខុ អាកត្ត-

មាណ បព្វាជេន្តិ ឧបសម្មានេន្តិ ភិក្ខុភារវាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៥១) លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អចេ-

លកសរូប ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏

ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ បពិត្រ

ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុគ្គលជាឡើង ទូរត្រដែលផ្កាប់ ។ បេ ។

ដោយគិតថា ពួកបុគ្គលមានភ្នែកភ្ជឹ នឹងឃើញរូបបាន យ៉ាងណាមិញ

ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ

ក៏យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់ទូរព្រះ

មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីរំពួក បពិត្រព្រះអង្គដ៏

ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបានទូរព្រះ ព្រះសូមបានទូរឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់

នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់កសរូប បុគ្គល

ណាធ្លាប់ជាអន្យតិរិយ ប្រាថ្នានូវព្រះ ប្រាថ្នានូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌

វិន័យនេះ បុគ្គលនោះតែងនៅបរិវាស អស់ ៤ ខែសិន លុះបុគ្គលនោះ

បាននៅបរិវាសកន្លង ៤ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោសប្រាណ

កាលបើប្រាថ្នា ទើបបំបួស ទើបឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុភាពបាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវិញ្ញេ អចេលកស្សបស្ស ឧបសម្មុភាលភនំ

អមិច មយា បុគ្គលវេមគ្គតា វិទិតាតិ ។ សចេ កន្លៃ
អញ្ញតិភ្នំយបុញ្ញា ឥមស្មី ធម្មវិទយេ អាគម្ពន្តា បព្វជ្ជិ
អាគម្ពន្តា ឧបសម្មុទ្ធិ ចត្តារោ មាសេ បរិសន្និ ចត្តន្និ
មាសាទិ អច្ចយេន បរិវត្តបរិវាសេ អាវុទ្ធិចត្តា ភិក្ខុ
អាគម្ពមាណា បញ្ញាជេន្និ ឧបសម្មុទេន្និ ភិក្ខុភារាយ
អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិសិស្សាមិ ចត្តន្និ វស្សានិ
អច្ចយេន បរិវត្តបរិវាសិ អាវុទ្ធិចត្តា ភិក្ខុ បញ្ញាជេន្និ
ឧបសម្មុទេន្និ ភិក្ខុភារាយាតិ ។

(៥២) អលត្ត ខោ អចេលោ កស្សុចោ

ភកវតោ សន្និកេ បព្វជ្ជិ អលត្ត ឧបសម្មុទ្ធិ ។
អច្ឆ្របសម្មុច្ឆោ ច បណាយស្នា កស្សុចោ ឯកោ
រូបករដ្ឋា អប្បមត្តា អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារត្តោ
នចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មុទេវ អតារស្នា
អនការិយំ បព្វជ្ជន្និ តទទុត្តរិ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវិញ្ញ អចេលកស្សបទ្បបទ្បសម្បទា

ម្យ៉ាងទៀត តថាគតបានដឹងច្បាស់នូវការផ្សេង ៃបុគ្គលដែលគួរនៅបរិ-
 វាសនិងមិនគួរនៅបរិវាស ។ អចេលកស្សបទ្បបទ្បថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន បើបុគ្គលទាំងឡាយធ្លាប់ជាអន្យតិវិយ ប្រាថ្នានូវបព្វជ្ជា ប្រាថ្នា
 នូវទេវសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ តែងនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះ
 បុគ្គលនោះបាននៅបរិវាសកន្លង ៤ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោស
 ប្រាណ កាលបើប្រាថ្នា ទើបបំបួស ទើបឲ្យទេវសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុ-
 ភាពបាន ឯខ្ញុំព្រះអង្គនឹងហ៊ាននៅបរិវាសអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបាន
 នៅបរិវាសកន្លង ៤ ឆ្នាំហើយ សូមពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោសប្រាណ
 បំបួស ឲ្យទេវសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុភាពឲ្យបាន ។

(៥២) អចេលកស្សប ក៏បានបព្វជ្ជា បានទេវសម្បទា ក្នុង

សំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះកស្សបមានអាយុ បានទេវសម្បទា
 ហើយ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទ
 មានព្យាយាមជាក្រឡឹងកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្ងួន (ទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន) កុលបុគ្គទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធមិណ មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវអនុត្តរធមិ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធមិនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សាទំ ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចំកត្តា

ឧបសម្ព័ន្ធវិហាសិ ទីណា ជាតិ វុស័តិ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ ធាបរិ វុត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។

អព្ពាតរោ ច បដាយស្នា កស្សនោ អរហតំ អ-

ហោសីតិ ។ សត្តមំ ។

[៥៣] សាវត្ថយំ វិហារតិ ... អដទោ វិមុត្តកោ

បរិញ្ញាជណោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា

ភក្កវតា សន្និ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កដំ សារាណី-

យំ វីតិសារេត្តា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយក៏បានដឹងច្បាស់ថា

ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មន្ត្រាហ្មធិនៈ អាត្មាអញបាននៅ

រួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការិនាកិច្ច

ដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចណ្ណាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះកស្សបមានអាយុ ក៏រាប់ថាជាព្រះ

អរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[៥៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... គ្រានោះ បរិព្វាជក

ឈ្មោះតិម្ពរក្ខ ចូលទៅក្រព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏

ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យវេលា

រីករាយ និងពាក្យវេលា ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

អរិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ឡុប្បញ្ញា

(៥៤) ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ខោ តិម្ហាន្តោ ប-

រិញ្ញាជគោ កកវន្តំ ឯតទលោ ច កី ណុ ខោ កោ កោតម

សយំកតំ សុខទុក្កន្តំ ។ មា ហោរំ តិម្ហាន្តោតិ កកវ

អលោ ។ កី បទ កោ កោតម បរកតំ សុខទុក្កន្តំ ។

មា ហោរំ តិម្ហាន្តោតិ កកវ អលោ ។ កី ណុ ខោ

កោ កោតម សយំកតញ្ច បរកតញ្ច សុខទុក្កន្តំ ។

មា ហោរំ តិម្ហាន្តោតិ កកវ អលោ ។ កី បទ

កោ កោតម អសយំការំ អបរការំ អនិច្ចសម្មប្បន្តំ

សុខទុក្កន្តំ ។ មា ហោរំ តិម្ហាន្តោតិ កកវ អលោ ។

កី ណុ ខោ កោ កោតម ធិតំ សុខទុក្កន្តំ ។ ធិ ខោ

តិម្ហាន្តោ ធិតំ សុខទុក្កំ អតំ ខោ តិម្ហាន្តោ សុខទុក្កន្តំ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវិគ្គ ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ

(៥៤) លុះតិម្រក អន្តិយក្នុងវិសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំសួរ

ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខ

និងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់

តបថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្រក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន

បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ។ ព្រះមានព្រះ

ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្រក ។ បពិត្រព្រះ

គោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គល

ដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះ

ឡើយ តិម្រក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខ

និងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ

គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុទេ ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំ

ពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្រក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តី

សុខនិងទុក្ខ មិនមានទេឬ ។ ម្នាលតិម្រក សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មិនមែន

ជាមិនមានទេ ម្នាលតិម្រក សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មានដោយពិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តេនហំ ភវិ តោតមោ សុខទុក្ខំ ន ជាតានំ ន
 បស្សត្តតំ ។ ន ទ្វាហំ តិម្ហាក្ក សុខទុក្ខំ ន
 ជាតាមិ ន បស្សាមិ ជាតាមិ ទ្វាហំ តិម្ហាក្ក សុខទុក្ខំ
 បស្សាមិ ទ្វាហំ តិម្ហាក្ក សុខទុក្ខន្ធិ ។ កី ធុ ខោ
 កោ តោតម សយំកតំ សុខទុក្ខន្ធិ ឥតិ បុដ្ឋា
 សមាធា មា ហេវំ តិម្ហាក្កាតិ វិទេសិ កី បន កោ
 តោតម បរកតំ សុខទុក្ខន្ធិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា មា
 ហេវំ តិម្ហាក្កាតិ វិទេសិ កី ធុ ខោ កោ តោតម
 សយំកតញ្ច បរកតញ្ច សុខទុក្ខន្ធិ ឥតិ បុដ្ឋា
 សមាធា មា ហេវំ តិម្ហាក្កាតិ វិទេសិ កី បន
 កោ តោតម អសយំការំ អបរការំ អនិច្ចសមុប្បន្នំ
 សុខទុក្ខន្ធិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា មា ហេវំ តិម្ហាក្កាតិ
 វិទេសិ កី ធុ ខោ កោ តោតម នត្ថំ សុខទុក្ខន្ធិ
 ឥតិ បុដ្ឋា សមាធា ន ខោ តិម្ហាក្ក នត្ថំ
 សុខទុក្ខំ អត្ថំ ខោ តិម្ហាក្ក សុខទុក្ខន្ធិ វិទេសិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បើដូច្នោះ មានត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់ មិនឃើញសេចក្តីសុខ
នឹងទុកទេ ។ ម្នាលភិម្ពរក គឺថាគតមិនមែនមិនស្គាល់មិនឃើញសេច-
ក្តីសុខនឹងទុកទេ ម្នាលភិម្ពរក គឺថាគតស្គាល់សេចក្តីសុខនឹងទុកដោយ
ពិត ម្នាលភិម្ពរក គឺថាគតឃើញសេចក្តីសុខនឹងទុកដោយពិត ។ ចុះ
កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនឹងទុក គឺ
បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ
ភិម្ពរក កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេច-
ក្តីសុខនឹងទុក គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះ
ឡើយ ភិម្ពរក កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តី
សុខនឹងទុក គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ព្រះ
អង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ភិម្ពរក កាលដែលខ្ញុំសួរថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខនឹងទុក មិនមែនជា
អំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយ
ឥតហេតុទេឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ភិម្ពរក
កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនឹងទុក មិន
មានទេឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិម្ពរក សេចក្តីសុខនឹងទុក មិន
មែនជាមិនមានទេ ម្នាលភិម្ពរក សេចក្តីសុខនឹងទុក មានដោយពិត

អភិសមយស័យុត្តស្ស អាហារវេទ្តេ ឡុត្តព្យាបារណំ

តេនហំ ភវំ តោតមោ សុខទុក្ខំ ន ជាតានំ ន
 បស្សត្តិ ឥត បុដ្ឋា សមាធា ន ទ្វាហំ តិម្ហក្ខ
 សុខទុក្ខំ ន ជាតាមំ ន បស្សមំ ជាតាមំ ទ្វាហំ
 តិម្ហក្ខ សុខទុក្ខំ បស្សមំ ទ្វាហំ តិម្ហក្ខ សុខ-
 ទុក្ខំ វេទេសិ អាចិក្ខតុ ច មេ ភវំ តោតមោ
 សុខទុក្ខំ ទេសេតុ ច មេ ភវំ តោតមោ សុខទុក្ខំ ។

(៥៥) សា វេទនា សោ វេទយត្តិ ខោ តិម្ហក្ខ
 អាទិតោ សតោ សយំកតំ សុខទុក្ខំ វិញ្ញាហំ ន
 វនាមំ ។ អញ្ញា វេទនា អញ្ញា វេទយត្តិ ខោ តិម្ហក្ខ
 វេទនាភិក្ខុស្ស សតោ បរកតំ សុខទុក្ខំ វិញ្ញាហំ
 ន វនាមំ ។ ឯតេ តេ តិម្ហក្ខ ឧភោ អន្តេ អនុបកម្ម
 មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា
 សង្ខារា សង្ខារប្បក្កយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវេទនស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិភក្ខនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវិត្ត ការព្យាបាលសេចក្តីទុក្ខ

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់
 មិនឃើញសេចក្តីសុខនិងទុក្ខទេ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់តិមរក គឺថាគត
 មិនមែនជាមិនស្គាល់មិនឃើញសេចក្តីសុខនិងទុក្ខទេ ម្ចាស់តិមរក គឺថា-
 គតស្គាល់សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយពិត ម្ចាស់តិមរក គឺថាគតឃើញ
 សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយពិត សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាប់សេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គផង សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងសេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គផង ។

[៥៥] ម្ចាស់តិមរក កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើមថា
 វេទនានោះ ក៏គឺអ្នកនោះទទួល ដូច្នោះ លទ្ធិថា សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺ
 បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ក៏នឹងមាន ឯគឺថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 ម្ចាស់តិមរក កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើមថា វេទនាដទៃ
 អ្នកដទៃទទួល ដូច្នោះ បុគ្គលដែលត្រូវវេទនាគ្របសង្កត់ ក៏នឹងមានលទ្ធិថា
 សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺអ្នកដទៃធ្វើឱ្យ ឯគឺថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 ម្ចាស់តិមរក គឺថាគតមិនប្រកាន់នូវទីបំផុតទាំងពីរនេះឡើយ តែងសំដែងធម៌
 ដោយបទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ
 វិញ្ញាណកើតមានព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាស

សុត្តន្តបិដកេ សម្មន្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សុត្តានិទេសោ វិញ្ញាណនិទេសោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និទេសោ ហោតីតិ ។

(៥៦) ឯវំ វុត្តេ តិម្ហុត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ
ឯតទលេច អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ កោ
តោតម ។ បេ ។ ឯសាហំ កន្តេ កវន្តំ តោតមំ សវណំ
កត្តាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ មំ កវំ
តោតមោ ធារតុ អដ្ឋតក្កេ បាល្យាបេតិ សវណាដ្ឋតន្តិ ។
អដ្ឋមំ ។

(៥៧) សាវត្ថយំ វិហារតិ... អវិជ្ជាជីវរណស្ស ភិក្ខុវេ
ពាលស្ស តណ្ហាយ សិយុត្តស្ស ឯវមយំ កាយោ
សមុបាសតោ ឥតិ អយញ្ញេវ កាយោ ពហិទ្ធា ច
ធាមរុបំ ឥត្តេតំ ទ្ធវិ ទ្ធវិ បដិច្ច ដស្សោ
សន្យោវាយតនាទិ យេហិ ដុដ្ឋា ពាលោ សុខទុក្ខំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នឹងការរលត់ឥតសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការ
រលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមាន
យ៉ាងនេះ ។

(៥៦) លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ តិម្ករក្ក-
បរិញ្ញាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់
។ បេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីរត្នក សូមព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាទុរាសក ដល់នូវសរណគមន៍
ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះរៀងទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៥៧) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសារគី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ពាល ដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង ដែលប្រកបដោយតណ្ហា រមែង
មានកាយតិបដិសន្ធិនេះ កើតឡើងយ៉ាងនេះឯង^(១) ជ្យត ឥស្សរៈ រមែង
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវធម៌ជាត្វៗ នឹងភ្នំនេះ យ៉ាងនេះ តិកាយនេះ
ផង^(២) នាមរូបខាងក្រៅផង^(៣) បុគ្គលពាលដែលឥស្សរយកនេះ^(៤) ទាំង ៦

---

១ អង្គិកបិដក លោកពន្យល់ថា កាយកើតឡើងដោយសារអវិជ្ជានិងតណ្ហា ។ ២ បានខាង
កាយមានវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនឯង ។ ៣ បានខាងកាយមានវិញ្ញាណរបស់អ្នកដទៃ ។ ៤ សំដៅ
យកអាយតនៈ ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវេទ្ធ ពាលបណ្ឌិតតាត្ថំ

បដិសំវេទយតិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។ អវិជ្ជាជីវ-
 រណាស្ស ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតស្ស តណ្ហាយ សិយុត្តស្ស
 ឯវមយំ កាយោ សមុទានតោ ឥតិ អយញ្ញេវ កាយោ
 តហិទ្ធា ច ធាមរូបំ ឥត្តុតំ ទ្ធិយំ ទ្ធិយំ បដិច្ច
 ដស្សោ សន្នេវាយតនាទិ យេហិ ដុដ្ឋោ បណ្ឌិតោ
 សុខទុក្ខំ បដិសំវេទយតិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។

(៥៨) តត្រ ភិក្ខុវេ កោវិសេសោ កោ អដិប្បាយ-

សោ តិដ្ឋានាភរណំ បណ្ឌិតស្ស ពាលេនាតិ ។ កកវំម្ហ-
 លកា ខោ កន្លេ ធម្មា កកវំនេត្តិកា កកវំបដិសវណា
 សាទុ វត មេ កន្លេ កកវំនិយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស
 កាសិតស្ស អត្តោ កកវតោ សុត្តា ភិក្ខុ ធាវស្សន្តិភិ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត សេចក្តីផ្សេងៗនៃពាលនិងបណ្ឌិត

ប្តីក៏ បណ្ឌិតស្សាយតនៈទាំងនោះ ណាមួយ ពាលត្រូវហើយ វែមន៍
 ទទួលនូវសុខនិងទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែល
 មានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង ដែលប្រកបដោយតណ្ហា វែមន៍មានកាយនេះ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះឯង ដ្បិត ផស្សៈវែមន៍កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវធម៌ជាតិ ។ នឹងគ្នានេះ យ៉ាងនេះ ភកាយនេះផង នាមរូបខាងក្រៅផង
 បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែលផស្សាយតនៈទាំង ៦ ប្តីក៏ បណ្ឌិតស្សាយតនៈ
 ទាំងនេះ ណាមួយ ពាលត្រូវហើយ វែមន៍ទទួលនូវសុខនិងទុក្ខ ។

(៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងដំណើរនោះ បណ្ឌិតនិង

ពាល តើមានសេចក្តីវិសេសដូចម្តេច មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច
 មានសេចក្តីផ្សេងគ្នាដូចម្តេច ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូលតបថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ (នេះ) មានព្រះមានព្រះភាគជា
 បូសគល់ មានព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកវិណាណាំ មានព្រះមានព្រះ
 ភាគជាទីពឹង របស់យើងខ្ញុំ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ
 សូមព្រះមានព្រះភាគ បំភ្លឺនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បានស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចង់ចាំទុក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តេនហិ ភិក្ខុវេ សុណាថ សាចុកំ មនសិករោថ
កាសិស្សាមិតំ ។ ឃី កន្លេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ
បច្ឆុស្សាស្មី ។

(៥៧) កកវា ឃតទរោថ យាយ ច ភិក្ខុវេ
អវិជ្ជាយ ធិវុតស្ស ពាលស្ស យាយ ច តណ្ហាយ
សំយុត្តស្ស អយំ កាយោ សមុទាគតោ សា ថេវ
អវិជ្ជា ពាលស្ស អប្បហំនា សា ច តណ្ហា អបវិក្កិ-
ណា តំ កិស្ស ហេតុ ន ហិ ភិក្ខុវេ ពាលោ អចវិ
ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ តស្មា ពាលោ កា-
យស្ស ភេទា កាយ្យបតោ ហោតិ សោ កាយ្យបតោ
សមាទោ ន បវិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ-
ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ
ឧបាយាសេហិ ន បវិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។
យាយ ច ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយ ធិវុតស្ស បណ្ឌិតស្ស
យាយ ច តណ្ហាយ សំយុត្តស្ស អយំ កាយោ
សមុទាគតោ សា ថេវ អវិជ្ជា បណ្ឌិតស្ស បហំនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវិញ្ញ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងចាំស្តាប់ ចូរធ្វើទុក
ក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ គឺថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួល
ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(៥៧) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពាល ដែលអវិជ្ជាណាបិទ បំផ្លាញទុកផង ដែលតណ្ហាណាប្រកបទុក
ផង ទើបកាយនេះកើតឡើង បុគ្គលពាលមិនបានលះបង់អវិជ្ជានោះផង
មិនទាន់អស់តណ្ហានោះផង ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា បុគ្គលពាល មិនបានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
ដើម្បីការអស់នៃទុក្ខដោយប្រពៃទេ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលពាល លុះ
បែកឆ្ងាយរាងកាយទៅហើយ ក៏ចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយ (ផ្សេងទៀត)
កាលបុគ្គលពាលនោះ ចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយ (ផ្សេងទៀត) រមែង
មិនរួចស្រឡះ ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គឺថាគតពោល
ថាបុគ្គលពាលនោះ មិនរួចស្រឡះចាកវដ្តទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែលអវិជ្ជាណាបិទ បំផ្លាញទុកផង ដែលតណ្ហាណាប្រកប
ទុកផង ទើបកាយនេះកើតឡើង តែបុគ្គលជាបណ្ឌិត បានលះបង់អវិជ្ជានោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវិទ្ធិ បដិច្ចសមុប្បាទោ

សា ច និទ្ទាណ បរិក្ខណា នំ កិស្ស ហេតុ អចរិ
 កិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
 តស្មា បណ្ឌិតោ កាយស្ស ភេទា ន កាយ្យបតោ
 ហោតិ សោ អកាយ្យបតោ សមាទោ បរិមុត្តតិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុត្តតិ
 ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ អយំ ខោ កិក្ខុវេ វិសេសោ
 អយំ អធិប្បាយសោ(១) ឥទ្ធិដ្ឋានាករណំ បណ្ឌិតស្ស
 ពាលេន យទិទិ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ នវមិ ។

[២០] សាវត្ថយំ វិហារតិ... បដិច្ចសមុប្បាទត្ថា វោ
 កិក្ខុវេ ទេសេស្សាមិ បដិច្ចសមុប្បាទ្នេ ច ធម្មេ នំ
 សុណាម សាចុកំ មនសិករោម កាសិស្សាមីតិ ។
 ឃិវំ កន្លេតិ ខោ តេ កិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សាសំ ។

---

១ ឧ.ម. អធិប្បាយោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត បដិច្ចសមុប្បាទធម៌

ចេញផង ធ្វើឲ្យអស់តណ្ហានោះផង ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ បណ្ឌិតបានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បី
 ការអស់នៃទុក្ខដោយប្រវ័ត ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិត លុះបែកគ្នាយ
 រាងកាយទៅហើយ មិនចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយទៀតឡើយ កាល
 បណ្ឌិតនោះ មិនបានចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយទៀត រមែងរួចស្រឡះ
 ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីបង្កៀតបង្កើលចិត្ត គឺថាគតពោលថា
 បណ្ឌិតនោះ រមែងរួចស្រឡះចាកវដ្តទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈណា នេះឯង ជាសេចក្តីរិសេស នេះឯង ជា
 សេចក្តីអធិប្បាយ នេះឯងជាសេចក្តីផ្សេងគ្នា នៃបណ្ឌិតនិងពាល ។
 ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[៦០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គឺថាគតនឹងសំដែងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ផង^(១) នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌^(២)
 ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវសេចក្តីនោះ ចូរ
 យកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រវ័តចុះ គឺថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំង
 នោះ ទទួលព្រះតុដ្ឋដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

---

១ ការកើតឡើងនៃហេតុព្រោះអាស្រ័យបញ្ច ក្នុងទីនេះសំដៅយកបច្ច័យមានអវិជ្ជាជាដើម ។
 ២ សភាវធម៌ដែលកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៦០) ភគវា ឯតទេវេច កកមោ ច ភិក្ខុវេ

បដិច្ចសមុប្បាទោ ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បា-

ទា វា ភថាគតានំ អនុប្បាទា វា ភថាគតានំ បីតា វេ

សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា ឥនប្បច្ចយតា តិ

ភថាគតោ អភិសម្ពុជ្ជិតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ជិត្វា

អភិសមេត្វា អាចិត្តតិ ទេសេតិ បញ្ចាបេតិ បដ្ឋបេតិ

វិវេតិ វិកជតិ ឧត្តានិករោតិ បស្សថាតិ ទាហ ។

ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ បេ ។ កវប្បច្ចយា

ភិក្ខុវេ ជាតិ ... ឧទានានប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ភវេ ...

តណ្ហាបច្ចយា ភិក្ខុវេ ឧទានានំ ... វេទនាបច្ចយា

ភិក្ខុវេ តណ្ហា ... ធម្មប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ វេទនា ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៦១) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដកមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ព្រះតថាគតកើតឡើងភ្នំ ព្រះតថាគតមិនទាន់កើតឡើងភ្នំ ធាតុ^(១)នោះ ធម្មដ្ឋិតិ^(២)នោះ ធម្មនិយាម^(៣)នោះ ឥទ្ធប្បច្ច័យ^(៤)នោះ តែងបិតនៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់នូវបច្ច័យនោះ លុះត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់សំដែង ពន្យល់ តែងតាំង បើកបង្ហាញ ចែករំលែក ធ្វើឲ្យរាក់ហើយប្រាប់ថែមថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដកមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភពកើតមាន ព្រោះទុប្បាទជាបច្ច័យ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុប្បាទកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ

---

១ សភាពនៃធម៌ដែលជាត្រូវបច្ច័យ ហៅថា ធាតុ ។ ២ ធម៌កើតឡើងអំពីបច្ច័យ អាស្រ័យគ្នាហើយបិតនៅ ហៅថា ធម្មដ្ឋិតិ ។ ៣ បច្ច័យដែលកំណត់នូវធម៌ ហៅថា ធម្មនិយាម ។ ៤ បច្ច័យនៃធម៌មានដកមរណៈ ជាដើមនេះ ហៅថា ឥទ្ធប្បច្ច័យ ។

អភិសមយសំបុត្តស្ស អាហារវិញ្ញេ បដិច្ចសមុប្បាទោ

សន្នាយននប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជស្សោ ... ធាម្រុបប្បច្ច-
 យា ភិក្ខុវេ សន្នាយននំ ... វិញ្ញាណប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ
 ធាម្រុបំ ... សង្ខារប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ... អវិជ្ជា-
 បច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឧបាទា វា តថាគតានំ
 អនុបាទា វា តថាគតានំ វិតា វេ សា ធាតុ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា ឥនប្បច្ចយតា តំ តថាគតោ
 អភិសម្ពុជ្ឈិតំ អភិសមេតំ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា អភិសមេត្វា
 អាចិត្តតំ ទេសេតិ បញ្ញាមេតិ បដ្ឋមេតិ វិវេតិ វិកជិតិ
 ឧត្តានំករោតិ បស្សថាតិ ចាហា ។ អវិជ្ជាបច្ចយា
 ភិក្ខុវេ សង្ខារា ។ ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ យា តត្រ
 តថតា អវិគថតា អនុញ្ញាថតា ឥនប្បច្ចយតា អយំ
 វុត្តតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោ ។

អភិសមយសំបុត្ត អាហារវេទ្ត បដិច្ចសមុប្បាទធម៌

ជាបច្ច័យ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាម-
 រូបជាបច្ច័យ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ
 ជាបច្ច័យ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្តី ព្រះតថាគតមិនទាន់កើតឡើង
 ក្តី ធាតុនោះ ធម្មជិតនោះ ធម្មនិយាមនោះ ឥឡើយនោះ តែងបិត
 នៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ នូវបច្ច័យនោះ លុះ
 ត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង ពន្យល់ តែងតាំង
 បើកបញ្ញាញ ចែកវិលែក ធ្វើឲ្យរាក់ ហើយប្រាប់ថែមថា អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរមើលចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតណា ជារបស់ពិត
 ទៀងទាត់ មិនប្រែប្រួល មានសភាវៈនេះជាបច្ច័យ ក្នុងធម៌នោះ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

(៦២) កតមេ ច ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋានា ធម្មា

ជរាមរណំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋន្តំ ខយ-

ធម្មំ វ័យធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ ។ ជាតិ ភិក្ខុវេ

អនិច្ចា សង្កតា បដិច្ចសមុប្បដ្ឋានា ខយធម្មា វ័យធម្មា

វិរាគធម្មា និរោធធម្មា ។ ភកេវ ភិក្ខុវេ អនិច្ចោ

សង្កតោ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋោ ខយធម្មោ វ័យធម្មោ វិរាគ-

ធម្មោ និរោធធម្មោ ។ ឧបាទានំ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ តណ្ហា

ភិក្ខុវេ... វេទនា ភិក្ខុវេ... ដស្សោ ភិក្ខុវេ... សន្នាយ-

តនំ ភិក្ខុវេ... បាម្មបិ ភិក្ខុវេ... វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ...

សង្ការ ភិក្ខុវេ... អវិជ្ជា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា សង្កតា បដិ-

ច្ចសមុប្បដ្ឋានា ខយធម្មា វ័យធម្មា វិរាគធម្មា និរោធម្មា

ធម្មា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋានា ធម្មា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ទាំងឡាយ ភើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាមរណៈ មិនទៀង ជាធម្មជាតិដែល បច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ភើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិតែងអស់ជា ធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ជាតិ មិនទៀង ជាធម្មជាតិដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ភើត ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិតែងអស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព មិនទៀង ជាសភាវៈដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ភើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាសភាវៈ តែងអស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទបាទាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយភនៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាម- រូប ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិជ្ជា មិនទៀង ជាធម្មជាតិ ដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ភើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិតែង អស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះហោថា បដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ។

អភិសមយប័យុត្តស្ស អាហារវិញ្ញេ សុទ្ធិភារោ

[៦៣] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស អយព្វ
 បដិច្ចសមុប្បនោ ឥមេ ច បដិច្ចសមុប្បន្តា ធម្មា
 យថាក្ខតិ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ សោ វ មុត្តន្តិ
 វា ឧបធាវិស្សតិ^១ អហោសី នុ ខ្វាហំ អត្ថតមទ្ធានំ
 ននុ ខោ អហោសី អត្ថតមទ្ធានំ កី នុ ខោ អហោសី
 អត្ថតមទ្ធានំ កកិ នុ ខោ អហោសី អត្ថតមទ្ធានំ
 កី ហុត្វា កី អហោសី នុ ខ្វាហំ អត្ថតមទ្ធា-
 នន្តិ អបវន្តិ វា ឧបធាវិស្សតិ កវិស្សាមិ នុ ខ្វាហំ
 អនាគតមទ្ធានំ ននុ ខោ កវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ
 កី នុ ខោ កវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ កកិ នុ ខោ
 កវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ កី ហុត្វា កី កវិស្សាមិ នុ
 ខ្វាហំ អនាគតមទ្ធានន្តិ ឯតវហំ វា បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ
 អជ្ឈតិ កកិកកិ កវិស្សតិ អហំ នុ ខោស្មិ លោ នុ
 ខោស្មិ កី នុ ខោស្មិ កកិ នុ ខោស្មិ អយំ នុ
 ខោ សត្តោ តុតោ អាគតោ សោ តុហំ តាម
 កវិស្សតិ លេតិ ហំនំ វិជ្ជតិ តំ កស្ស ហេតុ

១ ឧ.ម. បដិធាវិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ថុ ភាពដែលផ្គត់ផ្គង់ដែលព្រះអរិយៈបានឃើញច្បាស់

[៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា អរិយសាវ័កបានឃើញ

នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះផង នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌នេះផង ដោយប្រពៃ

ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមតាមពិត អរិយសាវ័កនោះ នឹងពិចារណារកទីបំផុត

ខាងដើម គឺខន្ធកងអតីតកាលថា អាត្មាអញបានកើតហើយកងអតីតកាល

ដែរឬហ្ន៎ អាត្មាអញមិនបានកើតកងអតីតកាលទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញបាន

កើតហើយកងអតីតកាល ដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញបានកើតហើយកង

អតីតកាល ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញកើតជាអ្វី ហើយបានកើត

ជាអ្វី កងអតីតកាលហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី ពិចារណារកនូវទីបំផុតខាងចុង គឺខន្ធ

កងអនាគតកាលថា អាត្មាអញនឹងកើតកងអនាគតកាលដែរឬហ្ន៎ អាត្មា

អញនឹងមិនកើតកងអនាគតកាលទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតកងអនាគត-

កាលដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតកងអនាគតកាល ដោយប្រការដូច

ម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតជាអ្វី ហើយកើតជាអ្វី ទៅកងអនាគតកាល

ហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី នឹងមានសេចក្តីនឿងឆ្ងល់ ចំពោះខន្ធខាងកង (ខន្ធរបស់

ខន) កងបច្ចុប្បន្នកាលឥឡូវនេះថា អាត្មាអញមានដែរឬហ្ន៎ អាត្មាអញ

មិនមានទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញមានដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញមានដោយប្រការ

ដូចម្តេចទៅហ្ន៎ សត្វនេះមកពីណាហ្ន៎ សត្វនោះនឹងទៅកើតកងទីណា

ហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី ហេតុនេះវាមិនមែនមានឡើយ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តថា ហិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស អយញ្ច បដិច្ច-
សមុប្បនោ ឥមេ ច បដិច្ចសមុប្បន្នា ធម្មា យថាភ្នត្តិ
សមុប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋានិ ។ ទសមិ ។

អាហារវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ

អាហារវគ្គនុទ្ទេសោ

ទ្រេ ច សមណាប្រាហ្មណា

កត្តានកោត្តំ ធម្មកថិកំ

អចេលំ តិមរក្ខេន ច

ពាលបណ្ឌិតោរ(១)

ទសមោ បច្ចយេន បាតិ ។

---

១ ឧ.ម. ពាលេន បណ្ឌិតោ បេរិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដូចម្ដេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ព្រះអរិយសាវ័កបានឃើញ
នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះផង នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌នេះផង ដោយប្រពៃ
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមតាមពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ អាហារវគ្គ ទី ២ ។

បញ្ជីនៃអាហារវគ្គនោះ គឺ

- និយាយអំពីអាហារ ១ អំពីមោលិយផ្កុន ១ អំពីសមណៈ
- និងព្រាហ្មណ៍ ២ លើក អំពីកិច្ចនគោត្រ ១ អំពីធម្មបិក ១
- អំពីអចេលកស្សប ១ អំពីភិមរកុបវិញ្ញាដក ១ អំពីពាល
- និងបណ្ឌិត ១ អំពីបច្ច័យ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ទសពលវិគ្គោ

[៦៤] សាវត្ថយំ វិហរតិ ... ទសពលសមញ្ញកតោ

ភិក្ខុវេ តថាគតោ ចត្តហិ ច វេសារជ្ជេហិ សមញ្ញក-
 តោ អាសកណ្ណានិ បដិជាណតិ បរិសាសុ សីហនានិ
 ធនតិ ព្រហ្មចក្កំ បរុត្តេតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស
 សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តង្គមោ ឥតិ វេទនា
 ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្តង្គមោ
 ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ
 អត្តង្គមោ ឥតិ សង្ខារ ឥតិ សង្ខារនិ សមុទយោ
 ឥតិ សង្ខារនិ អត្តង្គមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តង្គមោ
 ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទិ ហោតិ ឥមស្សុច្ចាទា ឥទិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទិ ធន ហោតិ ឥមស្ស
 ជិរោទា ឥទិ ជិវ្ហតិ យទិទិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ

ទសពលវិគ្គ

(៦៤) ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រើសតាំងនៅជិតក្រុងសាវត្ថី ...

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតប្រកបដោយកម្លាំង ១០ ផល ប្រកប
ដោយវេសារជ្ជធម៌^(១) ៤ ផល រមែងប្តេជ្ញានូវឋានៈដ៏ប្រសើរ បន្តិច
សីហនាទុក្ខពួកបរិស័ទ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា រូបដូច្នោះ
ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ វេទនាដូច្នោះ
ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃវេទនាដូច្នោះ សញ្ញា
ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសញ្ញាដូច្នោះ
សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ
សេចក្តីរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាទី
កើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ កាលបើ
ធម្មជាតិមាន ធម្មជាតិមានដែរ ព្រោះការកើតឡើងនៃធម្មជាតិ
នេះ ទើបធម្មជាតិមានកើតឡើងដែរ កាលបើធម្មជាតិមានមិនមាន ធម្ម-
ជាតិមានក៏មិនមានដែរ ព្រោះការរលត់ទៅនៃធម្មជាតិមាន ទើបធម្មជាតិ
នេះរលត់ទៅដែរ គឺថាសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ

១ សេចក្តីព្រៀវា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ
ក្រេវ អសេសវិរាគនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។ បឋមំ ។

[៦៥] សាវត្ថយំ វិហរតិ... ទសតលសមដ្ឋាកតោ
ភិក្ខុវេ តថាកតោ ចត្វហិ ច វេសារដ្ឋេហិ សមដ្ឋា-
កតោ អាសកណ្ណានំ បដិដាយតិ បរិសាសុ សីហា-
នានំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស
សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តដ្ឋមោ ឥតិ វេទនា ឥតិ
វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្តដ្ឋមោ ឥតិ
សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ
អត្តដ្ឋមោ ឥតិ សង្ខារ ឥតិ សង្ខារានំ សមុទយោ
ឥតិ សង្ខារានំ អត្តដ្ឋមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តដ្ឋមោ ឥតិ
ឥតស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥតស្សប្បាណា ឥទំ ឧប្បជ្ឈតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
 ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៦៥) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថិ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះគម្ភាគតប្រកបដោយកម្លាំង ១០ ផង ប្រកបដោយវេសារជួរធម៌ ៤
 ផង រមែងចេញដំបូរឋានៈប្រសើរ បន្តិចបន្តួចសីហនាទុក្ខនិងពួកបរិសុទ្ធ ញ៉ាំង
 ព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា រូបដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ
 សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ វេទនាដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ
 សេចក្តីរលត់នៃវេទនាដូច្នោះ សញ្ញាដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃសញ្ញា
 ដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសញ្ញាដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជា
 ទីកើតឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយ
 ដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តី
 រលត់នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ កាលបើធម្មជាតិនេះមាន ធម្មជាតិនេះក៏មាន
 ដែរ ព្រោះការកើតឡើងនៃធម្មជាតិនេះ ទើបធម្មជាតិនេះកើតឡើងដែរ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ សុខទុក្ខភារោ

ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្មី និរោធា ឥទំ
 និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃរមេតស្មី កេវលស្មី ទុក្ខក្ខន្ធស្មី
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិកតនិរោធា
 សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។
 ឃរមេតស្មី កេវលស្មី ទុក្ខក្ខន្ធស្មី និរោធា ហោតិ ។

(៦៦) ឃរិ ស្វាក្ខាតោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មា
 ទុត្តានោ វិវដ្តោ បកាសិតោ ធិន្ទបិលោតិកោ ។
 ឃរិ ស្វាក្ខាតោ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្ម ទុត្តានេ
 វិវដ្តេ បកាសិតេ ធិន្ទបិលោតិកេ អលមេវ សន្ទាបត្ថ-
 ជិតេន កុលបុត្តេន វិរិយំ អារភិតំ កាមំ តនោ
 ច នហារុ ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ សរិវេ ឧប-
 សុស្សតុ មិសលោហិតិ យន្តំ បុរិសត្តាមេន បុរិសវិ-
 យេន បុរិសបរក្កមេន បន្តត្ថំ ន តំ អនាបុណិត្តា

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវត្ត ភាពនៃសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ

កាលបើធម្មជាតិមានមិនមាន ធម្មជាតិមានក៏មិនមានដែរ ព្រោះការរលត់
នៃធម្មជាតិមាន ទើបធម្មជាតិមានរលត់ដែរ គឺថាសង្ខារទាំងឡាយកើត
មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាង
នេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេស
សល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។
ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយដោយ
ប្រពៃ តថាគត បានបើក បានប្រកាស ឲ្យងាយ ដូចជាកំណាត់សំពត់
ដែលគេកាត់ហើយ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
តថាគតសំដែងហើយដោយប្រពៃ តថាគត បានបើក បានប្រកាស ឲ្យ
ងាយ ដូចជាកំណាត់សំពត់ដែលគេកាត់ហើយ យ៉ាងនេះ កុលបុត្តដែល
ចូសហើយព្រោះសទ្ធា ត្រូវតែប្រារព្ធ នូវសេចក្តីព្យាយាម (ប្រកប
ដោយអង្គ ៤) ថា ស្សក ១ សវស ១ ត្ថីនី ១ ចូរសល់នៅចុះ ឯសាច់
ឈាមកងសរីរៈ ចូររើស្នូតទៅចុះ កុណាជាគណា ដែលបុគ្គល
គប្បីដល់ដោយកម្លាំងរបស់បុរស ដោយសេចក្តីព្យាយាម របស់បុរស
ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស បើមិនទាន់ដល់នូវកុណា ជាតនោះទេ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

បរិសសស្ស វិរិយស្ស សណ្ណានិ ករិស្សន្តិ ។ ទុក្ខិ

ភិក្ខុវេ កុសតោ វិហារតិ វេកិណ្ណោ ចាបកេហិ

អកុសលេហិ ធម្មេហិ មហន្តញ្ច សទន្តិ បរិហា-

បេតិ ។ អារទ្ធុវិរិយោ ច ខោ ភិក្ខុវេ សុខំ វិហារតិ

បរិវត្តោ ចាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ មហន្តញ្ច

សទន្តិ បរិច្ចវេតិ ។ ន ភិក្ខុវេ ហីនេន អកុស្ស បតិ

ហោតិ អក្កេន ច ខោ(១) អកុស្ស បតិ ហោតិ ។ មណ្ឌ-

បេយ្យមិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ សត្តា សម្មុទ្ធិក្ខតោ ។

១ ឧ.ម. អក្កេន ច ខោ ភិក្ខុវេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ និទានវគ្គ

នឹងមិនបញ្ឈប់នូវសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរសឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-

ឡាយ បុគ្គលខ្ពស់ប្រមូស រមែងច្រឡំកច្រឡំដោយអកុសលធម៌

ដ៏លាមក នៅជាទុក្ខ ថែមទាំងញ៉ាំងប្រយោជន៍នៃខ្លួនដ៏ធំឲ្យសាបសូន្យ

ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកបុគ្គលដែលមានព្យាយាមតឹងរឹង

រមែងស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ដ៏លាមក នៅជាសុខ ថែមទាំងញ៉ាំង

ប្រយោជន៍នៃខ្លួនដ៏ធំឲ្យបរិច្ចណិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដល់នូវ

គុណវិសេសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់^(១) ដោយឥន្ទ្រិយដ៏ថោកទាប^(២) រមែងមិនមាន

ទេ ការដល់នូវគុណវិសេសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយឥន្ទ្រិយដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ទើប

មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈនេះ ជាធម្មជាតិជ្រះថ្លា

គួរក្រែបផឹក ព្រោះព្រះសាស្តាមាននៅចំពោះមុខ ។

១ សំដៅយកព្រះអរហន្តផល ។ ២ សំដៅយកឥន្ទ្រិយទាំង ៥ មានសទ្ធាជាដើម ។

អភិសមយសំបុត្តស្ស ទសពលវិទ្ធី វិរិយភារោ

(៦៧) តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វិរិយំ អារកថ អប្បត្ថស្ស

បត្តិយា អនធិតតស្ស អធិតមាយ អសច្ចិកតស្ស

សច្ចិកិរិយាយ ឯវំ លោ អយំ អម្ហាភំ បព្វជ្ជា អវិកតា

អវញ្ញា ភវិស្សតិ សដលា សឡុយា យេសំ(១) មយំ

បរិកុញ្ញាម ចិវចិណ្ណា ចាតសេនា សនកិលានប្បច្ចយ កេ-

សជ្ជបរិញ្ញាវំ តេសំ តេ កាវា អម្រេសុ មហប្បលា ភវិ-

ស្សន្តំ មហានិសិសាតិ ឯវំ ហិ វេ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតតំ ។

អត្តតំ វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្សមាទេន អលមេវ អប្ប-

មាទេន សម្បទេនំ ។ បរតំ វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្ស-

មាទេន អលមេវ អប្បមាទេន សម្បទេនំ ។ ឧកយត្តិ

វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្សមាទេន អលមេវ អប្បមាទេន

សម្បទេនុន្តំ ។ ទុតិយំ ។

១ ឧ.ម. យេសញ្ជំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទេសពលវគ្គ ភាពនៃសេចក្តីព្យាយាម

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរព្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីការដល់នូវគុណធម៌ដែលមិនទាន់បាន ដល់ ដើម្បីការគ្រាស់ដឹងនូវគុណធម៌ដែលមិនទាន់បានគ្រាស់ដឹង ដើម្បី ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណធម៌ ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ក្នុង សាសនានេះ ដោយគិតយ៉ាងនេះថា បព្វជ្ជារបស់យើងទាំងឡាយនេះ មិនមែនរៀប មិនមែនឥតផលទេ រមែងប្រកបដោយផល ប្រកបដោយ សេចក្តីចម្រើន ព្រោះថា យើងទាំងឡាយ បរិភោគ នូវចីវរ ចិណ្ឌុបាត សេនាសនៈ និងតិលានប្បច្ចុយកេសជ្ជបរិក្ខារ របស់ជនទាំងឡាយណា ការប្តូរទាំងនោះ ចំពោះយើងទាំងឡាយ របស់ជនទាំងនោះ នឹងមាន ផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលឃើញច្បាស់នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ក្នុងតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួងឲ្យបរិ- ច្ចុណ៌ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល ឃើញច្បាស់ នូវប្រយោជន៍របស់បុគ្គលដទៃ ក្នុងតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួង ឲ្យបរិច្ចុណ៌ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលឃើញច្បាស់នូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ ក្នុងតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួងឲ្យបរិច្ចុណ៌ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៦៨] សាវត្ថុយំ វិហាវតិ ... ជាទតោហំ ភិក្ខុវេ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយំ វនាមិ ឆោ អជាទតោ ឆោ
 អបស្សតោ ។ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជាទតោ កិ បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស ស-
 មុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តង្គមោ ។ បេ ។ ឥតិ វេទនា
 ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។ ឥតិ សង្ខារ ។ បេ ។
 ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណស្ស អត្តង្គមោតិ ។ ឃិំ ចោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឃិំ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។

[៦៩] យម្បំ តំ ភិក្ខុវេ ខយេស្មី ខយេ ញាណំ
 តម្បំ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ អនុបនិសំ ។
 កា ច ភិក្ខុវេ ខយេ ញាណស្ស ឧបនិសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៦៨] ទ្រង់គង់ទៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភថាគតពោលថា កិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ចំពោះតែបុគ្គល ដែលដឹង
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ មិនពោល ចំពោះបុគ្គល ដែលមិនដឹងច្បាស់
 មិនឃើញច្បាស់ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលកាលដឹងអ្វី កាល
 ឃើញអ្វី ទើបមានការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ បុគ្គលដឹងឃើញថា រូប
 ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ ។ បេ ។
 វេទនាដូច្នោះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នោះ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តី
 រលត់នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបមានការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលធម៌^(១)ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ
 អាសវៈកើតឡើងហើយ ខយញ្ញាណ^(២)ណា កើតឡើងដែរ ភថាគត
 ពោលថា ខយញ្ញាណនោះ ប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមាន
 ហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃខយញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។

---

១ បានដល់អហត្ថផល ។ ២ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ បានដល់
 បដិវេទញ្ញាណ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិគ្គេ ខយេ ញាណំ

វិមុត្តិតិស្ស វេចនីយំ ។ វិមុត្តិម្បហំ^(១) ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ
 វនាមំ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា ឧបនិ-
 សា ។ វិវាតោតិស្ស វេចនីយំ ។ វិវាតម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧ-
 បនិសំ វនាមំ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ វិវាតស្ស
 ឧបនិសា ។ ទិព្វិនាតិស្ស វេចនីយំ ។ ទិព្វិទម្បហំ ភិក្ខុវេ
 សឧបនិសំ វនាមំ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ
 ទិព្វិនាយ ឧបនិសា ។ យថាក្ខតញ្ញាណានិស្សន្តិស្ស
 វេចនីយំ ។ យថាក្ខតញ្ញាណានិស្សន្តម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧ-
 បនិសំ វនាមំ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ យ-
 ថាក្ខតញ្ញាណានិស្សន្តស្ស ឧបនិសា ។ សមាធិតិស្ស
 វេចនីយំ ។ សមាធិម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមំ

---

១ ឧ.ម. វិមុត្តិម្បហំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទេសពលវិត្ត ខយញ្ញាណ

គប្បីឆ្លើយថា វិមុត្តិភិក្ខុសហោត្តផល ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថា-
 គតពោលថា វិមុត្តិប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃវិមុត្តិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា វិភត្តៈ
 ភិក្ខុ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា វិភត្តៈប្រកប
 ដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះហេតុនៃវិភត្តៈ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា និព្វិទាញ្ញាណគឺពលវិប-
 ស្សនា^(១)ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា និព្វិទា-
 ញ្ញាណប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃនិព្វិទាញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា
 យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈគឺតុណ្ហវិបស្សនា^(២) ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ គឺថាគតពោលថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ប្រកបដោយហេតុ
 មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃយថា-
 ភូតញ្ញាណទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សមាធិ ជាហេតុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា សមាធិប្រកបដោយហេតុ

---

១ បានដល់ញ្ញាណទាំង ៤ គឺ រយតូបដ្ឋានញ្ញាណ ១ អាទិនិវាសស្សនាញ្ញាណ ១ មុញ្ញិ-
 ពុកាម្យតាញ្ញាណ ១ សង្ខារយេក្ខញ្ញាណ ១ ។ ២ បានដល់ញ្ញាណទាំង ៤ គឺ សង្ខារបរិច្ឆេ-
 ទញ្ញាណ ១ កង្ខារវិគរណញ្ញាណ ១ សម្មសនញ្ញាណ ១ មត្តាមត្តញ្ញាណ ១ (អន្លិកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ធិវាទវគ្គោ

ឆោ អនុបដិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស
 ឧបដិសា ។ សុខន្តិស្ស វេទនីយំ ។ សុខម្បហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបដិសំ វេទានិ ឆោ អនុបដិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ សុខស្ស ឧបដិសា ។ បស្សន្តិស្ស វេទនី-
 យំ ។ បស្សន្តិម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧបដិសំ វេទានិ ឆោ
 អនុបដិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ បស្សន្តិយា ឧបដិសា ។
 បតិស្ស វេទនីយំ ។ បតិម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧបដិសំ
 វេទានិ ឆោ អនុបដិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ បតិយា
 ឧបដិសា ។ ចាមជ្ឈន្តិស្ស វេទនីយំ ។ ចាមជ្ឈម្បហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបដិសំ វេទានិ ឆោ អនុបដិសំ ។ កា
 ច ភិក្ខុវេ ចាមជ្ឈស្ស ឧបដិសា ។ សន្តាតិស្ស
 វេទនីយំ ។ សន្តម្បហំ ភិក្ខុវេ សឧបដិសំ វេទានិ ឆោ
 អនុបដិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ សន្តាយ ឧបដិសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃ
សមាធិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សុខៈ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គថាគតពោលថា សុខៈប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា
មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសុខៈ តើដូចម្តេច ។
គប្បីឆ្លើយថា បស្ស្ចិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតពោល
ថា បស្ស្ចិប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃបស្ស្ចិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា
បីតិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតពោលថា បីតិប្រកប
ដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះហេតុនៃបីតិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា បាមុជ្ជៈ ជាហេតុ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតពោលថា បាមុជ្ជៈប្រកបដោយហេតុ មិន
ពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃបាមុជ្ជៈ
តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សទ្ធា ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គថាគតពោលថា សទ្ធាប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមាន
ហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសទ្ធា តើដូចម្តេច ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គ ខយេ ញាណំ

ទុក្ខន្តិស្ស វចន្តិយំ ។ ទុក្ខម្សហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ
 វនាមិ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស
 ឧបនិសា ។ ជាតិភិស្ស វចន្តិយំ ។ ជាតិម្សហំ ភិក្ខុវេ
 សឧបនិសំ វនាមិ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ ជាតិយា ឧបនិសា ។ ករោភិស្ស វចន្តិយំ ។
 កវម្សហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ លោ អនុបនិសំ ។
 កា ច ភិក្ខុវេ កវស្ស ឧបនិសា ។ ឧបាទានន្តិស្ស
 វចន្តិយំ ។ ឧបាទានម្សហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ
 លោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានស្ស
 ឧបនិសា ។ តណ្ហាភិស្ស វចន្តិយំ ។ តណ្ហាម្សហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ លោ អនុបនិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ តណ្ហាយ ឧបនិសា ។ វេទនាភិស្ស វចន្តិយំ
 ។ បេ ។ ជស្សោភិស្ស វចន្តិយំ... សឡាយតន្តិស្ស វច-
 ន្តិយំ... នាមរូបន្តិស្ស វចន្តិយំ... វិញ្ញាណន្តិស្ស វចន្តិយំ...

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវិត្ត ខយញ្ញណ

គប្បីឆ្លើយថា ទុក្ខ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថគតពោលថា
 ទុក្ខប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះហេតុនៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ជាតិ ជាហេតុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថគតពោលថា ជាតិប្រកបដោយហេតុ មិន
 ពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃជាតិ
 តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ភព ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភថគតពោលថា ភពប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុ
 ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃភព តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា
 ទុបាទាន ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថគតពោលថា ទុបាទាន
 ប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះហេតុនៃទុបាទាន តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ភណ្ណា ជា
 ហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថគតពោលថា ភណ្ណាប្រកបដោយ
 ហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុ
 នៃភណ្ណា តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា វេទនា ជាហេតុ ។ បេ ។ គប្បី
 ឆ្លើយថា ផស្សៈ ជាហេតុ ... គប្បីឆ្លើយថា សឡាយគនៈ ជាហេតុ ...
 គប្បីឆ្លើយថា នាមរូប ជាហេតុ ... គប្បីឆ្លើយថា វិញ្ញាណ ជាហេតុ ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារតិស្ស វេទនីយំ ។ សង្ខារេបហំ ភិក្ខុវេ ស-
 ឧបនិសេ វេទានិ ។ នោ អនុបនិសេ ។ កា ច ភិក្ខុវេ
 សង្ខារនំ ឧបនិសា ។ អវិជ្ជាតិស្ស វេទនីយំ ។ ឥតិ
 ទោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជបនិសា សង្ខារ សង្ខារបនិសំ វិញ្ញា-
 ណំ វិញ្ញាណ្យបនិសំ ធាម្បបំ ធាម្បប្បបនិសំ សន្នា-
 យតនំ សន្នាយតន្តបនិសោ ជស្សោ ជស្សបនិសា
 វេទនា វេទន្តបនិសា តណ្ហា តណ្ហបនិសំ ឧទានានំ
 ឧទានាន្តបនិសោ ករោ ក្បបនិសា ជាតិ ជាក្ខបនិសំ
 ទុក្ខំ ទុក្ខបនិសា សទ្ធា សទ្ធបនិសំ ទាម្បជំ ទា-
 ម្បជបនិសា ប័តិ ប័ត្តបនិសា បស្សន្តិ បស្សន្តបនិសំ
 សុទំ សុទ្ធបនិសោ សមាធិ សមាធិបនិសំ យ-
 ថាក្ខតញ្ញាណានស្សនំ យថាក្ខតញ្ញាណានស្សន្តបនិសា
 និព្វិនា និព្វិន្តបនិសោ វិរាគោ វិរាគ្គបនិសា វិមុត្តិ
 វិមុត្តបនិសំ ខយេ ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

គប្បីឆ្លើយថា សង្ខារទាំងឡាយ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គថាគតពោលថា សង្ខារទាំងឡាយប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា
 មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសង្ខារទាំងឡាយ
 តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា អវិជ្ជា ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីបរមជ្ឈចេះ សង្ខារទាំងឡាយមានអវិជ្ជាជាហេតុ វិញ្ញាណមាន
 សង្ខារជាហេតុ នាមរូបមានវិញ្ញាណជាហេតុ សឡាយតនៈមាននាមរូប
 ជាហេតុ ផស្សៈមានសឡាយតនៈជាហេតុ វេទនាមានផស្សៈជាហេតុ
 តណ្ហាមានវេទនាជាហេតុ ។ បាទមានតណ្ហាជាហេតុ ភពមាន។ បា-
 ទានជាហេតុ ជាតិមានភពជាហេតុ ទុក្ខមានជាតិជាហេតុ សទ្ធាមាន
 ទុក្ខជាហេតុ បាមុជៈមានសទ្ធាជាហេតុ បីតិមានបាមុជៈជាហេតុ បស្ស្និ
 មានបីតិជាហេតុ សុខៈមានបស្ស្និជាហេតុ សមាធិមានសុខៈជាហេតុ
 យថាក្នុងញាណសម្បទៈមានសមាធិជាហេតុ និព្វិទាញាណមានយថាក្នុង-
 ញាណសម្បទៈជាហេតុ វិរាគៈមាននិព្វិទាញាណជាហេតុ វិមុត្តិមាន
 វិរាគៈជាហេតុ ឧយញាណ មានវិមុត្តិជាហេតុ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិទ្ធោ យថាទំន្តបរិក្ខេទក្ខមហ

[៧០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ឧបរិ បព្វតេ បុណ្ណុ-
សិតកេ ទេវេ វស្សន្តេ តិ ឧទកំ យថានិទ្ធិំ បវត្តមាជិ
បព្វតកកន្តវបទរសាខា បរិប្បវេតិ បព្វតកកន្តវបទរសាខា
បរិប្បវ កុស្សុតោ បរិប្បវេន្តិ កុស្សុតោ បរិប្បវ មហា-
សោតោ បរិប្បវេន្តិ មហាសោតោ បរិប្បវ កុន្ទទិយោ
បរិប្បវេន្តិ កុន្ទទិយោ បរិប្បវ មហានទិយោ បរិប្បវេន្តិ
មហានទិយោ បរិប្បវ មហាសមុទ្ពំ^(១) បរិប្បវេន្តិ វវ-
មេវ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជបទិសា សង្ខារា សង្ខារបទិសិ
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាបទិសិ ធាម្បបិ ធាម្បប្បបទិសិ សន្យា-
យតនំ សន្យាយតន្តបទិសោ ជស្សោ ជស្សបទិសា
វេទនា វេទន្តបទិសា តណ្ហា តណ្ហាបទិសិ ឧបាទានិ
ឧបាទាន្តបទិសោ ករោ ករ្បបទិសា ជានិ ជាន្តបទិសិ
ទុក្កំ ទុក្កបទិសា សន្តា សន្តបទិសិ ចាម្បជ្ជិ ចាម្បជ្ជ-
បទិសា បិតិ បិត្តបទិសា បស្សុទ្ធិ បស្សុទ្ធិបទិសិ សុទ្ធិ
សុទ្ធិបទិសោ សមាធិ សមាធិបទិសិ យថាក្ខតញ្ញា-
ណានិស្សំ យថាក្ខតញ្ញាណានិស្សុទ្ធិបទិសា និព្វិទា

១ ឧ.ម. សាពិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវិត្ត ឧបមាដោយទិកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីតាប

(៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកភ្លៀងមានគ្រាប់ដីថ្លោស
 បង្ករចុះលើភ្នំ កាលទឹកនោះហូរទៅកាន់ទីតាប វែមនិញ្ចាំងជ្រោះភ្នំ ក្រ-
 ហែងនិងប្រឡាយទឹកឲ្យពេញ កាលបើជ្រោះភ្នំ ក្រហែង និងប្រឡាយ
 ទឹកពេញហើយ វែមនិញ្ចាំងគ្រពាំងភូមឲ្យពេញ កាលបើគ្រពាំងភូម
 ពេញហើយ វែមនិញ្ចាំងបឹងឲ្យពេញ កាលបើបឹងពេញហើយ វែមនិ
 ញ្ចាំងស្ទឹងឲ្យពេញ កាលបើស្ទឹងពេញហើយ វែមនិញ្ចាំងទន្លេឲ្យពេញ
 កាលបើទន្លេពេញហើយ វែមនិញ្ចាំងមហាសមុទ្រឲ្យពេញ យ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សន្លឹកទាំងឡាយមានអវិជ្ជាជាហេតុ វិញ្ញាណ
 មានសន្លឹកជាហេតុ នាមរូបមានវិញ្ញាណជាហេតុ សឡាយតនៈមាននាម-
 រូបជាហេតុ ផស្សៈមានសឡាយតនៈជាហេតុ វេទនាមានផស្សៈជាហេតុ
 តណ្ហាមានវេទនាជាហេតុ ទុក្ខមានតណ្ហាជាហេតុ ភពមានទុក្ខ-
 មានជាហេតុ ជាតិមានភពជាហេតុ ទុក្ខមានជាតិជាហេតុ សទ្ធាមាន
 ទុក្ខជាហេតុ បាមជ្ជៈមានសទ្ធាជាហេតុ បីតិមានបាមជ្ជៈជាហេតុ ចស្ស្គិ
 មានបីតិជាហេតុ សុខៈមានចស្ស្គិជាហេតុ សមាធិមានសុខៈជាហេតុ
 យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈមានសមាធិជាហេតុ និព្វិតញ្ញាណមានយថា-

សុត្តន្តបិដកេ សម្មន្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

និព្វិន្ទបដិសោ វិវាតោ វិវាគូបដិសា វិមុត្តិ វិមុត្តបដិសំ
ខយេ ញ្ញាណន្តិ ។ ភតិយំ ។

[៧០] រាជគហេ វិហារតិ វេជ្ជវនេ ... អថខោ
អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចរិវាណាយ រាជគហំ បិណ្ណាយ ចារិសំ ។ អថខោ
អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឯកទយោសិ អតិប្បតោ
ខោ តាវ រាជគហេ បិណ្ណាយ ចរិតំ យន្តនាហំ យេន
អញ្ញតិក្កិយានំ ចរិត្វាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្ក-
មេយ្យន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន
អញ្ញតិក្កិយានំ ចរិត្វាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្កម-
ឧបសង្កមិត្វា តេហំ អញ្ញតិក្កិយេហំ ចរិត្វាជកេហំ
សន្តិ សមោទិ សមោទនិយំ កមិ សារាណិយំ
វិតិសាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក្នុងព្រះសាវ័ក្ខមានអាយុ វិភត្តៈមាននិព្វិទាញាណជាហេតុ វិមុត្តិមាន

វិភត្តៈជាហេតុ ខយញ្ញាណមានវិមុត្តិជាហេតុ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៧១) ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យវ័ន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ... ត្រាវនោះ

ព្រះសាវ័ក្ខមានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបណ្ណាល្ញ

សម័យ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ

ព្រះសាវ័ក្ខមានអាយុ មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ការត្រាច់ទៅដើម្បី

បិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែពា-

ត្តាអញ្ញចូលទៅកាន់អារាមនៃពួកអន្យតិរិយបរិព្វាជក(១) សិន ។ លំដាប់

នោះ ព្រះសាវ័ក្ខមានអាយុ ចូលទៅកាន់អារាមនៃពួកអន្យតិរិយបរិព្វា-

ជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងអន្យតិរិយ

បរិព្វាជកទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យដែលគួរព្យក

ហើយ ក៏គង់ក្នុងទីសមគួរ ។

១ អ្នកបួសមានលទ្ធិដទៃ ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ បរិញ្ញាជិកវិបដំ

[៧២] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ ខោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្ត
តេ អញ្ញតត្តិយា បរិញ្ញាជណា ឯតទរោត្តិ សន្តាវ-
សោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា កម្មវនា
សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ ។ សន្តិ បនាវសោ សារីបុត្ត
ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា កម្មវនា បរកតំ ទុក្ខំ
បញ្ញាបេន្តំ ។ សន្តាវសោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណា-
ប្រាហ្មណា កម្មវនា សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខំ
បញ្ញាបេន្តំ ។ សន្តិ បនាវសោ សារីបុត្ត ឯកេ ស-
មណាប្រាហ្មណា កម្មវនា អសយំការំ អបរការំ
អនិច្ចសមប្បន្តំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ ។ ឥធិ បនាវសោ
សារីបុត្ត សមណោ តោតមោ កីវដិ កិមក្ខាយំ ក-
មំ ព្យាករមាតា ច មយំ វុត្តវនិលោ បេវ សមណាស្ស
តោតមស្ស អស្សាម ន ច សមណំ តោតមំ អក្ខតេន
អញ្ញចិត្តេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យាម
ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វនានុទាតោ^(១) តារយ្ហំ
ហិទំ អាតច្ឆេយ្យតិ ។

១ ម. វិពត្តវិពោ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទេសពលវិគ្គ ពាក្យបរិច្ចាជិត

(៧២) លុះព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ
អន្សត្រិយបរិច្ចាជិតទាំងនោះ ក៏ពោលពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់សាវ័បុត្តមាន
អាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរទេ បពាតថា ទុក ភិបត្តល
ធ្វើដោយខ្លួនឯង ។ ម្ចាស់សាវ័បុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍
ពួកមួយ ជាកម្មវរទេ បពាតថា ទុក ភិបត្តលដទៃធ្វើឲ្យ ។ ម្ចាស់សាវ័-
បុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរទេ បពាតថា
ទុក ភិបត្តលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុត្តលដទៃធ្វើឲ្យផង ។ ម្ចាស់សាវ័-
បុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរទេ បពាតថា
ទុក មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុត្តលដទៃ គឺកើត
ឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់សាវ័បុត្តមានអាយុ បណ្តាហេតុ
ទាំង ៤ នេះ ព្រះសមណគោតមបានពោលដូចម្តេច បានប្រាប់ដូចម្តេច
ចុះកាលយើងទាំងឡាយ ព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកពោល
តាមពាក្យដែលព្រះសមណគោតមពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោល
ចង្អុលចំពោះសមណគោតមដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌
ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌
ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៧៣) បដិច្ចសម្មប្បវ្កំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ វុត្តំ

កកវតោ កំ បដិច្ច ដស្សំ បដិច្ច ឥតំ វុទំ វុត្តវុទំ ចេវ

កកវតោ អស្សំ ន ច កកវុទំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ

ធម្មស្សំ នាទុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហ-

ធម្មំកោ វុទានុទាតោ តារយ្ហំ ហិទំ អាគច្ឆេយ្យ ។

តត្រាវុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវុទា

សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ តទិចិ ដស្សប្បវ្កុយា ។

យេចិ តេ ។ បេ ។ យេចិ តេ ។ បេ ។ យេចិ

តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវុទា អសយំការិ

អបរការិ អដិច្ចសម្មប្បវ្កំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ តទិចិ

ដស្សប្បវ្កុយា ។ តត្រាវុសោ យេ តេ សមណ-

ព្រាហ្មណា កម្មវុទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៧៣) ព្រះសាវ្យក្កពោលថា ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីទុក្ខ ព្រះ
មានព្រះភាគបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើ
អាស្រ័យហេតុដូចម្តេច តើអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគបានពោលហើយផង
មិនពោលបង្ហាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏
សមគួរផលធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌
ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។ ម្នាលអាវុសោ
បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិ
ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសេចក្តីទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិ
ថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលផងទេ តើ
កើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសេចក្តីទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាវុសោ បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង

អភិសមយសំយុត្តស្ស ។ សពលវគ្គ រាត្រីបុគ្គមនំ

តេ វន អញ្ញត្រ ធម្មស្ស បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ
 វិជ្ជតំ ។ យេថ តេ សមណាប្រាហ្មណា កុម្មវនា
 បរកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ តេ វន អញ្ញត្រ ធម្មស្ស
 បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ វិជ្ជតំ ។ យេថ តេ
 សមណាប្រាហ្មណា កុម្មវនា សយំកតត្ថា បរកតត្ថា
 ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ តេ វន អញ្ញត្រ ធម្មស្ស បដិសំ-
 វេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ វិជ្ជតំ ។ យេថ តេ ស.
 មណាប្រាហ្មណា កុម្មវនា អសយំការិ អបរការិ
 អធិច្ចុសុធម្មន្តំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ តេ វន អញ្ញត្រ
 ធម្មស្ស បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ វិជ្ជតំ ។

(៧៤) អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ អា-
 យស្មតោ សារីបុត្តស្ស តេហិ អញ្ញតិគ្គិយេហិ បរិញ្ញាជ-
 តេហិ សទ្ធិំ ឥមំ កតាសល្លាបំ ។ អដខោ អាយស្មា
 អាណន្តោ រាជគហោ បិណ្ណាយ បរិត្ថា បញ្ញាកតំ
 បិណ្ណនាតប្បដិក្កន្តោ យេន កកវំ តេនុបសដ្ឋមិ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវិត្ត ព្រះអាណន្តចូលទៅកាលព្រះមហាព្រះភាគ

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ
 មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញា
 ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខ
 ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញាថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង
 ផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខ
 ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញាថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន
 មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះ
 នេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

(៧៤) ព្រះអាណន្តមានអាយុ បោះព្រួញការចេចោ ដោយពាក្យ
 នេះ របស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងអន្សត្តិយបរិព្វាជកទាំងនោះ
 ហើយ ។ ទើបព្រះអាណន្តមានអាយុ គ្រាប់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជ-
 គ្រឹះ លុះត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបញ្ញាកត្តកាល ចូលទៅកាលព្រះ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
ភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីសម
គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលនូវការចរចាដោយពាក្យទាំងអស់នោះ របស់
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងអន្យតិរិយបរិព្វាជកទាំងនោះ ចំពោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ។

(៧៥) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់មានន្ទ ប្រពៃហើយ
ប្រពៃហើយ តាមដែលសារីបុត្តព្យាករហើយនោះ ឈ្មោះថាព្យាករដោយ
ប្រពៃ ។ ម្ចាស់មានន្ទ សេចក្តីទុក ដែលគេថាគតបានពោលហើយថា
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យ
ផស្សៈ គាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែល
គេថាគតពោលហើយផង មិនពោលបង្ហាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង
ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រ-
កបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិរិះដៀលផង ។
ម្ចាស់មានន្ទ បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជា
កម្មវេទ បញ្ញត្តិថា ទុក គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុកនោះកើតឡើង
ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសាលវិគ្គោ ភគវិពោ វិបតំ

អសយំការិ អបរការិ អធិត្ថសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ
 តទបិ ធីស្សប្បច្ចយា ។ តត្រានន្ទ យេបិ តេ សម-
 ណាព្រាហ្មណា កក្កវាទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ
 តេ វត អញ្ញត្រ ធីស្សា បដិសំវេទយន្តិតំ នេតិ ហំនិ
 វិជ្ជតិ ។ យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ
 សមណាព្រាហ្មណា កក្កវាទា អសយំការិ អបរការិ
 អធិត្ថសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រ ធីស្សា
 បដិសំវេទយន្តិតំ នេតិ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

(៧៦) ឯកមិទាហំ អាណន្ទ សមយំ ឥធម៌ វា-
 ជគហោ វិហារមិ វេទ្យវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថទ្ធាហំ
 អាណន្ទ បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តច័រមាទាយ
 វាជគហំ បិណ្ណាយ ចារិសី ។ តស្ស មយំ អាណន្ទ

អរិសមយសំយុត្ត ទសពាលវិគ្គ ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមាតព្រះរាត

បញ្ចកថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល

ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ

ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាណន្ទ បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណ-

ព្រាហ្មណ៍ណា ជាតម្រូវទេ បញ្ចកថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ

មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក

សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាតម្រូវទេ

បញ្ចកថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល

ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៧៦] ម្នាលអាណន្ទ សម័យមួយ គឺថាគតនៅក្នុងវត្តវេទ្យាន

កលទ្ធកនិវាសន៍ ជិតក្រុងវិរាដគ្រឹះនោះឯង ។ ម្នាលអាណន្ទ គ្រានោះ

គឺថាគតស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាតនិងចីវរ ក្នុងបុព្វហ្មសម័យ ចូលទៅ

កាន់ក្រុងវិរាដគ្រឹះ ដើម្បីចំណូលបាត ។ ម្នាលអាណន្ទ គឺថាគតនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯតនិយោសិ អតិប្បតោ ខោ តាវ រាជគហោ បិ-
 ណ្ហាយ ចរិតុំ យន្តនាហំ យេន អញ្ញតិភ្នុយានំ ចរិ-
 ញ្ញជកានំ អារាមោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តំ ។ អថខ្លាហំ
 អាណន្ត យេន អញ្ញតិភ្នុយានំ ចរិញ្ញជកានំ អារាមោ
 តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា តេហិ អញ្ញតិភ្នុយេហិ ប-
 រិញ្ញជកេហិ សន្និ សម្មោទី សម្មោទនីយំ កថំ សា-
 រណីយំ រឹតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទី ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្តំ ខោ មិ អាណន្ត តេ អញ្ញតិភ្នុយា ចរិញ្ញជកា
 ឯតនិកេន្តំ សន្តវុសោ តោតម ឯកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា កម្មវាណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ
 សន្តំ បនាវុសោ តោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាណា បរកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ សន្តវុសោ
 តោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាណា សយំ-
 កតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ សន្តំ បនា-
 វុសោ តោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាណា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ការគ្រាប់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបុត ក្នុងក្រុងរាជគ្រិះ
នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញចូលទៅកាន់អាវាមនៃ
ពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជកសិន ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ តថាគតចូល
ទៅកាន់អាវាមនៃពួកអន្យត្តិយបរិព្វាជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
សេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងអន្យត្តិយបរិព្វាជកទាំងនោះ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
ម្នាលអានន្ទ លុះតថាគតអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ អន្យត្តិយបរិព្វា-
ជកទាំងនោះ ក៏ពោលពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមមានអាយុ
មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរ្ភ៍ បញ្ញត្តិ ១១ តិប្បគល
ធ្វើដោយខ្លួនឯង បពិត្រព្រះគោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍
ពួកមួយ ជាកម្មវរ្ភ៍ បញ្ញត្តិ ១១ តិប្បគលដទៃធ្វើឲ្យ បពិត្រព្រះ
គោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរ្ភ៍ បញ្ញត្តិ
ថា ១១ តិប្បគលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង បពិត្រ
ព្រះគោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវរ្ភ៍

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិទ្ធី រាគវិពោ វិចង្គ

អសយំការិ អបរការិ អដិច្ចសមុប្បវ្នំ ទុក្ខំ បញ្ញា-
 បេន្តំ ។ ឥធិ នោ អាយស្មា តោតមោ កីវាធិ
 កមត្តាយំ កមំ ព្យាករមាណ ច មយំ វុត្តវាធិនោ
 ចេវ អាយស្មតោ តោតមស្ស អស្សាម ន ច អាយស្មន្តំ
 តោតមំ អក្កតេន អញ្ញចិត្តេយ្យម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ
 ព្យាករេយ្យម ន ច កោចិ សហធម្មកោ វាណុ-
 ចាតោ ការយំ ហំនំ អាគច្ឆេយ្យតិ ។ ឃំ វុត្តាហំ
 អាណន្ត តេ អញ្ញតិគ្គិយេ បរិព្វាជកេ ឯតទរោចំ
 បដិច្ចសមុប្បវ្នំ ទោ អាវុសោ ទុក្ខំ វុត្តំ មយា កី
 បដិច្ច ធម្មំ បដិច្ច ឥតិ វំនំ វុត្តវាធិ ចេវ មេ
 អស្ស ន ច មំ អក្កតេន អញ្ញចិត្តេយ្យ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្ម-
 កោ វាណុចាតោ ការយំ ហំនំ អាគច្ឆេយ្យ ។

អភិសមយវំយុត្ត ទេសពលវគ្គ ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ

បញ្ញត្តិ ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល
 ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ចុះព្រះគោតមមានអាយុ
 ពោលដូចម្តេច ប្រាប់ដូចម្តេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ៤
 នេះ យើងទាំងឡាយកាលព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាម
 ពាក្យដែលព្រះគោតមមានអាយុពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោល
 បង្គាប់ព្រះគោតមមានអាយុដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវ
 ធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយ
 ធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។ ម្នាល
 អានន្ទ កាលបើអន្យត្តិយបរិព្វាជកទាំងនោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
 គថាគត ក៏ពោលគបទៅនឹងអន្យត្តិយបរិព្វាជកទាំងនោះដូច្នោះថា ម្នាល
 អាវុសោទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខដែលគថាគតបានពោលហើយថា កើត
 ឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ
 កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ទើបឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលគថា-
 គតបានពោលហើយផង មិនពោលបង្គាប់គថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង
 ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកប
 ដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និកាខវគ្គោ

តត្រាវុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កក្កវាទា

សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តំ តទបិ ដស្សុម្បច្ចយា ។

យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ

សមណាព្រាហ្មណា កក្កវាទា អសយំការំ អបរការំ

អធិច្ចុសម្បច្ចំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តំ តទបិ ដស្សុម្បច្ចយា ។

តត្រាវុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កក្កវាទា

សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តំ តេ វត អញ្ញត្រ ដស្សា

បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ វិជ្ជតិ ។ យេបិ តេ

។ បេ ។ យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ សមណា-

ព្រាហ្មណា កក្កវាទា អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុ-

សម្បច្ចំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តំ តេ វត អញ្ញត្រ ដស្សា

បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា ទុក គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុកនោះ
 កើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា
 ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា ទុក មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែន
 ជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុក
 នោះកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ
 បណ្តាវេទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិ
 ថា ទុក គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង
 ទទួលទុកក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា ទុក មិនមែនជា
 អំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិន
 អាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុកក្រៅអំពី
 ផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិញ្ញាណទុក្ខវិចារំ

(៧៧) អច្ឆរិយំ កន្លេ អត្តំ កន្លេ យត្រ ហិ
 នាម ឯកេន បទេន សញ្ញា អត្តោ វុត្តោ ករិស្សតិ
 សិយា នុ ខោ កន្លេ ឯសេវត្តោ វុត្តារេន វុត្តមាថោ
 កម្ពំរោ ចេវ អស្ស កម្ពំរាវកាសោ ចាតិ ។ តេនហានន្ទ
 តញ្ញវេត្ត បដិកាត្តតិ ។

(៧៨) សចេ មំ កន្លេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ជរាមរណំ
 អារុសោ អាណន្ទ កំណិទានំ កំសមុទយំ កំជាតិកំ
 កំបកវត្តំ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ
 ជរាមរណំ ខោ អារុសោ ជាតិទិទានំ ជាតិសមុទយំ
 ជាតិជាតិកំ ជាតិប្បកវត្តំ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ
 ឯវំ ព្យាករេយ្យំ ។ សចេ មំ កន្លេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ជាតិ
 បនារុសោ អាណន្ទ កំណិទានំ កំសមុទយា កំជាតិកា
 កំបកវត្តិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ពាក្យព្រះអានន្ត

(៧៧) ព្រះអានន្តក្រាបទូលថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យ
 ណាស់ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកពេកណាស់ ព្រោះថា សេចក្តី
 តាំងតួន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពោលតែដោយបទមួយ បតិក្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ឯសេចក្តីនេះ ប្រសិនបើព្រះអង្គពោលដោយពិស្តារវិញ ប្រហែល
 ជាជ្រាលជ្រៅ តាំងមានឧភាសជ្រាលជ្រៅណាស់ ។ ម្នាលអានន្ត បើ
 ដូច្នោះ ចូរអ្នកបំភ្លឺសេចក្តីនោះ ក្នុងវច្ឆៈទាំង ៤ នេះមកមើល ។

(៧៨) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនតាំងឡាយ សួរខ្ញុំ
 ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្តមានអាយុ ជវនិធិមរណៈ មានអ្វីជាហេតុ
 មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាង
 នេះថា ម្នាលអារុសោតាំងឡាយ ជវនិធិមរណៈ មានជាតិជាហេតុ មាន
 ជាតិនាំឲ្យកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាប្រភព ។ បតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាង
 នេះឯង ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនតាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះ
 អង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្តមានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វី
 នាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិ ខោ អាវុសោ កវណិណោ កវសមុទយោ កវជា-
 តិកោ កវប្បករតិ ។ ឃី បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឃី
 ព្យាករេយ ។ សចេ មំ កន្តេ ឃី បុត្តេយ្យំ ករោ
 បទាវុសោ នន្ត កីណិណោ កីសមុទយោ កីជា-
 តិកោ កីបករេតិ ។ ឃី បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឃី
 ព្យាករេយ្យំ ករោ ខោ អាវុសោ ឧទានានិណោ
 ឧទានានសមុទយោ ឧទានានជាតិកោ ឧទានានប្ប-
 ករេតិ ។ ឃី បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឃី ព្យាករេយ្យំ ។
 សចេ មំ កន្តេ ឃី បុត្តេយ្យំ ឧទានានំ បទាវុសោ
 ។ បេ ។ តណ្ហា បទាវុសោ ។ បេ ។ វេទនា បទាវុ-
 សោ ។ បេ ។ សចេ មំ កន្តេ ឃី បុត្តេយ្យំ
 ធម្មេ បទាវុសោ កន្តេ កីណិណោ កីសមុទយោ

សុត្តន្តបិដក សម្មត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភាវុសា ទាំងឡាយ ជាតិ មានភពជាហេតុ មានភពនាំឲ្យកើត
មានភពជាកំណើត មានភពជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
បើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គតប្បដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មាន
អ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
គេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គតប្បដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
ភាវុសា ទាំងឡាយ ភព មានទុប្បាទជាហេតុ មានទុប្បាទនាំឲ្យកើត
មានទុប្បាទជាកំណើត មានទុប្បាទជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គតប្បដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះទុប្បាទ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទមាន
អាយុ ចុះភណ្ណ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះវេទនា ។ បេ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះផស្សៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទេសពលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្តរាសិតំ

កីជាតិកោ កីបករោតិ ។ ឃី ឫដ្ឋា អហំ កន្តេ ឃី
 ព្យាករេយ្យំ ដស្សោ ខោ អារុសោ សឡាយតននិទា-
 យោ សឡាយតនសមុទយោ សឡាយតនជាតិកោ
 សឡាយតនប្បករោ ធម្មំ ត្រូវ អារុសោ ដស្សាយឌ-
 យាមិ អសេសវិកតនិរោធា ដស្សនិរោធា ដស្សនិ-
 រោធា វេទនានិរោធា វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធា
 តណ្ហានិរោធា ឧបាទាននិរោធា ឧបាទាននិរោធា
 កវិនិរោធា កវិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជាតិនិរោធា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសា និ-
 រុដ្ឋន្តំ ។ ឃីមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធា ហោតីតិ ។ ឃី ឫដ្ឋា អហំ កន្តេ ឃី
 ព្យាករេយ្យន្តំ ។ ចតុតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវិត្ត ធារពោលទ្ធវិបដិកូសប្បន្នធម៌

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 បើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គតប្បដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 អាវុស្តាទាំងឡាយ ផស្សៈ មានសឡាយតនៈជាហេតុ មានសឡា-
 យតនៈនាំឲ្យកើត មានសឡាយតនៈជាកំណើត មានសឡាយតនៈជា
 ប្រភព ម្ចាស់អាវុស្តាទាំងឡាយ ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការវិនាស
 និងការរលត់មិនសេសសល់នៃផស្សៈតនៈទាំង ៦ ការរលត់នៃវេទនា
 ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា
 ការរលត់នៃទុប្បាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះ
 ការរលត់នៃទុប្បាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរា និង
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេច-
 ក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏តែងរលត់ទៅ
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់^១ រមែងមាន
 យ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គតប្បដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

(៧៧) សារីគុយំ វិហារតិ... អថ ខោ អាយស្មា ភូមិជា

សាយ ឆ្នួស មយំ បដិសល្លា វិជ្ជិតោ យេ នាយស្មា

សារីបុត្តោ តេ នុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា អាយស្មតា

សារីបុត្តេ ន សន្តិ សម្មាទិ សម្មាទនិយំ កថំ សាវា-

ណីយំ វិតិសារត្តា ឯកថន្តំ និសីទិ ។ ឯកថន្តំ

និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា ភូមិជា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ

ឯតទកេច សន្តាវសោ សារីបុត្តំ ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-

ណា កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ សន្តិ

បនាវសោ សារីបុត្តំ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា

បរកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ សន្តាវសោ សារីបុត្តំ ឯកេ

សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតញ្ច បរកតញ្ច

សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ សន្តិ បនាវសោ សារីបុត្តំ

ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ

អបរការំ អនិច្ចសម្មប្បន្តំ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៧៧] ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី ... គ្រានោះ ព្រះភូមិជៈ

មានអាយុ ចេញអំពីទីស្ងាត់ ក្នុងសាយណ្ណសម័យ ចូលទៅរកព្រះ

សារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយ

នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យ

ដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភូមិជៈមានអាយុ

អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នោះថា

ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ

បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ

មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ

គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួក

មួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង

បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួក

មួយទៀត ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន

មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសគលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្តភាសិតំ

ឥធិ នោ អាវុសោ សារីបុត្ត ភគវា កំវាទី កិម ក្លាយ
 កដំ ព្យាករមាណា ច មយំ វុត្តវាទិចោ ចេវ ភគវតោ
 អស្សាម ន ច ភគវន្តិ អក្ខតន អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្ម-
 ស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករយ្យាម ន ច កោចិ សហ-
 ធម្មិកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ ហំនិ អាគច្ឆយ្យាតិ ។

(៨០) បដិច្ចសមុប្បន្តិ ទោ អាវុសោ សុខទុក្ខំ

វុត្តំ ភគវតា កំ បដិច្ច ជស្សំ បដិច្ច ឥតិ វាទិ វុត្ត-
 វាទី ចេវ ភគវតោ អស្សំ ន ច ភគវន្តិ អក្ខតន
 អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករយ្យ ន ច
 កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ ការយ្ហំ ហំនិ អា-
 គច្ឆយ្យ ។ តត្រាវុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តនិប-

អភិសមយសំយុត្តំ ទេសពលវិទ្ឋំ ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្តធម៌

ម្នាលសារីបុត្តមានអាយុ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោលដូចម្ដេច ទ្រង់
ប្រាប់ដូចម្ដេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ៤ នេះ ចុះកាល
យើងទាំងឡាយព្យាករដូចម្ដេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលព្រះ
មានព្រះភាគពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះ
ភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង
ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់
ឋានដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។

[៨០] ព្រះសារីបុត្តតបថា ម្នាលអារុសោ សុខនិងទុក្ខ ព្រះ
មានព្រះភាគបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ គឺ
អាស្រ័យហេតុដូចម្ដេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគពោលហើយផង មិន
ពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏សម
គួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ
ក៏មិនមកកាន់ឋាន ដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។ ម្នាលអារុសោ
បណ្ឌិតទេទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តិថា
សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង កើតឡើង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ឧទានវគ្គោ

ឧស្ស័យប្បដ្ឋយា ។ យេ បិ តេ ។ បេ ។ យេ បិ តេ

។ បេ ។ យេ បិ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា

អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ

បញ្ចបេន្តំ តទបិ ឧស្ស័យប្បដ្ឋយា ។ តត្រាវសោ យេ

តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ

បញ្ចបេន្តំ តេ វត អញ្ញត្រ ឧស្សា បដិសំវេទយន្តិតំ

នេតិ ហំនិ វិជ្ជតតិ ។ យេ បិ តេ ។ បេ ។ យេ បិ តេ

។ បេ ។ យេ បិ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា

អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ

បញ្ចបេន្តំ តេ វត អញ្ញត្រ ឧស្សា បដិសំវេទយន្តិតំ

នេតិ ហំនិ វិជ្ជតតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ
បញ្ញត្តិថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់
បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង
កើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោ បណ្តាវេទៈទាំង ៤
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា សុខនិងទុក្ខ គឺ
បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិង
ទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវេទ បញ្ញត្តិថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជា
អំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិន
អាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិងទុក្ខក្រៅ
អំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស វេសពលវត្តេ បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ

(៨០) អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ អាយ-
 ស្មតោ សារីបុត្តស្ស អាយស្មតា ក្រមិជេន សន្និ ឥម៌
 កថាសល្លាបំ ។ អដខោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន
 កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវិនេត្វា
 ឯកមន្តំ និសំនិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា
 អាណន្តោ យាវតកោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស អា-
 យស្មតា ក្រមិជេន សន្និ អហោសិ កថាសល្លាថោ
 នំ សត្វំ កកវតោ អាហេចេសិ ។

(៨២) សាតុ សាតុ អាណន្ត យថានំ សារីបុត្តោ
 ច សម្មា ព្យាករមាណោ ព្យាករេយ្យ ។ បដិច្ចស-
 មុប្បន្តំ ខោ អាណន្ត សុខទុក្ខំ វុត្តំ មយា កី ប-
 ដិច្ច ជស្សំ បដិច្ច ឥតិ វទិ វុត្តវទិ ចេវ មេ អស្ស
 ន ច មំ អក្កតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស បាណុធម្មំ
 ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មកោ វាណុទាតោ

អភិសមយស័យុត្ត ទសាលវត្ត ការពាលនូវបដិច្ចសមុប្បន្តធម៌

(៨១) ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានស្តាប់ការចរចានេះ របស់
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងព្រះភូមិជៈមានអាយុហើយ ។ ទើប
ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅតាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលការ
ចរចាទាំងអស់នោះ របស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងព្រះភូមិជៈ
មានអាយុ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។

(៨២) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ប្រពៃហើយ ប្រ-
ពៃហើយ ត្រង់ពាក្យដែលសារីបុត្តព្យាករ ឈ្មោះថាព្យាករដោយប្រពៃ ។
ម្ចាស់អានន្ទ សុខនឹងទុក្ខ តថាគតបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច តើអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើ
បុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលតថាគតពោលហើយ
ផង មិនពោលបង្ហាត់ថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏សម
គួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខិពាសវគ្គោ

តារាយ្ហំ ហំនំ អាគច្ឆេយ្យ ។ តត្រាទន្ធកំ យេ តេ
 សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ
 បញ្ចមេន្តិ តទបិ ធម្មប្បដ្ឋយា ។ យេ បិ តេ ។ បេ ។
 យេ បិ តេ ។ បេ ។ យេ បិ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា អសយំការិ អបរការិ អធិច្ចុសម្មប្បដ្ឋំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ចមេន្តិ តទបិ ធម្មប្បដ្ឋយា ។ តត្រាទន្ធកំ
 យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ចមេន្តិ តេ វេត អញ្ញត្រ ធម្មា បដិ-
 សំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនំ វិជ្ជិតំ ។ យេ បិ តេ ។ បេ ។
 យេ បិ តេ ។ បេ ។ យេ បិ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា អសយំការិ អបរការិ អធិច្ចុសម្មប្បដ្ឋំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ចមេន្តិ តេ វេត អញ្ញត្រ ធម្មា
 បដិសំវេទយន្តិតំ ទេតិ ហំនំ វិជ្ជិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏មិនមកកាន់ហៈនេះដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។ ម្នាលភានន្ទ បណ្ឌិត
 វេទន៍ ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ចកថា
 សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង កើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជា
 កម្មវាទ បញ្ចកថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជា
 អំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសុខនិង
 ទុក្ខនោះឯង កើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភានន្ទ បណ្ឌិត
 វេទន៍ ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាជាកម្មវាទ បញ្ចកថា សុខ
 និងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទទួល
 សុខនិងទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ចកថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែន
 ជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយ
 មិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិងទុក្ខ
 ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទេសពលវិញ្ញោ កាយវិច្ឆេទភិសង្ការណំ

[៨៣] កាយេ វា ហានន្ត សតិ កាយសញ្ញោ-
 តនាហេតុ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ វាចាយំ វា
 ហានន្ត សតិ វច្ឆសញ្ញោតនាហេតុ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ
 សុខទុក្ខំ មនេ វា ហានន្ត សតិ មនោសញ្ញោតនា-
 ហេតុ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា
 វ សាមី វា តិ អានន្ត កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ
 យំបច្ចយាយតិ^(១) ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។
 បរេ វាយតិ^(២) អានន្ត កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេ-
 តិ យំបច្ចយាយតិ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។
 សម្មាសាធា វា តិ អានន្ត កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ
 យំបច្ចយាយតិ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ អ-
 សម្មាសាធា វា តិ អានន្ត កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ
 យំបច្ចយាយតិ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ សាមី
 វា តិ អានន្ត វច្ឆសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ យំបច្ចយាយតិ
 ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ បរេ វាយតិ អានន្ត

---

១ ខ. យំបច្ចយាយតិ តន្តិ ទិស្សតិ ។ ម. បច្ចយាយំ តន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ខ. បរេវាស្ស តន្តិ
 ទិស្ស ។ ម. វាយតិ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំបុត្ត ទសពលវិគ្គ កិរិយាធ្វើនូវកាយ-វិបី-មនោសង្ខារ

[៨៣] ម្នាលអានន្ទ កាលបើកាយមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
 រមែងកើតឡើង ព្រោះកាយសញ្ចេតនា^(១)ជាហេតុ ម្នាលអានន្ទ កាល
 បើវាចាមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង រមែងកើតឡើង ព្រោះវចីសញ្ចេតនាជា
 ហេតុ ម្នាលអានន្ទ កាលបើមនោមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង រមែងកើត
 ឡើង ព្រោះមនោសញ្ចេតនាជាហេតុ ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ សុខនិង
 ទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយសង្ខារ^(២)ណា បុគ្គល
 តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យ គឺកាយ
 សង្ខារណា បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយ-
 សង្ខារណា បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយ-
 សង្ខារណា បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺវិបីសង្ខារ
 ណា បុគ្គលតែងធ្វើវិបីសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ

១ ចេតនាដែលកើតឡើងក្នុងកាយទ្វារ ។ ២ កាយកម្ម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

វច្ឆិសង្ខារំ អភិសង្ខារោន្តិ យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ
សុខទុក្ខំ ។ សម្មជាតោ វា តំ អាណន្ត ។ បេ ។
អសម្មជាតោ វា តំ អាណន្ត វច្ឆិសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ
យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ សាមី
វា តំ អាណន្ត មនោសង្ខារំ អភិសង្ខារោតិ យំបច្ចយាយតំ
ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ បរេ វាយតំ អាណន្ត
មនោសង្ខារំ អភិសង្ខារោន្តិ យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ឈតិ
អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ សម្មជាតោ វា តំ អាណន្ត
។ បេ ។ អសម្មជាតោ វា តំ អាណន្ត មនោសង្ខារំ អភិ-
សង្ខារោតិ យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ឈតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។
នមេសុ អាណន្ត ធម្មេសុ^(១) អវិជ្ជា អនុបតិកា ។

---

១ ឧ. ម. ធសុ ធម្មេសុតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យតវិច្ចសង្ខារណា បុគ្គល

ទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើវិច្ចសង្ខារនោះ ក៏មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ បុគ្គល

ដឹងច្បាស់ ។ ថេ ។ ម្នាលអាណន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់

ដោយបច្ច័យតវិច្ចសង្ខារណា បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើវិច្ចសង្ខារនោះ

ក៏មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ

បច្ច័យតមនោសង្ខារណា បុគ្គលតែងធ្វើមនោសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ក៏

មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យ

តមនោសង្ខារណា បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើមនោសង្ខារនោះ ក៏

មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ បុគ្គលដឹងច្បាស់ ។ ថេ ។ ម្នាលអាណន្ទ សុខ

និងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យតមនោសង្ខារណា បុគ្គល

មិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើមនោសង្ខារនោះ ក៏មាន ។ ម្នាលអាណន្ទ អវិជ្ជា

ធ្លាក់ចុះរឿយ ។ ក្នុងធម៌ទាំងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិញ្ញេ ភពវន្តបសន្តមនំ

[៨៤] អវិជ្ជាយ ត្រូវ អាទន្ធ អសេសវិភក្ខនិរោធា
 សោ កាយោ ន ហោតិ យំបច្ចុយាយតិ ឧប្បជ្ជតិ
 អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ សា វាចា ន ហោតិ យំបច្ចុ-
 យាយតិ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ ។ សោ មនោ
 ន ហោតិ យំបច្ចុយាយតិ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខំ
 ទេតិ វា^(១) ន ហោតិ ។ វត្ថុ វា ន ហោតិ ។ អាយតនិ
 វា ន ហោតិ ។ អនិករណំ តិ វា ន ហោតិ យំបច្ចុ-
 យាយតិ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

[៨៥] សាវត្ថយំ វិហារតិ ... អថទោ អាយស្មា
 ឧបវាលោ យេន ភកវា តេនុបសន្តមំ ឧបសន្តមិត្តា
 ភកវន្តំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។

[៨៦] ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា ឧប-
 វាលោ ភកវន្តំ ឯតទវោច សន្តិ បន^(២) កន្តេ ឯកេ
 សមណាព្រាហ្មណា សយំកតិ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ

---

១ ឧ.ម. បច្ចុសុ ហិទេសុ វិសន្តោ ន ទិស្សតិ តន្តិ បន ទិស្សតិ ។ ២ សព្វវិវេសុ សន្តិ ហិទិ បាវទុយេន ភវិតពំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវិត្ត ព្រះទេវវរណៈចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[៨៤] ម្ចាស់មានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ
 បច្ច័យគឺកាយណា កាយនោះ មិនមាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់
 មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ
 បច្ច័យគឺវារណា វារណានោះ មិនមាន ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើត
 ឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺចិត្តណា ចិត្តនោះ មិនមាន ខេត្តក្តី មិនមាន ។
 វត្ថុក្តី មិនមាន ។ កាយតនៈក្តី មិនមាន ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
 កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺអធិករណៈ(១)ណា អធិករណ៍នោះក្តី មិន
 មាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[៨៥] ជ្រងំគង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... គ្រានោះ ព្រះទេវវរណៈ
 មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[៨៦] លុះព្រះទេវវរណៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាន
 សមណព្រាហ្មណ៍ត្រកមួយ បញ្ចតថា ទុក គឺបគលធ្វើដោយខ្លួនឯង

---

១ ហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សន្តិ បទ កន្លែ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា បរកតិ
 ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ សន្តិ បទ កន្លែ ឯកេ សមណា-
 ប្រាហ្មណា សយំកតត្យា បរកតត្យា ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
 សន្តិ បទ កន្លែ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា អសយំការិ
 អបរការិ អដិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ ។ ឥធម ធា
 កន្លែ កកវា កីវាទិ កិមត្តាយំ កដំ ព្យាករមាធា ច
 មយំ វត្តវាទិធា ចេវ កកវតោ អស្សាម ន ច កកវន្តិ
 អក្កតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចាទុធម្មំ ព្យា-
 ករេយ្យាម ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចា-
 តោ តារយ្ហំ ហំនិ អាគច្ឆេយ្យានិ ។

(៨៧) បដិច្ចសមុប្បន្នំ ទោ ឧបវាណា ទុក្ខំ វត្ត
 មយា កី បដិច្ច ធម្មស្ស បដិច្ច ឥតិ វទិ វត្តវាទិ
 ចេវ មេ អស្ស ន ច មិ អក្កតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត បញ្ញត្តិ
 ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង
 បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយទៀត បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជា
 អំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោលដូចម្តេច ទ្រង់ប្រាប់
 ដូចម្តេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ៤ នេះ កាលយើងទាំង-
 ឡាយព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំង
 លំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ
 ដែលបណ្ឌិតគប្បីគិតវេជ្ជលផង ។

(៨៧) ម្នាលទេវវរុណៈ សេចក្តីទុក្ខ គឺថាគតបានពោលហើយថា
 កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យ
 ផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែល
 គឺថាគតពោលហើយផង មិនពោលបង្គាប់គឺថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង

អរិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវត្តេ បដិច្ចសមុប្បន្តាសិកំ

ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុចានោ ការយំ ហំនំ អាគច្ចេយ្យ ។ តត្របវាលា
 យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ
 តទបិ ដស្សប្បត្តយា ។ យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ
 ។ បេ ។ យេបិ តេ សមណព្រាហ្មណា អសយំការិ
 អបរការិ អធិច្ចសមុប្បន្តំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ តទបិ
 ដស្សប្បត្តយា ។ តត្របវាលា យេ តេ សមណព្រាហ្ម-
 ណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ តេវត អញ្ញាត្រ ដស្សា
 បដិសំវេទយន្តិតំ នេតិ ហំនំ វិជ្ជិតំ ។ យេបិ តេ ។ បេ ។
 យេបិ តេ ។ បេ ។ យេបិ តេ សមណព្រាហ្មណា
 អសយំការិ អបរការិ អធិច្ចសមុប្បន្តំ ទុក្ខំ បញ្ចបេន្តិ
 តេវត អញ្ញាត្រ ដស្សា បដិសំវេទយន្តិតំ នេតិ ហំនំ
 វិជ្ជិតំ ។ ធម្មំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌

ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគប្បីគិតរៀបផង ។

ម្នាលទបវណៈ បណ្ឌិតសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង ៤ ពួកនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ចតថា ទុក គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុកនោះ

ឯង កើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា

បញ្ចតថា ទុក មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុកនោះឯង កើតឡើង

ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលទបវណៈ បណ្ឌិតសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំង ៤ ពួកនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ចតថា ទុក គឺបុគ្គល

ធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុកក្រៅអំពី ផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍

ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ចតថា ទុក មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែន

ជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុកក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិន

សមហេតុឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៨៨) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ
សង្ខារា សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(៨៩) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសិ
តេសិ សត្តានិ តម្អិ តម្អិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីវណតា
ខណ្ឌិច្ឆំ ចាលិច្ឆំ វល្លត្តចតា អាយុនោ សិហានិ
វុទ្ធិយានិ បរិទាណោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ យា តេសិ
តេសិ សត្តានិ តម្អា តម្អា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា
កេនោ អន្តរណានិ មច្ចុ មរណំ កាលករិយា ខណ្ឌនិ
កេនោ កឡេវស្ស និក្ខេចោ ជីវិត្រិយស្ស ឧបច្ឆេនោ
វនិ វុច្ចតិ មរណំ ។ វតិ អយញ្ច ជរា វនញ្ច មរណំ វនិ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ ជាតិសមុទយា ជរាមរណា-
សមុទយោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណានិរោធា អយមេវ
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ជរាមរណានិរោធាតាមិដិ បដិ-
បទា សេយ្យដិទំ សម្មានិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មារាតា
សម្មាកម្មន្តោ សម្មាណជីវេ សម្មារាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៨៨] ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិមមរណៈ តើដូចម្តេច ។
សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រួញជ្រីវ
ដំណើរឈាម ដំណើរចាស់ខ្លះនៃឆ្មៃទាំងឡាយ ណា របស់សត្វ
ទាំងឡាយនោះ ។ កងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។ ចុតិ
ការឃ្នាត ការបែកធ្លាយ ការបាត់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរឆាប់ ការ
ធ្វើនូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាក
សព ការងាប់នៃជីវិតឆ្មៃ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាក
សត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរា
នេះផង មរណៈនេះផង នេះហៅថា ជរានិមមរណៈ ដូច្នោះឯង ។ ការ
កើតឡើងនៃជរានិមមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ ការរលត់នៃ
ជរានិមមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨
នេះឯង ជាបដិបទ ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិមមរណៈ គឺ
ប្រាជ្ញាយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការនិយាយត្រូវ ១ ការឆ្លើយត្រូវ ១
ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ ១ សេចក្តីរព្វកត្រូវ ១ ការ
តម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជាតិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិគ្គេ ជិហវរណទិបដានំ

កតមោ ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទិចា-
 ណំ ... កតមោ ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា ... កតមោ ច
 ភិក្ខុវេ វេទនា ... កតមោ ច ភិក្ខុវេ ជស្សោ ... កតមញ្ច
 ភិក្ខុវេ សឡាយតំ ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធាម្បំ ...
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ... កតមេ ច ភិក្ខុវេ
 សង្ខារ តយោមេ ភិក្ខុវេ សង្ខារ កាយសង្ខារេ
 វច្ឆសង្ខារេ ចិត្តសង្ខារេ ឥមេ វុច្ឆនិ ភិក្ខុវេ សង្ខា-
 រា ។ អវិជ្ជាសមុទយោ សង្ខារសមុទយោ អវិជ្ជានិរោធិ
 សង្ខារនិរោធិ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 សង្ខារនិរោធិតាមិនំ បដិបទា សេយ្យថំនិ សម្មានិដ្ឋ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

[៧០] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារិកោ ឃរិ
 មច្ចយំ បដានាតិ ឃរិ បច្ចយសមុទយំ បដានាតិ
 ឃរិ បច្ចយនិរោធិ បដានាតិ ឃរិ បច្ចយនិរោធិតាមិនំ
 បដិបទំ បដានាតិ ។ អយំ វុច្ឆនិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារិកោ

អភិសមយសំយុត្ត ទស្សនាលវិគ្គ ការដឹងច្បាស់នូវវិជ្ជាខ្ពង់មរណៈជាដើម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុប្បាទ
 តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភណ្ណា តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ វេទនា តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ តើ
 ដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈ តើដូចម្តេច ... ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នាមរូប តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ
 តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ...
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១
 វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះគឺជាគតហៅថា
 សង្ខារ ។ ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការ
 រលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ
 ៨ នេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ គឺ
 ប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការកម្ពស់ចិត្តត្រូវ ១ ។

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
 នូវបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹង
 ច្បាស់នូវទីរលត់នៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់នៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ទិស្សនសម្បជ្ជោ ឥតិបិ អាគតោ
 ឥមំ សន្តម្មំ ឥតិបិ បស្សតិ ឥមំ សន្តម្មំ ឥតិបិ
 សេក្ខន ញ្ញាលោន សមញ្ញកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ
 វិជ្ជាយ សមញ្ញកតោ ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបជ្ជោ
 ឥតិបិ អរិយោ និព្វេជិកកម្មញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារិ
 អាហត្ថ តិដ្ឋតិ ឥតិបិតិ ។ សត្តមិ ។

(៧០) សាវត្ថយំ វិហរតិ ... តត្រ ខោ ។ បេ។ ឥធ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុ ជរាមរណំ បជាទាតិ ជរាមរណសមុទយំ
 បជាទាតិ ជរាមរណនិរោធិ បជាទាតិ ជរាមរណនិរោធ-
 តាមនិ បដិបទិ បជាទាតិ ។ ជាតិ បជាទាតិ ។ បេ ។
 ករិ បជាទាតិ ... ឧបាទានិ បជាទាតិ ... តណ្ហំ ប-
 ជាទាតិ... វេទនិ បជាទាតិ... ធម្មំ បជាទាតិ... ស-
 ទ្យាយតនិ បជាទាតិ ... ទាម្របិ បជាទាតិ ... វិញ្ញាណំ
 បជាទាតិ ... សង្ខារេ បជាទាតិ សង្ខារសមុទយំ
 បជាទាតិ សង្ខារនិរោធិ បជាទាតិ សង្ខារនិរោធតាមនិ
 បដិបទិ បជាទាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហៅថា បរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិកំបាន ថាបរិច្ចណិដោយទស្សនៈកំបាន ថា
មកកាន់ព្រះសង្ឃនេះកំបាន ថាយើញនូវព្រះសង្ឃនេះកំបាន ថាប្រកប
ដោយសេក្ខញ្ញាណកំបាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាកំបាន ថាដល់ព្រម
នូវធម្មស្រាតកំបាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេតិក្សញ្ញាកំបាន ថាបិត
អែបនៃបន្ទូលនៃអមតៈគឺព្រះនិព្វានកំបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៧១) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់នូវជរានិមរណៈ
ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរ
ានិមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិមរ-
ណៈ ដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព ... ដឹងច្បាស់នូវ
ទុបាទាន ... ដឹងច្បាស់នូវតណ្ហា ... ដឹងច្បាស់នូវវេទនា ... ដឹងច្បាស់
នូវផស្សៈ ... ដឹងច្បាស់នូវសឡាយតនៈ ... ដឹងច្បាស់នូវនាមរូប ...
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវ
ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិ-
បទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវិញ្ញេ ជរាមរណាទិបដានំ

(៧២) កតមញ្ចុ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសំ
តេសំ សត្តានិ តម្មា តម្មា សត្តានិកាយេ ជរា ដីរណា-
តា ខណ្ឌាភិ ចាលិភិ វលិត្តតតា អាយុនោ សីហា-
និ វគ្គិយានិ បរិចារោ អយំ វុត្តតិ ជរា ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានិ តម្មា តម្មា សត្តានិកាយា ចុតិ
ចវនតា ភេនោ អន្តរជានិ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា
ខណ្ឌានិ ភេនោ កឡេវវស្ស ធិក្ខេនោ ជីវិត្តិយស្ស
ឧបច្ឆេនោ វនិ វុត្តតិ មរណំ ។ វនិ អយញ្ចុ ជរា
វនិញ្ចុ មរណំ វនិ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។
ជាតិសមុទយា ជរាមរណាសមុទយោ ជាតិនិរោធា ជ-
រាមរណានិរោធា អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
ជរាមរណានិរោធហតិមិ បដិបទា សេយ្យមិទិ សម្មានិដ្ឋ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ
។ បេ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ករោ ... កតមញ្ចុ
ភិក្ខុវេ ឧបាទានិ ... កតមា ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា ... វេ-
និ ... វស្សា ... សទ្ធាយតនិ ... បាមរណំ ... វញ្ញ

អភិសមយសំយុត្ត ទស្សនាលវត្ត ការដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្ងួត ស្បែកជ្រួញជ្រើវ
 ដំណើរថយកាយ ដំណើរចាស់ទុំវែងទ្រុឺយទាំងឡាយ ណា របស់សត្វ
 ទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។ ចុតិ
 ការយូត ការបែកធ្លាយ ការបាក់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរឆាប់ ការធ្វើ
 នូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព
 ការដាច់នៃជីវិតទ្រុឺយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាកសត្តនិ-
 កាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានេះផង
 មរណៈនេះផង នេះហៅថាជរានិងមរណៈ ដូច្នេះឯង ។ ការកើតឡើង
 នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះឯង ជា
 បដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ គឺប្រាជ្ញាយល់
 ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការគម្ពលចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ
 តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ទបាទាន តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភណ្ណា តើដូច
 ម្តេច ... វេទនា ... ផស្សៈ ... សឡាយតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតមេ ច ភិក្ខុវេ សុត្តារា តយោមេ ភិក្ខុវេ សុត្តារា
 កាយសុត្តារោ វច្ឆសុត្តារោ ចិត្តសុត្តារោ ឥមេ វុច្ឆន្តិ
 ភិក្ខុវេ សុត្តារា ។ អវិជ្ជាសមុទយា សុត្តារសមុទយោ
 អវិជ្ជានិរោទា សុត្តារនិរោទោ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មត្តោ សុត្តារនិរោធតាមិនី បដិបទា សេយ្យដំទី
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

(៧៣) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃំរិ ជរាមរណំ
 បជាបាតិ ឃំរិ ជរាមរណសមុទយំ បជាបាតិ ឃំរិ
 ជរាមរណានិរោធិ បជាបាតិ ឃំរិ ជរាមរណានិរោធតាមិនី
 បដិបទិ បជាបាតិ ។ ឃំរិ ជាតិ បជាបាតិ ។ បេ ។
 កវំ...ឧបាទានំ...តត្តិ...វេទនំ...ដស្សំ...សន្យាយ-
 តនំ ... បាម្រុបំ ... វិញ្ញាណំ ... ឃំរិ សុត្តារេ បជាបាតិ ឃំរិ
 សុត្តារសមុទយំ បជាបាតិ ឃំរិ សុត្តារនិរោធិ បជា-
 បាតិ ឃំរិ សុត្តារនិរោធតាមិនី បដិបទិ បជាបាតិ ។
 អយំ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិដ្ឋិសម្មាទ្នោ ឥតិបិ
 ទស្សនសម្មាទ្នោ ឥតិបិ អាគតោ ឥមំ សន្តម្ហំ ឥតិបិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ កើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វច្ចសង្ខារ ១ ចិត្ត-
 សង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារ ។ ការកើតឡើង
 នៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការ
 រលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះឯង ជាបដិបទ
 ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទ័រលត់នៃសង្ខារ គឺ ប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១
 ។ រេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវជរា
 និងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ
 ដឹងច្បាស់នូវទ័រលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទជា
 ដំណើរទៅកាន់ទ័រលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ។ ដឹងច្បាស់នូវជាតិ
 យ៉ាងនេះ ។ រេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព ... ទុក្ខទាន ... តណ្ហា ... វេទនា ...
 ផស្សៈ ... សឡាយតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ... នូវសង្ខារទាំង-
 ឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
 នូវទ័រលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទ័
 រលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា
 បរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិក៍បាន ថាបរិច្ចណិដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់

អរិសមយសំយុត្តស្ស ទេសពលវត្តេ ជិវមរណាទ្យបរិដានំ

បស្សតិ ឥមំ សុទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខេន ញ្ញាលោន
 សមម្ពាគតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមម្ពាគតោ
 ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបញ្ញា ឥតិបិ អរិយោ និព្វេធិ-
 កប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារំ អាហម្ម តិដ្ឋតិ ឥតិបិ ។
 អដ្ឋមិ ។

(៧២) សាវត្ថយំ វិហរតិ ... តត្រ ខោ ។ បេ ។
 យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 ជិវមរណំ ន បរិដានន្តំ ជិវមរណាសមុទយំ ន បរិដា-
 នន្តំ ជិវមរណានិរោធំ ន បរិដានន្តំ ជិវមរណានិរោធ-
 កាមិដិ បដិបទំ ន បរិដានន្តំ ។ ជាតិ ន បរិដានន្តំ
 ។ បេ ។ កវំ ... ឧទាទានំ ... តត្ថា ... វេទនំ ... ដស្សំ ...
 សន្យាយតនំ ... ពាម្បបំ ... វញ្ញាលំ ... សង្ខារេ ន បរិដានន្តំ
 សង្ខារសមុទយំ ន បរិដានន្តំ សង្ខារនិរោធំ ន បរិ-
 ដានន្តំ សង្ខារនិរោធកាមិដិ បដិបទំ ន បរិដានន្តំ ។ ន
 មេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ
 វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា

អភិសមយសំយុត្តំ ទេសពលវិគ្គំ ការមិនដឹងច្បាស់នូវផរនិមរណៈជាដើម

ព្រះសង្ឃម្នាក់បាន ថាឃើញនូវព្រះសង្ឃម្នាក់បាន ថាប្រកបដោយ
សេក្ខញ្ញាក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រមនូវធម្ម-
ស្រាគក៏បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេធិកច្បញ្ញាក៏បាន ថាបិតអែបនៃប
នូវទ្វារនៃអមតៈគឺព្រះនិព្វានក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[៧២] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនកំណត់ដឹង
នូវជរានិមរណៈ មិនកំណត់ដឹងនូវការកើតឡើងនៃជរានិមរណៈ មិន
កំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃជរានិមរណៈ មិនកំណត់ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិមរណៈ ។ មិនកំណត់ដឹងនូវជាតិ ។ បេ ។ មិន
កំណត់ដឹងនូវភព ... ទុប្បាទ ... តណ្ហា ... វេទនា ... ផស្សៈ ... សឡា-
យតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនកំណត់ដឹងនូវ
ការកើតឡើងនៃសង្ខារ មិនកំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនកំណត់
ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ គឺថាគត មិនបានសន្មតថាជាសមណៈ
ក្នុងពួកសមណៈផង មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ
វា ទិដ្ឋវំ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ជ
វិហារន្តំ ។

(៧៥) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
វា ព្រាហ្មណា វា ជនមរណំ បរិជាទន្តំ ជនមរ-
ណាសមុទយំ បរិជាទន្តំ ជនមរណានិរោធំ បរិជាទន្តំ
ជនមរណានិរោធតាមិនំ បដិបទំ បរិជាទន្តំ ។ ជាតិ
បរិជាទន្តំ ។ បេ។ ភវំ ... ឧបាទានំ ... ភយ្ហំ ... វេទនំ ...
ដស្សំ ... សឡាយតនំ ... ធាម្យបំ ... វិញ្ញាណំ ... សង្ខារេ
បរិជាទន្តំ សង្ខារសមុទយំ បរិជាទន្តំ សង្ខារនិរោធំ
បរិជាទន្តំ សង្ខារនិរោធតាមិនំ បដិបទំ បរិជាទន្តំ ។
តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច
ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច
ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋវំ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
ឧបសម្មជ្ជ វិហារន្តិតំ ។ វរំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនេះឯង រមែងមិនបាន
ធ្វើឲ្យជាកំច្បាស់ មិនសម្រេច នូវសាមញ្ញផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមរដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ ណា
មួយ កំណត់ដឹងនូវជវនិវមរណៈ កំណត់ដឹងនូវការកើតឡើងនៃជវនិវ
មរណៈ កំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃជវនិវមរណៈ កំណត់ដឹងនូវបដិបទាជា
ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជវនិវមរណៈ ។ កំណត់ដឹងនូវជាកិ ។ បេ ។
កំណត់ដឹងនូវភព ... ទបាទាន ... គណ្ណា ... វេទនា ... ផស្សៈ ...
សឡាយតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ កំ-
ណត់ដឹងនូវការកើតឡើងនៃសង្ខារ កំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃសង្ខារ កំ-
ណត់ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គម្រាម បានសន្មតថាជា
សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង
មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះឯង រមែងមិន
ធ្វើឲ្យជាកំច្បាស់ សម្រេច នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង
ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខមរដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ជិវមរណាឡុបជាឧទំ

(៧៦) សាវត្ថយំ វិហារតិ ... ភត្រ ខោ ។ បេ ។ យេ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 ជរាមរណំ ធម្មជាទន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ ធម្មជាទន្តិ
 ជរាមរណានិរោធិ ធម្មជាទន្តិ ជរាមរណានិរោធតាមិនី
 បដិបទំ ធម្មជាទន្តិ តេ វត ជរាមរណំ សមតិក្កម្ម
 វស្សន្តិភិ នេតិ ហំនិ វិជ្ជតិ ។ ជាតិ ធម្មជាទន្តិ ។ បេ ។
 ករិ...ឧបាទានំ...តណ្ហំ...វេទនំ...ជស្សំ...សឡាយតនំ...
 នាម្រូបំ...វិញ្ញាណំ...សង្ខារេ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារសមុ-
 ទយំ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារនិរោធិ ធម្មជាទន្តិ សង្ខារនិ-
 រោធតាមិនី បដិបទំ ធម្មជាទន្តិ តេ វត សង្ខារេ
 សមតិក្កម្ម វស្សន្តិភិ នេតិ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

(៧៧) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បជាទន្តិ ជរាមរ-
 ណាសមុទយំ បជាទន្តិ ជរាមរណានិរោធិ បជាទន្តិ
 ជរាមរណានិរោធតាមិនី បដិបទំ បជាទន្តិ តេ វត
 ជរាមរណំ សមតិក្កម្ម វស្សន្តិភិ ហំនមេតិ វិជ្ជតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវឯកនិងមរណៈជាដើម

[៧៦] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ភូមិទីនោះឯង ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវជកនិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជកនិងមរណៈ មិន
 ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជកនិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃជកនិងមរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹង
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជកនិងមរណៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។
 មិនដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវភព ... ទុបាទាន ...
 គណ្ណា ... វេទនា ... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ ... នាមរូប ...
 វិញ្ញាណ ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារ
 មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹងប្រព្រឹត្តកន្លង
 នូវសង្ខារទាំងឡាយបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ណា
 មួយ ដឹងច្បាស់នូវជកនិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជកនិង
 មរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជកនិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជកនិងមរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង
 នឹងប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជកនិងមរណៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិ បដានន្តិ ។ បេ ។ ករំ ... ឧបាទានំ ... តណ្ហំ ...
 វេទនំ ... ធម្មំ ... សន្យាយតនំ ... ធាម្របំ ... វិញ្ញាណំ ...
 សង្ខារេ បដានន្តិ សង្ខារសមុទយំ បដានន្តិ សង្ខារនិ-
 រោទំ បដានន្តិ សង្ខារនិរោធតាមិនំ បដិបទំ បដានន្តិ
 តេ វត សង្ខារេ សមតិកកម្ម វស្សន្តិតំ វាទមេតិ
 វិជ្ជតិតំ ។ ទសមំ ។

វេសពលវគ្គោ គតិយោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ទ្វេ ទសតលា ឧបនិសា ច
 អញ្ញតិតិយក្ខមិដោ
 ឧបវាលោ បទ្ធកយោ កិត្ត
 ទ្វេ ច សមណាប្រាហ្មណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព ... ។ បុព្វាទ ... តណ្ហា ...
 វេទនា ... ផស្សៈ ... សឡាយតនៈ ... នាមរូប ... វិញ្ញាណ ...
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវ
 ទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹងប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសង្ខារទាំងឡាយបាន
 ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ទសពលវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទាននៃទសពលវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីព្រះតថាគតជាទសពល ២ លើក និយាយអំពី
- ហេតុនៃឧយញ្ញាណជាដើម ១ និយាយអំពីពួកអន្យតិរិយ
- បរិញ្ញាជកស្ករ ប្រស្នានឹងព្រះសារីបុត្ត ១ និយាយអំពីព្រះភូមិដ-
- ភិក្កុស្ករ ប្រស្នានឹងព្រះសារីបុត្ត ១ និយាយអំពីព្រះទបវណៈ
- មានអាយុស្ករ ប្រស្នានឹងព្រះមានព្រះភាគ ១ និយាយអំពី
- បច្ច័យភិក្កុស្ករជាដើម ១ និយាយអំពីភិក្កុដឹងច្បាស់នូវជកមរ-
- ណៈជាដើម ១ និយាយអំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ២ លើក ។

កង្កែបខ្ចីយ័ក្កោ

(៧៨) ឯកំ សមយំ កកវំ សារីរុត្តយំ វិហារតិ...

តត្រ ខោ កកវំ អាយស្មនំ សារីរុត្តំ អាមន្តេសិ

វុត្តមិទំ សារីរុត្តំ (ហារាយនេ អជិតបញ្ញា)

យេ ច សង្កាតធម្មាសេ

យេ ច សេត្តា បុត្រំ ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥរិយំ

បុដ្ឋា(១) ច ព្រហ្មិ មារិសាតិ

ឥមស្ស ធុ ខោ សារីរុត្ត សង្ក័ត្តេន កាសិទស្ស

កមិ វិត្តារេន អត្តោ នដ្ឋញ្ញាតិ ។

(៧៧) ឯវិ វុត្តេ អាយស្មា សារីរុត្តោ តុណ្ហិ

អហោសិ ។ ធុតិយម្បិ ខោ កកវំ អាយស្មនំ

សារីរុត្តំ អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ធុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា

សារីរុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ កកវំ

កង្ការខ្ចីយវិគ្គ

(៧៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី ...

ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសាវត្ថីមានអាយុថា
ម្ចាស់សាវត្ថី អធិតមណពពុនពាលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា បុរា-
យនវត្ថ) នូវពាក្យនេះថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណា^(១)ហើយក្តី ពួកបុគ្គល

ណា ជាសេចក្តីដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គ

អ្នកនិទិក ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សួរនូវការ

ប្រព្រឹត្តិរបស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យបាន

ម្ចាស់សាវត្ថី ភាសិតសង្ខេបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី

ដោយពិស្តារ ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ ។

(៧៩) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

ព្រះសាវត្ថីមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

ត្រាស់នឹងព្រះសាវត្ថីមានអាយុ ជាគម្រប់ ២ ដង ។ បេ ។ ព្រះសា-

វត្ថីមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ជាគម្រប់ ២ ដង ។ ព្រះមានព្រះភាគ

១ អសេច្ចុប្បត្តល ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អាយស្មន្តិ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ វុត្តមិទិំ សារីបុត្ត

(ទារាយនេ អនិគបញ្ច)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុដ្ឋំ វេទ

តេសម្មេ និបកោ វរិយំ

បុដ្ឋា ច ព្រហ្មំ ហរិសាតិ

វេទស្សំ នុខា សារីបុត្តំ សង្ខិត្តេន កាសិកស្សំ

កេមិំ វិត្តារេន អត្តោ នដ្ឋព្រាតិ ។ ឃិំ វុត្តេ(១) តតិយម្ប

ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ តុណ្ហំ អហោសិ ។

១ ឧ.ម. ឃិំ វុត្តេតិ ឃាយោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាគម្រប់ ៣ ជនថា ម្ចាស់

សារីបុត្ត អធិតមាណពុទ្ធពោលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា បារាយន-

វគ្គ) នូវពាក្យនេះថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា

ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នក

និទិក ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមនូវការ

ប្រព្រឹត្តិរបស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យបាន

ម្ចាស់សារីបុត្ត ភាសិតសន្ថែបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី

ដោយពិស្តារ ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ

ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ជា

គម្រប់ ៣ ជន ។

អភិសមយសំយត្តស្ស កណ្តុរទត្តិយវគ្គេ សង្ខារធម្មកថា

(១០០) ក្រុតមិន្និ សារីបុត្ត បស្សសីតិ ។ ក្រុតមិ-
 ន្និ កន្ត យថាក្រុតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ក្រុតមិន្និ
 យថាក្រុតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្រុតស្ស ទិព្វនាយ
 វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ តទាហារា
 សម្មវន្តិ^(១) យថាក្រុតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារា
 សម្មវន្តិ យថាក្រុតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាហារសម្ម-
 វស្ស ទិព្វនាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ
 តទាហារានិរោធិ យំ ក្រុតំ តំ និរោធិធម្មន្តិ យថាក្រុតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារានិរោធិ យំ ក្រុតំ តំ
 និរោធិធម្មន្តិ យថាក្រុតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា និរោ-
 ធិធម្មស្ស ទិព្វនាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ។ ឃីខោ កន្តេ សេត្តោ ហោតិ ។

១ សម្មវន្តិ ពិត បាលី មញ្ញេ កវិយ្យ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត បុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ

(១០០) ម្ចាស់សារីបុត្រ អ្នកឃើញថា នេះជាកូត (ខន្ធបញ្ចកៈ) ដូច្នោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលឃើញដោយបញ្ញា ដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការ ធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូត ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ កើតមានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកំណើតអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់ នៃអាហារនោះ លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃ អាហារនោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញ ទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូតដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេត្តបុគ្គល យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(១០១) កកថញ្ច កន្លេ សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។

ក្រុតមិទន្តិ កន្លេ យថាក្រុតិ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

ក្រុតមិទន្តិ យថាក្រុតិ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្រុតស្ស

និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុទាទា វិមុត្តោ ហោតិ

តទាហារា សម្ពុទ្ធិ យថាក្រុតិ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

តទាហារា សម្ពុទ្ធិ យថាក្រុតិ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា

អាហារសម្ពុទ្ធស្ស និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុទាទា

វិមុត្តោ ហោតិ តទាហារានិរោធា យំ ក្រុតិ តិ

និរោធជម្ពុទ្ធិ យថាក្រុតិ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១០១) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលឈ្មោះថា មាន

ធម៌ពិចារណាហើយ តើដូចម្តេច ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល

ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយ

បញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរច

ស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការ

រលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកូត ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ

តាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម លុះឃើញ

ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមាន

ព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ

ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវ

កំណើតនៃអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា

ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវិគ្គេ សង្កាតធម្មកថា

តនាហារនិរោធា យំ ក្ខតំ តំ និរោធជម្ពុន្តិ យថាក្ខតំ

សម្មុញ្ញាយ ទិស្វា និរោធជម្ពុស្ស និព្វិទា វិរាតា

និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ ឃវំ ខោ កន្លេ

សង្កាតធម្មោ ហោតិ ។ ឥតិ ខោ កន្លេ យំ តំ វុត្តំ

(នារាយនេ អជិតបញ្ជោ)

យេ ច សង្កាតធម្មាសេ

យេ ច សេត្តា បុត្វំ ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥវិយំ

បុដ្ឋោ ច ព្រហ្មំ មារិសាតិ

ឥមស្ស ខោហំ កន្លេ សង្កិត្តេន កាសិកស្ស ឃវំ

វិត្តារន អត្ថំ អាជាណមិតំ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានទន្ទិយវិត្ត ការពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ
 នៃអាហារនោះ លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា
 ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃ
 អាហារនោះ ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរថស្រឡះ ព្រោះការឡើយ
 ណាយ ព្រោះការគុញច្រាន ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ
 នូវកូត ដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលដែលមានធម៌ពិចារណាហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលអធិតមាណពបានពោលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា
 បារាយនវគ្គ) ថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា
 ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នក
 និទិក្ខ ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គសូមរូបការប្រព្រឹត្តិ
 របស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យបាន

សឹងមានការបកស្រាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសិតសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គយល់សេច-
 ក្តី ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០២] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ក្កតមិទន្តិ សារីបុត្ត

យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ក្កតមិទន្តិ យថាក្កតំ

សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្កតស្ស និព្វិទាយ វិរាគាយ

និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ តនាហារា សម្ពុទ្ធិ

យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តនាហារា សម្ពុទ្ធិ

យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាហារសម្ពុទ្ធិស្ស

និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ

តនាហារានិរោធិ យំ ក្កតំ តំ និរោធិធម្មន្តិ យថាក្កតំ

សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តនាហារានិរោធិ យំ ក្កតំ តំ

និរោធិធម្មន្តិ យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា និរោ-

ធិធម្មស្ស និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ

ហោតិ ។ ឃិំ ខោ សារីបុត្ត សេត្តោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១០២) ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្នាលសារីបុត្ត
 បុគ្គល ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញ
 ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូត
 ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើត
 មានព្រម លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូត
 នោះ រមែងកើតមានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការ
 នឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកំណើតអាហារ
 ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតណា ជាកូត ធម្មជាត
 នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ លុះ
 ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតណា ជាកូត ធម្មជាត
 នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ
 ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់
 ដើម្បីការរលត់ នៃកូត ដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាល
 សារីបុត្ត សេកុបគុល យ៉ាងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាវគ្គិយវគ្គេ សង្កាតធម្មកថា

(១០៣) កថញ្ច សាវ័ប្បត្ត សង្កាតធម្មោ ហោតិ ។

ក្កតមិទ្ធន្តិ សាវ័ប្បត្ត យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

ក្កតមិទ្ធន្តិ យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្កតស្ស

និព្វិនា វិភតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ តទា-

ហារា សម្មវន្តិ យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទា-

ហារា សម្មវន្តិ យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អា-

ហារសម្មវស្ស និព្វិនា វិភតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ

ហោតិ តទាហារនិរោធា យំ ក្កតំ តំ និរោធម្មន្តិ

យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារនិរោធា យំ

ក្កតំ តំ និរោធម្មន្តិ យថាក្កតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា

អភិសមយសំយុត្ត កឡានុត្តិយវិត្ត ការពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ

[១០៣] ម្ចាស់សារីបុត្ត បុគ្គលដែលឈ្មោះថាមានធម៌ពិចារណា

ហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត បុគ្គល ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ

តាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជា

កូត ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះ

ការធុញច្រាន ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកូត ឃើញ

ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម

លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើត

មានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ

ព្រោះការធុញច្រាន ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកំណើត

នៃអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត

ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ

លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិ

នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

និរោធដម្មស្ស និត្យំនា វិហិតា និរោធា អនុបាទា វិបុត្តោ
ហោតិ ។ ឃី ខោ សារីបុត្ត សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។
ឥតិ ខោ សារីបុត្ត យំ តំ វុត្តំ (ចារាយនេ អនិទបញ្ចោ)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុប្ផ ឥធិ

តេសម្មេ និបកោ ឥវិយំ

បុដ្ឋោ ច ព្រហ្មិ មារិសាតិ

ឥមស្ស ខោ សារីបុត្ត សង្ខិត្តន កាសិកស្ស ឃី
វិត្តារេន អត្តោ នដ្ឋញ្ចតិ ។ បឋមំ ។

[១០៤] សារីត្តិយំ វិហារតិ... អថខោ កុឡារទត្តិយោ

កិក្កុ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ខុបសង្កមិ-
ត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តន ឥទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនិ-
យំ កថំ សារាណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសំទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការខ្សឹមណាយ ព្រោះការធុញទ្រាន់
ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវក្នុងដែលមានកិរិយារលត់
ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលសារីបុត្រ បុគ្គលដែលឈ្មោះថា មានធម៌ពិចារណាហើយ
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលសារីបុត្រ ពាក្យដែលអធិតមាណាពបានពោលហើយ
(ក្នុងអធិតបញ្ញា បារាយនវគ្គ) ថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា
ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទិក
ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សួរនូវការប្រព្រឹត្តិរបស់
បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យបាន

សិនមានការបកស្រាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង

ម្នាលសារីបុត្រ ភាសិតសន្លេបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី
ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១០៤) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសារីភ្នំ ... ត្រាតោះ ភិក្ខុឈ្មោះ
កឡាវខត្តិយៈ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្រមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្រមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរព្យាករហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធារាជ្ជិយវិគ្គេ រាជវន្តបសង្កមមំ

ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ កណ្ណារាជ្ជិយោ ភិក្ខុ អា-
 យស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទលោច មោលិយដក្កុនោ អាវុសោ
 សារីបុត្ត ភិក្ខុ សិក្ខុ បច្ចុក្កាយ ហិណយារត្តោតិ
 នហ ទ្ធន សោ អាយស្មា សមស្មី ធម្មវិទយេ អស្សា-
 សមលត្តោតិ តេនហាយស្មា សារីបុត្តោ សមស្មី
 ធម្មវិទយេ អស្សាសម្មត្តោតិ ។ ន ខ្លាហំ អាវុសោ
 កង្ខាមតិ ។ អាយតិ បទារុសោតិ ។ ន ខ្លាហំ អាវុ-
 សោ វិចិត្តិញ្ញាមតិ ។

(១០៥) អថខោ កណ្ណារាជ្ជិយោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋា-
 យាសនា យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមមំ ឧបសង្កមត្តា
 ភក្កវន្តំ អភិវិនេត្តា ឯកមន្តំ និសិដ្ឋំ ។ ឯកមន្តំ
 និសិដ្ឋោ ខោ កណ្ណារាជ្ជិយោ ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតទ-
 លោច អាយស្មតា កន្លេ សារីបុត្តេន អញ្ញ ព្យាកតា
 ខីណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ កតិ ករណីយំ ពាបរិ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវិគ្គ កឡានខត្តិយភិក្ខុចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះកឡានខត្តិយភិក្ខុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្ត
 មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ ភិក្ខុឈ្មោះមោលិយផ្កុន
 បានលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ហ៊ានកេតហើយ ព្រះមោលិយផ្កុនមាន
 អាយុនោះ មិនបាននូវទីពឹងក្នុងធម្មវិន័យដោយពិតទេ បើដូច្នោះ មាន
 តែព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានដល់នូវទីពឹងក្នុងធម្មវិន័យនេះហើយ ។
 ព្រះសារីបុត្តពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំមិនសង្ឃឹមទេ ។ ព្រះកឡាន-
 ខត្តិយៈពោលថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះបដិសន្ធិក្នុងខាងមុខទៀត ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ខ្ញុំមិនឆ្លើយឆ្ងល់ទេ ។

[១០៥] គ្រានោះ កឡានខត្តិយភិក្ខុ ក្រោកអំពីអាសនៈចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកឡានខត្តិយភិក្ខុអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ពោលអួតព្រះអរហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិ(របស់អាត្មាអញ)អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួច
 ហើយ សោឡុសភិក្ខុអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការណ៍កិច្ចដទៃ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឥត្តត្តាយាតិ បជាបាមីតិ ។ អថខោ ភកកា អញ្ញាភិ
 ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ ឯហិ ភិក្ខុំ ភិក្ខុំ មម វេទនេន សារីបុត្តំ
 អាមន្តេហិ សត្តា តំ អាវុសោ សារីបុត្តំ អាមន្តេត្តិ ។
 ឯវិ កន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុំ ភកកាលោ បដិស្សត្តា
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 អាយស្មន្តិ សារីបុត្តំ ឯតទរោច សត្តា តំ អាវុសោ
 សារីបុត្តំ អាមន្តេត្តិ ។ ឯវាវុសោតិ ខោ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ តស្ស ភិក្ខុលោ បដិស្សត្តា យេន ភកកា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ភកកន្តិ អភិវាទេត្តា ឯ-
 កមន្តិ និសិទិ ។

(១០៦) ឯកមន្តិ និសិទ្ធិ ខោ អាយស្មន្តិ សារី-
 បុត្តំ ភកកា ឯតទរោច សន្ធិ កិរ តយា សារីបុត្តំ
 អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ
 កតិ ករណីយំ បាបិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាបាមីតិ ។
 ន ខោ កន្តេ ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញនេ-
 ហិ អត្តោ ច វុត្តោតិ ។ យេន កេនចិបិ សារីបុត្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរ
 មក ចូរហៅសារីបុត្តតាមពាក្យថាគតមកថា បពិត្រព្រះសារីបុត្តមាន
 អាយុ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅលោកម្ចាស់ ។ ភិក្ខុនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធ-
 ដីកាព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយក៏
 ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលនឹង
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ព្រះសាស្តា
 ត្រាស់ហៅលោកម្ចាស់ ។ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុ
 នោះថា អើអាវុសា ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

(១០៦) លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្ត ឮថា អ្នកពោលអ្នកអរ-
 ហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ(របស់អាត្មាអញ)អស់ហើយ មគ្គព្រហ្ម-
 ចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេច
 ហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
 ឡើយ ដូច្នោះពិតឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានពោល
 សេចក្តី ដោយបទទាំងនេះ ដោយព្យញ្ជនៈទាំងនេះទេ ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត

អភិសមយសំយុត្តស្ស កណ្តារទត្តិយវត្ត សារីបុត្តប្បដិប្បញ្ញា

បរិយាយេន កុលបុត្តោ អញ្ញំ ព្យាករោតិ អថខោ
 ព្យាកតំ ព្យាកតតោ ទដ្ឋព្វន្តំ ។ ននុ អហម្មំ កន្លេ
 ឃំវិ វណមំ ន ខោ កន្លេ ឃតេហិ បទេហិ ឃតេហិ
 ព្យញ្ញនេហិ អត្តោ ច វុត្តោតិ ។ សចេ តំ សារីបុត្ត
 ឃំវិ បុត្តេយ្យំ កថំ ជាទតា បន តយា អាវុសោ
 សារីបុត្ត កថំ បស្សតា អញ្ញា ព្យាកតា ទំណា
 ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ជាបរិ
 ឥត្តត្តាយាតិ បជាណមិតំ ឃំវិ បុដ្ឋោ តំ សារីបុត្ត កន្លេ
 ព្យាករេយ្យាសិតំ ។ សចេ មំ កន្លេ ឃំវិ បុត្តេយ្យំ កថំ
 ជាទតា បន តយា អាវុសោ សារីបុត្ត កថំ បស្សតា
 អញ្ញា ព្យាកតា ទំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ទ្រង់បូរេបញ្ចក់ព្រះសារីបុត្ត

កុលបុត្តពោលអ្នកអរហត្តផល សូម្បីដោយបរិយាយណាមួយ ត្រូវតែ
 ឃើញនូវពាក្យពោលអ្នក ថាជាពាក្យពោលអ្នក ដោយពិត ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្រែងខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានពោលសេចក្តី ដោយបទទាំងនេះ
 ដោយព្យាបាទទាំងនេះទេ ដូច្នោះឬ ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រសិនបើជន
 ទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះលោកបាន
 ដឹងដូចម្តេច បានឃើញដូចម្តេច បានជាពោលអ្នកអរហត្តផលថា ខ្ញុំ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ
 មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ
 ម្ចាស់សារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាង
 នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះលោកដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច
 បានជាពោលអ្នកអរហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មា
 អញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

កកតំ កករណីយំ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាមីតិ

ឃរិ បុរោហិតំ កន្តេ ឃរិ ព្យាករេយ្យំ យំនិទានាបុរោសោ

ជាតិ តស្ស និទានស្ស សង្ខយា ខំណាស្មី ខំណាមីតិ

វិនិត្តា ខំណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ កកតំ

កករណីយំ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាមីតិ ឃរិ

បុរោហិតំ កន្តេ ឃរិ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

(១០៧) សចេ បនតិ សារីបុត្ត ឃរិ បុត្រេយ្យំ ជាតិ

បនាបុរោសោ សារីបុត្ត កំនិទានា កំសម្មទយា កំជា-

តិកា កំបកវតិ ឃរិ បុរោ តិ សារីបុត្ត កំនិ ព្យាក-

រេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ កន្តេ ឃរិ បុត្រេយ្យំ ជាតិ បនា-

បុរោសោ សារីបុត្ត កំនិទានា កំសម្មទយា កំជាតិកា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ជាតិមានធម៌ណាជាហេតុ កាលបើបច្ច័យនៃ
 ជាតិអស់ហើយ ព្រោះការអស់ទៅនៃហេតុនោះ យើងក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ផលគឺជាតិអស់ហើយ ទើបច្តេដ្ឋថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់
 ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មា
 អញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរ
 យ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១០៧) ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
 យ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វី
 នាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រកាស ម្ចាស់សារីបុត្ត កាល
 បើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្ត
 មានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត

អភិសម័យសំយុត្តស្ស ពុទ្ធករុណិយវិញ្ញេ ឧបាទាននិពាណិជ្ជករោ

ក៏បករេតិ ឃី បុដ្ឋាហិ កន្លេ ឃី ព្យាករេយ្យិ ជាតិ

ខោ អាវុសោ ករុណិណាណោ ករុសុទ្ធយោ ករុជាតិកោ

ករុប្បករេតិ ឃី បុដ្ឋាហិ កន្លេ ឃី ព្យាករេយ្យន្តិ ។

(១០៨) សចេ បន នំ សាវបុត្ត ឃី បុត្តេយ្យិ

ករេ បនាវុសោ សាវបុត្ត ករុណិណាណោ ករុសុទ្ធយោ

ករុជាតិកោ ក៏បករេតិ ឃី បុដ្ឋា ត្វិ សាវបុត្ត

កន្លិ ព្យាករេយ្យសីតិ ។ សចេ មិ កន្លេ ឃី បុត្តេយ្យិ

ករេ បនាវុសោ សាវបុត្ត ករុណិណាណោ ករុសុទ្ធយោ

ករុជាតិកោ ក៏បករេតិ ឃី បុដ្ឋាហិ កន្លេ ឃី

ព្យាករេយ្យិ ករេ ខោ អាវុសោ ឧបាទាននិណាណោ

ឧបាទានសុទ្ធយោ ឧបាទានជាតិកោ ឧបាទានប្ប-

ករេតិ ឃី បុដ្ឋាហិ កន្លេ ឃី ព្យាករេយ្យន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខ្ព័យវង្គ ភពមានទុយាទានជាហេតុជាដើម

មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ជាតិ
មានភពជាហេតុ មានភពនាំឲ្យកើត មានភពជាកំណើត មានភពជា
ប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បី
ដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១០៨) ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
យ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យ
កើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ម្ចាស់សារីបុត្ត កាលបើគេ
សួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ
ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
អ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ភព មាន
ទុបាទានជាហេតុ មានទុបាទាននាំឲ្យកើត មានទុបាទានជាកំណើត
មានទុបាទានជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ
ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០៧] សធនេ បននំ ភិសារីបុត្ត ឯវិ បុត្តេយ្យំ
 ឧទានានិ បដាវុសោ ភិសារីបុត្ត កំណិទានិ ។ បេ ។
 កិបកវន្តិ ឯវិ បុដ្ឋាហំ ភិសារីបុត្ត កំណិ ព្យាក-
 រេយ្យាសីតិ ។ សធនេ មំ កន្តេ ឯវិ បុត្តេយ្យំ ឧទានានិ
 បដាវុសោ ភិសារីបុត្ត កំណិទានិ ។ បេ ។ កិបក-
 វន្តិ ឯវិ បុដ្ឋាហំ កន្តេ ឯវិ ព្យាករេយ្យំ ឧទានានិ ខោ
 វុសោ តណ្ហានិទានិ ។ បេ ។ តណ្ហាបកវន្តិ ឯវិ
 បុដ្ឋាហំ កន្តេ ឯវិ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១១០] សធនេ បននំ ភិសារីបុត្ត ឯវិ បុត្តេយ្យំ
 តណ្ហា បដាវុសោ ភិសារីបុត្ត កំណិទានា កិសមុទយា
 កិជាតិកា កិបកវនិ ឯវិ បុដ្ឋាហំ ភិសារីបុត្ត កំណិ
 ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សធនេ មំ កន្តេ ឯវិ បុត្តេយ្យំ
 តណ្ហា បដាវុសោ ភិសារីបុត្ត កំណិទានា កិសមុទ-
 យា កិជាតិកា កិបកវនិ ឯវិ បុដ្ឋាហំ កន្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១០៧) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាង
 នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះទុបាទាន មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។
 មានអ្វីជាប្រភព ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បី
 ដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំង-
 ឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះទុបាទាន
 មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 បើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុ-
 សោទាំងឡាយ ទុបាទាន មានគណ្ណាជាហេតុ ។ បេ ។ មានគណ្ណា
 ជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១១០) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាង
 នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះគណ្ណា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យ
 កើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេ
 សួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ
 ចុះគណ្ណា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាខត្តិយវិធ្មេ ធិស្សងិពាតាទិវេទនា

ឃិវំ ព្យាករេយ្យំ តណ្ហា ខោ អាវុសោ វេទនា ធិនាណា

វេទនាសមុទយា វេទនាជានិកា វេទនាបកវាតិ ឃិវំ

បុដ្ឋាហំ កន្លេ ឃិវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១១១] សចេ បទ នំ សាវបុត្ត ឃិវំ បុច្ឆេយ្យំ
 វេទនា បទាវុសោ សាវបុត្ត កិធិនាណា ។ បេ ។ កិ-
 បកវាតិ ឃិវំ បុដ្ឋា នំ សាវបុត្ត កិធិ ព្យាករេយ្យា-
 សីតិ ។ សចេ មិ កន្លេ ឃិវំ បុច្ឆេយ្យំ វេទនា បទាវុសោ
 សាវបុត្ត កិធិនាណា ។ បេ ។ កិបកវាតិ ឃិវំ បុដ្ឋាហំ
 កន្លេ ឃិវំ ព្យាករេយ្យំ វេទនា ខោ អាវុសោ ធិស្ស-
 ងិណាណា ។ បេ ។ ធិស្សប្បកវាតិ ឃិវំ បុដ្ឋាហំ កន្លេ
 ឃិវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពឡារទុតិយវត្ត វេទនាមានទិស្សៈជាហេតុជាដើម

ព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសាទាំងឡាយ គណ្ណា
មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនាទាំឱ្យកើត មានវេទនាជាកំណើត មាន
វេទនាជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១១១) ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាង
នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះវេទនា មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ មាន
អ្វីជាប្រភព ម្ចាស់សារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះ
ស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ
សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះវេទនា មានអ្វីជា
ហេតុ ។ បេ ។ មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេ
សួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា
ទាំងឡាយ វេទនា មានផស្សៈជាហេតុ ។ បេ ។ មានផស្សៈជាប្រ-
ភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បី
ដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មត្តនិកាយស្ស ធិតានិទ្ទេ

(១១២) សចេ បន នំ សារីបុត្ត ឯវំ បុត្តេយ្យំ
 កងំ ជានតោ បន តេ អារុសោ សារីបុត្ត កងំ
 បស្សតោ យា វេទនាសុ នន្ទំ សា ន ឧបដ្ឋាស័តំ ឯវំ
 បុត្តោ ភិំ សារីបុត្ត កងំ ព្យាករេយ្យាស័តំ ។ សចេ
 មំ កន្ត ឯវំ បុត្តេយ្យំ កងំ ជានតោ បន តេ អារុសោ
 សារីបុត្ត កងំ បស្សតោ យា វេទនាសុ នន្ទំ សា ន
 ឧបដ្ឋាស័តំ ឯវំ បុត្តោ អហំ កន្ត ឯវំ ព្យាករេយ្យំ
 តិស្សោ ខោ ឥមា អារុសោ វេទនា កតមា តិស្សោ
 សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា
 ឥមា ខោ អារុសោ តិស្សោ វេទនា អនិច្ចា យទនិច្ចំ
 នំ ទុក្ខន្ទំ វិទិតំ យា វេទនាសុ នន្ទំ សា ន ឧបដ្ឋាស័តំ
 ឯវំ បុត្តោ អហំ កន្ត ឯវំ ព្យាករេយ្យន្ទំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១១២) ម្នាលសារីបុត្រ ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
យ៉ាងនេះថា វៃសារីបុត្រមានអាយុ លោកបានដឹងដូចម្តេច ឃើញដូច
ម្តេច បានជាសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មិនតាំងឡើងបាន
ម្នាលសារីបុត្រ កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាង
នេះថា វៃសារីបុត្រមានអាយុ លោកបានដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច
បានជាសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មិនតាំងឡើងបាន បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ
យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ វេទនានេះ មាន ៣ វេទនា
ទាំង ៣ តើដូចម្តេច គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ វេទនាទាំង ៣ នេះឯង មិនទៀង ធម្មជាតិ
ណាមិនទៀង ធម្មជាតិនោះ យើងដឹងច្បាស់ថាជាទុក្ខ បានជាសេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយមិនតាំងឡើងបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពឡារខន្តិយវិគោ សាធុការពានំ

(១១៣) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អយម្យំ ខោ សា-

រីបុត្ត បរិយាយោ ឯតស្សេវ អត្តស្ស សន្និគ្គេន វេយ្យា-

ករណាយ យំកិញ្ច វេនយំនំ នំ ទុក្ខស្មិនំ សចេ

បន នំ សារីបុត្ត ឯវិ បុត្តេយ្យំ កតំ វិមោក្ខា បន

តយា អាវុសោ សារីបុត្ត អញ្ញា ព្យាកតា ទំណា

ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរិ

វុត្តត្តាយាតិ បជាធាមិតិ ឯវិ បុត្តោ នំ សារីបុត្ត កន្តិ

ព្យាករយ្យាស័តិ ។ សចេ មំ កន្តេ ឯវិ បុត្តេយ្យំ កតំ

វិមោក្ខា បន តយា អាវុសោ សារីបុត្ត អញ្ញា ព្យាក-

តា ទំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ

អភិសរយសំយុត្ត ពណ្ណទន្តិបវិត្ត ទ្រង់ប្រទានសាធុការ

(១១៣) ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្នាលសារីបុត្ត នេះ

ឯង ជាហិរិយាយប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការដោះស្រាយនូវសេចក្តីនេះ ដោយ
សង្ខេបថា ការទទួលអារម្មណ៍ណាមួយ ការទទួលអារម្មណ៍នោះ ជាទុក្ខ
ម្នាលសារីបុត្ត ចុះប្រសិនបើជនទាំងឡាយសួរយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមាន
អាយុ ព្រោះវិមោក្ខដូចម្តេច លោកទើបពោលអ្នកអហេតុផលថា យើងដឹង
ច្បាស់ថា ជាតិ (របស់ភាន្តាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈភាន្តាអញ
បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចភាន្តាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ-
នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្នាល
សារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកតប្បដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយសួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃ
សារីបុត្តមានអាយុ ព្រោះវិមោក្ខដូចម្តេច លោកទើបពោលអ្នកអហេតុផល
ថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់ភាន្តាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ
ភាន្តាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចភាន្តាអញបានធ្វើស្រេចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមីតិ ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ
 កន្លេ ឯវិ ព្យាករេយ្យំ អដ្ឋិត្តិមោក្ខា ខ្លាហំ អាវុសោ
 សព្វុទាណនក្ខយា តថាសតោ វិហារមិ យថាសតិ
 វិហារន្តិ អាសវំ ធានុស្សវន្តិ អត្តានព្វ ធាវជាធាមីតិ
 ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវិ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

(១១២) សាធុ សាធុ សាវីបុត្ត អយម្យំ ខោ សា-

វីបុត្ត បរិយាយោ ឯតស្ស្ស អត្តស្ស្ស សម្ពិទ្ធនេ វេយ្យា-
 ករណាយ យេ អាសវំ សមណោ ន វត្តា តេស្វាហំ
 ន កម្ពុមិ តេ មេ បហំធាតិ ន វិចិត្តិធាមីតិ ។
 ឥនមរេច កកវំ ឥទំ វត្តាន សុកតោ ឧដ្ឋាយាសនា
 វិហារិ ចារិសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវិញ្ញាណ

មគ្គការីនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡាសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះ
 ស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ព្រោះតែអជ្ឈត្តវិមោក្ខ(១)
 ទើបអាសវៈទាំងឡាយ មិនជាប់តាមយើងដែលមានសតិយ៉ាងណា យើង
 ក៏មានសតិយ៉ាងនោះ ព្រោះការអស់ទៅនៃទុក្ខទានទាំងពួង មួយទៀត
 យើងមិនបានមើលងាយនូវខ្លួនឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
 គេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៤] ម្ចាស់សារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្ចាស់សារីបុត្ត
 នេះឯង ជាបរិយាយប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយ
 សន្ធិបថា អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលព្រះពុទ្ធជាសមណៈបានពោល
 ហើយ យើងមិនសង្ស័យក្នុងអាសវៈទាំងនោះទេ អាសវៈទាំងនោះ យើង
 បានលះហើយ ព្រោះហេតុនោះ យើងមិននឿងឆ្ងល់ឡើយ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ បានត្រាស់នូវពាក្យនេះហើយ លុះព្រះសុគតត្រាស់នូវ
 ពាក្យនេះរួចហើយ ក៏ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ។

---

១ សំដៅយកព្រះអរហន្តដែលបុគ្គលបានសម្រេចដោយការកំណត់នូវសង្គារខាងក្នុង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡោរខត្តិយវិគ្គោ ភិក្ខុមន្តំ

[១១៥] តត្រ ខោ អាស្សោ សារីរុត្តោ អចិ-
 រម្បក្កន្តស្ស កកវតោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ បុត្រោ អម្ប-
 ជិសិវិទិនំ មិ អាស្សោ កកវ បឋមំ បញ្ចំ អម្បុ
 តស្ស មេ អហោសិ ទន្ធាយិត្តំ យតោ ច ខោ មេ
 អាស្សោ កកវ បឋមំ បញ្ចំ អនុមោទិ តស្ស មយ្ហិ
 អាស្សោ ឯតទហោសិ ទិវសញ្ចេបំ មិ កកវ ឯតមត្តំ
 បុត្រេយ្យ អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិ-
 យាយេហិ ទិវសិបហំ កកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ
 អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ រត្តំ
 ចេបំ មិ កកវ ឯតមត្តំ បុត្រេយ្យ អញ្ញាមញ្ញាហិ
 បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ រត្តិបហំ កក-
 វតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ
 អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ រត្តិទិវសញ្ចេបំ មិ កកវ
 ឯតមត្តំ បុត្រេយ្យ អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ
 បរិយាយេហិ រត្តិទិវសញ្ចេបំ កកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ

អភិសមយៈឃ័យុត្ត កឡោរខត្តិយវិត្ត ការហោរិក្ខុទាំងឡាយ

(១១៥) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ សេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន
 ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ក៏ហោរិក្ខុទាំងឡាយក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ បានសួរច្រសាទី ១ នឹងខ្ញុំ ជាច្រសាដែល
 ខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងពីមុនមកទេ សេចក្តីយឺតយូរក្នុងការដោះស្រាយ ក៏កើតមាន
 ដល់ខ្ញុំ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ បានអនុ-
 មោទនាច្រសាជាដំបូងរបស់ខ្ញុំហើយ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនេះ ដោយ
 បទដទៃ ៗ ដោយបរិយាយដទៃ ៗ ចំពោះអាត្មាអញ អស់មួយថ្ងៃ អាត្មា
 អញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ៗ ដោយបរិយាយ
 ដទៃ ៗ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយថ្ងៃ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ
 សួរសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ៗ ដោយបរិយាយដទៃ ៗ ចំពោះអាត្មា
 អញ អស់មួយយប់ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយបទ
 ដទៃ ៗ ដោយបរិយាយដទៃ ៗ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយយប់
 ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ៗ ដោយបរិ-
 យាយដទៃ ៗ ចំពោះអាត្មាអញ អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ អាត្មាអញអាច
 នឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ៗ ដោយបរិយាយដទៃ ៗ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អញ មញ្ញោហិ បទេហិ អញ មញ្ញោហិ បរិយាយេហិ ទ្វេ

រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ ។ មេ ។ ទ្វេ

រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ ។ មេ ។

តិណិ រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ ...

តិណិ រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ ...

ចត្តារិ រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ ...

ចត្តារិ រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ ...

បញ្ច រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ ...

បញ្ច រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ ...

ឆ រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ ...

ឆ រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ ...

សត្ត រត្តិណ្ណិវាណិ ចេថិ មំ ភកកា ឯតមន្តំ បុច្ឆេយ្យ

អញ មញ្ញោហិ បទេហិ អញ មញ្ញោហិ បរិយាយេហិ

សត្ត រត្តិណ្ណិវាណិបហិ ភកកាលោ ឯតមន្តំ ព្យាករេយ្យំ

អញ មញ្ញោហិ បទេហិ អញ មញ្ញោហិ បរិយាយេហិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ
 ស្នូរសេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ ។ បេ ។ អាត្មា
 អញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ២ យប់
 ២ ថ្ងៃ ។ បេ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគស្នូរសេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មា
 អញ អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ ... អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តី
 នេះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើព្រះ
 មានព្រះភាគស្នូរសេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ ...
 អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់
 ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគស្នូរសេចក្តីនេះ ចំពោះ
 អាត្មាអញ អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ ... អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តី
 នេះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើព្រះ
 មានព្រះភាគស្នូរសេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ ...
 អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់
 ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ស្នូរសេចក្តីនេះ ដោយ
 បទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៧ យប់ ៧
 ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយ
 បរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពណ្ណាខន្តិយវត្តេ ពតវត្តាហេពនំ

(១០៦) អថខោ កឡានខត្តិយោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយា-
សនា យេន កកវំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កក-
វន្តំ អភិវំទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ
ខោ កឡានខត្តិយោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទលេច អា-
យស្មតា កន្តេ សាវបុត្តេន សីហនាទោ នទិតោ បុត្រ
អប្បជិសិវទិតំ មិ អាវុសោ កកវំ បឋមំ បញ្ញំ អប្បច្ច
តស្ស មេ អហោសិ ទន្ធាយិតត្តំ យតោ ច ខោ
មេ អាវុសោ កកវំ បឋមំ បញ្ញំ អនុមោទិ តស្ស
មញ្ញំ អាវុសោ ឯតទហោសិ ទិវសញ្ចេបំ មិ កកវំ
ឯតមត្តំ បុត្រេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ
បរិយាយេហិ ទិវសិបហិ កកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ
អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ
វត្តំ ចេបំ ។ បេ ។ វត្តន្តិវំ ចេបំ មិ កកវំ ... ទេ
វត្តន្តិវំនិ ចេបំ មិ កកវំ ... តណិ ... ចត្តាវំ ... បញ្ច ... ជ ...
សត្ត វត្តន្តិវំនិ ចេបំ មិ កកវំ ឯតមត្តំ បុត្រេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត កឡោខតិយវិក្ខុ ការក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ

[១១៦] គ្រានោះ កឡោខតិយភិក្ខុក្រោកអំពីអាសនៈ ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកឡោខតិយភិក្ខុអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុបន្ធិសីហនាទេថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគបានសួរប្រស្នាទី ១ នឹងខ្ញុំ ជាប្រស្នាដែលខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងមកពីកាល
 មុនទេ សេចក្តីយឺតយូរក្នុងការដោះស្រាយក៏កើតមានដល់ខ្ញុំ ម្ចាស់អាវុសោ
 ទាំងឡាយ កាលណាបើព្រះមានព្រះភាគ បានអនុមោទនាប្រស្នាជាដំបូង
 របស់ខ្ញុំហើយ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រ-
 សិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយ
 ដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់១ ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេច-
 ក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ
 អស់ ១ ថ្ងៃ ប្រសិនបើអស់១យប់ ។ បេ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរ
 សេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើព្រះមាន
 ព្រះភាគសួរសេចក្តីនេះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ ... ៣ យប់
 ៣ ថ្ងៃ... ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ... ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ... ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើ
 ព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ
 សត្តំ រត្តិទ្ធិវាទិបហិ កកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ
 អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិតិ ។

(១០៧) សា ហិ ភិក្ខុ សាវ័បុត្តស្ស ធម្មធាតុ សុប្ប-
 ដិវដ្ឋា យស្សា ធម្មធាតុយា សុប្បដិវដ្ឋត្តា ទិវសញ្ញា-
 បហិ សាវ័បុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ
 អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ ទិវសម្មំ មេ សាវ័បុត្តោ
 ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញា-
 ហិ បរិយាយេហិ រត្តិ ចេបហិ សាវ័បុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ
 អញ្ញាមញ្ញាហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ
 រត្តិបំ មេ សាវ័បុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ។ បេ ។
 រត្តិទ្ធិវត្ថេបហិ សាវ័បុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ... រត្តិទ្ធិវម្មំ
 មេ សាវ័បុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ... ទ្វេ រត្តិទ្ធិវាទិ
 ចេបហិ សាវ័បុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ... ទ្វេ រត្តិទ្ធិវា-
 ទិបំ មេ សាវ័បុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ... តីណិ
 រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហិ សាវ័បុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ... តីណិ
 រត្តិទ្ធិវាទិបំ មេ សាវ័បុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយ
សេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះ
ភាគ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។

[១១៧] ម្នាលភិក្ខុ ធម្មធាតុ^(១) គឺសារីបុត្តត្រាស់ដឹងហើយដោយ
ប្រពៃពិត ព្រោះតែត្រាស់ដឹងធម្មធាតុដោយប្រពៃ បានជាបើតថាគតសួរ
សេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះសារីបុត្ត
អស់ ១ ថ្ងៃ សារីបុត្តក៏ប្បដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។
ដោយបរិយាយដទៃ ។ ប្រាប់តថាគត អស់ ១ ថ្ងៃបាន ប្រសិនបើតថាគត
សួរសេចក្តីនេះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះសារីបុត្ត
អស់ ១ យប់ សារីបុត្តក៏ប្បដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ប្រាប់តថាគត
អស់ ១ យប់បាន ។ បេ ។ ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តីនេះ ចំពោះ
សារីបុត្ត អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ ... សារីបុត្តក៏ប្បដោះស្រាយសេចក្តីនេះ
ប្រាប់តថាគត អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តី
នេះ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ ... សារីបុត្ត ក៏ប្បដោះ
ស្រាយសេចក្តីនេះ ប្រាប់តថាគត អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើ
តថាគតសួរសេចក្តីនេះ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ ... សារីបុត្ត
ក៏ប្បដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ប្រាប់តថាគត អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ ...

១ សំដៅយកសារីរាជបិណ្ឌិកា ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាវខត្តិយវត្តេ ញាណវត្តកថា

ចត្តារិ រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ...

ចត្តារិ រត្តិទ្ធិវាទិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ...

បញ្ច រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ...

បញ្ច រត្តិទ្ធិវាទិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ...

ឆ រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ ... ឆ

រត្តិទ្ធិវាទិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ... សត្ត

រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ អញ្ញាមញ្ញា-

ហិ បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិ សត្ត រត្តិទ្ធិវា-

ទិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ អញ្ញាមញ្ញាហិ

បទេហិ អញ្ញាមញ្ញាហិ បរិយាយេហិតិ ។ ទុតិយំ ។

(១១៨) សារត្តិយំ វិហារតិ ... ចតុច្ឆត្តាធិសំ វេ

ភិក្ខុវេ ញាណវត្តិ ទេសេស្សាមំ តំ សុណាថ សា-

ធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមិតិ ។ ឃី កន្លែតិ ទោ

តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ឆស្សាសុំ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានុវត្តិយវិគ្គ ការពោលញាណវត្ត

ប្រសិនបើតថាគត ស្ករសេចក្តីន្ទះ⁺ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីន្ទះ⁺ ប្រាប់តថាគត អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើតថាគត ស្ករសេចក្តីន្ទះ⁺ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីន្ទះ⁺ ប្រាប់តថាគត អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើតថាគតស្ករសេចក្តីន្ទះ⁺ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីន្ទះ⁺ ប្រាប់តថាគត អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ ... ប្រសិនបើតថាគតស្ករសេចក្តីន្ទះ⁺ ដោយបទ ៨១១ ដោយបរិយាយ៨១១ ១ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីន្ទះ⁺ ដោយបទ៨១១ ១ ដោយបរិយាយ ៨១១ ១ ប្រាប់តថាគត អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(១១៨) ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត នឹងសំដែងនូវញាណវត្ត ៤៤ ប្រការ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ ប្រុងស្តាប់ពាក្យនោះ ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងពោលឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមាន ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០៧] កកវា ឯតទរោច កកតមាទិ ច កិក្ខុវេ
 ចតុច្ចុត្តាឡិសំ ញាណាវត្ថុទិ ជរាមរណោ ញាណំ ជ-
 រាមរណាសមុទយេ ញាណំ ជរាមរណានិរោធម ញាណំ
 ជរាមរណានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ជា-
 តិយា ញាណំ ជាតិសមុទយេ ញាណំ ជាតិនិរោធម
 ញាណំ ជាតិនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ
 កវេ ញាណំ កវសមុទយេ ញាណំ កវនិរោធម ញាណំ
 កវនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ឧទានានេ
 ញាណំ ឧទានានសមុទយេ ញាណំ ឧទានាននិរោ-
 ធម ញាណំ ឧទានាននិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ
 ញាណំ តណ្ហាយ ញាណំ តណ្ហាសមុទយេ ញាណំ
 តណ្ហានិរោធម ញាណំ តណ្ហានិរោធតាមិនិយា បដិ-
 បទាយ ញាណំ វេទនាយ ញាណំ វេទនាសមុទ-
 យេ ញាណំ វេទនានិរោធម ញាណំ វេទនានិរោធត-
 តាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ ជស្សេ ញាណំ ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១១៧) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ ចុះញាណវក្កទាំង ៤៤ តើដូចម្តេចខ្លះ តិសេចក្តីដឹងក្នុងជវានិធិ
 មរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃជវានិធិមរណៈ ១ សេច-
 ក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃជវានិធិមរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃជវានិធិមរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងជាតិ ១ សេចក្តី
 ដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃជាតិ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃជាតិ ១
 សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជាតិ ១ សេចក្តីដឹង
 ក្នុងភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុង
 ទីរលត់នៃភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃ
 ភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិ-
 បទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងតណ្ហា ១
 សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃតណ្ហា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃ
 តណ្ហា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃតណ្ហា
 ១ សេចក្តីដឹងក្នុងវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទ-
 នា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងវស្សៈ ១ ...

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាខេត្តយវិញ្ញេ ជិវមរណាថា

សឡាយតទេ ញាណំ ... នាម្យេ ញាណំ ... វិញ្ញាណ
ញាណំ ... សង្ខារេសុ ញាណំ សង្ខារសមុទយេ ញាណំ
សង្ខារនិរោធន ញាណំ សង្ខារនិរោធតាមិទិយា បដិប-
ទាយ ញាណំ ឥមាទំ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ចតុច្ឆត្តាឡីសំ
ញាណាវុត្តនំ ។

(១២០) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ជិវមរណំ ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្មំ តម្មំ សត្តនិកាយេ ជិវ
ជីវណតា ខណ្ឌិច្ឆំ ចាលិច្ឆំ វលិត្តចតា អាយុនោ សិ-
ហានំ សង្រ្គយានំ បរិចារោ អយំ វុច្ឆតិ ជិវ ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្មា តម្មា សត្តនិកាយា ចុតិ
ចវនតា កេនោ អន្តរទានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា
ខត្វានំ កេនោ កឡេវាស្ស និក្ខេនោ ជីវិត្រ្តិ-
យស្ស ឧបច្ឆេនោ ឥទំ វុច្ឆតិ មរណំ ។ ឥតិ
អយញ្ច ជិវ ឥទញ្ច មរណំ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
ជិវមរណំ ។ ជានិសមុទយា ជិវមរណាសមុទយោ

អភិសមយស័យុត្ត ពណ្ណវិទ្យាវិញ្ញាណ ការពោលជរាទិសមរណៈ

សេចក្តីដឹងក្នុងសឡាយភនៈ ១ ... សេចក្តីដឹងក្នុងនាមរូប ១ ... សេចក្តី
 ដឹងក្នុងវិញ្ញាណ ១ ... សេចក្តីដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ១ សេចក្តីដឹង
 ក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃសង្ខារ ១
 សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា ញាណវត្ថុ ៤៤ ប្រការ ។

(១២០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាទិសមរណៈ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្នូរ ស្បែកជ្រួញជ្រើរ
 ដំណើរថយកាយ ដំណើរចាស់ខ្ចីនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ណា របស់
 សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។
 ចុតិ ការឃ្នាត ការបែកធ្លាយ ការបាត់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរ
 ផាបំ ការធ្វើនូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់
 ចុះនូវសាកសព ការដាច់នៃជីវិតឥន្ទ្រិយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។
 ចាកសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ជរានេះផង មរណៈនេះផង នេះហៅថា ជរាទិសមរណៈ ដោយប្រការ
 ដូច្នោះឯង ។ ការកើតឡើងនៃជរាទិសមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិនិរោធិ ជរាមរណានិរោធិ អយមេវ អរិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ជរាមរណានិរោធិកាមិនី បដិបទា
សេយ្យដំនំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

(១២០) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារិកោ ឃិវិ
ជរាមរណំ បដានាតិ ឃិវិ ជរាមរណាសមុទយំ បដានាតិ
ឃិវិ ជរាមរណានិរោធិ បដានាតិ ឃិវិ ជរាមរណានិរោធិកា-
មិនី បដិបទំ បដានាតិ ឥទមស្ស ធម្មេ ញ្ញាណំ ។
សោ ឥមិថា ធម្មេន ទិដ្ឋេន វិទិតេន អកាលិកេន
បត្តេន បរិយោកាធូន អតីតាទាគតេ នយំ នេតិ យេ
ខោ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
ជរាមរណំ អត្តញ្ញំសុ ជរាមរណាសមុទយំ អត្តញ្ញំសុ
ជរាមរណានិរោធិ អត្តញ្ញំសុ ជរាមរណានិរោធិកាមិនី
បដិបទំ អត្តញ្ញំសុ សត្ថេ តេ ឃិវេមេវ អត្តញ្ញំសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការរលត់នៃជរានិមមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទី
រលត់នៃជរានិមមរណៈ គឺប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់
ចិត្តត្រូវ ១ ។

(១២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
នូវជរានិមមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិម-
រណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិមមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិមមរណៈយ៉ាងនេះ នេះ ជា
ធម្មញ្ញាណ របស់អរិយសាវ័កនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងនាំទៅនូវ
ន័យ ក្នុងអតីតកាលនិងអនាគតកាល ដោយធម៌នេះ(១) ដែលខ្លួនបាន
ឃើញហើយ ដឹងច្បាស់ហើយ ជាធម៌ឲ្យផលមិនខុសកាល ជាធម៌ដែល
ខ្លួនបានដល់ហើយ បានជ្រួតជ្រាបហើយ ដោយបញ្ញាថា ពួកសមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល ដឹងច្បាស់នូវជរានិមមរណៈ ដឹង
ច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិមមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់ នៃ
ជរានិមមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិម
មរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង

១ សំដៅយកចក្កសម្ពុធម៌ ឬមគ្គញ្ញាណធម៌ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាវត្តិយវគ្គេ អរិយស្សាវកសមញ្ញា

សេយ្យថាបិហំ ឯតវហិ ។ យេបិ ហិ កេចិ អនាគត-
មន្ទានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ អភិ-
ជាទិស្សន្តំ ជរាមរណាសមុទយំ អភិជាទិស្សន្តំ ជរា-
មរណានិរោធំ អភិជាទិស្សន្តំ ជរាមរណានិរោធតាមិទំ
បដិបទំ អភិជាទិស្សន្តំ សព្វេ តេ ឯវមេវ អ-
ភិជាទិស្សន្តំ សេយ្យថាបិហំ ឯតវហិតិ ។ ឥទមស្ស
អន្ធកយេ ញាណំ ។

(១២២) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥ-
មាទិ ទ្វេ ញាណានិ បវស្សន្ទានិ ហោន្តំ បរិយោនាតានិ
ធម្មេ ញាណាញ អន្ធកយេ ញាណាញ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ទស្សន-
សម្បជ្ជោ ឥតិបិ អាគតោ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ បស្សតិ
ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខន ញាណោន សមណាគតោ
ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមណាគតោ ឥតិបិ ធម្ម-
សោតំ សមាមជ្ជោ ឥតិបិ អរិយោ និព្វេទិកច្ចព្រា
ឥតិបិ អមតន្ទារំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបិតិ ។

អរិយសាស្ត្រ កឡានខត្តិយវគ្គ ឈ្មោះអរិយសាស្ត្រ

ដូចជាអាត្មាអញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា
 មួយក្នុងអនាគតកាល នឹងដឹងច្បាស់នូវជកនិមមណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតឡើងនៃជកនិមមណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជកនិម
 មណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជក
 និមមណៈ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង
 ដូចជាអាត្មាអញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ នេះជាអន្ធិយញ្ញាណ^(១)របស់
 អរិយសាស្ត្រនោះ ។

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាស្ត្រ មាន
 ញាណទាំង ២ នេះ គឺធម្មញ្ញាណ ១ អន្ធិយញ្ញាណ ១ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផ្សំ
 ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាស្ត្រនេះ ហៅថាបរិបូណ៌
 ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់ព្រះសទ្ធម្ម
 នេះក៏បាន ថាឃើញព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខញ្ញាណ
 ក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រម នូវធម្មស្រោត
 ក៏បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេតិក្សញ្ញាក៏បាន ថាបិតវៃបនឹងទ្វារ
 នៃអមតនិព្វានក៏បាន ។

---

១ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមញ្ញាណ បានដល់បច្ចុវេក្ខណញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១២៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ ជានិ ។ បេ ។ កតមោ

ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបាណាជំ ... កតមា

ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា ... កតមា ច ភិក្ខុវេ វេទនា ... កតមោ

ច ភិក្ខុវេ ជស្សោ ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សឡាយតនំ ...

កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធាម្រុបំ ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញា-

ណំ ... កតមេ ច ភិក្ខុវេ សង្ខារ តយោមេ ភិក្ខុវេ

សង្ខារ កាយសង្ខារោ វេទសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ

តមេ វុច្ឆនិ ភិក្ខុវេ សង្ខារ ។ អវិជ្ជាសមុទយា សង្ខារ-

សមុទយោ អវិជ្ជានិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ អយមេវ

អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សង្ខារនិរោធិតាមិជំ បដិ-

បទា សេយ្យមិទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុពុទាន តើ
ដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ វេទនា តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ តើដូចម្តេច...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈ តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ នាមរូប តើដូចម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ តើដូច
ម្តេច ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សង្ខារនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្ត-
សង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ ។
ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃសង្ខារ
ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ប្រការ
នេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ចំរលត់នៃសង្ខារ គឺប្រាជ្ញា
យល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡុវរខត្តិយវិទ្ធេ អតីតទិញាណំ

(១២២) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស្សវគោ ឃិរិ
សង្ខារេ បដាបាតិ ឃិរិ សង្ខារសមុទយំ បដាបាតិ ឃិរិ
សង្ខារនិរោធំ បដាបាតិ ឃិរិ សង្ខារនិរោធតាមិនី បដិ-
បទំ បដាបាតិ ឥន្ទមស្ស ធម្មេ ញាណំ ។ សោ
ឥមំចា ធម្មេន ទិដ្ឋេន វិទិតេន អកាលកេន បត្តេន
បរិយោតាឡេន អតីតាបាគតេ នយំ នេតិ យេ ខោ
កេចិ អតីតមន្តានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សង្ខារេ អត្តញ្ញំសុ សង្ខារសមុទយំ អត្តញ្ញំសុ សង្ខារ-
និរោធំ អត្តញ្ញំសុ សង្ខារនិរោធតាមិនី បដិបទំ អត្តញ្ញំ-
សុ សព្វេ តេ ឃិរិមេវ អត្តញ្ញំសុ សេយ្យជាបិបិ ឯតរ-
ហិ ។ យេថ ហិ កេចិ អនាគតមន្តានំ សមណា
វា ព្រាហ្មណា វា សង្ខារេ អភិជានិស្សន្តិ សង្ខារ-
សមុទយំ អភិជានិស្សន្តិ សង្ខារនិរោធំ អភិជានិស្សន្តិ

អភិសមយសំបុត្ត ពុទ្ធករាទត្តិយវិគ្គ ការដឹងក្នុងអតីតកាលជាដើម

[១២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
 នូវសង្ខារទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ
 យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ នេះជាធម្មញ្ញាណរបស់អរិ-
 យសាវ័កនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងនាំទៅនូវនិយ ក្នុងអតីតកាល
 និងអនាគតកាល ដោយធម៌នេះ ដែលខ្លួនបានឃើញហើយ ដឹងច្បាស់
 ហើយ ជាធម៌ឲ្យផលមិនខុសកាល ជាធម៌ដែលខ្លួនបានដល់ហើយ បាន
 ជ្រួតជ្រាបហើយដោយបញ្ញាថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយក្នុងអតីត-
 កាល បានដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានដឹងច្បាស់
 យ៉ាងនេះឯង ដូចជាអាត្មាអញក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ
 និងដឹងច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ និងដឹងច្បាស់នូវទីរលត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារនិរោធតាមិនី បដិបទី អភិជាទិស្សន្តិ សព្វេ តេ
ឯវមេវ អភិជាទិស្សន្តិ សេយ្យថាបិហំ ឯនវហិតំ ។
ឥនមស្ស អន្ធយេ ញាណំ ។

(១២៥) យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
ឥមាទិ ទ្វេ ញាណាទិ បរិសុទ្ធាទិ ហោន្តិ បរិយោទា-
តាទិ ធម្មញ្ញាណាញ អន្ធយេ ញាណាញ ។ អយំ
វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ ទិដ្ឋិសម្មាញ្ញោ ឥតិបិ
នស្សនសម្មាញ្ញោ ឥតិបិ អាគតោ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ
បស្សតិ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខន ញាណោន
សមណ្ឌកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមណ្ឌកតោ
ឥតិបិ ធម្មសោតិ សមាបញ្ញោ ឥតិបិ អរិយោ និព្វេទិ-
កប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបិតិ ។
តតិយំ ។

(១២៦) សាវត្ថយំ វិហារតិ ... សត្តសត្តរំ វេ ភិក្ខុវេ
ញាណាវុត្ថទិ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ សាធុកំ
មនសិករោថ ភាសិស្សាមិតិ ។ ឯវំ កន្លេតិ ខោ តេ
ភិក្ខុ កតវតោ បច្ចុស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃសង្ខារ នឹងដឹងច្បាស់រូបធិបតា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង ដូចជាអាត្មា
អញក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ នេះ ជាអន្ធមញ្ញាណ របស់អរិយសាវ័ក
នោះ ។

[១២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក មាន
ញាណទាំង ២ នេះ គឺធម្មញ្ញាណ ១ អន្ធមញ្ញាណ ១ បរិសុទ្ធ ផ្សេង
ផងហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាបរិច្ចណិ
ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិច្ចណិដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់ព្រះសុទ្ធម្ម
នេះក៏បាន ថាយើងព្រះសុទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខញ្ញាណ
ក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រមនូវធម្មស្រោតក៏
បាន ថាជាអរិយអ្នកមាននិព្វេធិកប្បញ្ញាក៏បាន ថាបិតិអបនឹងទ្វារនៃ
អមតនិព្វានក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

[១២៦] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
គឺថាគតនឹងសំដែងញាណវត្ថុ ៧៧ ប្រការ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ ច្រង់ចាំស្តាប់ពាក្យនោះ ឲ្យប្រពៃចុះ
គឺថាគតនឹងពោលឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃ
ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អរិសមយស័យុត្តស្ស កឡានុត្តយវត្ត ញាណវត្តកថា

(១២៧) ភគវា ឯតនរោច កតមាទិ ច ភិក្ខុវេ

សត្តសត្តវ ញាណវត្តនិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ

ញាណំ អសតិ ជាតិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ

អតីតម្បិ អន្ធានិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ញាណំ

អសតិ ជាតិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ អនាគតម្បិ

អន្ធានិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ញាណំ អសតិ ជា-

តិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋ-

តិញាណំ តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ ជិរោធម្មនិ

ញាណំ ។ កវប្បច្ចយា ជាតីតិ ញាណំ ។ បេ ។

ឧបាទានប្បច្ចយា ករោតិ ញាណំ ... តណ្ហាបច្ចយា ឧ-

បាទាននិ ញាណំ ... វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ញាណំ...

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការពោលអំពីញាណវត្ត

(១៤៧) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង

ឡាយ ញាណវត្តទាំង ៧៧ ប្រការ ភើដូចម្តេច គឺសេចក្តីដឹងថា ជរានិទ

មរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើជាតិមិន

មាន ជរានិទមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ជរានិទមរណៈជាអតីត

កាលកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើជាតិ

មិនមាន ជរានិទមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ជរានិទមរណៈជា

អនាគតកាលកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើ

ជាតិមិនមាន ជរានិទមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ធម្មដ្ឋិតិញាណ

(បច្ចយាការញាណ) ណា គប្បីមាន ធម្មដ្ឋិតិញាណនោះ មានកិរិយា

អស់ទៅជាធម្មតា មានកិរិយាសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាវិនាសទៅ

ជាធម្មតា មានកិរិយាលក់ទៅជាធម្មតា ១ ៗ សេចក្តីដឹងថា ជាតិកើត

មាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ១ ៗ បេ ៗ សេចក្តីដឹងថា ភពកើតមាន ព្រោះ

ទុប្បាទជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា ទុប្បាទកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជា

បច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ១ ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ដស្សប្បច្ចយា វេទនាតិ ញ្ញាណំ ... សន្នាយតនប្បច្ចយា
 ដស្សតិ ញ្ញាណំ ... នាមរូបប្បច្ចយា សន្នាយតនន្ត
 ញ្ញាណំ ... វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបន្ត ញ្ញាណំ ... សង្ខារ
 រូប្បច្ចយា វិញ្ញាណន្ត ញ្ញាណំ ... អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ
 ញ្ញាណំ អសតិ អវិជ្ជាយ នត្តិ សង្ខារតិ ញ្ញាណំ
 អតតម្បិ អន្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ញ្ញាណំ
 អសតិ អវិជ្ជាយ នត្តិ សង្ខារតិ ញ្ញាណំ អនាគតម្បិ
 អន្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ញ្ញាណំ អសតិ
 អវិជ្ជាយ នត្តិ សង្ខារតិ ញ្ញាណំ យម្បិស្ស តិ
 ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណំ តម្បិ ឧយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ
 និរោធធម្មន្តិ ញ្ញាណំ ។ ឥមា និ វុច្ឆន្តិ កិក្ខុវេ សត្ត-
 សត្តវិ ញ្ញាណាវុច្ឆន្តិ ។ ចតុត្ថិ ។

(១២៨) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... អវិជ្ជាបច្ចយា

កិក្ខុវេ សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សេចក្តីដឹងថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹង
 ថា ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា
 សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា នាម-
 រូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា វិញ្ញាណកើត
 មាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ១ ... សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយកើត
 មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមានហើយ
 សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយជាអតីត-
 កាលកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើអវិជ្ជាមិន
 មាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយ
 ជាអនាគតកាលកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាល
 បើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ធម្មដ្ឋិតិ-
 ញ្ញាណណាគប្បីមាន ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណនោះ មានកិរិយាអស់ទៅជាធម្មតា
 មានកិរិយាសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាវិនាសទៅជាធម្មតា មានកិរិយា
 រលត់ទៅជាធម្មតា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ញ្ញាណវត្ថុ
 ៧៧ ប្រការ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(១២៨) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាវខត្តិយវិញ្ញេ ជនមរណបុព្វ

។ បេ ។ ឃរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ស-
មុទយោ ហោតីតិ ។

(១២៧) ឃរី វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឃ-
តទរោច កតមី នុ ទោ កន្លេ ជនមរណំ កស្ស ច
បនិទំ ជនមរណាន្តិ ។ នោ កល្យោ បញ្ញាតិ ភកវ
អរោច កតមី ជនមរណំ កស្ស ច បនិទំ ជន-
មរណាន្តិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ ជនមរណំ
អញ្ញស្ស ច បនិទំ ជនមរណាន្តិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ
វទេយ្យ ឧកយមេតិ ឃកត្តិ ព្យញ្ញនមេវ នានំ ។
តំ ជីវំ តិ សវរន្តិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយ-
វាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវរន្តិ វា ភិក្ខុ
ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឃតេ
តេ ភិក្ខុ ឧកោ អន្លេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ
ចម្ពំ ទេសេតិ ជាតិព្យុត្តយា ជនមរណាន្តិ ។

អភិសមយស័យុត្ត កឡោរត្ថិយវត្ត ការសាវតសូររាជានិមន្តន៍មរណៈ

ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមទាំងកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១២៧] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុ ១ រូប ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ជរានិមរណៈ តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយទៀត ជរានិមរណៈនេះ
ឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រសូនេះមិនត្រូវ
ទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា
ជរានិមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិមរណៈនេះឯង ជារបស់
អ្នកណា ដូច្នោះក៏ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ជរានិមរណៈដទៃ
មួយទៀត ជរានិមរណៈនេះឯង ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក៏ ពាក្យ
ទាំង ២ នេះ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ កាល
បើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក៏ ការប្រ-
ព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្ចាស់ភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញ
ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិន
មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់នូវអន្តរាមិ គឺធម៌ដ៏លាមក
ទាំង ២ នោះឡើយ តែសរសៃជនិធម៌ដោយបទេកណ្តាលថា ជរានិម
រណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ឧទានវគ្គោ

(១៣០) កតមោ នុ ខោ កន្លេ ជាតិ កស្ស ច
 ច បនាយំ ជាតិ ។ នោ កល្យោ បញ្ញាតិ កកវា
 អវេច កតមោ ជាតិ កស្ស ច បនាយំ ជាតិ ឥតិ វា
 ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញ ជាតិ អញ្ញស្ស ច បនាយំ
 ជាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ ឧកយមេតំ
 ឯកតំ ព្យញ្ជនមេវ បាជំ ។ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា ភិក្ខុ
 ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តំ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ ឧកោ អន្លេ អនុ-
 បកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ ធម្មំ ទេសេតិ កវប្បច្ចយា
 ជាតិ ។

(១៣១) កតមោ នុ ខោ កន្លេ កវេ កស្ស ច
 បនាយំ កវេតិ ។ នោ កល្យោ បញ្ញាតិ កកវា អវេច
 កតមោ កវេ កស្ស ច បនាយំ កវេតិ ឥតិ វា
 ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញ កវេ អញ្ញស្ស ច បនាយំ
 កវេតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ ឧកយមេតំ ឯកតំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៣០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាតិ តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយ
 ទៀត ជាតិនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គល
 ណាពោលថា ជាតិ ដូចម្តេច មួយទៀត ជាតិនេះឯង ជារបស់អ្នក
 ណា ដូច្នោះក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ជាតិដទៃ មួយទៀត
 ជាតិនេះឯង ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះឯង មាន
 អត្តដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា
 ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយៈ រមែងមិន
 មាន ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ
 ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះ
 តថាគត មិនបានប្រកាន់នូវអន្តធម៌ទាំង ២ នោះឡើយ តែនិសំដែងធម៌
 ដោយបទកណ្តាលថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។

[១៣១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភព តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយទៀត
 ភពនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះ
 មិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោល
 ថា ភព ដូចម្តេច មួយទៀត ភពនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះ
 ក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ភពដទៃ មួយទៀត ភពនេះឯង
 ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះឯង មានអត្តដូចគ្នា

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវិគ្គេ ភវិទបុព្វា

ព្យញ្ញនមោ ពានំ ។ នំ ជីវំ នំ សវីរុន្តំ វា ភិក្ខុ

ទិដ្ឋិយា សតំ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវំ

អញ្ញំ សវីរុន្តំ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតំ ព្រហ្មចរិយវាសោ

ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ ឧភោ មន្តេ អនុបកថ្ម

មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ នេសេតិ ឧបាទានប្បច្ចយា

ភវេតិ ។ បេ ។ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានន្តិ ... វេទិតា-

បច្ចយា តណ្ហាតិ ... ដស្សប្បច្ចយា វេទិតាតិ ... សឡា-

យតនប្បច្ចយា ដស្សាតិ... ពាម្របប្បច្ចយា សឡាយ-

តនន្តិ ... វិញ្ញាណប្បច្ចយា ពាម្របន្តិ ... សម្ពារប្បច្ចយា

វិញ្ញាណន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខន្តិយវន្ត ការសាកសួររកពត៌មានដើម

ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិត
 នោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នេះក្តី ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ វែមន៍មិនមាន
 ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះ
 ក្តី ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ ក៏វែមន៍មិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះភថា-
 គត មិនប៉ះពាល់នូវអន្តរាគមន៍ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ដោយ
 បទកណ្តាលថា ភពកើតមាន ព្រោះទុក្ខទានជាបច្ច័យ ។ ថេ ។ ថា
 ទុក្ខទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ... ថា តណ្ហាកើតមាន
 ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ... ថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជា
 បច្ច័យ ... ថា ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ...
 ថា សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ... ថា នាមរូបកើត
 មាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ... ថា វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

[១៣២] កតមេ នុ ខោ កន្ថេ សង្ខារា កស្ស
 ច បដិមេ សង្ខារតិ ។ នោ កល្យោ បញ្ញាតិ ភគវា
 អរោច កតមេ សង្ខារា កស្ស ច បដិមេ សង្ខារតិ
 ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វិទេយ្យ អញ្ញេ សង្ខារា អញ្ញស្ស
 ច បដិមេ សង្ខារតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វិទេយ្យ
 ឧភយមេតំ ឯកត្ថំ ព្យញ្ជនមេវ ធានំ ។ តំ ជីវិ
 តំ សរីរន្តំ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវិ អញ្ញំ សរីរន្តំ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា
 សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ
 ឧកោ អន្តេ អនុបគម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មិ
 ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។

[១៣៣] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុ អសេសវិភក្ខនិរោធា
 យានិស្ស តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្នតានិ
 កានិចិ កានិចិ កតមិ ជវាមវណំ កស្ស ច បដិទំ ជវា-
 មវណំ ឥតិ វា អញ្ញំ ជវាមវណំ អញ្ញស្ស ច បដិទំ ជវា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១៣២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក៏ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក៏ ពាក្យទាំង ២ នេះមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ វែមន៍មិនមាន ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ ក៏វែមន៍មិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះតថាគត មិនប៉ះពាល់នូវអន្តរាគមន៍ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ដោយបទបណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

(១៣៣) ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទំនឹងទំនឹង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណាមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះ ថាជកនិធិមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជកនិធិមរណៈនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក៏ ថាជកនិធិមរណៈដទៃ មួយទៀត ជកនិធិមរណៈនេះឯងជារបស់បុគ្គល

អភិសមយសំបុត្តស្ស កឡាវខត្តិយវគ្គេ ភវិទិបុព្វ

មរណំ ឥត វា នំ ជីវំ នំ សរីរំ ឥត វា អញ្ញំ ជីវំ
អញ្ញំ សរីរំ ឥត វា សញ្ញានិស្សំ តានិ បហំនានិ កវន្តំ
ឧច្ឆន្ទម្ហលានិ តាលាវត្តកតានិ អនការ្គន្តតានិ អាយតិ
អនុប្បាទនម្មានិ ។

(១៣២) អវិជ្ជាយ ត្រូវ កិត្តុ អសេសវិភក្ខនិរោធា
យានិស្សំ តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្តតានិ
កានិចិ កានិចិ កតមា ជាតិ កស្សំ ច បនាយិ
ជាតិ ឥត វា អញ្ញា ជាតិ អញ្ញាស្ស ច បនាយិ ជាតិ
ឥត វា នំ ជីវំ នំ សរីរំ ឥត វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ
ឥត វា សញ្ញានិស្សំ តានិ បហំនានិ កវន្តំ ឧច្ឆន្ទម្ហ-
លានិ តាលាវត្តកតានិ អនការ្គន្តតានិ អាយតិ អ-
នុប្បាទនម្មានិ ។

(១៣៥) អវិជ្ជាយ ត្រូវ កិត្តុ អសេសវិភក្ខនិរោធា
យានិស្សំ តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្ត-
តានិ កានិចិ កានិចិ កតមា ភវេ ។ បេ ។ ក-
តមិ ឧបាទានិ ... កតមា តណ្ហា ... កតមា វេទនា ...

អភិសមយសំយុត្ត កណ្ណទត្ថិយវត្ត ការសាកសួររកភពជាដើម

ដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទី នៅនៃដើមត្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព មានសភាពមិន កើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

(១៣៤) ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រូងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទំទឹង ទៃទង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្នែងណាមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា ជាតិ ដូចម្តេច មួយទៀត ជាតិនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ថា ជាតិដទៃ មួយទៀត ជាតិនេះឯងជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺ សរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំង អស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ជាធម្មជាតិ ដល់នូវការមិនមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការ វិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

(១៣៥) ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រូងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទំទឹង ទៃទង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្នែងណាមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា ភព ដូចម្តេច ។ បេ ។ ។ បុព្វាន ដូចម្តេច ... ភណ្ណា ដូចម្តេច... វេទនា ដូចម្តេច ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតមោ ជស្សោ ... កតមំ សន្យាយតនំ ... កតមំ
នាមរូបំ ... កតមំ វិញ្ញាណំ ... ។

[១៣៦] អវិជ្ជាយ ត្រេវ ភិក្ខុ អសេសវិវាគនិរោធា
យានិស្ស តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវតានិ វិប្បន្និតា-
និ កានិចិ កានិចិ កតមេ សង្ខារ កស្ស ច
បនិមេ សង្ខារ ឥតិ វា អញ្ញ សង្ខារ អញ្ញស្ស ច
បនិមេ សង្ខារ ឥតិ វា នំ ជីវំ នំ សរីរំ ឥតិ វា អញ្ញ
ជីវំ អញ្ញ សរីរំ ឥតិ វា សញ្ញានិស្ស តានិ បហំនា-
និ កវន្តំ ឧច្ឆន្តមូលានិ តាលាវត្តកតានិ អនការ្គត្តតានិ
អាយតី អនុប្បាទធម្មានិ ។ បញ្ចមំ ។

[១៣៧] សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... តត្រ ទោ ។ បេ ។
អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឯវេមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុ-
ទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ផស្សៈ ដូចម្តេច ... សឡាយតនៈ ដូចម្តេច ... នាមរូប ដូចម្តេច ...
វិញ្ញាណ ដូចម្តេច ... ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
អវិជ្ជា ។

(១៣៦) ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទំងន់
ទំងន់ សេចក្តីប្រកាន់ឆ្នើនណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា សង្ខារ
ទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់អ្នកណា
ដូច្នោះក្តី ថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់
បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏សីសរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិត
ដទៃ សរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះ
បង់ហើយ បានគាស់រំលើនិច្ចសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់ភិក្ខុ
នៅដូចជាទំនោរនៃដើមត្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព មាន
សភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់
នៃអវិជ្ជា ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(១៣៧) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ។ ប ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ
វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡាវទត្តិយវត្តេ សង្ខារបុព្វា

(១៣៨) កតមំ ជវាមរណំ កស្ស ច បដិទំ
 ជវាមរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ ជវាម-
 រណំ អញ្ញស្ស ច បដិទំ ជវាមរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ
 យោ វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្តំ ព្យញ្ញនមេវ ធានំ ។
 តំ ជីវំ តំ សវរន្តំ វា ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវរន្តំ វា ភិក្ខុវេ
 ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ
 ភិក្ខុវេ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ
 ធម្មំ ទេសេតិ ជាតិប្បច្ចយា ជវាមរណានិ ។ មេ ។
 កតមា ជាតិ... កតមោ ករោ... កតមំ ឧបាទានំ...
 កតមា តណ្ហា... កតមា វេទនា... កតមោ ជស្សោ...
 កតមំ សន្យាយតនំ... កតមំ បាម្យបំ... កតមំ
 វិញ្ញាណំ... ។

(១៣៧) កតមេ សង្ខារា កស្ស ច បដិមេ
 សង្ខារាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ សង្ខារ
 អញ្ញស្ស ច បដិមេ សង្ខារាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ
 វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្តំ ព្យញ្ញនមេវ ធានំ ។

អភិសមយសំបុត្ត កឡោរខត្តិយវត្ត ការសាវ័ន្តរកសង្ខារ

[១៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា ជរា
និងមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះជាប់របស់អ្នកណា
ដូច្នោះក៏ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា ជរានិងមរណៈដទៃ
មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះជាប់របស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក៏ ពាក្យទាំង ២
នេះមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
មានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិត្រហ្ម-
ចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា
ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិត្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគម្ភាគតមិនប៉ះពាល់នូវអន្តរាមិទាំង២នោះឡើយ
តែសំដែងធម៌ដោយបទកណ្តាលថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះ
ជាតិជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ជាតិ ដូចម្តេច ... ភព ដូចម្តេច ... ។ បុព្វាទ
ដូចម្តេច ... ភណ្ណា ដូចម្តេច ... វេទនា ដូចម្តេច ... ផស្សៈ ដូចម្តេច ...
សឡាយនៈ ដូចម្តេច ... នាមរូប ដូចម្តេច ... វិញ្ញាណ ដូចម្តេច ... ។

[១៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារ
ទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះជាប់របស់អ្នកណា
ដូច្នោះក៏ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំង-
ឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះ ជាប់របស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
ក៏ ពាក្យទាំង ២ នេះ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ឧទានវិញ្ញា

តំ ជីវំ តំ សរិំ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មច-
 រិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរិំ ឥតិ វា
 ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។
 ឯតេ តេ ភិក្ខុវេ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថា-
 គតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា ។ មេ ។

(១៤០) អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិកតនិរោ-

តា យានិស្ស តានិ វិស្សកាយំតានិ វិសេវិតានិ វិច្ចុទ្ធ-
 តានិ កានិចិ កានិចិ កតមំ ជរាមរណំ កស្ស ច
 បនិទំ ជរាមរណំ ឥតិ វា អញ្ញំ ជរាមរណំ អញ្ញស្ស
 ច បនិទំ ជរាមរណំ ឥតិ វា តំ ជីវំ តំ សរិំ ឥតិ
 វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរិំ ឥតិ វា សញ្ញានិស្ស
 តានិ បហំបាតិ កវុទ្ធំ ឧច្ចុទ្ធម្មលានិ តាលាវត្តកតានិ
 អនកាវុទ្ធតានិ អាយតី អនុប្បាទទម្មានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈ
 នោះ ដូច្នោះក៏ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 គម្ពីរគតិមិនប៉ះពាល់នូវអន្តរាគមន៍ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ដោយ
 បទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ បេ ។

(១២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តី
 ប្រកាន់ទទឹងទង្វើន សេចក្តីប្រកាន់ធ្វើនិរណ៍មួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា
 ជរានិមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិមរណៈនេះជាប់របស់អ្នកណា
 ដូច្នោះក៏ ថា ជរានិមរណៈដទៃ មួយទៀត ជរានិមរណៈនេះជាប់របស់
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក៏ ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក៏ ថា ជីវិត
 ដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏ ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះ
 បង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែ
 ទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព
 មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេស
 សល់នៃអវិជ្ជា ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធារិក្ខយវិញ្ញេ អវិជ្ជាយ អិហោតោ

[១៤១] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិរាគនិ-
 រោជា យានិស្ស តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវិតានិ
 វិប្បន្និតានិ កានិចិ កានិចិ កតមា ជាតិ ។ បេ ។
 កតមោ ករោ ... កតមំ ឧបាទានំ ... កតមា តណ្ហា ...
 កតមា វេទនា ... កតមោ ជស្សោ ... កតមំ សន្នា-
 យតនំ ... កតមំ បាមរុបំ ... កតមំ វិញ្ញាណំ ... ។

[១៤២] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិរាគនិរោជា
 យានិស្ស តានិ វិស្សកាយតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និតានិ
 កានិចិ កានិចិ កតមេ សង្ខារ កស្ស ច បដិមេ
 សង្ខារ ឥតិ វា អញ្ញេ សង្ខារ កស្ស ច បដិមេ
 សង្ខារ ឥតិ វា តិ ជិវិ តិ សរិ ឥតិ វា អញ្ញំ ជិវិ
 អញ្ញំ សរិ ឥតិ វា សញ្ញានិស្ស តានិ បហំនានិ កវុន្តិ
 ឧប្បន្នមូលានិ តាលាវត្ថុកតានិ អនកាវុត្តតានិ អាយតិ
 អនុប្បន្ននិម្មានិ ។ ជដិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពណ្ណរវត្តិយវិគ្គ ការរលត់នៃអវិជ្ជា

(១៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តី
 ប្រកាន់ទទឹងទៅទង សេចក្តីប្រកាន់ធ្វើឯណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះ
 ថា ជាតិ ដួចម្តេច ។ បេ ។ ភព ដួចម្តេច ... ទុក្ខទាន ដួចម្តេច ...
 ភណ្ណា ដួចម្តេច ... វេទនា ដួចម្តេច ... ផស្សៈ ដួចម្តេច ... ស-
 ឡាយគនៈ ដួចម្តេច ... នាមរូប ដួចម្តេច ... វិញ្ញាណ ដួចម្តេច ...
 ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

(១៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តី
 ប្រកាន់ទទឹងទៅទង សេចក្តីប្រកាន់ធ្វើឯណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា
 សង្ខារទាំងឡាយ ដួចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះជាប់របស់អ្នកណា
 ដូច្នោះក៏ ថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះជាប់របស់
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក៏ ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក៏ ថា ជីវិត
 ដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក៏ ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បាន
 លះបង់ហើយ បានគាស់រលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព
 មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេស
 សល់នៃអវិជ្ជា ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៤៣] សាវត្ថុយំ វិហាតិ ... នាយំ ភិក្ខុវេ កាយោ
តុម្ហា កំ នាថិ អញ្ញោសំ ។ បុរាណាមិទំ ភិក្ខុវេ កម្មំ
អភិសង្កតំ អភិសញ្ញោតយំតំ វេទនំយំ ទដ្ឋតំ ។

[១៤៤] តត្រ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សារកោ ប-
ដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោ សាធុកំ យោធិសោ មនសិករោតិ
សតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ
ឧប្បជ្ឈតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស
ធិរោជា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ
សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
អសេសវិរាគធិរោជា សង្ខារធិរោជា សង្ខារធិរោជា
វិញ្ញាណធិរោជា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ធិរោជា ហោតិ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៤៣] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាយនេះ មិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ទាំងមិនមែនជារបស់បុគ្គល
ទាំងឡាយធីតោ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វណកម្មនេះ បុគ្គលគប្បី
ឃើញថា មានបច្ច័យភាក់តែង មានចេតនាជាមូល ជាហេតុនៃវេទនា ។

[១៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ អរិយ-
សាវ័ក អ្នកចេះដឹង រមែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ឲ្យប្រពៃ
នូវបដិច្ចសមុប្បាទថា កាលបើធម្មជាតិនេះមាន ធម្មជាតិនេះក៏មានដែរ
ព្រោះតែធម្មជាតិនេះកើតឡើង បានជាធម្មជាតិនេះកើតឡើងដែរ កាល
បើធម្មជាតិនេះមិនមាន ធម្មជាតិនេះក៏មិនមានដែរ ព្រោះតែធម្មជាតិនេះ
រលត់ទៅ បានជាធម្មជាតិនេះរលត់ទៅដែរ គឺថា សង្ខារទាំងឡាយកើត
មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា
ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវិទ្ធោ ទុក្ខត្វសមុទយោ

(១៤៥) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... យញ្ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ
 យញ្ច បកេប្បេតិ យញ្ច អនុសេតិ អារម្មណាមេតិ
 ហោតិ វិញ្ញាណាស្ស បិតិយា អារម្មណោ សតិ ប-
 តិដ្ឋា វិញ្ញាណាស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ
 វិរុដ្ឋោ អាយតី បុនព្វកំភិណិត្តិ ហោតិ អាយតី បុ-
 នព្វកំភិណិត្តិយា សតិ អាយតី ជាតិជវាមរណំ សោ-
 កេបរិទេវទុក្ខនោមនស្សចាយាសា សម្មវន្តិ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 នោ ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ នោ ច បកេប្បេតិ អថ
 ច អនុសេតិ អារម្មណាមេតិ ហោតិ វិញ្ញាណាស្ស
 បិតិយា អារម្មណោ សតិ បតិដ្ឋា វិញ្ញាណាស្ស ហោតិ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

(១៤៥) ជ្រងំគង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលញ្ញាំងចេតនាណាឲ្យគ្រិះរិះគិត^(១)ក្តី ញ្ញាំងកប្បៈណាឲ្យសម្រេច^(២)
 ក្តី ញ្ញាំងអនុស័យណាឲ្យដកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតមានចេតនាជា
 ដើមនេះ ជាអារម្មណ៍^(៣) ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ^(៤)
 កាលបើអារម្មណ៍មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើ
 វិញ្ញាណនោះ តាំងនៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ ការកើត
 ភិក្ខុពប្បិវែម័យមានតទៅ កាលបើការកើតភិក្ខុពប្បិវែម័យមានតទៅទៀត ជាភិ
 ដរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏
 កើតមានព្រមតទៅ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់⁺នេះ វែម័យ
 មានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលមិនញ្ញាំងចេតនា
 ឲ្យគ្រិះរិះគិតក្តី មិនញ្ញាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចក្តី គ្រាន់តែញ្ញាំងអនុស័យ
 ឲ្យដកនៅរឿយ ។ អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍មានហើយ ការតាំងនៅ

---

១ សំដៅយកកុសលចេតនានិងអកុសលចេតនា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ២ សំដៅ
 យកតណ្ហាកប្បៈ និងទិដ្ឋិកប្បៈ ដែលមានក្នុងលោកសហគតចិត្តទាំង ៨ ។ ៣ អារម្មណ៍
 គឺបច្ច័យ ។ ៤ វិញ្ញាណគឺកម្មវិញ្ញាណ ។ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ទី១១៧

តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិរុទ្ធិ អាយតី បុណ្ណកិ-
 ធិត្តនិ ហោតិ អាយតី បុណ្ណកិធិត្តនិយា សតិ អ-
 យតី ជាតិជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សនា-
 យាសា សម្ពុទ្ធិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។

(១៤៦) យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ នោ ច ចេតតិ
 នោ ច បកប្ប័ត នោ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតិ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស វិតិយា អារម្មណោ អសតិ
 បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ន ហោតិ តទប្ប័តដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ
 អវិរុទ្ធិ អាយតី បុណ្ណកិធិត្តនិ ន ហោតិ អាយតី
 បុណ្ណកិធិត្តនិយា អសតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សនាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោណោ ហោតីតិ ។
 អដ្ឋមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅហើយ លូតលាស់
 ឡើងហើយ ការកើតគឺភពប្តីក៏រមែងមានតទៅ កាលបើការកើតគឺភពប្តី
 មានតទៅទៀត ជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
 សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ទាំងឡាយ ក៏កើតមានព្រមតទៅ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់
 នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៤៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំង
 ចេតនាឲ្យគ្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យ
 ឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ផង អារម្មណ៍នេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅ
 នៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិនមាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏
 មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិនតាំងនៅហើយ មិនលូតលាស់
 ឡើងហើយ ការកើតគឺភពប្តីរមែងមិនមានតទៅ កាលបើការកើតគឺភព
 ប្តីមិនមានតទៅទៀត ជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹក
 ខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្តទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពណ្ណាទត្ថិយវិគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

(១៤៧) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... យញ្ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ

យញ្ច បក្កេវ្យតិ យញ្ច អនុសេតិ អារម្មណាមតិ

ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិទិយា អារម្មណេ សតិ មតិដ្ឋា

វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី មតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណេ វិរុទ្ធុញ្ញា

នាម្របស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ នាម្របប្បច្ចយា សន្យា-

យតនំ សន្យាយតនប្បច្ចយា ជស្សា ជស្សប្បច្ចយា

វេទនា ... តណ្ហា ... ឧបាទានំ ... ភវេ ... ជាតិ ... ជរាមរ-

ណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សនាយាសា សម្ពវន្តិ

ឃិវេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ

ហោតិ ។ ចេ ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ ចេ ច បក្កេវ្យតិ

អភិសមយសំយុត្ត ពឡារខត្តិយវត្ត ការពើតឡើងនៃរាងទុក្ខ

(១២៧) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គល ញ៉ាំងចេតនាណាឲ្យគ្រិះរិះគិតក្តី ញ៉ាំងកប្បុរៈណាឲ្យសម្រេចក្តី

ញ៉ាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើម

នេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារ

ម្មណ៍មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំង

នៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ អវក្កនិគីបដិសន្ធិនៃនាមរូបក៏មាន ស-

ឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះ

សឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ...

តណ្ហា ... ទបាទាន ... ភព ... ជាតិ ... ជរាទិន្នមរណៈ សេច-

ក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត

និងសេចក្តីបង្កើតចង្អុលបិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កើតមានព្រម ការកើតឡើង

ព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេតនាឲ្យគ្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បុរៈឲ្យសម្រេចផង

បើបុគ្គល មិនញ៉ាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើម

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អថ ច អនុសេតិ អារម្មណាមេតិ ហោតិ វិញ្ញាណាស្ស
 មិតិយា អារម្មណោ សតិ បតិដ្ឋា វិញ្ញាណាស្ស ហោតិ
 តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិវុទ្ធិញ្ញោ ធាមរូបស្ស អវក្កន្ត
 ហោតិ ធាមរូបស្សក្ខយោ សន្នាយតនំ ។ បេ ។ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(១៤៨) យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ធា ច ចេតេតិ
 ធា ច បកម្បតិ ធា ច អនុសេតិ អារម្មណាមេតិ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណាស្ស មិតិយា អារម្មណោ អសតិ
 បតិដ្ឋា វិញ្ញាណាស្ស ន ហោតិ តទប្បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ
 អវិវុទ្ធិញ្ញោ ធាមរូបស្ស អវក្កន្ត ន ហោតិ ធាមរូបនិរោធា
 សន្នាយតននិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។ នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

គ្រាន់តែញ៉ាំងអនុស័យឲ្យដេកនៅរឿយ ។ អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍មាន ការតាំង
 នៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅហើយ លូត
 លាស់ឡើងហើយ អវក្កន្តិភិបដិសន្និនៃនាមរូបក៏មាន សឡាយភនៈកើត
 មាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
 អស់⁺ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

(១៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំង
 ចេតនាឲ្យគ្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកិច្ចៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យ
 ឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ផង ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ ជាអារម្មណ៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិន
 មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិន
 តាំងនៅហើយ មិនលូតលាស់ឡើងហើយ អវក្កន្តិភិបដិសន្និនៃនាមរូបក៏
 មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយភនៈ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។
 ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់⁺ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយសំបុត្រស្ស វណ្ណវិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណស្ស

(១៤៧) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... យេ ញុ កិក្ខុវេ ចេតេតិ

យេ ញុ បក្កប្បេតិ យេ ញុ អនុសេតិ អារម្មណមេតិ

ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិវិយា អារម្មណេ សតិ បតិដ្ឋា

វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណេ វិវុទ្ធិ ធនិ

ហោតិ ធនិយា សតិ អាកតិកតិ ហោតិ អាកតិកតិយា

សតិ ចុត្តបទាតោ ហោតិ ចុត្តបទាតោ សតិ អាយតិ

ដានិជវាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សទាយាសា

សម្ពុទ្ធិ វិវេកស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ស-

មុនយោ ហោតិ ។ ឆោ ច កិក្ខុវេ ចេតេតិ

អភិសខយសំយុត្ត ពទ្ពរទ្ធិយវត្ត ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

(១៤៧) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គល ញ៉ាំងចេតនាណាឲ្យគ្រិះរិះតិតក្តី ញ៉ាំងកប្បុរៈណាឲ្យសម្រេចក្តី
ញ៉ាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ
ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍
មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅ
ហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ នតិ^(១)គឺតណ្ហាក៏មាន កាលបើនតិ
គឺតណ្ហាមាន អាគតិគតិ^(២)ក៏មានដែរ កាលបើអាគតិគតិមាន ចុតិ
និងបដិសន្ធិក៏មានដែរ កាលបើចុតិនិងបដិសន្ធិមាន ជាតិ ជរា មរ-
ណាៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តី
លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីបង្អៀតបង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏កើតព្រមតទៅ
ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេតនាឲ្យគ្រិះរិះតិតផង

---

១ ប្រែថា ធម្មជាតិទទេទៅក្នុងអារម្មណ៍មានរូបជាដើម ។ ២ ប្រែថា គតិកើតមានក្នុងអាគតិ ។
អាគតិ សំដៅយកកម្ម ឬ កម្មនិមិត្ត ឬក៏គតិមិត្ត ដែលប្រាកដឡើង គតិ គឺដំណើរនៃវិញ្ញាណ
ដោយអំណាចនៃបដិសន្ធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

នោ ច បកប្ប្បតិ អថ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតិ
 ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណោ សតិ បតិដ្ឋា
 វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិរុទ្ធិ
 ធនតិ ហោតិ ធនិយា សតិ អាកតិកតិ ហោតិ
 អាកតិកតិយា សតិ ចុត្តបថាតោ ហោតិ ចុត្តបថាតោ
 សតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនា-
 មនស្សនាយាសា សន្តវន្តំ ឃរមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[១៥០] យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ នោ ច ចេតតិ

នោ ច បកប្ប្បតិ នោ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតិ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណោ អសតិ
 បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ន ហោតិ តទប្ប្បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តនិកាយ ឧទានវគ្គ

មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង គ្រាន់តែញ៉ាំងអនុស័យឲ្យដេកនៅរឿយ ។
 អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាល
 បើអារម្មណ៍មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះ
 តាំងនៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ នគតិកណ្តក៏មានដែរ កាល
 បើនគតិកណ្តមាន អាគតិកតិ(១)ក៏មានដែរ កាលបើអាគតិកតិមាន ចុក
 និងបដិសន្ធិក៏មានដែរ កាលបើចុកនិងបដិសន្ធិមាន ជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏កើតព្រមតទៅ ការកើត
 ឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេត-
 នាឲ្យត្រិះរិះនិតផង មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យឲ្យ
 ដេកនៅរឿយ ។ ផង ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ ជាអារម្មណ៍ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិនមាន
 ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិនតាំងនៅ

---

១ កប្បក្កិ កម្មនិមិត្តក្កិ គតិនិមិត្តក្កិ ដែលមកតាំងនៅចំពោះហើយ ហៅថា អាគតិ, ដំណើរ
 វៃវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃបដិសន្ធិ ហៅថា គតិ (អដ្ឋកថា) ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវណ្ណេ ឧទ្ទានំ

អវិរុទ្ធោ ធនិ ធន ហោតិ ធនិយា អសតិ អាគតិកតិ
 ធន ហោតិ អាគតិកតិយា អសតិ ចុត្តបទាតោ ធន
 ហោតិ ចុត្តបទាតេ អសតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា ទិវុជ្ឈន្តិ វិវេម-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ទិរោទោ ហោតីតិ ។
 ទសមំ ។

កឡានខត្តិយវណ្ណេ ចតុញ្ញោ ។

តិស្សំ ឧទ្ទានំ

ក្ខតមិទំ កឡានត្ថា
 ទ្រេ ច ញាណវត្ថុនិ
 អវិជ្ជាបច្ចយា ច ទ្រេ
 ទត្ថម្ហា ចេតនា តយោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវិគ្គ ឧទ្ទាន

ហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ នតត្តណ្ណាភិមិនមានដែរ កាលបើនតត្ត
 ត្តណ្ណាមិនមាន អាតតតត្តភិមិនមានដែរ កាលបើអាតតតត្តភិមិនមាន ចុត្ត
 និងបដិសន្ធិភិមិនមានដែរ កាលបើចុត្តនិងបដិសន្ធិមិនមាន ជាតិ ដក
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តី
 លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីបង្រៀតបង្រួលចិត្ត ក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ កឡានខត្តិយវិគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃកឡានខត្តិយវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលឃើញជាធម្មជាតិទេវតា ១ និយាយ
 អំពីកឡានខត្តិយភិក្ខុ ១ និយាយអំពីញាណវត្ថុមាន ២ លើក
 និយាយអំពីបច្ច័យគីអិវិជ្ជមាន ២ លើក និយាយអំពីកាយ
 នេះ មិនមែនជាបេស្កកទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីចេតនា
 មាន ៣ លើក ។

គហបតីវគ្គ

(១៥០) សាវត្ថយំ វិហាតំ ... អដខោ អនាថបិណ្ណិ.

កោ គហបតី យេន ភគវា តេនុបសង្កមំ ឧប-

សង្កមិត្តា ភគវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសំទិ ។ ឯ-

កមន្តំ និសំទិ ខោ អនាថបិណ្ណិកំ គហបតី ភគវា

ឯតនរោច យតោ ខោ គហបតី អរិយស្សវកស្ស

បញ្ច កយានិ វេរាជំ វុបសន្តានិ ហោន្តិ ចត្វហិ ច

សោតាបត្ថយវង្គហិ សមណុកតោ ហោតិ អរិយោ ចស្ស

ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ សោ

អាកង្ខមាណោ អត្តនា វ អត្តនំ ព្យាករយ្យ ទីណា-

និវយោម្ហំ ទីណាតវច្ឆានយោនិយោ ទីណាបតិវិសយោ

ទីណាទាយទុក្ខតិវិទិចាតោ សោតាបន្តោហមស្មិ អរិទិ-

ចាននម្មោ និយតោ សម្ពោជិបវាយនោតិ ។

គហបតីវគ្គ

(១៥១) ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ... ត្រាពោះឯង អនាថ-

បិណ្ឌិកគហបតី បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះ

ភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី កាលណាបើក៏យថ្មពៀរ

ទាំង ៥ ប្រការ អរិយសាវ័កបានរម្ងាប់ហើយ អរិយសាវ័កនោះឈ្មោះ

ថា ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការផង បានឃើញច្បាស់ចាក់

ចុះនូវញាយធម៌ដ៏ប្រសើរដោយប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់

ព្យាករក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ អស់

កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ប្រេតវិស័យហើយ អស់អបាយទុគ្គតិវិនិបាត

ហើយ ជាអ្នកបានដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ

ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នោះក៏បាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវត្តេ បញ្ច រយានិ

(១៥២) កតតោនិ បញ្ច កយោនិ វេរាទិ វ្រុប-
សន្តានិ ហោន្តិ ។ យំ គហបតិ តាណាតិទាតិ ទា-
ណាតិទាតប្បច្ចយា និដ្ឋធម្មិកម្យំ កយំ វេរំ បសវតិ
សម្បរាយិកម្យំ កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្យំ ទុក្ខំ
នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ តាណាតិទាតា បដិវេតស្ស
ឃិរំ តំ កយំ វេរំ វ្រុបសន្តិ ហោតិ ។ យំ គហបតិ
អទិន្នាទាយំ អទិន្នាទានប្បច្ចយា និដ្ឋធម្មិកម្យំ កយំ
វេរំ បសវតិ សម្បរាយិកម្យំ កយំ វេរំ បសវតិ
ចេតសិកម្យំ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ
អទិន្នាទាតា បដិវេតស្ស ឃិរំ តំ កយំ វេរំ វ្រុបសន្តិ
ហោតិ ។ យំ គហបតិ កាមេសុមិច្ឆាចារិ កាមេ-
សុមិច្ឆាចារប្បច្ចយា និដ្ឋធម្មិកម្យំ កយំ វេរំ បសវតិ
សម្បរាយិកម្យំ កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្យំ ទុក្ខំ
នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវេ-
តស្ស ឃិរំ តំ កយំ វេរំ វ្រុបសន្តិ ហោតិ ។ យំ គហបតិ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវិទូ ភ័យប្រាប្រការ

(១៥២) ចុះភ័យប្តេជ្ញាទាំង ៥ គឺអរិយសាវ័ករម្យាបំហើយ គឺ

ដូចម្តេច ។ ម្នាលគហ គឺ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ តែងច្នៃប្រសព្វនូវភ័យ
 ប្តេជ្ញាណក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ច្នៃប្រសព្វនូវភ័យប្តេជ្ញាណក្នុងបរលោកផង
 ទទួលនូវទុក្ខនិងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែបាណាតិបាត
 ជាបច្ច័យ ភ័យប្តេជ្ញានោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត
 បានរម្យាបំហើយ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតិ បុគ្គលអ្នកកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឲ្យ តែងច្នៃប្រសព្វនូវភ័យប្តេជ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង
 ច្នៃប្រសព្វនូវភ័យប្តេជ្ញាណ ក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខនិងទោម-
 នស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែអទិន្នាទានជាបច្ច័យ ភ័យប្តេជ្ញា
 នោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន បានរម្យាបំហើយ យ៉ាង
 នេះ ។ ម្នាលគហបតិ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តការមេសុមិច្ឆាចារ តែងច្នៃប្រ-
 សព្វនូវភ័យប្តេជ្ញាណក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ច្នៃប្រសព្វនូវភ័យប្តេជ្ញាណក្នុង
 បរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខនិងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះ
 តែការមេសុមិច្ឆាចារជាបច្ច័យ ភ័យប្តេជ្ញានោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រ-
 ឡះចាកការមេសុមិច្ឆាចារ បានរម្យាបំហើយ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតិ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

មុសាវាទំ មុសាវាទធម្មច្ចយា ទិដ្ឋជម្មកម្មំ កយំ វេរិ
 បសវតិ សម្បាយកម្មំ កយំ វេរិ បសវតិ សម្ប-
 រាយកម្មំ កយំ វេរិ បសវតិ ចេតសិកម្មំ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសិវេទយតិ មុសាវាទា បដិវិភស្សំ
 ឃំ តំ កយំ វេរិ វ្រុបសន្តំ ហោតិ ។ យំ កហបតិ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយំ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋា-
 ធម្មច្ចយា ទិដ្ឋជម្មកម្មំ កយំ វេរិ បសវតិ សម្ប-
 រាយកម្មំ កយំ វេរិ បសវតិ ចេតសិកម្មំ ទុក្ខំ
 នោមនស្សំ បដិសិវេទយតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាទា
 បដិវិភស្សំ ឃំ តំ កយំ វេរិ វ្រុបសន្តំ ហោតិ ។
 ឥមាទិ បញ្ច កយាទិ វេរាទិ វ្រុបសន្តាទិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សិរិយត្ថនិកាយ និទានវគ្គ

បុគ្គលអ្នកពោលនូវភាគកុហក តែងចូលប្រសព្វនូវភ័យប្តូរពៀរណា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង ចូលប្រសព្វនូវភ័យប្តូរពៀរណាក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខ
 និងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែមុសាវាទជាបច្ច័យ ភ័យប្តូរ
 ពៀរនោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ បានរម្ងាប់ហើយ
 យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់គហបតី បុគ្គលអ្នកផឹកនូវទឹកស្រវឹងភិសុរានិងមេរ័យ
 ដែលជាទីគាំដំនែសេចក្តីប្រមាទ តែងចូលប្រសព្វនូវភ័យប្តូរពៀរណា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង ចូលប្រសព្វនូវភ័យប្តូរពៀរណាក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខ
 និងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែហេតុជាទីគាំដំនែសេចក្តី
 ប្រមាទ ភិសុរានិងមេរ័យជាបច្ច័យ ភ័យប្តូរពៀរនោះ អរិ-
 យសាវ័ក អ្នកវៀរស្រឡះចាកហេតុជាទីគាំដំនែសេចក្តីប្រមាទ ភិសុរានិង
 ស្រវឹងភិសុរានិងមេរ័យ បានរម្ងាប់ហើយ យ៉ាងនេះ ។ នេះ ភ័យប្តូរពៀរ
 ទាំង ៥ ដែលពួកអរិយសាវ័កបានរម្ងាប់អស់ហើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតីវគ្គេ សោតាបត្តិយង្គាធិ

(១៥៣) កកមេហិ ចត្តហិ សោតាបត្តិយង្គហិ

សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។ ឥធ កហបតិ អរិយស្សវកោ

ពុទ្ធេ អវេច្ឆប្បសារទេន សមណ្ឌកតោ ហោតិ ឥតិបិ

សោ កកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ

សុកតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កកវតិ ធម្មេ អវេច្ឆប្បសារទេន

សមណ្ឌកតោ ហោតិ ស្វក្ខាតោ កកវតា ធម្មោ

សង្កដ្ឋកោ អកាលកោ ឃហិបស្សកោ ឱបនយកោ

ចច្ចុតំ វេទិតព្វោ វិញ្ញហិតំ សង្ឃេ អវេច្ឆប្បសារទេន

សមណ្ឌកតោ ហោតិ សុប្បជិបទ្ធោ កកវតោ សាវក-

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវិទ្ធ អង្គនៃសោតាបត្តិ

(១៥៣) អរិយសាវ័កប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការ គឺ
អ្វីខ្លះ ៗ ម្ចាស់គហបតិ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេច-
ក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាព្រះអរ-
ហន្ត ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវវេញយ្យធម៌ដោយព្រះអង្គឯងដោយប្រពៃ ព្រះ
អង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ជាព្រះសុគត ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវ
ត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិកុណាកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នាន
ព្រះអង្គអ្នកប្រដៅបុរសបុគ្គលដូចនាយសារថី ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិង
មនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចក្ការិយសច្ច ព្រះអង្គលែងវិល
ត្រឡប់មកកាន់កតថ្មីទៀត ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះបរិយត្តិធម៌ ជាធម៌ត្រូវមានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះនព្វលោកុត្តរធម៌ ជាធម៌ត្រូវ
គប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឱ្យផលមិនរំលោភ ជាធម៌ត្រូវ
ដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌ត្រូវបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួក
វិញ្ញាណគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ឃោ ឧប្បជ្ជិមន្តោ កកវតោ សាវកសង្ឃោ
 ញាយប្បជ្ជិមន្តោ កកវតោ សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆិប្ប-
 ជ្ជិមន្តោ កកវតោ សាវកសង្ឃោ យទិទំ ចត្តាវ បុរិស-
 យុតាទិ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលា ឯស កកវតោ សាវកសង្ឃោ
 អាហុនេយ្យោ ទាហុនេយ្យោ នត្តិណេយ្យោ អញ្ញុល-
 ករណីយោ អនុត្តិ បុញ្ញកេត្តិ លោកស្សាតិ អរិយ-
 កន្ថេហិ សីលេហិ សមញ្ញកតោ ហោតិ អខណ្ណេហិ
 អច្ឆិទ្កេហិ អសពលេហិ អកម្មាសេហិ កុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាបសត្តេហិ អបរាមជ្ជេហិ សមាទិសិវត្តនិកេហិ ឥមេ-
 ហិ ចត្វហិ សោតាបតិយន្តេហិ សមញ្ញកតោ ហោតិ ។

[១៥៤] កតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ

សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បជ្ជិវន្តោ ។ ឥធ កហបតិ
 អរិយស្សាវកោ បដិច្ចសមុប្បាទញោ សាដុកំ យោ-
 និសោ មនសិករោតិ ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទិ
 ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទិ ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

លោកប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិដោយគ្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីការដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិ-
 បត្តិដ៏សមគួរដល់សាមិច្ឆិកម្ម ហើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ ហើរាប់រៀង
 ជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ នេះ ជាសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោក
 គួរទទួលនូវបត្តប្បវ័យ គួរទទួលនូវអាគន្ធកុំបានដែលគេនាំមកបូជា គួរ
 ទទួលនូវទុក្ខណាទាន គួរដល់អពាលីកម្ម ជាបុញ្ញាភិក្ខុដ៏ប្រសើររបស់
 សត្វលោក ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីលត្រីសីល ៥ ដែល
 ជាទីពេញចិត្តរបស់អរិយៈ មិនដាច់ មិនធ្លុះ មិនពព្រុះ មិនពពាល ជា
 សីលមិនខ្ញុំតណ្ហា ជាសីលដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញគប្បីសរសើរ ដែលមិន
 បានប៉ះពាល់ដោយតណ្ហា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ១ អរិយសាវ័ក
 ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិទាំង ៤ ប្រការនេះឯង ។

[១៥៤] ចុះញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័កនោះ បាន
 ឃើញដោយប្រពៃ បានចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃដោយប្រាជ្ញា តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចស-
 មុប្បាទធម៌ដោយទុបាយប្រាជ្ញាប្រពៃថា កាលបើរបស់នេះមាន របស់
 នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះកើតរបស់នេះ កាលបើរបស់នេះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ អន្តព្យាបារណំ

ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ
 អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។
 ឃរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ អវិជ្ជាយត្រូវ អសេសវិវាទនិរោធា សង្ខារនិ-
 រោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។
 ឃរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោ-
 តិ ។ អយមស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
 ហោតិ សុប្បដិវន្តោ ។

[១៥៥] យតោ ខោ គហបតិ អរិយស្សាវកស្ស
 ឥមាទិ បញ្ច កយានិ វេរាទិ វុបសន្តានិ ហោន្តិ ឥមេហិ
 ច ចត្វហិ សោតាបន្តិយន្តេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ
 អយព្ភស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
 ហោតិ សុប្បដិវន្តោ សោ អាកង្ខមាទោ អត្តនា វ
 អត្តានិ ព្យាករេយ្យ ខីណានិរយោម្ហិ ខីណានិវត្តានិ-
 យោនិយោ ខីណាបតិវិសយោ ខីណាទាយទុក្ខតិវិនិចា-
 តោ សោតាបន្តោហមស្មិ អវិនិចាតធម្មោ និយតោ
 សន្តានិបរាយនោតិ ។ បឋមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ការព្យាករណ៍ខ្លួន

មិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះរលត់ទៅ ព្រោះរលត់របស់
 នេះ សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើត
 ឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
 អស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិង
 ការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់
 នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
 ញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ដែលអរិយសាវ័កនោះ ឃើញដោយប្រពៃ
 ចាក់ចុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា ។

(១៥៥) ម្ចាស់គហបតិ កាលណាបើក៏យច្នៃៗទាំង ៥ ប្រការ
 នេះ គឺអរិយសាវ័កម្ខាប់ហើយ អរិយសាវ័កនោះ ឈ្មោះថាបានប្រកប
 ដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះផង ទាំងញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះ
 ក៏អរិយសាវ័ក បានឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ចុះដោយប្រពៃ ដោយ
 ប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករ ក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួន
 និងថា ពាក្យអញ អស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់
 ប្រេតវិស័យហើយ អស់អបាយទុក្ខតិរិនិបាតហើយ ជាអ្នកបានផលនូវ
 សោតៈ មានសភាពមិនបានព្យាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នេះក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និកាមវិទ្យោ

[១៥៦] សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... យតោ ខោ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សាវត្ថុស្ស បញ្ច កយានិ វេរាជិ វ្រុបសន្តានិ
 ហោន្តិ ចត្វហិ ច សោតាបត្តិយន្ត្តេហិ សមន្នាគតោ
 ហោតិ អរិយោ ចស្ស ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
 ហោតិ សុប្បជិវិទ្ធោ សោ អាគដ្ឋមាធា អត្តនា វ
 អត្តនិ ព្យាករេយ្យ ទំណិនិរយោម្ហិ ។ បេ ។ អរិណិ-
 ចាតធម្មោ និយតោ សន្តានិបរាយនោតិ ។

[ភិក្ខុវេតិ សព្វំ វិត្តាវេតព្វំ] ។

[១៥៧] ភតមាជិ បញ្ច កយានិ វេរាជិ វ្រុបសន្តានិ
 ហោន្តិ ។ យំ ភិក្ខុវេ ចាណាតិចាតិ ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ
 អទិញ្ញាយី ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ កាមេសុមិច្ឆាចារី
 ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ មុសាវាជី ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ សុ-
 រាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ។ បេ ។ វេរាជិ បញ្ច កយានិ
 វេរាជិ វ្រុបសន្តានិ ហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សិយុត្តនិកាយ និខានវគ្គ

(១៥៦) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាបើ ភ័យប្តូរពៀរទាំង ៥ ប្រការ គឺអរិយសាវ័កបានរម្ងាប់ហើយ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏បានប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការផង ទាំង
 ញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ក៏អរិយសាវ័កនោះ បានឃើញដោយប្រពៃ ចាក់
 ចុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករក៏តប្ប
 ព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញ អស់នរកហើយ ។ បេ ។ មាន
 សភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខដូច្នោះក៏បាន ។

(គ្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតត្រូវធ្វើឲ្យពិស្តារគ្រប់អន្លើផងចុះ) ។

(១៥៧) ភ័យប្តូរពៀរទាំង ៥ ប្រការ គឺអរិយសាវ័ករម្ងាប់ហើយ
 ភើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលពាក្យកុហក ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គល អ្នកផឹកទឹកស្រវឹងនិស្សរាននឹងមេរ័យជាហេតុនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ ។ បេ ។ នេះ ភ័យប្តូរពៀរទាំង ៥ ប្រការ ដែលអរិយសាវ័ក
 បានរម្ងាប់ហើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គ អន្តព្យាសាវណំ

[១៥៨] កតមេហិ ចត្វហិ សោតាបត្តិយង្កេហិ
 សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ
 ពុទ្ធិ ។ មេ ។ ធម្មេ ។ មេ ។ សង្ឃេ ។ មេ ។ អរិយ-
 កង្កេហិ សីលេហិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ-
 ហិ ចត្វហិ សោតាបត្តិយង្កេហិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។

[១៥៩] កតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ
 សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិន្ទោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយ-
 ស្សវកោ បដិច្ចសមុប្បាទញោ សាដុកំ យោនិសោ
 មនសិករោតិ ។ មេ ។ អយមស្ស អរិយោ ញាយោ
 បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិន្ទោ ។

[១៦០] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស ឥមាទិ
 បញ្ច ភយាទិ វេរាទិ វុបសន្តាទិ ហោន្តិ ឥមេហិ ច ចត្វហិ
 សោតាបត្តិយង្កេហិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ អយព្វស្ស
 អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិ-
 ន្ទោ ។ សោ អាគត្តមាទោ អន្តបាវ អន្តាទិ ព្យាករយ្យ
 ទីណានិរយោម្ហិ ទីណានិរយោនិយោនិយោ ទីណាបតិវិសយោ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ការព្យាករណ៍ខ្លួន

[១៥៨] ចុះអរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ។ បេ ។ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះឯង ។

[១៥៩] ចុះញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយសាវ័កនោះ ឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយទុបាយប្រាជ្ញា ឲ្យប្រពៃ ។ បេ ។ នេះ ជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយសាវ័ក ឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា ។

[១៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភ័យប្តូរៗ ៥ ប្រការនេះ គឺអរិយសាវ័កបានម្លាប់ហើយ អរិយសាវ័កនោះ ក៏បានប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះផង ទាំងញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះ ក៏អរិយសាវ័កឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាផង ។ អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករ ក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរចានហើយ អស់ប្រេតវិស័យហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទីណា នាយ ទុក្ខតិរិច្ចាតោ សោតាបរោបាមស្មិ អរិទិ-
នាគធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយោតិ ។ ទុតិយំ ។

[១៦១] សាវត្ថិយំ វិហរតិ ... ទុក្ខស្ស ភិក្ខុវេ

សមុទយេត្ត អន្តរ្យមេត្ត ទេសេស្សាមិ និ សុណាថ
សាធុតំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមិតិ ។ ឃី ករុតិ
ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សាសុំ ។

[១៦២] ភកវំ ឯតទរោច កតមោ ច ភិក្ខុវេ

ទុក្ខស្ស សមុទយោ ចក្កេត្ត បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជ-
តិ ចក្កវិញ្ញាណំ និណំ សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ច-
យា វេទនា វេទនាបច្ចុយា កណ្ណា អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។ សោតេត្ត បដិច្ច សទ្ធេ ច ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

អស់អបាយទុក្ខតិរិទិបាតហើយ ជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាព
មិនធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នោះ
ក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[១៦១] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត នឹងសំដែង នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់
នៃទុក្ខផង អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ
តថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៦២] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ តើដូចម្តេច ចក្ខុវិញ្ញាណកើត
ឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការចូបជុំរួមសំទាំង ៣ គឺចក្ខុ ១ រូប ១
ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
ភណ្ឌកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
ហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ...

អភិសមយសំយុត្តស្ស ភហបទិវគ្គេ ទុក្ខអត្តនិរោ

យាទត្តា បដិច្ច កន្ធុ ច ... ជីវិត្តា បដិច្ច រសេ ច ...

កាយត្តា បដិច្ច ដោដ្ឋត្រេ ច ... មនត្តា បដិច្ច ជម្ម

ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ជស្សោ

ជស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា អយំ

ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។

[១៦៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស អត្តនិ-

រោ ។ ចក្ខុត្តា បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញា-

ណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសមយបំយុត្ត ធម្មបតិវិគ្គ ការអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ

ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន ... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ...

ព្រោះអាស្រ័យកាយនិងផោដ្ឋព្វៈ ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើងបាន ក៏

ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មាម្មណ៍ ការច្នៃជុំរបស់ទាំង ៣ គឺចិត្ត ១

ធម្មាម្មណ៍ ១ មនោវិញ្ញាណ ១ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង

ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ហេតុទាំងឡាយកើតទុក្ខ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ តើ

ដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការច្នៃជុំ

របស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេ-
 សវិរាគនិរោធា ឧទានាននិរោធា ឧទានាននិរោធា
 កវិនិរោធា កវិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជាតិនិរោធា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និ-
 រុដ្ឋន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា
 ហោតិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ ... ទុក្ខស្ស អន្តង្គមោ ។
 សោកញ្ច បដិច្ច សន្តេ ច ... យានញ្ច បដិច្ច កន្តេ
 ច ... ជីវញ្ច បដិច្ច រសេ ច ... កាយញ្ច បដិច្ច ដោដ្ឋព្វ
 ច ... មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ឈតិ មលោវិញ្ញាណំ
 តិណ្ហំ សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនា-
 បច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិ-
 រោធា ឧទានាននិរោធា ឧទានាននិរោធា កវិនិរោធា
 កវិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ
 សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ
 អយំ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស អន្តង្គមោតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព
 ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជក
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ពោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ ក៏រមែងរលត់ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា
 សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ... ព្រោះ
 អាស្រ័យច្រមុះនិងភ្លុន ... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ... ព្រោះ
 អាស្រ័យកាយនិងដេដ្ឋៈ ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការជួបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
 តណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់
 នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជកមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ពោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ក៏រមែងរលត់
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាង
 នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។
 ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គយបចិវិគ្គេ លោកសម្មុទ្ធយោ

(១៦៤) សាវត្ថយិ វិហាវតិ ... លោកសម្មុ ភិក្ខុវេ
សមុទយញ្ច អន្តជ្ជមញ្ច ទេសេស្សាមិ នំ សុណាម ...
កតមោ ច ភិក្ខុវេ លោកសម្មុ សមុទយោ ចក្កញ្ច
បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណំ និណ្ឌំ សង្កតិ
ដស្សោ ដស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា
តណ្ហាបច្ចយា ឧទានាណំ ឧទានាណប្បច្ចយា ករេ ក-
វប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោក-
បរិទេវធិក្ខនោមនស្សទាយាសា សម្ពុវន្តិ អយំ ខោ
ភិក្ខុវេ លោកសម្មុ សមុទយោ ។ សោតញ្ច បដិច្ច
សន្ថេ ច ... យានញ្ច បដិច្ច កន្ថេ ច ... ជីវញ្ច
បដិច្ច រសេ ច ... កាយញ្ច បដិច្ច ដាដ្ឋត្វេ ច ...
មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ
និណ្ឌំ សង្កតិ ដស្សោ ដស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក

(១៦៤) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត នឹងសំដែងហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោកនិងសេចក្តីរលត់នៃ
 សង្ខារលោក អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការច្នៃជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ
 វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនា
 ជាបច្ច័យ ទុពុទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភតកើតឡើង
 ព្រោះទុពុទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង ព្រោះភតជាបច្ច័យ ជរាមរ-
 ណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ពោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក ។ ព្រោះ
 អាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ... ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន ... ព្រោះ
 អាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ... ព្រោះអាស្រ័យកាយនិងផ្កាដ្ឋព្វៈ ... មរោ-
 វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការច្នៃជុំរបស់
 ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

។ បេ ។ ជាតិប្បក្កយា ជរាមរណំ សោកមរំទេវទុក្ខ-

នោមនស្សនាយាសា សម្មាសម្ពុទ្ធិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ

លោកស្ស សមុទយោ ។

(១៦៥) កតមោ ច ភិក្ខុវេ លោកស្ស អន្តង្គមោ ។

ចក្ខុញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ កក្កវិញ្ញាណំ តិណ្ហំ

សង្កតិ ដស្សោ ដស្សប្បក្កយា វេទនា វេទនាបក្កយា

តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា

ឧបាទាននិរោធា ឧបាទាននិរោធា កវិនិរោធា ។ បេ ។

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ៗ បេ ៗ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស

និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក ។

(១៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារលោក

តើដូចម្តេច ៗ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះគាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការចូបជុំ

របស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃទុក្ខទាន ព្រោះ

ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃ

ភព ព្រោះការរលត់នៃទុក្ខទាន ៗ បេ ៗ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបរិវេន្ត ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

អយំ ខោ ភិក្ខុវេ លោកស្ស អន្តង្គមោ ។ សោ-
 តព្ភា បដិច្ច សន្តេ ច ... យាទព្ភា បដិច្ច កន្តេ ច ...
 ជីវិត្តា បដិច្ច រសេ ច ... កាយព្ភា បដិច្ច ដោជ្ជព្រ
 ច ... មនព្ភា បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជិតំ មនោវិញ្ញាណំ
 តិណ្ហំ សង្កតំ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទ-
 នាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិក-
 តនិរោធា ឧទានាននិរោធា ឧទានាននិរោធា កវនិ-
 រោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធា ហោតិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ លោកស្ស អន្តង្គ-
 មោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១៦៦] ឯវមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវ
 ញាតិកេ វិហរតិ តិញ្ញការសថេ ។ អថខោ កកវ
 រហោតតោ បដិសល្ល័យោ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អកា-
 សំ ចតុត្ថា បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជិតំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណំ តិណ្ហំ សង្កតំ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសម័យសំយុត្ត គហបតិវិគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ

រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថា សេចក្តី
 រលត់នៃសង្ខារលោក ។ ព្រោះអាស្រ័យគ្រចៀកនិងសំឡេង ... ព្រោះ
 អាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន ... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ... ព្រោះ
 អាស្រ័យកាយនិងដៃដួង៖ ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការច្នៃជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 ការរលត់នៃទុក្ខទាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
 តណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃទុក្ខទាន ។ បេ ។
 ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះឯងហៅថា ការរលត់នៃសង្ខារលោក ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១៦៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទឈ្មោះតិញ្ញាកាវសថៈ តឹមហាប្រាសាទ
 ដែលកដោយដង្កូវរបស់ពួកព្រះញាតិ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះ
 ភាគគង់នៅក្នុងទីស្ងាត់ សម្លេងមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់សំដែងធម្មបរិយាយ
 នេះថា ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការច្នៃជុំរបស់
 ទាំង ៣ នេះហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសយស្ស ខិវាសវិញ្ញោ

វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧបាទានំ ។ បេ ។
 ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សន្ថេ ច ... យានញ្ច
 បដិច្ច កន្ថេ ច ... ជីវិត្តា បដិច្ច រសេ ច ... កាយញ្ច
 បដិច្ច ដោដ្ឋត្រេ ច ... មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ឈតិ
 មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ហិ សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចុយា
 វេទនា វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧបាទានំ
 ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
 យោ ហោតិ ។

(១៦៧) ចក្កញ្ច បដិច្ច រុបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ តិណ្ហិ សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ចុយា វេទនា
 វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេស-
 វិភក្ខិវេទនា ឧបាទានំ ឧបាទានំ ឧបាទានំ វេទនា ភវិទិ-
 វេទនា ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 ឧបាទានំ ហោតិ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សន្ថេ ច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ទុក្ខទានកើតឡើង ព្រោះ
 តណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ... ព្រោះ
 អាស្រ័យប្រមុះនិងភ្នែក ... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ... ព្រោះ
 អាស្រ័យកាយនិងផោដ្ឋព្វៈ .. មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការច្នៃជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 ទុក្ខទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៦៧] ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការ
 ច្នៃជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
 តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃទុក្ខទាន ព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនរសសលនៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃកត
 ព្រោះការរលត់នៃទុក្ខទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវុត្តោ អាទិព្រហ្មចរិយោ

មនស្សំ បដិច្ច ជម្មេ ច ឧបស្ស័តិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ហិ
 សង្កតិ ជស្សោ ជស្សប្បត្តយា វេទនា វេទនាបត្តយា
 តណ្ហា តស្ស័យេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា
 ឧបាទាននិរោធា ឧបាទាននិរោធា កវិនិរោធា ។ មេ ។
 ឃីមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា
 ហោតិ ។

(១៦៨) តេន ខោ បន សមយេន អនាគរោ
 ភិក្ខុ ភកវតោ ឧបស្ស័តិ(១) បិតោ ហោតិ ។ អន្តសា
 ខោ ភកវំ តិ ភិក្ខុំ ឧបស្ស័តិ បិតំ ទិស្វាន តិ ភិក្ខុំ
 ឯតទលេច អស្សោសិ ជា តិ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយា-
 យន្តិ ។ ឃី កន្តេតិ ។ ឧត្តណាហិ តិ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្ម-
 បរិយាយំ បរិយាបុណាហិ តិ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ
 ជារហិ តិ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អន្តសញ្ញិតោយំ
 ភិក្ខុ ធម្មបរិយាយោ អាទិព្រហ្មចរិយកោតិ ។ បញ្ចមំ ។

---

១ ឧ. ឧបស្ស័តិ បិតោ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ធម្មបរិហារមនាខងដើមវៃព្រហ្មចរិយៈ

មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការច្នៃចម្អុំ
របស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃទុក្ខទាន ព្រោះ
ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃកត
ព្រោះការរលត់នៃទុក្ខទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(១៦៨) សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបឈរអែបចាំស្តាប់ព្រះបន្ទូល
ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញភិក្ខុនោះ ដែលកំ-
ពុងឈរអែបចាំស្តាប់ លុះទតឃើញហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកព្យុទ្ធម្មបរិយាយនេះ ឬមិនព្យុទ្ធ ។ ភិក្ខុនោះ
ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូលរៀនធម្មបរិយាយ
នេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរទន្ទេញធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នក
ចូរទ្រទ្រង់ធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ ឯធម្មបរិយាយនេះ ប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ ជាអាទិព្រហ្មចរិយៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា និទានវគ្គោ

(១៦៧) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... អថខោ អញ្ញាតរោ

ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
ភកវតា សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទន្តិយំ កតិំ សារា-
ណីយំ វិតិសារេត្តា ឯកមន្តិ និសិទិ ។

(១៧០) ឯកមន្តិ និសិទ្ធោ ខោ សោ ព្រាហ្ម-
ណោ ភកវន្តិ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ តោតម សោ
ករោតិ សោ បដិសំវេទយតីតិ ។ សោ ករោតិ សោ
បដិសំវេទយតីតិ ខោ ព្រាហ្មណា អយមេកោ អន្តោ ។
កី បន ភោ តោតម អញ្ញា ករោតិ អញ្ញា
បដិសំវេទយតីតិ ។ អញ្ញា ករោតិ អញ្ញា បដិ-
សំវេទយតីតិ ខោ ព្រាហ្មណា អយំ នុតិយោ អន្តោ
ឯតេ តេ ព្រាហ្មណា ឧភោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន
តថាគតោ ជម្ពំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១៦៧) ទ្រង់គង់ទៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... គ្រានោះឯង មាន
 ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏និយាយសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវករាយ និងពាក្យដែលត្រូវពួកហើយ ទើបអង្គុយក្នុង
 ទីសមគួរ ។

(១៧០) លុះព្រាហ្មណ៍នោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលនោះធ្វើកម្ម បុគ្គលនោះទទួលផលកម្មឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា បុគ្គលនោះធ្វើកម្ម បុគ្គលនោះទទួលផល
 កម្ម នេះជាផ្លូវលាមកទីមួយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គល
 ដទៃធ្វើកម្ម បុគ្គលដទៃទទួលផលកម្មឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា
 បុគ្គលដទៃធ្វើកម្ម បុគ្គលដទៃទទួលផលកម្ម នេះជាផ្លូវលាមកទីពីរ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ គថាគតមិនបានប៉ះពាល់ផ្លូវលាមកទាំងពីរខាងនេះទេ សំដែង
 ធម៌តាមផ្លូវកណ្តាល សង្សារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ

អភិសមយសំលុត្តស្ស ធហេយតិវុទ្ធិ ភគវន្តបទដ្ឋកថា

សង្ខារប្បដ្ឋយោ វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស

ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយេ ត្រូវ

អសេសវិភក្ខនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ

វិញ្ញាណនិរោធិ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស

ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។

[១៧០] ឯវំ វុត្តេ សោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯ-

តទលោច អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម

។ បេ ។ ឧទាសកំ មំ ភំ ភោតមោ ជាវេតុ អដ្ឋតក្ក

នាណុបេតិ សរណាដ្ឋន្តំ ។ ធម្មំ ។

[១៧២] សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... អថោ ជាណុស្សោ-

ណំ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវំ តេនុបស្កន្តិមំ ឧប-

សន្តិមិត្តា ភកវតា សន្តិ ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្ត ធម្មាបិវិគ្គ ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
 ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែង
 មានយ៉ាងនេះ ។

[១៧១] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រាហ្មណ៍នោះបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព័រោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព័រោះ
 ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
 ទុប្បាសក អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះត
 ទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៧២] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ត្រាពោះឯង ព្រាហ្មណ៍
 ឈ្មោះជាណុស្សោណិ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ។ បេ ។ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិនិទានវិញ្ញាណ

(១៧៣) ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ ជាណុស្សោណិ
 ព្រាហ្មណោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច កី ទុ ខោ កោ តោត-
 ម សត្វមត្តិតិ ។ សត្វមត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណា អយមេកោ
 អន្តោ ។ កី បទ កោ តោតម សត្វំ ទត្តិតិ ។ សត្វំ
 ទត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណា អយំ ទុតិយោ អន្តោ ឯតេ តេ
 ព្រាហ្មណា ឧកោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈិម តថាគតោ
 ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិភក្ខនិ-
 រោធា សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា
 ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា
 ហោតីតិ ។

(១៧៤) ឯវំ វុត្តេ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ
 ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម ។ បេ ។
 ចាណុបេតិ សវណាច័ត្តន្តំ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៣៣] លុះដំណុំស្សោណិព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានឬហ្ន៎ ។ ព្រះអង្គតបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់មាន នេះជាផ្លូវលាមកទីមួយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះរបស់ទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មិនមាន នេះជាផ្លូវលាមកទីពីរ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិនបានប៉ះពាល់ធម៌លាមក ២ ប្រការនុ៎ះទេ សំដែងធម៌តាមផ្លូវកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៣៤] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ដំណុំស្សោណិព្រាហ្មណ៍ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីពេលណាស់ ។ បេ ។ អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវន្ត ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[១៧៥] សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... អថខោ លោកាយតិ-
កោ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវំ តេនុបសង្កមំ ។ បេ ។

[១៧៦] ឯកមន្តំ និសំប្លោ ខោ លោកាយតិកោ
ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទលេច កី នុ ខោ កោ
តោតម សព្វមត្តតិ ។ សព្វមត្តតិ ខោ ព្រាហ្មណ
ជេដ្ឋមេតំ លោកាយតំ ។ កី បទ កោ តោតម សព្វ
នត្តតិ ។ សព្វំ នត្តតិ ខោ ព្រាហ្មណ ទុតិយមេតំ
លោកាយតំ ។ កី នុ ខោ កោ តោតម សព្វមេកត្តន្តំ ។
សព្វមេកត្តន្តំ ខោ ព្រាហ្មណ តតិយមេតំ លោកា-
យតំ ។ កី បទ កោ តោតម សព្វំ បុត្តត្តន្តំ ។ សព្វំ
បុត្តត្តន្តំ ខោ ព្រាហ្មណ ចតុត្តមេតំ លោកាយតំ
ឯតេ តេ ព្រាហ្មណ ឧកោ អន្ត អនុបកម្ម មជ្ឈេន
តថាគតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ
សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កោលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

អភិសមយស័យុត្ត គហបតិវគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតពងទុក្ខ

(១៧៥) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី...ត្រាខោរឯង ព្រាហ្មណ៍
ឈ្មោះលោកាយតិកៈ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។

(១៧៦) លុះលោកាយតិកៈព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានឬហ្ន៎ ។ ព្រះអង្គតបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មាន នេះជាលោកាយតៈជាច្បង ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មិនមាន នេះជាលោកាយតៈទីពីរ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានសភាពតែមួយឬ ។ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មានសភាពតែមួយ នេះជាលោ-
កាយតៈទីបី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មាន
សភាពផ្សេងគ្នាឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មាន
សភាពផ្សេងគ្នា នេះជាលោកាយតៈទីបួន ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត
មិនបានប៉ះពាល់ផ្លូវលាមកទាំង ២ នេះទេ សំដែងធម៌តាមផ្លូវកណ្តាលថា
សន្តិរទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង
ព្រោះសន្តិរជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់
+
ន្ទៈ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អរិដ្ឋាយ ត្រូវ អសេសវិភាគនិរោធិណ សង្ខារនិរោធិណ
សង្ខារនិរោធិណ វិញ្ញាណនិរោធិណ ។ បេ ។ ឃរមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិណ ហោតីតិ ។

[១៧៧] ឃរី វុត្តេ លោកាយតិកោ ព្រាហ្មណោ
ភក្កវន្តិ ឯតទរោច អភិក្កន្តិ កោតោតម អភិក្កន្តិ កោ
តោតម ។ បេ ។ អដ្ឋតត្តោ ចាណុបេតិ សរណ្ណត្តត្តិ ។
អដ្ឋមិ ។

[១៧៨] សារត្ថិយំ វិហារតិ ... តត្រ ទោ ... ន ភិក្ខុវេ
សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស ឃរិ ហោតិ កី ទុ ទោ កិស្មី
សតិ កី ហោតិ កិស្សប្បាណ កី ឧប្បជ្ជតិ កិស្មី
សតិ សង្ខារ ហោន្តិ កិស្មី សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
កិស្មី សតិ ធាមរូបំ ហោតិ កិស្មី សតិ សឡាយតនំ
ហោតិ កិស្មី សតិ ជស្សោ ហោតិ កិស្មី សតិ
វេទនា ហោតិ កិស្មី សតិ តណ្ហា ហោតិ កិស្មី សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការលេតនៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការលេតនៃសេសសល់នៃអវិជ្ជា
ការលេតនៃវិញ្ញាណ ព្រោះការលេតនៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការលេតនៃ
កងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(១៧៧) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
លោកាយតិកព្រាហ្មណ៍ បានគ្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីពោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន ពីពោះណាស់ ។ បេ ។ អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់
ដើមអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(១៧៨) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសារត្តិ ... ក្នុងទីនោះឯង ...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបរបស់អ្វីមាន⁺ ឬ របស់អ្វីកើតឡើង
ព្រោះការកើតឡើងនៃរបស់អ្វី⁺ កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសង្ខារទាំង-
ឡាយមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវិញ្ញាណមាន កាលបើរបស់អ្វី
មាន ទើបនាមរូបមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសឡាយតនៈមាន
កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបផស្សៈមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវេទ-
នាមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបតណ្ហាមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ លោកសម្ពុទ្ធយោ

ឧទាណាធំ ហោតិ កិស្មី សតិ ករោ ហោតិ កិស្មី សតិ
ជាតិ ហោតិ កិស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិតិ ។

[១៧៧] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស
អបរច្ចុច្ចយា ញាណមេវេតុ ហោតិ ឥមស្មី សតិ
ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាណា ឥទំ ឧប្បជ្ឈតិ អវិជ្ជាយ សតិ
សង្ខារ ហោនិ សង្ខារេសុ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
វិញ្ញាណោ សតិ ធាម្បមំ ហោតិ ធាម្បមេ សតិ សន្និ-
យតធំ ហោតិ សន្និយតនេ សតិ ដស្សោ ហោតិ
ដស្សោ សតិ វេទនា ហោតិ វេទនាយ សតិ តណ្ហា
ហោតិ តណ្ហាយ សតិ ឧទាណាធំ ហោតិ ឧទាណានេ
សតិ ករោ ហោតិ ។ បេ ។ ជាតិយា សតិ ជរាមរណំ
ហោតិតិ ។ សោ ឃី បដាណតិ ឃីមយំ លោកោ
សម្មទយតិតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ធម្មបតិវត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតសង្គារលោក

ទើបឧបាទានមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបភតមាន កាលបើរបស់អ្វី
មាន ទើបជាតិមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន ដូច្នេះ
ឡើយ ។

[១៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជា
អ្នកចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា
កាលបើរបស់នេះមាន របស់នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះការ
កើតនៃរបស់នេះ កាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន កាលបើ
សង្ខារទាំងឡាយមាន វិញ្ញាណក៏មាន កាលបើវិញ្ញាណមាន នាមរូប
ក៏មាន កាលបើនាមរូបមាន សឡាយតនៈក៏មាន កាលបើសឡាយតនៈ
មាន ផស្សៈក៏មាន កាលបើផស្សៈមាន វេទនាក៏មាន កាលបើវេទនា
មាន តណ្ហាក៏មាន កាលបើតណ្ហាមាន ឧបាទានក៏មាន កាលបើឧបា-
ទានមាន ភតក៏មាន ។ បេ ។ កាលបើជាតិមាន ជរាមរណៈក៏មាន ។
អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកនេះ កើតឡើងព្រម
យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៨០] ន ភិក្ខុវេ សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស ឃី
 ហោតិ កី ធុ ខោ កិស្មី អសតិ កី ន ហោតិ កិស្មី
 និរោធា កី ធុរុជ្ឈិត កិស្មី អសតិ សង្ខារ ន ហោតិ
 កិស្មី អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 ធាម្យបី ន ហោតិ កិស្មី អសតិ សឡាយតនំ ន
 ហោតិ កិស្មី អសតិ ជស្សោ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 វេទនា ន ហោតិ កិស្មី អសតិ តណ្ហា ន ហោតិ
 កិស្មី អសតិ ឧបាទានំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ ភវេ
 ន ហោតិ កិស្មី អសតិ ជាតិ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 ជរាមរណំ ន ហោតិ តិ ។

[១៨១] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតវតោ អរិយស្សាវ-
 កស្ស អបរច្ឆត្តយា ញាណមេវេតុ ហោតិ ឥមស្មី
 អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្មី និរោធា ឥទំ ធុរុជ្ឈិត
 វិញ្ញាណោ អសតិ ធាម្យបី ន ហោតិ ធាម្យបេ អសតិ
 សឡាយតនំ ន ហោតិ ។ បេ ។ ឧបាទានំ ន
 ហោតិ ... ភវេ ន ហោតិ ... ជាតិ ន ហោតិ ជាតិយា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រូវរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន របស់អ្វីក៏មិនមាន របស់អ្វីលេត់ ព្រោះការលេត់នៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន សឡាយតនៈក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ផស្សៈក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន វេទនាក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន តណ្ហាក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទុក្ខទានក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ភពក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ជាតិក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ជរាមរណៈក៏មិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

[១៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា កាលបើរបស់នេះមិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះលេត់ ព្រោះការលេត់នៃរបស់នេះ កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន កាលបើនាមរូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏មិនមាន ។ បេ ។ ទុក្ខទានក៏មិនមាន ... ភពក៏មិនមាន ... ជាតិក៏មិនមាន កាលបើជាតិ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបរិវេណ លោកសមុទយោ

អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ ឃំ បដាបាតិ
ឃំមយំ លោកោ ធិរុជ្ឈតីតិ ។

[១៨២] យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ឃំ
លោកស្ស សមុទយញ្ច អនុដ្ឋមញ្ច យថាក្កតិ បដាបា-
តិ អយំ រុត្តតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ទិដ្ឋិសម្មាប្តោ
ឥតិបំ ។ បេ ។ អមតទ្ធារិ អាហាច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបំតិ ។
នវមំ ។

[១៨៣] សារត្តិយំ វិហារតិ ... តក្រ ទោ ... ន ភិក្ខុវេ
សុតវតោ អរិយស្សារកស្ស ឃំ ហោតិ កំ នុ ទោ
កិស្មី សតិ កំ ហោតិ កិស្មីប្បាទា កំ ឧប្បជ្ឈតិ
កិស្មី សតិ សម្មារា ហោន្តិ កិស្មី សតិ វិញ្ញាណំ
ហោតិ កិស្មី សតិ នាម្រូបំ ហោតិ កិស្មី សតិ
សន្នាយតនំ ហោតិ កិស្មី សតិ ជស្សោ ហោតិ
កិស្មី សតិ វេទនា ហោតិ កិស្មី សតិ តណ្ហា ហោតិ
កិស្មី សតិ ឧទានានំ ហោតិ កិស្មី សតិ ករោ
ហោតិ កិស្មី សតិ ជិតិ ហោតិ កិស្មី សតិ
ជរាមរណំ ហោតីតិ ។

អភិសមយសំបុត្ត គហបតិវត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក

មិនមាន ជរាមរណៈក៏មិនមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ វេទន៍ដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា លោកនេះ តែងរលត់យ៉ាងនេះ ។

(១៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាមពិត
នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើង និងសេចក្តីរលត់នៃលោកយ៉ាងនេះ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ គថាគតហៅថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
ដូច្នោះខ្លះ ។ បេ ។ ថាអ្នកបិត់អែបនឹងទ្វារនៃអមតនិព្វាន ដូច្នោះខ្លះ ក្នុង
កាលនោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(១៨៣) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបរបស់អ្វីមានឬ របស់អ្វីមាន
ព្រោះការកើតឡើងនៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសង្ខារទាំង-
ឡាយមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវិញ្ញាណមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន
ទើបនាមរូបមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសឡាយតនៈមាន កាល
បើរបស់អ្វីមាន ទើបជស្សៈមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវេទនាមាន
កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបគណ្ណមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបឧបា-
ទានមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបភពមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើប
ជាតិមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានិញ្ចៃ

(១៨៤) អថខោ ភិក្ខុវេ សុត្តវតោ អរិយស្សាវ-
 កស្ស អបប្បច្ចយា ញាណាមវេត្ត ហោតិ ឥមស្មី
 សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាណា ឥទំ ឧប្បជ្ឈតិ អវិជ្ជា-
 យ សតិ សង្ខារ ហោនិ សង្ខារេសុ សតិ វិញ្ញាណំ
 ហោតិ វិញ្ញាណេ សតិ ធាម្បបិ ហោតិ ធាម្បរមេ សតិ
 សន្នាយតនំ ហោតិ សន្នាយតនេ សតិ ជស្សោ
 ហោតិ ជស្សេ សតិ វេទនា ហោតិ វេទនាយ សតិ
 តណ្ហា ហោតិ តណ្ហាយ សតិ ឧបាទានំ ហោតិ
 ឧបាទានេ សតិ ភវេ ហោតិ ភវេ សតិ ជាតិ ហោតិ
 ជាតិយា សតិ ជរាមរណំ ហោតិ វ ។ សោ ឃិ
 បជាតតិ ឃិមយំ លោកោ សម្មទយតីតិ ។

(១៨៥) ន ភិក្ខុវេ សុត្តវតោ អរិយស្សាវកស្ស
 ឃិ ហោតិ កី នុ ខោ កស្មី អសតិ កី ន
 ហោតិ កស្ស និរោទា កី និរុជ្ឈតិ កស្មី អសតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជា
អ្នកចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា
កាលបើរបស់នេះមាន របស់នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះ
ការកើតឡើងនៃរបស់នេះ គឺកាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន វិញ្ញាណក៏មាន កាលបើវិញ្ញាណមាន
នាមរូបក៏មាន កាលបើនាមរូបមាន សឡាយតនៈក៏មាន កាលបើស-
ឡាយតនៈមាន ផស្សៈក៏មាន កាលបើផស្សៈមាន វេទនាក៏មាន កាល
បើវេទនាមាន តណ្ហាក៏មាន កាលបើតណ្ហាមាន ទុក្ខទានក៏មាន កាល
បើទុក្ខទានមាន ភពក៏មាន កាលបើភពមាន ជាតិក៏មាន កាលបើជាតិ
មាន ជរាមរណៈក៏មាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា
លោកនេះ រមែងកើតឡើងព្រម យ៉ាងនេះ ។

(១៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិនមាន
សេចក្តីត្រូវរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានរបស់អ្វី ទើបមិនមានរបស់អ្វីហ្ន៎
របស់អ្វីលេត់ទៅ ព្រោះការលេត់ទៅនៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវង្ខេ ទិដ្ឋិសម្មន្តរាហិ

សង្ខារំ ន ហោតិ កិស្មិ អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ
 កិស្មិ អសតិ ធាមរូបំ ន ហោតិ កិស្មិ អសតិ សឡាយតនំ
 ន ហោតិ កិស្មិ អសតិ ជស្សោ ន ហោតិ
 កិស្មិ អសតិ វេទនា ន ហោតិ កិស្មិ អសតិ តណ្ហា
 ន ហោតិ ។ បេ ។ ឧបាទានំ ... ភវេ ... ជាតិ ... កិស្មិ
 អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ តិ ។

[១៨៦] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស
 អមរាប្បច្ចយា ញាណាមេវេត្ថ ហោតិ ឥមស្មិ អសតិ ឥទំ
 ន ហោតិ ឥមស្ស ធិរោជា ឥទំ ធិរុជ្ឈតិ អវិជ្ជាយ
 អសតិ សង្ខារំ ន ហោតិ សង្ខារេសុ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណោ អសតិ ធាមរូបំ ន ហោតិ
 ធាមរូបេ អសតិ សឡាយតនំ ន ហោតិ ។ បេ ។
 ជាតិយា អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ តិ ។ សោ ឃិវិ
 បដាណតិ ឃិវមយំ លោកោ ធិរុជ្ឈតិ ។

[១៨៧] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ
 ឃិវិ លោកស្ស សមុទយញ្ច អត្តច្ច័មញ្ច យថា-
 ភូតិ បដាណតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ

អភិសមយសំយុត្ត គហបព៌វិត្ត ភាពនៃព្រះអរិយសាវ័កបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបវិញ្ញាណ
មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបនាមរូបមិនមាន កាលបើរបស់អ្វី
មិនមាន ទើបសឡាយតនៈមិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបផស្សៈ
មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបវេទនាមិនមាន កាលបើរបស់អ្វី
មិនមាន ទើបតណ្ហាមិនមាន ។ បេ ។ ទុពុទាន ... ភព ... ជាតិ ...
កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបជកមរណៈមិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

(១៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជាអ្នក
ចេះដឹង មានញ្ញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះចម្លើយដែលកើតតៗ គ្នាថា កាល
បើរបស់នេះមិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះរលត់ទៅ ព្រោះការ
រលត់នៃរបស់នេះ គឺកាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន កាលបើវិញ្ញាណ
មិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន កាលបើនាមរូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏
មិនមាន ។ បេ ។ កាលបើជាតិមិនមាន ជកមរណៈក៏មិនមាន ។ អរិយ-
សាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកនេះតែងរលត់យ៉ាងនេះ ។

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាម
ពិត នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក និងសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារ-
លោកយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទិដ្ឋិសម្មាញ្ញោ ឥតិបិ ទស្សនសម្មាញ្ញោ ឥតិបិ អាគតោ
 ឥមិ សទ្ធម្មិ ឥតិបិ បស្សតិ ឥមិ សទ្ធម្មិ ឥតិបិ
 សេក្ខេន ញ្ញាលោន សមញ្ញាគតោ ឥតិបិ សេត្តាយ
 វិជ្ជាយ សមញ្ញាគតោ ឥតិបិ ធម្មសោតិ សមាបញ្ញោ
 ឥតិបិ អរិយោ ទិព្វេនិកច្ចញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារិ
 អាហារុ តិដ្ឋតិ ឥតិបិតិ ។ ទសមិ ។

គហបតិវគ្គោ បញ្ចមោ ។

ពិស្ស ខុទ្ទានំ

ទ្វេ បញ្ចវេរកយា វុត្តា
 ទុក្ខំ លោកោ ច ញ្ញាតិកំ
 អញ្ញាតរិ ជាណុស្សោណំ ច
 លោកាយតិកេន អដ្ឋមិ
 ទ្វេ អរិយសាវកា វុត្តា
 វុត្តោ តេន បវុត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំល្ហត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហៅថា ជាអ្នកបរិច្ចណិដោយទិដ្ឋិដូច្នោះខ្លះ ថាអ្នកបរិច្ចណិដោយទស្សនៈ
 ដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកមកកាន់ព្រះសទ្ធម្មដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកឃើញព្រះសទ្ធម្ម
 ដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកប្រកបដោយញាណជាសេត្តៈដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកប្រ-
 កបដោយវិជ្ជាសេត្តៈដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកសម្រេចធម្មស្រោតដូច្នោះខ្លះ ថាជា
 អរិយៈអ្នកមាននិព្វេធិកប្បញ្ញា (ប្រាជ្ញាទម្ងាយបង្អស់កិលេស) ដូច្នោះខ្លះ
 ថាបិតាអបនឹងទ្វារនៃអមតនិព្វានដូច្នោះខ្លះ ក្នុងកាលនោះ ។ ចប់សូត្រ
 ទី ១០ ។

ចប់ គហបតិវគ្គ ទី ៥ ។

បញ្ជីរឿងនៃគហបតិវគ្គនោះគឺ

បញ្ជីរកេយសូត្រ លោកពោលអស់ ២ លើក ទ្រង់សំដែង
 ហេតុដែលឲ្យកើតទុក្ខ ហេតុដែលឲ្យកើតលោក ព្រះអង្គ
 គង់ក្នុងស្រុកជារបស់ព្រះញាតិ រឿងអញ្ញាតព្រាហ្មណ៍ រឿង
 ជាណុស្សោណាព្រាហ្មណ៍ រឿងលោកាយតិកព្រាហ្មណ៍ត្រូវ
 ជា ៨ លោកពោលថាអរិយសាវ័ក ២ លើក វគ្គពោល
 តាមរឿងនោះ ។

ទុក្ខវិគោ
១១ ០

[១៨៨] ឃុំម្តេ សុតំ ។ ឃុំកំ សមយំ កកវា សា-

វត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្សំ អារាមេ ។

តត្រ ខោ កកវា កិក្ខុ អាមន្តេសិ កិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេ-

តិ តេ កិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្ស្សស្សំ ។ កកវា ឃុំតន-

វេច កត្តាវតា នុ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ បរិវេសមាថោ

បរិវេសេយ្យ សព្វសោ សម្មា នុក្ខត្តយាយាតិ ។

កកវិម្ពលកា ថោ កន្តេ ធម្មា កកវិនេត្តិកា កកវិបដិ-

សរណា សាធុវត កន្តេ កកវន្តិយេវ បដិកាតុ ឃុំតស្ស្ស

កាសិតស្ស្ស អត្តោ កកវតោ សុត្តា កិក្ខុ ជាវេស្សន្តិកំ ។

តេនហិ កិក្ខុវេ តំ សុណានេ សាធុកំ មនសិករោថ

កាសិស្ស្សមិតិ ។ ឃុំ កន្តេតិ ខោ តេ កិក្ខុ កកវតោ

បច្ចុស្ស្សស្សំ ។

ទុក្ខវិគ្គ

[១១៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
 ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំង
 ឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់
 ព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលនឹង
 ពិចារណា គួរពិចារណាដើម្បីកំរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក ដោយប្រពៃ
 គ្រប់ប្រការ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូល
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ពួកយើងខ្ញុំ មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាបុរសគល់ មានព្រះមានព្រះភាគជាអ្នកដឹកនាំ មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូម
 ព្រះមានព្រះភាគបំភ្លឺសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួកភិក្ខុបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃ
 ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងបានចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 ដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ធម៌នោះចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យប្រពៃ
 ចុះ គឺថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការ
 នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៨៧] ភក្កវា ឯតទោច ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បរិវេសមាទោ បរិវេសតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិជំ
 ធានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ ជរាមរណំ
 ឥទំ នុ ខោ ទុក្ខំ កំណិទានំ កំសមុទយំ កំជាតិកំ
 កំបកវំ កំស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ កំស្មី អសតិ
 ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ បរិវេសមាទោ ឃរិ
 បជាទាតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិជំ ធានប្បការកំ ទុក្ខំ
 លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ ជរាមរណំ ឥទំ ខោ ទុក្ខំ ជាតិធំ-
 ទានំ ជាតិសមុទយំ ជាតិជាតិកំ ជាតិប្បកវំ ជាតិយា
 សតិ ជរាមរណំ ហោតិ ជាតិយា អសតិ ជរាមរណំ
 ន ហោតីតិ ។ សោ ជរាមរណញ្ច បជាទាតិ ជ-
 រាមរណសមុទយញ្ច បជាទាតិ ជរាមរណិរោធិញ្ច
 បជាទាតិ យា ច ជរាមរណិរោធិសារុប្បតាមិជំ
 បដិបទា តញ្ច បជាទាតិ តថា បដិបទោ ច ហោតិ
 អនុធម្មចារី ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ
 សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ បដិបទោ ជរាមរណិរោធិយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(១៨៧) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលនឹងពិចារណា ក៏ពិចារណាថា
 ជរាមរណៈណា ជាទុក្ខ មានប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ កើតឡើង
 ក្នុងលោក សេចក្តីទុក្ខនេះឯង មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឱ្យកើត មាន
 អ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន
 កាលបើអ្វីមិនមាន ទើបជរាមរណៈមិនមាន ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា
 ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ជរាមរណៈណា ជាទុក្ខ មានប្រការច្រើន មាន
 ប្រការផ្សេង ៗ កើតឡើងក្នុងលោក សេចក្តីទុក្ខនេះឯង មានជាតិជា
 ហេតុ មានជាតិទាំឱ្យកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាប្រភព
 កាលបើជាតិមាន ជរាមរណៈក៏មាន កាលបើជាតិមិនមាន ជរាមរណៈ
 ក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់ទៅនៃជរាមរណៈផង
 ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាដ៏សមគួរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរាមរណៈផង
 ហើយប្រតិបត្តិតាមលំអាននោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌តាមសមគួរផង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកិរិយាអស់
 ទៅនៃទុក្ខ ដើម្បីការរលត់នូវជរាមរណៈ ដោយប្រពៃ ដោយប្រការ
 ទាំងពួង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ឡូកិញ្ច ឡូក្ខយបរិម័សតា

[១៧០] អថាបរិ បរិម័សមាណោ បរិម័សតិ ជាតិ
 បនាយំ កំណិណាណា កំសម្មុទយា កំជាតិកា កំប-
 កវំ កំស្មី សតិ ជាតិ ហោតិ កំស្មី អសតិ ជាតិ ធន
 ហោតិ ។ សោ បរិម័សមាណោ ឃិ បជាណតិ ជាតិ
 កវំណិណាណា កវំសម្មុទយា កវំជាតិកា កវំប្បកវំ កវំ
 សតិ ជាតិ ហោតិ កវំ អសតិ ជាតិ ធន ហោតិ ។
 សោ ជាតិញ្ច បជាណតិ ជាតិសម្មុទយញ្ច បជាណតិ
 ជាតិធនិកោញ្ច បជាណតិ យា ច ជាតិធនិកោធសារុប្បតា-
 មិធនំ បដិបទា តញ្ច បជាណតិ តថា បដិបទ្នោ ច ហោ-
 តិ អនុធម្មតារិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ
 សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ បដិបទ្នោ ជាតិធនិកោនាយ ។

[១៧១] អថាបរិ បរិម័សមាណោ បរិម័សតិ កវំ
 បនាយំ កំណិណាណោ ។ បេ ។ ឧទានានិ បនិទំ កំណិណា-
 នំ ... តណ្ហា បនាយំ កំណិណាណា ... វេទនា បនាយំ
 កំណិណាណា ... ដស្សា បនាយំ កំណិណាណោ ... សទ្ធាយ-
 តនំ បនិទំ កំណិណានំ ... តាមរូបំ បនិទំ កំណិណានំ ...

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការពិចារណារាជិយោអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ

[១៧០] បើភិក្ខុពិចារណាតទៅទៀត រមែងពិចារណាថា ចុះ
 ជាតិនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឱ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វី
 ជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើបជាតិមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ទើប
 ជាតិមិនមាន ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថាជាតិ
 មានភពជាហេតុ មានភពនាំឱ្យកើត មានភពជាកំណើត មានភពជា
 ប្រភព កាលបើភពមាន ជាតិក៏មាន កាលបើភពមិនមាន ជាតិក៏
 មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុជា
 ទីកើតនៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវបឋមបទ
 ដ៏សមគួរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជាតិផង ហើយប្រតិបត្តិតាមលំ-
 អាននោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តផលតាមសមគួរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 នេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ
 ដើម្បីរលត់ជាតិ ដោយសព្វគ្រប់ ។

[១៧១] បើភិក្ខុពិចារណាតទៅទៀត រមែងពិចារណាថា
 ចុះភពនេះ មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ ចុះទុក្ខនេះ មានអ្វីជា
 ហេតុ ... ចុះតណ្ហានេះ មានអ្វីជាហេតុ ... ចុះវេទនានេះ មាន
 អ្វីជាហេតុ ... ចុះផស្សៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ ... ចុះសឡាយ-
 តនៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ ... ចុះនាមរូបនេះ មានអ្វីជាហេតុ ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិញ្ញាណំ បដិទំ កំណិទានំ ... សង្ខារោ បដិមេ កំណិទានា
 កំសមុទយា កំជាតិកា កំបកវា កំស្មី សតិ
 សង្ខារោ ហោន្តិ កំស្មី អសតិ សង្ខារោ ន ហោន្តិតិ ។
 សោ បរិមឹសមាទោ ឃី បដាទាតិ សង្ខារោ អវិជ្ជាទិ-
 ទានា អវិជ្ជាសមុទយា អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាបកវា អ-
 វិជ្ជាយ សតិ សង្ខារោ ហោន្តិ អវិជ្ជាយ អសតិ សង្ខារោ
 ន ហោន្តិតិ ។ សោ សង្ខារេ ច បដាទាតិ សង្ខារស-
 មុទយត្ថា បដាទាតិ សង្ខារនិរោធត្ថា បដាទាតិ យា ក
 សង្ខារនិរោធសារុប្បតាមិនំ បដិបទា តត្ថា បដាទាតិ
 តថា បដិបទ្គោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
 បដិបទ្គោ សង្ខារនិរោធិយ ។ អវិជ្ជាគតោ^(១) ភិក្ខុវេ
 បុរិសបុគ្គលោ បុព្វាញោ សង្ខារំ អភិសង្ករោតិ បុព្វាបតិ
 ហោតិ វិញ្ញាណំ អបុព្វាញោ សង្ខារំ អភិសង្ករោតិ
 អបុព្វាបតិ ហោតិ វិញ្ញាណំ អនេជញោ^(២) សង្ខារំ
 អភិសង្ករោតិ អនេជ្ជបតិ ហោតិ វិញ្ញាណំ ។

---

១ ឧ.ម. អវិជ្ជាគតោយំ ។ ២ អនេញោញោតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណនេះ មានអ្វីជាហេតុ ... សង្ខារទាំងឡាយនេះ មានអ្វីជាហេតុ
 មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើប
 សង្ខារទាំងឡាយមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន ។
 កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្ខារទាំងឡាយ មាន
 អវិជ្ជាជាហេតុ មានអវិជ្ជានាំឲ្យកើត មានអវិជ្ជាជាកំណើត មានអវិជ្ជា
 ជាប្រភព កាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន កាលបើអវិជ្ជា
 មិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវ
 សង្ខារទាំងឡាយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារផង ដឹងច្បាស់
 នូវទីរលត់នៃសង្ខារផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាដ៏សមគួរជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់នៃសង្ខារផង ហើយប្រតិបត្តិតាមលំដាប់នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌តាម
 សមគួរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 កិរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃសង្ខារ ដោយ
 ប្រការទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុរសបុគ្គល លុះក្នុងអំណាច
 អវិជ្ជាហើយ រមែងតាក់តែងសង្ខារជាបុណ្យ^(១) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀក
 នឹងបុណ្យ បើតាក់តែងសង្ខារជាបាប^(២) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀកនឹងបាប
 បើតាក់តែងសង្ខារជាអនេដ^(៣) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀកនឹងអនេដ ។

---

១ សំដៅយកកាមវិចារកុសលចេតនា ៨ និងរូបវិចារកុសលចេតនា ៥ រួមគ្នា ១៣ ។
 ២ បានដល់អកុសលចេតនា ២ ។ ៣ បានដល់អរូបវិចារកុសលចេតនា ៤ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិញ្ញេ អវិជ្ជាបហានំ

[១៧២] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា

បហំនា ហោតិ វិជ្ជា ឧប្បន្នា ។ សោ អវិជ្ជាវរាតា

វិជ្ជេប្បន្នា នេវ បុញ្ញាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ ន

អបុញ្ញាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ ន អនេជាភិសង្ខារំ

អភិសង្ខរោតិ អនភិសង្ខរោនោ អនភិសញ្ចេតយនោ ន

កំញុំ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្ស័តិ

អបរិតស្ស័ បច្ចុត្តិយេវ បរិនិព្វាយតិ ខំណា ជាតិ វុសិតិ

ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរិ វត្តត្តាយាតិ បជា-

នាតិ ។ សោ សុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ

បជានាតិ អនុជ្ឈេសិតាតិ បជានាតិ អនភិទន្ធិតាតិ

បជានាតិ ។ ទុក្ខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ

បជានាតិ អនុជ្ឈេសិតាតិ បជានាតិ អនភិទន្ធិតា-

តិ បជានាតិ ។ អនុក្ខមសុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ត ការលះបង់អវិជ្ជា

(១៧២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលភិក្ខុលះបង់អវិជ្ជា ចោល ហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ព្រោះតែការបាត់ទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះតែការ កើតឡើងនៃវិជ្ជា បានជាភិក្ខុនោះ លែងភាក់តែធម្មញ្ញាភិសង្ខារ លែង ភាក់តែធម្មញ្ញាភិសង្ខារ លែងភាក់តែធម្មញ្ញាភិសង្ខារ កាលបើលែង ភាក់តែធម្មញ្ញាភិសង្ខារ លែងសន្សំហើយ ក៏លែងប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកសោះ ឡើយ កាលបើលែងប្រកាន់ហើយ ក៏ឥតតក់ស្លុត កាលបើឥតតក់ស្លុត ហើយ វេទនាលក់កិលេប ដោយវិញ្ញាណខ្លួនឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួច ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាជាសុខ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ ថា លោកមិនប្រកាន់ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរហើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាជាទុក្ខ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនប្រកាន់ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរ ហើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនា មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និពាណិជ្ជោ

សា អនិច្ចាតិ បដាបាតិ អនិច្ចាសតាតិ បដាបាតិ
អនិច្ចាតិ បដាបាតិ ។ សោ សុខញោ វេទនិ
វេទយតិ វិសញ្ញាតោ និ វេទយតិ ទុក្ខញោ វេទនិ វេទ-
យតិ វិសញ្ញាតោ និ វេទយតិ អនុក្ខមសុខញោ វេទនិ
វេទយតិ វិសញ្ញាតោ និ វេទយតិ ។ សោ កាយបរិ-
យន្តិកំ វេទនិ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនិ
វេទយាមិតិ បដាបាតិ ។ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនិ
វេទយមាណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនិ វេទយាមិតិ បដា-
បាតិ ។ កាយស្ស កេនា ឧទ្ធិ ជីវិតបរិយាណាណា វេទនេ
សព្វវេទយតានិ អនិច្ចាតានិ សតិករិស្សន្តិ សរីរានិ
អវិសិស្សន្តិ បដាបាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទានវគ្គ

ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនប្រកាន់
ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរហើយ ។ បើភិក្ខុនោះទទួល
សុខវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ ក៏នៅតែទទួលសុខវេទនានោះ បើ
ភិក្ខុនោះទទួលទុកវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ ក៏នៅតែទទួលទុកវេ-
ទនានោះ បើភិក្ខុនោះទទួលអទុកមសុខវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ
ក៏នៅតែទទួលអទុកមសុខវេទនានោះ ។ កាលភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនា
មានកាយជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានកាយជា
ទីបំផុត ។ កាលភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់
ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ។ ភិក្ខុនោះ លុះបែក
គ្នាយោងកាយខាងលើអំពីភិក្ខុយាសស៍ជីវិតទៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនា
ទាំងពួង ក្នុងលោកនេះ អាត្មាអញមិនត្រេកអរទេ នឹងជាវេទនាដ៏ត្រេ
ជាក់ នឹងនៅសល់តែសរីរៈប៉ុណ្ណោះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិទ្ធោ បុញ្ញាភិសង្ខារទិអភិសង្ខារណបុញ្ញ

(១៧៣) សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ កុម្មកា-
 រនាកា ឧឡិំ កុក្កំ ឧទ្ធវិត្តា សមេ ភូមិកាគេ បតិជ្ជ-
 មេយ្យ តក្រ យាយំ ឧស្មា សា តន្តេវ វ្យុសមេយ្យ
 កបល្លានិ អវសិសេយ្យំ ឯដមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទយាមិតិ បជាណតិ ។ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយមាណោ ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមិតិ បជា-
 ណតិ ។ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធិ ជីវិតបរិយាណាណា វេទេវ
 សព្វវេទយិតានិ អនកិន្ធិតានិ សីតិកវិស្សន្តិ សរិវានិ
 អវសិស្សន្តិ បជាណតិ ។

(១៧៤) នំ កី មញ្ញាប ភិក្ខុវេ អបិ នុ ខោ
 ទីណាសវេ ភិក្ខុ បុញ្ញាភិសង្ខារំ វា អភិសង្ខវេយ្យ
 អបុញ្ញាភិសង្ខារំ វា អភិសង្ខវេយ្យ អនេជាភិសង្ខារំ វា
 អភិសង្ខវេយ្យាតិ ។ ណោ ហេតិ កន្តេ ។ សព្វសោ
 វា បន សង្ខវេសុ អសតិ សង្ខារនិរោធិ អបិ នុ ខោ
 វិញ្ញាណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ ណោ ហេតិ កន្តេ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ថុ ទ្រង់ប្បវរកការតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារជាដើម

(១៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរស រើយកន្ទាំងក្តៅអំពី
កន្លែងដុតកន្ទាំង ហើយដាក់លើផែនដីដ៏ស្មើ ចំហាយណា ដែលនៅក្នុង
ទីនោះ ចំហាយនោះ ក៏ស្ងប់ម្យ៉ាងនៅក្នុងទីនោះឯង នៅសល់តែអំបែង
យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាភិក្ខុទទួលវេទនាមានកាយជាទី
បំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានកាយជាទីបំផុត យ៉ាង
នោះឯង ។ កាលភិក្ខុទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា
អាត្មាអញទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ។ លុះភិក្ខុនោះបែកធ្លាយកង
កាយខាងលើអំពីភិយាអស់ជីវិតទៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនាទាំងពួង
ក្នុងលោកនេះ អាត្មាអញមិនត្រេកអរទេ នឹងជាវេទនាជ័ត្រជាក់ នឹង
នៅសល់តែសរីរៈប៉ុណ្ណោះ ។

(១៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ភិក្ខុជាទីណាស្រពត្តរតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ តាក់តែងអបុញ្ញា-
ភិសង្ខារ តាក់តែងអនេជាភិសង្ខារដែរឬទេ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនមានទេ ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
មិនមាន ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារដោយប្រការទាំងពួង តើវិញ្ញាណនៅ
ប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនប្រាកដទេ ។

សុត្តន្តបិដកៈ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សត្វសោ វំ បទ វិញ្ញាណោ អសតិ វិញ្ញាណនិរោធិ
អបិ នុ ខោ នាមរូបំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ
កន្តោ ។ សត្វសោ វំ បទ នាមរូបេ អសតិ នាមរូបនិ-
រោធិ អបិ នុ ខោ សន្នាយតនំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ
ហេតំ កន្តោ ។ សត្វសោ វំ បទ សន្នាយតនេ
អសតិ សន្នាយតននិរោធិ អបិ នុ ខោ ជស្សោ
បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។ សត្វសោ
វំ បទ ជស្សោ អសតិ ជស្សនិរោធិ អបិ នុ ខោ
វេទនា បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។ សត្វសោ
វំ បទ វេទនាយ អសតិ វេទនានិរោធិ អបិ នុ ខោ
តណ្ហា បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។ សត្វ-
សោ វំ បទ តណ្ហាយ អសតិ តណ្ហានិរោធិ អបិ នុ
ខោ ឧបាទានំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។
សត្វសោ វំ បទ ឧបាទានេ អសតិ ឧបាទាននិរោធិ
អបិ នុ ខោ ករេ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ដោយប្រការទាំង-
 ពួង តើនាមរូបនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 ៥⁺នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើនាមរូបមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប
 ដោយប្រការទាំងពួង តើសឡាយតនៈនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ^៥នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើសឡាយតនៈមិន
 មាន ព្រោះការរលត់នៃសឡាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង តើផស្សៈ
 នៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ^៥នុ៎ះមិនប្រាកដ
 ទេ ។ កាលបើផស្សៈមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ដោយប្រការ
 ទាំងពួង តើវេទនានៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 ៥⁺នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើវេទនាមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃវេទនា
 ដោយប្រការទាំងពួង តើភណ្ឌនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុ^៥នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើភណ្ឌមិនមាន ព្រោះ
 ការរលត់នៃភណ្ឌ ដោយប្រការទាំងពួង តើទុព្វបាននៅប្រាកដដែរឬ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ^៥នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើទុព្វ-
 បានមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃទុព្វបាន ដោយប្រការទាំងពួង តើភព
 នៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ^៥នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិញ្ញេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

សត្វសោ វា បន កវេ អសតិ កវិជិរោណា អបិ នុ

ខោ ជាតិ មញ្ញាយេថាតិ ។ លោ ហេតិ កន្តេ ។

សត្វសោ វា បន ជាតិយា អសតិ ជាតិជិរោណា អបិ នុ

ខោ ជរាមរណំ មញ្ញាយេថាតិ ។ លោ ហេតិ កន្តេ ។

[១៧៥] សាធុ សាធុ កិក្ខវេ ឃវេមតិ កិក្ខវេ មញ្ញ-

ថ សទ្ធិហថ ឃវេមតិ កិក្ខវេ អធិមុញ្ញថ និក្ខដ្ឋា ឃត្ត

ហោថ និព្វិចិកិញ្ញា ឃសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ បឃមិ ។

[១៧៦] សាវត្ថយិ វិហាតិ ... តត្រ ខោ កកវា ...

ទុចានានិយេសុ កិក្ខវេ ធម្មេសុ អស្សាណានុបស្សនោ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ថុ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

កាលបើភតមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃភត ដោយប្រការទាំងពួង តើ
 ជាតិនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនប្រាកដ
 ទេ ។ កាលបើជាតិមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ដោយប្រការ
 ទាំងពួង តើជរាមរណៈនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ហេតុនេះមិនប្រាកដទេ ។

(១៧៥) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ
 ត្រូវហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសំគាល់ ចូរជឿសេចក្តីនេះ យ៉ាងនេះ
 ចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំជឿនិរត្តល់ កុំសង្ស័យក្នុង
 ដំណើរនេះឡើយ នេះឯង ជាទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១៧៦) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ ខ្ញុំសេចក្តី
 ក្រេកអរ ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយ (ធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិទ្យោ

វិហារតោ តណ្ហា បវុឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ ឧ-
ទានានប្បច្ចយា ករោ កវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា
ជវមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុទាយាសា ស-
ក្កវន្តិ វិវេទស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
ហោតិ ។

(១៨៧) សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ ទសន្នំ វា កដ្ឋ-
វាហានំ វីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ តីសាយ វា កដ្ឋវា-
ហានំ ចត្តាវីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ មហា អត្តិក្ខន្ធា
ជលេយ្យ តត្រ បុរិសោ កាលេន កាលំ សុត្តានំ
ចេវ តណានំ បត្តិបេយ្យ សុត្តានំ ច តោមយានំ
បត្តិបេយ្យ សុត្តានំ ច កដ្ឋានំ បត្តិបេយ្យ វិវាហំ សោ
ភិក្ខុវេ មហា អត្តិក្ខន្ធា តទាហារោ តទុទានានោ
ចរិ ធិយមន្ទានំ ជលេយ្យ វិវេទេ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានា-
នំយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សំនោ វិហារតោ តណ្ហា
បវុឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ ។ បេ ។ វិវេទស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាបច្ច័យនៃទុបាទានទាំង ៤) តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ទុបាទានកើត
 ឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ
 ជាតិកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ ខោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏
 កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
 អស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តំនរភ្លើងធំ របស់អ្នករកទស ១០
 នាក់ក្តី អ្នករកទស ២០ នាក់ក្តី អ្នករកទស ៣០ នាក់ក្តី អ្នករកទស ៤០
 នាក់ក្តី នេះឡើង (បើ) មានបុរសយកស្មៅស្អួត គោម័យស្អួត និងឈើ
 ស្អួតទៅដាក់លើតំនរភ្លើងនោះសព្វកាល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ តំនរភ្លើងធំ ដែលមានស្មៅស្អួតជាដើមនោះជាអាហារ មាន
 ស្មៅស្អួតជាដើមនោះជាក្រឡឹងនេះ មុខជានេះអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តី
 គ្រេកអរ ក្នុងទុបាទានយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង
 ទុបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការ
 កើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវត្ថុ អត្ថិក្ខមមា

[១៧៨] ឧបាទានិយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-

នវនុបស្ស័យោ វិហារតោ តណ្ហា និវុដ្ឋតិ តណ្ហានិ-

រោជា ឧបាទាននិរោជា ឧបាទាននិរោជា កវិនិរោជា

កវិនិរោជា ជាតិនិរោជា ជាតិនិរោជា ជវមរណំ សោ-

កបរិនេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសា និវុដ្ឋនិ ឯវមេតស្ស

កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោជា ហោតិ ។

[១៧៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទស្មន្តិ វា កដ្ឋ-

វហានិ វីសាយ វា កដ្ឋវហានិ វីសាយ វា កដ្ឋវ-

ហានិ ចត្តាវីសាយ វា កដ្ឋវហានិ មហា អភិក្ខុយោ

ជលេយ្យ តត្រ បុរិសោ ន កាលេន កាលំ សុត្តានិ

ចេវ តិណានិ បត្តិមេយ្យ ន សុត្តានិ ច តោម-

យានិ បត្តិមេយ្យ ន សុត្តានិ ច កដ្ឋានិ បត្តិមេយ្យ

អភិសម័យសំយុត្ត ទុក្ខវត្ថុ ឧបមាដោយគំនរភ្លើង

(១៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញពោស

ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាកំរលត់ទៅ ការរលត់នៃ

ទុប្បាទន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ

ទុប្បាទន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តី

សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ពោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត

កំរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែង

មានយ៉ាងនេះ ។

(១៧៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តំនរភ្លើងធំ របស់អ្នករកទស ១០

នាក់ក្តី អ្នករកទស ២០ នាក់ក្តី អ្នករកទស ៣០ នាក់ក្តី អ្នករកទស

៤០ នាក់ក្តី គប្បីនេះ (តែបើ) បុរសមិនយកស្មៅស្នួត មិនយកគោម័យ

ស្នួត មិនយកកំណាត់ឈើស្នួត ទៅដាក់ក្នុងតំនរភ្លើងនោះគ្រប់កាលទេ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯវត្តា សោ ភិក្ខុវេ មហា អភិក្ខុន្តោ បុរិមស្ស ច
 ឧទានានស្ស បរិយានានា អញ្ញាស្ស ច អនុបហារា
 អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានានិ-
 យេសុ ធម្មេសុ អាទីនវនុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា
 ជុវ្យតិ តណ្ហានិរោទា ឧទានាននិរោទា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទោ ហោតិ-
 តិ ។ ទុតិយំ ។

[២០០] សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភក្ខវំ ...

សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សានានុបស្សិនោ
 វិហារតោ តណ្ហា បវឡតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានិ
 ឧទានានប្បច្ចយា ភវេ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសា
 សម្ពុទ្ធិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
 យោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(គំនរភ្នំនោះក៏មិនអាចឆេះបាន) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ
 គំនរភ្នំនោះមិនមានអាហារ គប្បីរលត់ទៅ ព្រោះការអស់គ្រឿងឆេះ
 មុនផង ព្រោះការមិនបានបន្ថែមវត្ថុដទៃផង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញពោស ក្នុងទុបាទានីយធម៌ទាំង
 ឡាយហើយ តណ្ហារមែនរលត់ទៅ ការរលត់នៃទុបាទាន ព្រោះការ
 រលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់
 ៖ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២០០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាធម៌ទាំងឡាយ (ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប
 ព្រម) ហើយ តណ្ហារមែនបម្រើន ទុបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហា
 ជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង
 ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹតខ្សួល ទុក្ខ
 គោមនស្ស និងសេចក្តីបង្ហើតបង្ហួលចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិ
 ជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិញ្ញាណ ទុក្ខក្ខន្ធមិពោ

(២០០) សេយ្យជាតិ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច បដិច្ច
 វដ្តិត្តា បដិច្ច តេលប្បដិទោ ឈាយេយ្យ កត្រ បុរិសោ
 កាលេន កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ វដ្តិ ឧបសំហ-
 រេយ្យ ឃរញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ តេលប្បដិទោ តទាហារោ
 តទុទានោ ចិរំ ទិយមទ្ធានំ ជលេយ្យ ឃរមេវ ទោ
 ភិក្ខុវេ សញ្ញោជជីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិ-
 នោ វិហារោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហា បច្ចុយា ឧទានានំ
 ឧទានានប្បច្ចុយា ករេ កវប្បច្ចុយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុ-
 យា ជនមរណំ សោ កបរិទេវទុក្ខោមនស្សាទាយាសា
 សម្មវន្តិ ឃរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សម្ម-
 ទយោ ហោតិ ។

(២០២) សញ្ញោជជីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-
 នវនុបស្សិនោ វិហារោ តណ្ហា វិវឌ្ឍតិ តណ្ហា ចិកេ-
 នា ឧទានានចិកេនោ ឧទានានចិកេនោ កវចិកេនោ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវិគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

(២០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះបាន ព្រោះ
 អាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង (បើ) បុរស ចាក់ប្រេង
 វេញប្រេង ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើដូច្នោះ ប្រទីបប្រេង ដែលមានប្រេងនិងប្រេងនោះជាអាហារ
 មានប្រេងនិងប្រេងនោះជាក្រឡឹងឆេះ គប្បីឆេះឡើង អស់កាលយូរ
 អង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ
 នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនិយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាវែមន៍
 ចម្រើនឡើង ទុបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើន
 ឡើង ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ ជាភិក្ខុឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ក៏យ៉ាងនោះឯង
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោសក្នុង
 សញ្ញាជនិយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាវែមន៍រលត់ទៅ ការរលត់នៃ
 ទុបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

កវនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជវាមវណំ សោ-
កបរិទេវទុក្ខនោមនស្សនាយាសា និវុដ្ឋន្តិ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។

(២០៣) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលញ្ច បដិច្ច
វដ្ឋិត្តា បដិច្ច តេលប្បដិទោ លារយេយ្យ តត្រ បុរិសោ
ន កាលេន កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ ន វដ្ឋិ ឧប-
សំហរេយ្យ ឯវញ្ញិសោ ភិក្ខុវេ តេលប្បដិទោ បុរិមស្ស
ច ឧទានានស្ស បរិយាទាតា អញ្ញស្ស ច អនុបហារា
អនាហារេ និញ្ញាយេយ្យ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជ-
និយេសុ ជម្មេសុ អាទីនវានុបស្សនោ វិហារតោ តណ្ហា
និវុដ្ឋន្តិ តណ្ហានិរោធិ ឧទានាននិរោធិ ។ មេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ-
តិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទុប្បាទន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តី
 សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត កំរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់
 + នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះឡើងបាន
 ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (តែបើ) បុរស មិន
 ចាក់ប្រេង មិនវេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាលទេ (ប្រ-
 ទីបប្រេងនោះក៏មិនអាចឆេះឡើងបាន) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 ដូច្នោះ ប្រទីបដែលមិនមានអាហារនោះ គប្បីរលត់ទៅ ព្រោះការអស់
 គ្រឿងឆេះមុនផង ព្រោះការមិនបន្ថែមវត្ថុឯទៀតផង យ៉ាងណាមិញ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណារឃីញ្ញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយ-
 ធម៌ទាំងឡាយហើយ គណ្តាកំរលត់ទៅ ការរលត់នៃទុប្បាទន ព្រោះ
 ការរលត់នៃគណ្តា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង
 អស់⁺ នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវត្តេ តេលប្បដ្ឋបមា

[២០៤] សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ កកក ...

សេយ្យថាបំ កិក្ខុវេ តេលព្វ បដិច្ច វដ្តិព្វ បដិច្ច
 តេលប្បដ្ឋិទោ ឈាយេយ្យ តត្រ បុរិសោ កាលេន
 កាលំ តេលំ អាសិព្វេយ្យ វដ្តិ ឧបសិហវេយ្យ ឯវញ្ញិ
 សោ កិក្ខុវេ តេលប្បដ្ឋិទោ តនាហារោ តទុពានោ
 ចរិ ទិយមន្ទានំ ជលេយ្យ ឯវមេវ ខោ កិក្ខុវេ សញ្ញា-
 ជនិយេសុ ធម្មេសុ អស្សនានុបស្សិទោ វិហារតោ
 តត្តោ បវឡុតិ តត្តោបច្ចយា ឧទានានំ ។ បេ។ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[២០៥] សេយ្យថាបំ កិក្ខុវេ តេលព្វ បដិច្ច
 វដ្តិព្វ បដិច្ច តេលប្បដ្ឋិទោ ឈាយេយ្យ តត្រ
 បុរិសោ ន កាលេន កាលំ តេលំ អាសិព្វេយ្យ
 ន វដ្តិ ឧបសិហវេយ្យ ឯវញ្ញិ សោ កិក្ខុវេ តេ-
 លប្បដ្ឋិទោ បុរិមស្ស ច ឧទានានស្ស បរិយានា
 អញ្ញស្ស ច អនុបហារា អនាហារោ និព្វាយេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខត្ថ ឧបមាដោយប្រទីបប្រោង

(២០២) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង នេះឡើងបាន
 ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (បើ) បុរស ចាក់
 ប្រេង វេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាលហើយ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ប្រទីបប្រេង ដែលមានប្រេងនិងប្រឆេះនោះ
 ជាអាហារផង មានប្រេងនិងប្រឆេះនោះជាគ្រឿងនេះផង មុខជាឆេះអស់
 កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារ-
 ណារយ័ញ្ញ នូវសេចក្តីក្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
 គណ្តារមែនចម្រើនឡើង ទុពានចម្រើនឡើង ព្រោះគណ្តាជាបច្ច័យ
 ៗ បេ ៗ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង នេះបាន ព្រោះ
 អាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (តែបើ) បុរស មិនបាន
 ចាក់ប្រេង មិនវេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាលទេ (ប្រ-
 ទីបប្រេងនោះ មិនអាចឆេះបាន) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ
 ប្រទីបប្រេង ដែលមិនមានអាហារនោះ ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការអស់
 គ្រឿងនេះធម៌មុនផង ព្រោះការមិនបន្ថែមរបស់ឯទៀតផង យ៉ាងណាមិញ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មត្តនិកាយស្ស ឥទានវគ្គោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញោនិយមេសុ ធម្មេសុ អាទិណ-
ភនុបស្សិយោ វិហារតោ តណ្ហា បវឡ្យតិ តណ្ហានិរោធា
ឧទានានិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។ ចតុតិ ។

(២០៦) សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តទ្រ ខោ ភកភំ ...
ឧទានានិយមេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាណនុបស្សិ-
យោ វិហារតោ តណ្ហា បវឡ្យតិ តណ្ហាបច្ចយោ ឧទានានិ
ឧទានានប្បច្ចយោ ភកេ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(២០៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស
យានិ ចេវ មូលានិ អនោគមានិ យានិ ច តិវិយង្គមានិ
សព្វានិ តានិ ឧទ្ធិ ឧទិ អភិហារតិ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ
មហារុក្ខោ តនាហារោ តទុទានោ ចិវំ ទីយ-
មន្ទានិ តិដ្ឋេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានានិយមេសុ
ធម្មេសុ អស្សាណនុបស្សិយោ វិហារតោ តណ្ហា បវឡ្យតិ

សុត្តន្តបិដក សម្មត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុពិចារណាយើញរោស ក្នុងសញ្ញា-
ជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃទុក្ខបាន
ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់ទៅនៃ
កងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(២០៦) ទ្រង់គង់ទៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញនូវសេចក្តី
ត្រេកអរ ក្នុងទុក្ខនីយធម៌ទាំងឡាយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ទុក្ខ-
បានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះទុក្ខ-
បានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
មានយ៉ាងនេះ ។

(២០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំ ឫសទាំង
អស់របស់ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង
រមែងនាំទុរវាសទៅចុងខាងលើ កាលបើដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឈើធំនោះ ដែលមានឫសនោះជាអាហារផង មានឫសនោះជា
គ្រឿងបំប៉នផង មុខជាបិតនៅ អស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវសេចក្តីត្រេក
អរ ក្នុងទុក្ខនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង

អរិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវន្ត មហារុក្ខមហ

តណ្ហា បច្ចុយា ឧទានានិ ឧទានានប្បច្ចុយា ករោ
។ បេ ។ ឃ្រៃមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សម្មទ-
យោ ហោតិ ។

(២០៨) ឧទានានិយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទីន-
វានុបស្សនោ វិហារតោ តណ្ហា និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិរោជា
ឧទានានិរោជា ឧទានានិរោជា កវិនិរោជា ។ បេ ។
ឃ្រៃមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោជា ហោតិ ។

(២០៩) សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ មហា រុក្ខោ អថ
បុរិសោ អាគច្ឆយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ សោ តិ
រុក្ខំ ម្ភលេ ធិន្ទេយ្យ ម្ភលេ ធនត្វា បលិខនេយ្យ បលិ-
ខនិត្វា ម្ភលានិ ឧទ្ធកេយ្យ អន្តមសោ ឧសីរោធិ្សិ-
មត្តានិបិ ។ សោ តិ រុក្ខំ ខណ្ណាខណ្ណិកំ ធិន្ទេយ្យ
ខណ្ណាខណ្ណិកំ ធិន្ទិត្វា ដាលេយ្យ ដាលេត្វា សកលិកំ
សកលិកំ កេយ្យ សកលិកំ សកលិកំ ករិត្វា
វតាតបេ វិសោសេយ្យ វតាតបេ វិសោសេត្វា អត្ថំនា
ឧហេយ្យ អត្ថំនា ឧហេត្វា មសី កេយ្យ មសី ករិត្វា

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវិគ្គ ឧបមាដោយឈើធំ

ទុបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះគណ្ណាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះ
ទុបាទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស
កងទុបាទានយធម៌ទាំងឡាយហើយ គណ្ណារមែនរលត់ទៅ ការរលត់នៃ
ទុបាទាន ព្រោះការរលត់នៃគណ្ណា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ
ទុបាទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំមួយដើម កាល
នោះ បុរសម្នាក់កាន់ចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឫស
លុះកាត់រួចហើយ ទើបគាត់រំលើង លុះគាត់រំលើងរួចហើយ ក៏
រើឫស ដោយហោចទៅសូម្បីនៅសល់ប៉ុន្មានស្បូវភ្នំក៏មិនមាន ។
បុរសនោះ កាត់ឈើនោះ ឲ្យមានកំណាត់តូចកំណាត់ធំ លុះកាត់
ឲ្យជាកំណាត់តូចកំណាត់ធំហើយ ទើបពុះ លុះពុះរួចហើយ ក៏ធ្វើឲ្យ
ជាបន្ទះតូច ។ លុះធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ។ ហើយ ក៏យកទៅហាលខ្យល់
និងកំដៅថ្ងៃ លុះហាលខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃហើយ ទើបយកភ្លើងដុត លុះ
យកភ្លើងដុតរួចហើយ ទើបធ្វើឲ្យជាកម្ទេចធួន ធ្វើឲ្យជាកម្ទេចធួនហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវិញ្ញា

មហាវតោ វា ឌីដុនេយ្យ ទទិយា វា សីយសោតាយ
 បវហេយ្យ ឃីវត្តា សោ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ ឌុច្ឆិ-
 ម្ហូលា អស្ស តាលាវត្តកោតោ អនភាវត្តតោ អាយតិ
 អនុប្បាទធម្មោ ឃីវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឌុចាណាដិយេសុ
 ធម្មេសុ អាទិណវនុបស្សីនោ វិហារតោ តណ្ហា ធិវុជ្ឈតិ
 តណ្ហានិរោដា ឌុចាណាទនិរោដា ឌុចាណាទនិរោដា
 កវិនិរោដា ។ បេ ។ ឃីវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខ-
 ក្ខន្ធស្ស និរោដា ហោតិ ។ បព្វមំ ។

[២០០] សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ កកវា ...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស យានិ
 បេវ ម្ហូលានិ អនោគមានិ យានិ ច តិវយត្តមានិ
 សព្វានិ តានិ ឌុទ្ធិ ឌុដិ អភិហារន្តិ ឃីវត្តា សោ
 ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តនាហារោ តនុចាណោ
 ចិវំ ទីយមន្ទានំ តិដ្ឋេយ្យ ឃីវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឌុចាណាដិយេសុ ធម្មេសុ អស្សាណានុបស្សីនោ វិហា-
 រតោ តណ្ហា ឃីវុជ្ឈតិ តណ្ហាបច្ចយា ឌុចាណាទំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏បាចទៅតាមខ្យល់ធំ ឬក៏បណ្តែតទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្លាញ់
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះថាគេបាន
 ផ្តាច់ផ្តិតឬសគល់ចោលហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃដុះទៀត ជា
 ឈើដល់នូវភាពមិនមានគទៅ មិនមានការកើតឡើងគទៅទៀតជាធម្មតា
 យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស
 ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ គណ្តារវែមន៍រលត់ទៅ ការរលត់នៃ
 ទុប្បាទន ព្រោះការរលត់នៃគណ្តា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ
 ទុប្បាទន ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(២១០) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ឬសរបស់ឈើធំនោះ
 ទាំងអស់ ដែលដុះចាក់ទៅខាងក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង វែមន៍នាំទុរា-
 រសទៅចុងខាងលើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ
 ដែលមានឫសនោះជាសាហារផង មានឫសនោះជាកម្លាំងមាំផង មុខជា
 បិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ភិក្ខុពិចារណាឃើញសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
 គណ្តារវែមន៍ចម្រើនឡើង ទុប្បាទនចម្រើនឡើង ព្រោះគណ្តាជាចម្លើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិញ្ញេ មហាវុក្ខបមា

។ បេ ។ ឃីមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
យោ ហោតិ ។

(២០០) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហា វុត្តោ អ-
ប បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ សោ
តំ វុត្តំ ម្ភលេ ជិន្ធជេយ្យ ម្ភលេ ធនត្វា បលិខធជេយ្យ
បលិខនិត្វា ម្ភលាជិ ឧទ្ធរេយ្យ ។ បេ ។ ទទិយា វា
សីយសោតាយ បលិហេយ្យ ឃីត្តំ សោ ភិក្ខុវេ មហា
វុត្តោ ឧច្ឆន្ទម្ភលោ អស្ស តាលាវត្តកតោ អនិការ្គ្គតោ
អាយតិ អនុប្បទិធខ្មោ ឃីមេវ ចោ ភិក្ខុវេ ឧទានានិ-
យេសុ ធម្មេសុ អាទិនវានុបស្សីនោ វិហារតោ តណ្ហា
និវុដ្ឋិតិ តណ្ហានិរោជា ឧទានានិរោជា ។ បេ ។
ឃីមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោជោ ហោ-
តិ ។ ធម្មំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវិក្ក ឧបមាដោយឈើធំ

ៗ បេ ៗ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ការកើតឡើងព្រមទាំងកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺ តែង
មានយ៉ាងនេះ ៗ

(២១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំមួយដើម កាលនោះ
បុរសម្នាក់ កាន់យកបឋនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់បួស លុះ
កាត់បួសហើយ ក៏តាស់រំលើង លុះតាស់រំលើងហើយ ក៏រើបួស ៗ បេ ៗ

បូកបណ្តែតទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្ចាញ់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះថា គេបានផ្តាច់ផ្តុលបួសគល់ចោល
ហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកឡើងដុះទៀត ជាឈើដល់នូវភាពមិនមាន
គទៅ មិនមានការកើតឡើងគទៅទៀតជាធម្មតា យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំង
ឡាយហើយ តណ្ហារមែងលេត់ទៅ ការរលត់នៃទុប្បាទន ព្រោះការ
រលត់នៃតណ្ហា ៗ បេ ៗ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់

⁺ នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ៗ ចប់សូត្រ ទី ៦ ៗ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២០២) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ កកវំ ...

សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សា នាទុបស្ស័យោ
វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហា បច្ចយា ឧបាទានំ
។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សម្ម-
ទយោ ហោតិ ។

(២០៣) សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ តុរុណោ វុត្តោ
តស្ស បុរិសោ កាលេន កាលំ ម្ធរានិ បលិសដ្ឋេយ្យ
កាលេន កាលំ បិសិំ ទទេយ្យ កាលេន កាលំ ឧ-
ទកំ ទទេយ្យ ឯវញ្ចិ សោ ភិក្ខុវេ តុរុណោ វុត្តោ
តនាហារោ តទុបាទានោ វឌ្ឍិ វិវឌ្ឍិ វេបុល្លំ អាបដ្ឋេយ្យ
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សា-
នាទុបស្ស័យោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហា បច្ច-
យា ឧបាទានំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សម្មទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២១២) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញនូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែង
 ចម្រើនឡើង ទុណានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើខ្ចី បុរសផ្សំ
 បុរសរបស់ឈើខ្ចីគ្រប់កាល ចាក់ដីគ្រប់កាល ស្រោចទឹកគ្រប់កាល ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ឈើខ្ចីនោះ ដែលមានរបស់ទាំងនោះជា
 អាហារ មានរបស់ទាំងនោះជាកម្លាំង ក៏ដល់នូវសេចក្តីចម្រើន ដុះដាល
 ធំទូលាយឡើង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណា
 យើញនូវសេចក្តីត្រេកអរក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហា
 រមែងចម្រើនឡើង ទុណានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវត្ថុ តុណ្ហក្ខមមា

(២០២) សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អា-
នីនវាទុបស្សំនោ វិហារតោ តណ្ហា និរុជ្ឈតិ តណ្ហានិ-
រោតា ឧបាទាននិរោតោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវ-
លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោតោ ហោតិ ។

(២០៥) សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ តុណ្ហោ វុត្តោ អថ
បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ កុត្តាលបិដកំ អាទាយ ។ បេ ។
ននិយា វា សំយសោតាយ បវហោយ្យ ឯវញ្ញំ សោ
ភិក្ខុវេ តុណ្ហោ វុត្តោ ឧច្ឆន្ទម្ហលោ អស្ស តាលាវត្ថុ-
កតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេវ
ទោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អានីនវាទុ-
បស្សំនោ វិហារតោ តណ្ហា និរុជ្ឈតិ តណ្ហានិរោតា
ឧបាទាននិរោតោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោតោ ហោតិ ។ សត្តមិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ថុ ឧបមាដោយឈើខ្លី

(២១៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស
ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាមែនរលត់ទៅ ការរលត់
នៃទុក្ខនៃ ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង
អស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២១៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើខ្លី កាលនោះ
បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើខ្លីគ្រង់បួស ។ បេ ។ បណ្តែត
ទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្លាញ់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
ដូច្នោះ ឈើខ្លីនោះ ឈ្មោះថាគេបានផ្តាច់ផ្តិតបួសគល់ចោលហើយ បាន
ធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃផ្តុះទៀតហើយ ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានគេទៅ
មិនមានការកើតឡើងគេទៅទៀតជាធម្មតា យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ
ហើយ តណ្ហាមែនរលត់ទៅ ការរលត់នៃទុក្ខនៃ ព្រោះការរលត់
នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិយស្ស ឧទាសិណ្ណោ

(២០៦) សាវត្ថុយិ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភកកា ...

សញ្ញោជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សំនោ
វិហារតោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ នាមរូបប្បត្តិ-
យា សន្យាយតនំ ។ បេ ។ ឃីវេសេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(២០៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស
យានិ ចេវ មូលានិ អនោគមានិ យានិ ច តិវិយង្គនានិ
សព្វានិ តានិ ធុន្តិ ធុន្តិ អភិហារន្តិ ឃីវញ្ចិ សោ ភិក្ខុវេ
មហារុក្ខោ តនាហារោ តទុចានានោ ចិរំ ទីយមន្ទានិ
តិដ្ឋេយ្យ ឃីវេសេ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញោជនីយេសុ ធម្មេសុ
អស្សាទានុបស្សំនោ វិហារតោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ
ហោតិ នាមរូបប្បត្តិយា សន្យាយតនំ ។ បេ ។ ឃីវេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ និទានវគ្គ

[២១៦] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវ
សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើត
នៃនាមរូបក៏មាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។
ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់⁺ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ឬសទាំងអស់
របស់ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅខាងក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង តែងនាំ
ទុរសទៅចុងខាងលើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ដើមឈើ
ធំនោះ ដែលមានឫសនោះជាតាហារ មានឫសនោះជាកម្លាំង ក៏បិត
នៅអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
ភិក្ខុពិចារណាយើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ
ហើយ ការចាប់កំណើតនៃនាមរូបក៏មាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះ
នាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខ
ទាំងអស់⁺ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវិគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[២០៨] សញ្ញោជជីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-
នវំនុបស្សំនោ វិហារតោ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ
ធាមរូបនិរោធា សន្យាយតននិរោធា ។ បេ ។ ឃវ-
មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ។

[២០៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហា វុត្តោ អថ
បុរិសោ អាភច្ឆេយ្យ កុណាលបិដកំ អាទាយ ។ បេ ។
អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឃវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
សញ្ញោជជីយេសុ ធម្មេសុ អាទិនវំនុបស្សំនោ វិហារតោ
ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ ធាមរូបនិរោធា
សន្យាយតននិរោធា ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិតិ ។ អដ្ឋមិ ។

[២២០] សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ កកវំ ...
សញ្ញោជជីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាណានុបស្សំនោ
វិហារតោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ វិញ្ញាណាប្បវដ្តយា
ធាមរូបំ ។ បេ ។ ឃវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
សមុទយោ ហោតិ ។

អភិសមយសំបុត្ត ទុក្ខវុត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ

[២១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតឡើងនៃនាមរូបក៏ មិនមាន សឡាយតនៈរលត់ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។ ការ រលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ កាលនោះ បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ប្លូប ។ បេ ។ ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានភេរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតនៃនាមរូបក៏មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះ ការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង អស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[២២០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវ សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើត ឡើងនៃវិញ្ញាណវមែនមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២២០) សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ ភស្ម្ណ
 យានិ ចេវ មូលានិ ។ បេ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 សញ្ញោជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាណានុបស្សំនោ វិហារ-
 តោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ វិញ្ញាណាប្បដ្ឋយា
 នាមរូបំ ។ បេ ។ ឯវមេភស្ម្ណ កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។

(២២២) សញ្ញោជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-
 នវានុបស្សំនោ វិហារតោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ
 វិញ្ញាណានិរោធិ ធាមរូបនិរោធិ ។ បេ ។ ឯវមេភស្ម្ណ
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។

(២២៣) សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ អថ
 បុរិសោ អាតច្ឆយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ ។ បេ ។
 អាយតី អនុប្បទធម្មោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញោជ-
 នីយេសុ ធម្មេសុ អាទិនវានុបស្សំនោ វិហារតោ វិញ្ញា-
 ណស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ វិញ្ញាណានិរោធិ ធាមរូប-
 និរោធិ ។ បេ ។ ឯវមេភស្ម្ណ កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធិ ហោតិតិ ។ នវមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ឬសទាំងអស់
 របស់ឈើធំនោះ ។ បេ ។ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ភិក្ខុពិចារណាយើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណរមែងមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
 វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញរោស
 ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណក៏មិន
 មាន ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ការ
 រលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ផលនោះ
 បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឬស ។ បេ ។
 ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានតទៅ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលភិក្ខុពិចារណាយើញរោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
 ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណរមែងមិនមាន ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះ
 ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយសំយត្តស្ស និទានវិទ្ធិ បដិច្ចសមុប្បាទតម្កិរោ

(២២៤) ឯកំ សមយំ កកវំ ក្រុស្ស វិហារតិ កម្មា-
 សធម្មំ^(១) នាម ក្រុនំ និគមោ ។ អថខោ អាយស្មា
 អាណន្តោ យេន កកវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 កកវន្តំ អភិវនេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
 សំន្តោ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្ធិតំ កន្តេ យាវតម្កិរោ នាយំ កន្តេ
 បដិច្ចសមុប្បាទោ កម្កិរាវកាសោ ច អថ ច បន មេ
 ឧត្តានកុត្តានកោ វិយ ខាយតីតិ ។

(២២៥) មា ហេរិ អាណន្ត មា ហេរិ អាណន្ត
 កម្កិរោ នាយំ អាណន្ត បដិច្ចសមុប្បាទោ កម្កិរាវកាសោ
 ច ឯតស្ស អាណន្ត ធម្មស្ស អញ្ញាណា អនុពោធា
 អប្បដិវេធា វិមយំ បជា តត្តាកុលជាតា^(២) កុឡិ-
 កុឡិកជាតា មុញ្ញបព្វជត្តា អនាយំ ធុកតំ វិនិចារិ
 សំសារិ ណាតិវត្តតិ ។

---

១ កម្មាសធម្មន្តិបិ បាលី ។ ២ ឧ. ម. កុលតជាតា ។

អភិសមយសំយុត្តំ និទានវគ្គំ ជម្រៅរបស់បដិច្ចសមុប្បាទ

(២២៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគម
 ឈ្មោះកម្មាសទម្មៈ របស់អ្នកដែនកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។ គ្រាខាង
 ព្រះមានន្ទមានអាយុ ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះមានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិច្ច-
 សមុប្បាទធម៌នេះ មានជម្រៅពាក្យផង មានឧទាសដ៏ជ្រៅផង ក៏ប៉ុន្តែ
 ហាក់ដូចជាកាក់ ។ ប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(២២៥) ម្ចាស់មានន្ទ មិនមែនយ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់មានន្ទ មិន
 មែនយ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់មានន្ទ បដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះ មានជម្រៅផង
 មានឧទាសដ៏ជ្រៅផង ម្ចាស់មានន្ទ ពពួកសត្វនេះ ជាប់ចំពាក់វិករ
 ចាក់ស្រែះស្រុកស្នាញ ដូចជាស្នៅយាបូននិងស្នៅដំណែកទន្សាយ រមែង
 មិនកន្លងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត និងសង្សារ ព្រោះតែការមិនស្គាល់
 ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនចាក់ធ្លុះ ឬបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះ ។

(២២៦) ឧទានានិយេសុ អាទន្ទ ធម្មេសុ អស្សា-
 នានុបស្សិវោ វិហារតោ តណ្ហា បវឡ្ហតិ តណ្ហាបច្ឆយា
 ឧទានានិ ឧទានានប្បច្ឆយា ករោ កវប្បច្ឆយា ជាតិ
 ជាតិប្បច្ឆយា ជវាមរណិ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
 នស្សនាយាសា សម្មវន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(២២៧) សេយ្យជាបិ អាទន្ទ មហារុក្ខោ តស្ស
 យានិ ចេវ ម្ភណនិ អនោគនានិ យានិ ច តិវិយង្គមានិ
 សព្វានិ តានិ ឧទ្ធិ ឌីជិ អភិហរន្តិ ឯវញ្ញិ សោ អាទន្ទ
 មហារុក្ខោ តនាហារោ តទុទានាលោ ចិវិ ជីយ-
 មន្តានិ តិដ្ឋេយ្យ ឯវមេវ ខោ អាទន្ទ ឧទានានិយេសុ
 ធម្មេសុ អស្សានានុបស្សិវោ វិហារតោ តណ្ហា បវឡ្ហតិ
 តណ្ហាបច្ឆយា ឧទានានិ ឧទានានប្បច្ឆយា ករោ ។បេ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២២៦) ម្នាលគានន្ទ កាលភិក្ខុពិចារណាយេញ នូវសេចក្តី
 ត្រេកអរ ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែនចម្រើនឡើង
 ទុប្បាទចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះ
 ទុប្បាទជាបច្ច័យ ជាតិចម្រើនឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ចិត្ត កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

(២២៧) ម្នាលគានន្ទ ដូចជាដើមឈើធំ ឫសទាំងអស់របស់
 ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅក្រោម ដុះចាក់ទៅខាងទើង រមែងទាំទុ-
 ងារសទៅចុងខាងលើ ម្នាលគានន្ទ កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះ
 ថា មានឫសនោះជាអាហារ មានឫសនោះជាកម្លាំង មុខជាបិតថេរ
 នៅអស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលគានន្ទ កាលភិក្ខុ ពិចារណា
 យេញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហា
 រមែនចម្រើនឡើង ទុប្បាទចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភព
 ចម្រើនឡើង ព្រោះទុប្បាទជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃ
 កងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំបុត្តស្ស និទានវង្កេ មហាវគ្គបរិយាយ

(២២៨) ឧបាទាននិយេសុ អាណន្ត ធម្មេសុ អាទីន-
 វានុបស្សនោ វិហារតោ តណ្ហា និវុដ្ឋតិ តណ្ហានិរោទា
 ឧបាទាននិរោទា ឧបាទាននិរោទា កវិនិរោទោ ។ បេ ។
 ឃីវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទោ ហោតិ ។

(២២៩) សេយ្យថាមិ អាណន្ត មហាវគ្គោ អថ
 បុរិសោ អាតច្ចេយ្យ កុណាលបិដកំ អាទាយ សោ
 តំ វុក្ខំ មូលេ និទ្ទេយ្យ មូលេ នេត្វា បលិខនេយ្យ
 បលិខនិត្វា មូលានិ ឧទ្ធរយ្យ អន្តមសោ ឧស្ស-
 រោទ្ធិមត្តានិមិ ។ សោ តំ វុក្ខំ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ
 និទ្ទេយ្យ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ នេត្វា ដាលេយ្យ ដាលេត្វា
 សកលំកំ សកលំកំ ករយ្យ សកលំកំ ស-
 កលំកំ កវិត្វា វតាតមេ វិសោសេយ្យ វតាតមេ
 វិសោសេត្វា អត្តិនា ឧហេយ្យ អត្តិនា ឧហេត្វា
 មសី ករយ្យ មសី កវិត្វា មហាវតេ វា
 ឡុដ្ឋនេយ្យ នទិយា វា សីយសោតាយ បវហេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ឧបមាដោយឈើធំ

(២២៨) ម្ចាស់អាទន្ទ កាលភិក្ខុតិចារណាយិញពោស ក្នុង
ឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយ តណ្ហារមែនរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន
ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន
ៗ បេ ៗ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ៗ

(២២៩) ម្ចាស់អាទន្ទ ដូចជាដើមឈើធំ កាលនោះ បុរសកាន់ចប
និងកញ្ជីដើរមក កាត់ឈើនោះត្រង់បួស លុះកាត់បួសរួចហើយ ក៏តាស់
រំលើង លុះតាស់រំលើងហើយ ក៏រើបួសចេញ ដោយហោចទៅស្នម្បីនៅ
សល់តែប៉ុន្មានស្បូវភ្នំក៏មិនមាន ៗ បុរសនោះ កាត់ឈើនោះ ឲ្យជា
កំណាត់តូចកំណាត់ធំ លុះកាត់ឲ្យជាកំណាត់តូចកំណាត់ធំហើយ ក៏ពុះ
លុះពុះហើយ ធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ៗ លុះធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ៗ ហើយ ហាល
ខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃ លុះហាលខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃហើយ យកភ្លើងដុត លុះ
យកភ្លើងដុតហើយ ធ្វើឲ្យជាកម្ទេចធូលី លុះធ្វើឲ្យជាកម្ទេចធូលីហើយ
បាចទៅលើខ្យល់ធំ បួបវណ្ណតទៅក្នុងស្ទឹង ដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្ចាញ់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

ឃ្លី ឃ្លី សោ អាទទ្ធ មហារុក្ខោ ឧត្តិដ្ឋលោ អស្ស

តាលាវត្តកតោ អនកាវត្តតោ អាយតី អនុប្បទដម្ភោ

ឃ្លី ឃ្លី ទោ អាទទ្ធ ឧទានានិយេសុ ធម្មេសុ អាទិទ-

វនុបស្សនោ វិហារតោ តណ្ហា និវេជ្ជនិ តណ្ហានិរោទា

ឧទានានិរោទា ឧទានានិរោទា កវិនិរោទា កវិនិ-

រោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា ជវមរណំ សោ-

កថវិនេទុក្ខនោមនស្សនាយាសា និវេជ្ជនិ ឃ្លី ឃ្លី ឃ្លី

កេវលស្ស នុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតីតិ ។ ទសមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភានន្ត កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះថាគេបានដាក់ដំបូលឫស
 គល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកផ្លែផ្សេងដុះទៀតហើយ ជាឈើដល់
 នូវភាពមិនមានតទៅ មិនមានការកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា ម្នាល
 ភានន្ត កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញពោស ក្នុងទុប្បាទនីយធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃទុប្បាទ ព្រោះការរលត់នៃ
 តណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃទុប្បាទ ការរលត់នៃជាតិ
 ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីឡើងខ្យល់
 ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការ
 រលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។
 ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស ធិវាណវុត្តេ ឧទ្ទានំ

តស្ស ឧទ្ទានំ

បរិវេសនុបាទានំ

ទ្វេ ច សញ្ញាជនានំ ច

មហាវុត្តេ ទ្វេ វត្ថា

តវុណោ ច សត្តមំ

នាមរូបញ្ច វិញ្ញាណំ

និទានេន ច តេនសាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ឧទាន

ឧទាននៃទុក្ខវិគលោក្ខី

និយាយពីភិក្ខុពិចារណាសេចក្តីទុក ១ និយាយពីភិក្ខុឃើញ
 គោស និងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងទុណានិយមិ ២ លើក
 និយាយពីសញ្ញាជនិយមិ ២ លើក ពោលប្រៀបពីដើម
 ឈើធំ ២ លើក សេចក្តីប្រៀបដោយដើមឈើខ្លីជាគម្រប់ ៧
 និយាយពីការចាប់កំណើតនៃនាមរូប ១ និយាយពីវិញ្ញាណ
 បើកប់តាមនិទាន មាន ១៣ ។

មហាវិគ្គោ

(២៣០) ឯវម្មេ សុត្តំ ។ ឯតំ សមយំ កកវំ

សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាពមេ។

តត្រ ខោ កកវំ... អស្សតវំ ភិក្ខុវេ បុត្តជ្ឈនោ ឥមស្សី

ទានុម្មហាក្ខតិកស្សី កាយស្សី និព្វិន្ទយ្យបិ វិរដ្ឋយ្យបិ

វិមុច្ចយ្យបិ នំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតិ ហិ ភិក្ខុវេ

ឥមស្ស ទានុម្មហាក្ខតិកស្សី កាយស្សី អាចយោបិ

អបចយោបិ អាណានម្បិ និក្ខេបនម្បិ តស្មា តត្រាស្ស-

តវំ បុត្តជ្ឈនោ និព្វិន្ទយ្យបិ វិរដ្ឋយ្យបិ វិមុច្ចយ្យបិ ។

យញ្ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ វុច្ឆតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ

ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តត្រាស្សតវំ បុត្តជ្ឈនោ ណាលី

និព្វិន្ទតិ ណាលី វិរដ្ឋតិ ណាលី វិមុច្ចតិ នំ កិស្ស ហេតុ

មហាវិគ្គ

(២៣០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បីឡើយណាយផង ធុញ្ញាទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះ
 ផង ក្នុងកាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា សេចក្តីចម្រើនក្តី សេចក្តីវិនាស
 ក្តី ដំណើរកើតឡើងក្តី ដំណើរវិបកលាយក្តី នៃកាយដែលកើតអំពីមហា-
 ក្ខតទាំង ៤ នេះ តែងប្រាកដ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង
 គប្បីឡើយណាយផង ធុញ្ញាទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយដែល
 កើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាង
 ធម្មជាតិណា ដែលហៅថាចិត្តខ្លះ ហៅថាមនោខ្លះ ហៅថាវិញ្ញាណខ្លះ
 បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចឡើយណាយ មិនអាចធុញ្ញាទ្រាន់ មិនអាច
 ផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះបានឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី

អភិសមយសំយុត្តស្ស និពាណិជ្ជេ ពាក្យមហាក្កតិកាវេ

ដីយរត្តំ ហេតិ កិក្ខុវេ អស្សុកវេតោ បុត្តជ្ជនស្ស អដ្ឋោ-
សិតិ មមាយេតិ បរាមដ្ឋំ ឯតិ មម ឯសោហមស្ថិ
ឯសោ មេ អត្តាតិ តស្មា តត្រាស្សុកវេ បុត្តជ្ជនោ
នាលំ និព្វិន្ទិតិ នាលំ វិវដ្ឋិតិ នាលំ វិមុត្តិតិ ។

(២៣០) វិ កិក្ខុវេ អស្សុកវេ បុត្តជ្ជនោ ឥមំ
ពាក្យមហាក្កតិកំ កាយំ អត្តតោ ឧបកច្ចយ្យ ន ត្រូវ
ចិត្តំ តិ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតាយំ កិក្ខុវេ ពាក្យមហា-
ក្កតិកោ កាយោ ឯកម្យំ វស្សំ តិដ្ឋមាណោ ទ្រេមិ
វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ឥណិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តា-
រិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ចបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
ទសបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វិសតិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
តិសម្យំ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តាធិសម្យំ វស្សានិ
តិដ្ឋមាណោ បញ្ញាសម្យំ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វស្សុសតម្យំ
តិដ្ឋមាណោ កិយ្យោបិ តិដ្ឋមាណោ ។ យញ្ច ខោ ឯតិ
កិក្ខុវេ វុត្តិតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មណោ ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ
តិ វត្តិយោ ច ទិវសស្ស ច អញ្ញានេវ ឧប្បជ្ជតិ
អញ្ញំ និវដ្ឋិតិ ។

អភិសមយសំបុត្ត ទី៣៧ ភាពនៃមហាក្សត្រទាំង ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាធម្មជាតិ⁺ បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង ធ្លាប់
 ចូលចិត្ត រាប់គោន ប្រកាន់មកហើយអស់កាបជាអង្រែងថា ⁺នុះជារបស់
 អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជន
 អ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចឡើយណាយ មិនអាចធុញព្រាន់ មិនអាចផុត
 ស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះបានឡើយ ។

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង រមែង
 ប្រកាន់កាយដែលកើតអំពីមហាក្សត្រទាំង ៤ នេះ ថាប្រសើរ ដោយថាជា
 ខ្លួន តែមិនប្រកាន់នូវចិត្តឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះថា កាយដែលកើតអំពីមហាក្សត្រទាំង ៤ នេះ កាលបើ
 បិតនៅបានមួយឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានពីរឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានបីឆ្នាំខ្លះ បិត
 នៅបានបួនឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានប្រាំឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០ ឆ្នាំខ្លះ បិត
 នៅបាន ២០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៣០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤០ ឆ្នាំខ្លះ
 បិតនៅបាន ៥០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅជាង ១០០ ឆ្នាំ
 ខ្លះ តែងប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯធម្មជាតិ ដែល
 ហៅថាចិត្តខ្លះ មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះនោះ តែងកើតឡើងផ្សេង រលត់
 ទៅផ្សេង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៣២) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មគ្គោជា អរោហ្ម
 ច ព្រហ្មវនេ^(១) ចរមាណោ សាខំ កណ្ណានិ នំ មុញ្ញត្តា
 អញ្ញំ កណ្ណានិ នំ មុញ្ញត្តា អញ្ញំ កណ្ណានិ នំ មុញ្ញត្តា
 អញ្ញំ កណ្ណានិ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យទិទំ វុត្តតិ
 ចិន្តំ ឥតិបិ មណោ ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ នំ វត្តិយា
 ច ធិវសស្ស ច អញ្ញោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញំ ធិវជ្ឈតិ ។

(២៣៣) តត្រ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សវកោ ប-
 ដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោ សាធុកំ យោនិសោ មនសិករោតិ
 ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទិ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទិ ន ហោតិ ឥមស្ស ធិរោជា
 ឥទិ ធិវជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខា-
 រច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
 អសេសវិរាគនិរោជា សង្ខារនិរោជា សង្ខារនិរោជា
 វិញ្ញាណនិរោជា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោជា ហោតីតិ ។

---

១ ទ.ម. បវនេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្វា គ្រាប់ទៅក្នុងវ័ត្រតូច
 វ័ត្រធំ តែងចាប់មែកឈើ លែងមែកដែលចាប់នោះហើយ ចាប់មែក
 ដទៃ លែងមែកដទៃនោះហើយ ចាប់មែកដទៃទៀត លែងមែកដទៃទៀត
 នោះហើយ ចាប់មែកដទៃទៅទៀត យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ធម្មជាតិ ដែលហៅថាចិត្តខ្លះ មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះនោះ តែង
 កើតឡើងផ្សេង រលត់ទៅវិញផ្សេង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(២៣៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រង់សេចក្តីនោះ អរិយសាវ័ក
 អ្នកបេះដឹង តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយទុបាយនៃ
 ប្រាជ្ញាឲ្យប្រពៃថា កាលបើវត្ថុនេះមាន ទើបវត្ថុនេះមាន ព្រោះតែវត្ថុ
 នេះកើតឡើង បានជាវត្ថុនេះកើតឡើងដែរ កាលបើវត្ថុនេះមិនមាន វត្ថុ
 នេះក៏មិនមានដែរ ព្រោះតែវត្ថុនេះរលត់ បានជាវត្ថុនេះរលត់ដែរ គឺ
 ថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន
 ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ឯការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការ
 រលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃ
 សង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ⁺ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តប្បូ និភាសិតោ រាមនិព្វិត

(២៣២) ឃី បស្សី ភិក្ខុវេ សុត្តរា អរិយស្សាវកោ
 រូបស្មីបិ ធិត្ថិន្ទតិ វេទនាយបិ ធិត្ថិន្ទតិ សញ្ញាយបិ
 ធិត្ថិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ ធិត្ថិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបិ ធិត្ថិន្ទតិ
 ធិត្ថិន្ទិ វិជ្ជតិ វិភាតា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមតិ
 ញ្ញាលំ ហោតិ ។ ទីណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាតតិ ។
 បឋមំ ។

(២៣៥) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភក្ខរា ...
 អស្សុតរា ភិក្ខុវេ បុត្តជនោ ឥមស្មី ពានុមហាក្ខតិ-
 កស្មី កាយស្មី ធិត្ថិន្ទយ្យបិ វិជ្ជេយ្យបិ វិមុច្ចេយ្យបិ
 តំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតិ ហិ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស
 ពានុមហាក្ខតិកស្ស កាយស្ស អាចយោបិ អបច-
 យោបិ អាទានម្បិ ទិក្ខេបទម្បិ តស្មា តត្រាស្សុតរា
 បុត្តជនោ ធិត្ថិន្ទយ្យបិ វិជ្ជេយ្យបិ វិមុច្ចេយ្យបិ ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ សេចក្តីឡើយណាយក្នុងកាយ

[២៣២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាល
 បើឃើញយ៉ាងនេះ តែងនឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុង
 វេទនាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារទាំង-
 ឡាយផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ ក៏
 តែងធុញច្រាន់ ព្រោះតែការធុញច្រាន់ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះបាន ។ កាល
 បើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ដូច្នេះ
 ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មា
 អញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោ-
 ឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

[២៣៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បី
 នឿយណាយផង ធុញច្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយដែល
 កើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា សេចក្តីចម្រើនក្តី សេចក្តីវិនាសក្តី ដំណើរ
 កើតក្តី ដំណើរបែកឆ្ងាយក្តី របស់កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤
 នេះ តែងប្រាកដ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បី
 នឿយណាយផង ធុញច្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ធិវាសវត្តោ

យញ្ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ វុច្ចតិ ចិន្តំ ឥតិថិ មនោ ឥតិថិ
 វិញ្ញាណំ ឥតិថិ តត្រាស្សុភវំ បុត្តជ្ឈនោ ណាលំ និព្វិន្ទិតំ
 ណាលំ វិជ្ជិតំ ណាលំ វិមុច្ចិតំ តំ កក្សិយំ ហេតុ ទីយវត្តំ
 ហេតិ ភិក្ខុវេ អស្សុភវតោ បុត្តជ្ឈនស្ស អន្លោសិតិ
 មមាយតំ បរាមជ្ជំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ
 អត្តាតិ តស្មា តត្រាស្សុភវំ បុត្តជ្ឈនោ ណាលំ និព្វិន្ទិតំ
 ណាលំ វិជ្ជិតំ ណាលំ វិមុច្ចិតំ ។

(២៣៦) វិវិចិ ភិក្ខុវេ អស្សុភវំ បុត្តជ្ឈនោ ឥមិ
 ចាតុម្មហាក្ខតិកំ កាយំ អត្តតោ ឧបគច្ឆយ្យ ន
 ត្រូវ ចិន្តំ តំ កក្សិយំ ហេតុ ទិស្សតាយំ ភិក្ខុវេ
 ចាតុម្មហាក្ខតិកោ កាយោ ឯកម្មិ វស្សំ តិដ្ឋមាណោ
 ទ្រេមិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ តិណិមិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
 ចត្តារិមិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ចមិ វស្សានិ តិដ្ឋ-
 មាណោ ទិសមិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វិសិមិ វស្សានិ
 តិដ្ឋមាណោ តិសិមិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តាធិសម្មិ
 វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ចាសម្មិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងធម្មជាតិណា ដែលហៅថា ចិត្តខ្លះ
 មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចឡើយណាយ
 មិនអាចធុញ្ញាត្រាន់ មិនអាចផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិទោះឡើយ ដំ-
 ណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ធម្មជាតិ
 ៥ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង ធ្លាប់ចូលចិត្ត រាប់អាន ប្រកាន់មកហើយ
 អស់កាលជាអង្វែងថា ៥ ជាវេសស័អញ ៥ ជាអញ ៥ ជាខ្លួនវេសស័អញ
 ដូច្នោះ ហេតុនោះ បានជាបុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចឡើយណាយ
 មិនអាចធុញ្ញាត្រាន់ មិនអាចផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិទោះឡើយ ។

(២៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង តែងប្រកាន់
 កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ថាប្រសើរ ដោយថាជាខ្លួន តែ
 មិនប្រកាន់នូវចិត្តឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថា កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ កាលបើបិតនៅបាន
 ១ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ២ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៣ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤ ឆ្នាំ
 ខ្លះ បិតនៅបាន ៥ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ២០ ឆ្នាំខ្លះ
 បិតនៅបាន ៣០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៥០ ឆ្នាំខ្លះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវេត្ត បដិច្ចសមុប្បាទមនសិការាថា

វស្សសតិបិ តិដ្ឋមាណោ ភិយ្យាបិ តិដ្ឋមាណោ ។ យញ្ច
ខោ ឯតិ ភិក្ខុវេ វុច្ឆតិ ចិន្តិ ឥតិបិ មណោ ឥតិបិ
វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តិ វត្តិយា ច ជិវសស្ស ច អញ្ញោនេវ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ ជិវុជ្ជតិ ។

(២៣៧) តត្រ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សវគោ
បដិច្ចសមុប្បាទិយេវ សាទុកំ យោជិសោ មនសិករោតិ
ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទិ ហោតិ ឥមស្សុច្ចាទា ឥទិ
ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទិ ន ហោតិ ឥមស្ស ជិរោ
ណា ឥទិ ជិវុជ្ជតិ ។ សុខវេទនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សិ បដិច្ច
ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា តស្សវេ សុខវេទនិយស្ស
ជស្សស្ស ជិរោណា យំ តជ្ជិ វេទនិយំ សុខវេទនិយំ
ជស្សិ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា សុខា វេទនា សា ជិវុជ្ជតិ

អភិសមយសំយុត្ត មហារិក្ខ ពោលអំពីការកំណត់ទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌

បិតនៅបាន ១០០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅច្រើនជាង ១០០ ឆ្នាំខ្លះ តែងប្រាកដ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯធម្មជាតិណា ដែលហៅថា ចិត្តខ្លះ

មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះ ធម្មជាតិទាំងនោះ តែងកើតឡើងផ្សេង រលត់ទៅ

វិញផ្សេង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

[២៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់សេចក្តីនោះ អរិយសាវ័កអ្នក

ចេះដឹង តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយទុបាយប្រាជ្ញា

ឲ្យប្រពៃថា កាលបើវត្ថុនេះមាន ទើបវត្ថុនេះមាន ព្រោះតែវត្ថុនេះកើត

ឡើង បានជាវត្ថុនេះកើតឡើងដែរ កាលបើវត្ថុនេះមិនមាន វត្ថុនេះក៏មិន

មានដែរ ព្រោះតែវត្ថុនេះរលត់ បានជាវត្ថុនេះរលត់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ សុខវេទនាវមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ

នៃសុខវេទនា វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺសុខវេទនាដែល

កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា វេទនា

នោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សា រូបសមមតិ ។ ទុក្ខវេទនំនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខា វេទនា តស្សេវ ទុក្ខវេទនំនិយស្ស
 ជស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ឈំ វេទនំនិយំ ទុក្ខវេទនំនិយំ
 ជស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈា ទុក្ខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា
 រូបសមមតិ ។ អទុក្ខមសុខវេទនំនិយំ ភិក្ខុវេ ជស្សំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា តស្សេវ អទុក្ខមសុ-
 ខវេទនំនិយស្ស ជស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ឈំ វេទនំនិយំ
 អទុក្ខមសុខវេទនំនិយំ ជស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈា អទុក្ខ-
 មសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា រូបសមមតិ ។

[២៣៨] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្ធិ កក្កដានិ

សង្ឃជសសមោណាណា ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិវិញ្ញត្ត-
 តិ តេសំយេវ ទ្ធិន្ធិ កក្កដានិ ឆានាកតវិនិញ្ញោតា^(១)
 យា តជ្ឈា ឧស្មា សា និរុជ្ឈតិ សា រូបសមមតិ

---

១ ឧ. តាតាវាវិនិញ្ញោតា ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខវេទនា វេមន៍កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនាណា ដែល
 កើតអំពីផស្សៈនោះ គឺទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ
 ដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ
 ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ វេទនាដែលមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេមន៍កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនាណា
 ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនា
 នោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជា
 បច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខនោះឯង ។

(២៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាចំហាយក្តៅ កើតឡើង
 ភ្លើងក៏កើតឡើង ព្រោះតែការប្រជុំខ្ទប់គ្នានៃឈើពីរកំណាត់ កាលបើឈើ
 ទាំងពីរកំណាត់នោះឯង ព្រែកយូតចេញពីគ្នាហើយ ចំហាយក្តៅដែល
 កើតអំពីកំណាត់ឈើនោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ យ៉ាងណាមិញ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ សុខវេទនាវិទ្យាដ្ឋង្គំ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សុខវេទនីយំ ដស្សំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ សុខា វេទនា តស្សេវេ សុខវេទនីយស្ស
 ដស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយំតិ សុខវេទនីយំ
 ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នា សុខា វេទនា សា និវុឌ្ឍតិ សា
 វ្របសមតិ ទុក្ខវេទនីយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខា
 វេទនា តស្សេវេ ទុក្ខវេទនីយស្ស ដស្សស្ស និរោធា
 យំ តជ្ជំ វេទយំតិ ទុក្ខវេទនីយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នា
 ទុក្ខា វេទនា សា និវុឌ្ឍតិ សា វ្របសមតិ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនីយំ ដស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតិ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា តស្សេវេ អទុក្ខមសុខវេទនីយស្ស ដស្សស្ស
 និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយំតិ អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ដស្សំ
 បដិច្ច ឧប្បន្នា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និវុឌ្ឍតិ
 សា វ្របសមតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការពើតឡើងនៃសុខវេទនាជាដើម

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនា តែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈ
 នោះ គឺសុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ
 នៃសុខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់
 នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ទុក្ខវេទនា តែងកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនាណា ដែល
 កើតអំពីផស្សៈនោះ គឺទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ
 ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះ
 ការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង វេទនាមិនជាទុក្ខ
 មិនជាសុខកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិន
 ជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺវេទនាមិន
 ជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ
 នៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ
 ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
 នោះឯង ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៣៧) ឃី បស្សី ភិក្ខុវេ សុត្តវា អរិយស្សវគោ
 ដស្ស្បិ ធិត្ថំនុតិ វេទនាយថ ធិត្ថំនុតិ សញ្ញាយថ
 ធិត្ថំនុតិ សង្ខារស្សថ ធិត្ថំនុតិ វិញ្ញាណស្សថ ធិត្ថំនុតិ
 ធិត្ថំនុតិ វិវដ្តតិ វិវតា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមតិ
 ញ្ញាណំ ហោតិ ។ ខំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាបាតិ ។
 នុតិយំ ។

(២៤០) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភក្ខវា ...
 ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អាហារា ក្ខតានំ វា សត្តានំ វិតិយា
 សម្មវេសីនំ វា អនុគហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 កវដ្ឋីការោ អាហារោ ឌីឡ្យវគោ វា សុខុមោ វា
 ដស្ស្បា នុតិយោ មាទាសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ
 ចត្តុតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ក្ខតានំ
 វា សត្តានំ វិតិយា សម្មវេសីនំ វា អនុគហាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាល
 បើឃើញយ៉ាងនេះ តែងឡើយណាយក្នុងផស្សៈផង ឡើយណាយ
 ក្នុងវេទនាផង ឡើយណាយក្នុងសញ្ញាផង ឡើយណាយក្នុងសង្ខារ
 ទាំងឡាយផង ឡើយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើឡើយណាយ
 ក៏តែងធុញច្រាន់ ព្រោះតែការធុញច្រាន់ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះបាន ។
 កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 ដូច្នោះ ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់
 អាត្មាអញ) អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡូ-
 សកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សោឡូសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(២៤០) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូកុសត្ថផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្ភវេសិ-
 សត្ថផង ។ អាហារ ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡីការាហារ ដីគ្រោត
 គ្រោតក្តី ល្អិតក្តី (ជាទីមួយ) ផស្សៈហារ ជាទីពីរ រមនោសញ្ចេតនា-
 ហារជាទីបី វិញ្ញាណាហារ ជាទីបួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤
 នេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូកុសត្ថផង ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់ពួកសម្ភវេសិសត្ថផង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ កវឡីករណារោថិ

(២៤០) កថញ្ច ភិក្ខុវេ កវឡីការោ អាហារោ
 ទដ្ឋញោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ជាយបតិកា
 បរិត្តំ សម្ពលំ អាទាយ កត្តារមក្ខំ បដិបដ្ឋេយ្យំ តេ-
 សមស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាថោ ។ អថខោ
 តេសំ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្ធិ ជាយបតិកានំ កត្តារគតានំ យា
 បរិត្តា សម្ពលមត្តា សា បរិក្ខយំ បរិយានំ កច្ឆេយ្យ
 សិយា បនេស^(១) កត្តារវសេសោ អនិគ្គណោ^(២) ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្ធិ ជាយបតិកានំ ឯវមស្ស
 អម្ហាកំ ខោ យា បរិត្តា សម្ពលមត្តា សា បរិក្ខណា
 បរិយានិញ្ចា អត្តំ ចាយំ កត្តារវសេសោ អនិគ្គណោ
 យន្ទន មយំ ឥមំ ឯកបុត្តកំ បិយំ មនាបិ វជិត្តា
 វល្លវញ្ច សោណ្ឌិកញ្ច កវិត្តា បុត្តមិសានិ ខាទត្តា
 ឯវ^(៣) ទ្វេបំ តំ កត្តារវសេសំ ជិត្តេយ្យាម មោ ទេ^(៤)
 សត្រេវ តយោ វិទស្សម្ហានិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុវេ
 ទ្វេ ជាយបតិកា ឯតំ ឯកបុត្តកំ បិយំ មនាបិ វជិត្តា

---

១ ឧ.ម. សិយា បនេសំ ។ ២ ម. អនិគ្គណោ ។ ៣ ឧ.ម. ឯវត្តំ កត្តារវសេសំ ។
 ៤ មា សញ្ជី ។

អភិសមយសំយុត្ត មហោវគ្គ ពារពោលអំពីវិទ្យាវិញ្ញាណ

(២២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ករឡើយភាពហារ តើត្រូវយល់
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាកិរិយាស្វាមីពីរនាក់ គប្បីនាំយក
ស្បៀងតិចតួចដើរទៅកាន់ផ្លូវលំបាក់ ស្វាមីកិរិយានោះ មានកូនប្រុសតែ
មួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាកាលដែល
កិរិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់ កំពុងដើរទៅកាន់ផ្លូវលំបាក់នោះ ស្បៀងបន្តិច
បន្តួចនោះ អស់រលីងទៅ ផ្លូវលំបាក់នោះ នៅសល់ឆ្នុងមិនទាន់ផុត ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបកិរិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់នោះ ប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាង
នេះថា ស្បៀងអាហារបន្តិចបន្តួចរបស់យើងនោះ អស់រលីងទៅហើយ
ផ្លូវលំបាក់នៅសល់ឆ្នុងមិនទាន់ផុតឡើយ បើដូច្នោះ យើងត្រូវសម្លាប់កូន
ប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនេះ ធ្វើជារឿងដឹង ជាផ្អកដង
កាលបើយើងទាំងពីរនាក់ ស៊ីសាបកូននោះហើយ នឹងឆ្លងផ្លូវលំបាក់
ដែលនៅសល់នោះផុតបាន បើមិនដូច្នោះ យើងទាំងអស់គ្នា មុខជា
នឹងស្លាប់ទាំងពីរនាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រានោះ កិរិយាស្វាមី
ទាំងពីរនាក់នោះ សម្លាប់កូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វល្លវេញ សោណ្ឌិកញ កវិត្តា បុត្តមិសានិ ខាទន្តា
 ឯវំ នំ កន្តារាវសេសំ និត្តវេយ្យំ តេ បុត្តមិសានិ ចេវ
 ខាទេយ្យំ ឧវេ ច បតីបីសេយ្យំ កហំ ឯកបុត្តក
 កហំ ឯកបុត្តកាតិ ។ នំ កំ មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ អថ
 នុ តេ ទវយ វា អាហារំ អាហារេយ្យំ មនាយ វា
 អាហារំ អាហារេយ្យំ មណ្ឌាយ វា អាហារំ អាហារេយ្យំ
 វិក្ខុសនាយ វា អាហារំ អាហារេយ្យន្តិ ។ នោ ហេតិ
 កន្តេ ។ ននុ តេ ភិក្ខុវេ យាវទេវ កន្តារស្ស និត្តវ-
 ណត្តាយ អាហារំ អាហារេយ្យន្តិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ ឯវមេវ
 ខាហំ ភិក្ខុវេ កវឿកាវេ អាហារេ ទដ្ឋព្វេតិ
 វនាមិ ។ កវឿកាវេ ភិក្ខុវេ អាហារេ បរិញ្ញាតេ
 បញ្ចកាមគុណិកោ វតោ បរិញ្ញាតោ ហេតិ បញ្ច-
 កាមគុណិកេ វតេ បរិញ្ញាតេ នត្តំ នំ សញ្ញោជនិ
 យេន សញ្ញោជនេន សញ្ញត្តោ អរិយស្សវកោ បុន
 ឥមំ លោកំ អាគច្ឆេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ធ្វើជារឿងផង ជាផ្កកផង កាលបើភិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់ ស៊ីសាច់
 កូនហើយ ទើបដើរឆ្លងផ្លូវលំបាក់ដែលនៅសល់នោះឲ្យផុតបាន ភិយា
 ស្វាមីនោះ ស៊ីសាច់កូនផង រឹតទ្រូងផងថា ហែកូនប្រុសតែមួយ អ្នកឯង
 នៅឯណា ហែកូនប្រុសតែមួយ អ្នកឯងនៅឯណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ដំណើរនោះជាដូចម្តេច ភិយាស្វាមី
 នោះ លេបអាហារដើម្បីការលេង លេបអាហារដើម្បីការស្រវឹង លេប
 អាហារដើម្បីការប្រដាប់តាក់តែង លេបអាហារដើម្បីការស្មិតស្មាន ដែរ
 ឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិយាស្វាមីនោះ ក្រែងលេបអាហារគ្រាន់តែដើម្បីនឹងឆ្លង
 ផ្លូវលំបាក់ឲ្យផុតតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នា រស់រវើកឡើងកាហារ ក៏
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដឹងករឡើងកា-
 ហារហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានកំណត់ដឹងរតៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាម-
 តុណទាំង ៥ ដែរ កាលបើកំណត់ដឹងរតៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាមតុណ
 ទាំង ៥ ហើយ អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយសំយោជនៈណាហើយ
 ត្រូវត្រឡប់មកកាន់លោកនេះម្តងទៀត សំយោជនៈនោះមិនមានទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ធិស្សហារោថា

(២៤២) កថត្ថុ ភិក្ខុវេ ជស្សហារោ ទដ្ឋព្វោ ។
 សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ ភាវី ទិច្ចង្គា កុណ្ណោ ទិស្សយ
 តិដ្ឋយ្យ យេ កុណ្ណទិស្សិតា ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ
 វុក្ខត្ថោ ទិស្សយ តិដ្ឋយ្យ យេ វុក្ខទិស្សិតា ចារណា
 តេ នំ ខាទេយ្យំ ឧទកត្ថោ ទិស្សយ តិដ្ឋយ្យ យេ
 ឧទកទិស្សិតា ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ អាកាសត្ថោ
 ទិស្សយ តិដ្ឋយ្យ យេ អាកាសទិស្សិតា ចារណា តេ
 នំ ខាទេយ្យំ យញ្ញទេវេ ហិ សា ភិក្ខុវេ ភាវី ទិច្ចង្គា
 ទិស្សយ តិដ្ឋយ្យ យេ តំ ទិស្សិតា តំ ទិស្សិតា
 ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ ឃីវេវេ ខ្លាហំ ភិក្ខុវេ
 ជស្សហារោ ទដ្ឋព្វោតិ វទាមិ ។ ជស្សេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ បរិញ្ញាតេ តិស្សេ វេទនា បរិញ្ញាតា ហោន្តិ
 តិស្ស វេទនាសុ បរិញ្ញាតាសុ អរិយស្សវកស្ស ទត្ត
 កិញ្ចំ ឧត្តរិករណីយន្តំ វទាមិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ការពោលអំពីធិស្ស្សហារ

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្ស្សហារ តើត្រូវយល់ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាមេគោដែលមិនមានស្បែក បើឈរផ្នែកនឹងជញ្ជាំង ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងជញ្ជាំងនោះទាំ បើឈរផ្នែកនឹងដើមឈើ ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងដើមឈើនោះទាំ បើឈរគ្រាំនៅក្នុងទឹក ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទឹកនោះចឹកប្របិច បើឈរកណ្តាលវាល ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងអាកាសនោះទាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេគោដែលមិនមានស្បែកនោះ ឈរនៅក្នុងទីណា ។ ក៏គង់តែពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទីនោះ ។ ទាំស៊ី យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នាយល់ផស្ស្សហារ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដីធិស្ស្សហារហើយ ក៏ឈ្មោះថា បានកំណត់ដីនូវវេទនាទាំងបីដែរ កាលបើកំណត់ដីនូវវេទនាទាំងបីហើយ តថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ ដែលអរិយសាវ័កត្រូវធ្វើតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ជំពូកទីបួន

(២៤៣) កថត្តោ ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនាហារោ
 ទដ្ឋញោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អង្គារកាសុ សាធិ-
 កោវេសា បុណ្ណ អង្គារាទំ វិភិទ្ធិកាទំ^(១) វិភិទ្ធិមាទំ
 អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ជិវិត្តកាមោ អមរិត្តកាមោ
 សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្ខុលោ តមេទំ ទ្វេ ពលវន្តោ
 បុរិសោ ធានាពហាសុ គហេត្វា នំ អង្គារកាសុំ ឧប-
 កឡេយ្យំ ។ អថទោ ភិក្ខុវេ ឧស្ស បុរិសស្ស អាវ-
 ការស្ស ចេតនា អាវការ វ មត្តនា អាវការ បណិច្ចំ នំ
 តិស្ស ហេតុ វិទិត្តញ្ញំ^(២) ភិក្ខុវេ ឧស្ស បុរិសស្ស ហោតិ
 វមញ្ញាហំ អង្គារកាសុំ បបតិស្សាមិ តតោទំនាទំ មវ-
 ណំ ឯ ទិក្ខាមិ មវណាមត្តំ ឯ ទុក្ខទំ វវមេវ ទ្វាហំ
 ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនាហារោ ទដ្ឋញោតិ វនាមិ ។
 មនោសញ្ចេតនាយ ភិក្ខុវេ អាហារ វ បរិញ្ញាតេ

---

១ វិភិទ្ធិកាទំ កត្តបិ ពោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ.ម. ជិវិត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និរទេវគ្គ

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនាហារ តើត្រូវ
 យល់ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជារណ្តៅរើកភ្លើង មាន
 ជម្រៅជាន់មួយជួរឬរស ពេញដោយរើកភ្លើង ឥតមានអណ្តាត ឥត
 មានផ្សែង ចូនជា មានឬរសអ្នកប្រាថ្នាចង់រស់នៅ មិនប្រាថ្នាចង់ស្លាប់
 ស្រឡាញ់សុខ ខ្ពើមទុក្ខ ដើរមក ស្រាប់តែឬរសពីរនាក់មានកម្លាំង
 ចាប់ឬរសនោះ គ្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់ ទាញទម្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅរើក
 ភ្លើងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ឬរសនោះ សម
 ជាមានចេតនាគិតចង់ឲ្យឃ្នាត មានប្រាថ្នាចង់ឲ្យឆ្ងាយ មានបំណងចង់ឲ្យ
 ឃ្នាង អំពីរណ្តៅរើកភ្លើងនោះ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះថា ឬរសនោះ បានដឹងជាក់លាក់ថា បើអាត្មាអញ
 នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅរើកភ្លើងនេះ អាត្មាអញមុខជានឹងដល់នូវសេចក្តី
 ស្លាប់ ឬដល់នូវសេចក្តីទុកស្ទើរនឹងស្លាប់ ព្រោះតែការធ្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅ
 រើកភ្លើងនោះជាហេតុ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពោលថា ត្រូវអ្នកពល់ត្រាយល់មនោសញ្ចេតនាហារ ក៏ដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដឹងនូវមនោសញ្ចេតនាហារហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហានិទ្ទេ វិញ្ញាណហារាវា

តិស្សោ តណ្ហា បរិពារា ហោន្តិ តិស្ស តណ្ហាស្ស
បរិពារាស្ស អរិយស្សវកស្ស ធន្តិ តិញ្ចិ ឧត្តរក-
រណីយន្តិ វនាមិ ។

(២២២) កថញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណហារា ធម្មញ្ញោ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចោរិ អាគុចារិ តហេត្វា រញ្ញោ
ធស្សយ្យិ អយន្តោ ទេវ ចោរោ អាគុចារិ ឥមស្ស
យំ ឥច្ឆសិ តំ ធន្តិ បណោហិតិ តមេនិ រាជា ឃិរិ
វទេយ្យ កច្ឆថ កោ ឥមិ បុរិសិ បុព្វត្ថាសមយំ
សត្តិសតេន ហនជាតិ តមេនិ បុព្វត្ថាសមយំ
សត្តិសតេន ហនេយ្យិ អថ រាជា មជ្ឈន្តិកសមយំ
ឃិរិ វទេយ្យ អម្ពោ កថិ សោ បុរិសោតិ តថេវ
ទេវ ជីវតីតិ តមេនិ រាជា ឃិរិ វទេយ្យ កច្ឆថ កោ
តំ បុរិសិ មជ្ឈន្តិកសមយំ សត្តិសតេន ហនជាតិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការពោលអំពីវិញ្ញាណហារ

ក៏ឈ្មោះថា បានកំណត់ដឹងនូវតណ្ហាទាំងបីដែរ កាលបើកំណត់ដឹង នូវ
តណ្ហាទាំងបីហើយ គឺថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ ដែលអរិយសាវ័ក
ត្រូវធ្វើទៅទៀត មិនមានឡើយ ។

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណហារ តើត្រូវយល់
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាពួករាជបុរស ចាប់បានចោរ
ដែលប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ យកមកថ្វាយដល់ព្រះរាជាថា បតិគ្រព្រះ
សម្មតិទេព បុគ្គលនេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់
សូមទ្រង់ដាក់អាជ្ញាដល់ចោរនេះ តាមព្រះរាជបំណង ព្រះរាជាមានព្រះ
បន្ទូលចំពោះបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ទៅប្រហារបុរសនេះ ១០០ លំពែង ក្នុងវេលាព្រឹក រាជបុរសក៏ប្រហារ
បុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងវេលាព្រឹក លុះដល់សម័យថ្ងៃត្រង់ ព្រះ
រាជាត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន បុរសនោះដូចម្តេចទៅ
រាជបុរសក្រាបទូលថា បតិគ្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនោះនៅរស់ដដែលទេ
ព្រះរាជាមានព្រះបន្ទូលចំពោះបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ចូរអ្នកទាំងឡាយទៅប្រហារបុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

តមេទំ មជ្ឈិមនិកាយសមយំ សត្តិសុតេន ហនេយ្យំ អថ
 រាជា សាយល្ហាសមយំ ឃរំ វនេយ្យ អន្តោ កេទំ សោ
 បុរិសោតិ តថេវ ទេវ ជីវត្តតិ តមេទំ រាជា ឃរំ វនេយ្យ
 កច្ចថ កោ តំ បុរិសំ សាយល្ហាសមយំ សត្តិសុតេន
 ហនេយ្យំ ។ តំ កី មពាថ ភិក្ខុវេ អថ ទុ ទោ សោ
 បុរិសោ ទិវសំ តិហំ សត្តិសុតេហិ ហព្វមាណោ
 តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយេថាតិ
 ឯកិស្សបិ ភិក្ខុវេ សត្តិយា ហព្វមាណោ តតោនិទានំ
 ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយេថ កោ បន វនោ
 តិហំ សត្តិសុតេហិ ហព្វមាណោតិ ឃរមេវ ទ្វហំ
 ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណាហារោ ទុដ្ឋញ្ញោតិ វនាមិ ។ វិញ្ញាណោ
 ភិក្ខុវេ អាហារេ បរិញ្ញាតេ ទាមវប្ប បរិញ្ញាតំ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

រាជបុរសក៏ប្រហារបុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់ លុះដល់
សម័យថ្ងៃរសៀល ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
បុរសនោះដូចម្តេចទៅ រាជបុរសក្រាបទូលថា ចតុត្រព្រះសម្មតិទេព
បុរសនោះនៅរស់ដដែលទេ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះបន្ទូលចំពោះបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកទាំងឡាយទៅប្រហារបុរសនោះ
១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃរសៀល រាជបុរសក៏ប្រហារបុរសនោះ ១០០
លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃរសៀល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើបុរសនោះ ត្រូវគេប្រហារ ៣០០ លំ-
ពែងក្នុងមួយថ្ងៃ នឹងរងទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះហេតុតែគេប្រហារនោះ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុរសនោះត្រូវប្រហារត្រឹម ១ លំពែងប៉ុណ្ណោះ ក៏
រងទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះតែគេប្រហារ ១ លំពែងនោះទៅហើយ ចំណង់
បើត្រូវគេប្រហារដល់ ៣០០ លំពែងនោះ មិនបាច់និយាយទេ យ៉ាង
ណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នាយល់
វិញ្ញាណាហារ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់
ដឹងវិញ្ញាណាហារហើយ ក៏ឈ្មោះថា បានកំណត់ដឹងនូវនាមនិងរូបដែរ

អរិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ចត្តារោ អាហារា

នាមរូបេ បរិញ្ញាតេ អរិយស្សវកស្ស ធន្តិ កិញ្ចិ

ឧត្តរិករណីយន្តំ វនាមីតិ ។ តតិយំ ។

(២២៥) សាវត្ថិយំ វិហរតិ ... តត្រ ទោ កកវំ ...

ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ អាហារា ក្ខតានិ វា សត្តានិ វិតិយា

សម្ពវេសីនិ វា អនុគ្គហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។

កវឌ្ឍិការោ អាហារោ ឌីឡ្ហវិកោ វា សុខុមោ វា

ដស្សោ ធុតិយោ មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណិ

ចត្តតិ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ក្ខតានិ

វា សត្តានិ វិតិយា សម្ពវេសីនិ វា អនុគ្គហាយ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ អាហារ ៤ យ៉ាង

កាលបើកំណត់ដឹងនូវនាមនិងរូបហើយ គេថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ
ដែលអរិយសាវ័កត្រូវធ្វើតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ
ទី ៣ ។

(២២៥) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤ ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្ពុ-
វេសីសត្វផង ។ អាហារ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកវឡីកាវហារ ដ៏
គ្រោកគ្រោកក្តី ល្អិតក្តី (ជាទីមួយ) ផស្ស្សហារជាទីពីរ មនោសញ្ចេតនា-
ហារជាទីបី វិញ្ញាណហារជាទីបួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤
នេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូតសត្វផង ដើម្បីអនុ-
គ្រោះដល់ពួកសម្ពុវេសីសត្វផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុទ្ធិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

(២២៦) កក្កដ្ឋកាយេ ចេ កិក្កដ្ឋេ អាហារេ អត្ថំ

រាគោ អត្ថំ នន្ទំ អត្ថំ តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថំ វិញ្ញាណំ

វិទ្ធិ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិទ្ធិ អត្ថំ តត្ថំ ធាម-

រុបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថំ ធាមរុបស្ស អវក្កន្តិ អត្ថំ

តត្ថំ សដ្ឋារាជំ វិទ្ធិ យត្ថ អត្ថំ សដ្ឋារាជំ វិទ្ធិ អត្ថំ

តត្ថំ អាយតី បុណ្ណវាគិណ្ឌត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អាយតី

បុណ្ណវាគិណ្ឌត្ថំ អត្ថំ តត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ

យត្ថ អត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តំ

កិក្កដ្ឋេ សរដិ^(១) សឧបាយសន្តិ វិនាមិ ។ ដស្ស្ស ចេ

កិក្កដ្ឋេ អាហារេ ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ កិក្កដ្ឋេ

១ ឧ.ម. សទំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគម្រុក សេចក្តីរីករាយ

ចំណង់ មានក្នុងករណីកាកហារហើយ វិញ្ញាណក៏លូតលាស់ តាំងនៅ

ស៊ប់ក្នុងករណីកាកហារនោះដែរ វិញ្ញាណលូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់ក្នុង

ទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារ

ទាំងឡាយក៏ចម្រើនក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនក្នុងទីណា ការ

ចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើតក្នុង

ភពប្តីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មាន

ក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ គម្រុកតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយសោក ប្រកបដោយ

ធុលីតិកាគាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហេវិញ្ញេ រជិតចិត្តការាបមា

អាហារេ ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថំ វគោ
 អត្ថំ ទទ្ធិ អត្ថំ តណ្ហា បតិដ្ឋិតិ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិជ្ជិ
 យត្ថ បតិដ្ឋិតិ វិញ្ញាណំ វិជ្ជិ អត្ថំ តត្ថ ធាម្បបស្ស
 អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថំ ធាម្បបស្ស អវក្កន្តិ អត្ថំ តត្ថ
 សង្ខារំ វិជ្ជិ យត្ថ អត្ថំ សង្ខារំ វិជ្ជិ អត្ថំ តត្ថ
 អាយតិ បុណ្ណកំ ភិណ្ឌិតិ យត្ថ អត្ថំ អាយតិ បុណ្ណក-
 ភិណ្ឌិតិ អត្ថំ តត្ថ អាយតិ ជាតិជរាមរណំ យត្ថ អត្ថំ
 អាយតិ ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តិ ភិក្ខុវេ សរដិ
 សទុចាយាសន្តិ វនាមិ ។

(២២៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ រជកោ វា ចិត្ត-
 ការកោ វា សតិ រជនាយ វា លាខាយ វា ហលិដ្ឋិ-
 យា វា ជិលិយា វា មញ្ញិដ្ឋាយ វា សុមដ្ឋេ(១) វា ជល-
 កេ វា ភិក្ខុយា វា ទុស្សបដេ វា ឥត្តវបិ វា បុរិសរូបិ
 វា អភិណ្ឌិតិ ធម្មេយ្យ សព្វត្ថប្បច្ចន្តិ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ

---

១ សុបរិមដ្ឋេ វាតិ កត្តិ អម្ពានំ យោគកេ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិញ្ញាណ ឧបមាដោយជាងជ្រលក់ឬជាងធំនូវ

សព្វោតនាហារ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគម្រោក សេចក្តីរីករាយ
 ចំណង់ មានក្នុងវិញ្ញាណហារ វិញ្ញាណក៏លូតលាស់ តាំងនៅសិប
 ក្នុងវិញ្ញាណហារនោះ វិញ្ញាណលូតលាស់ តាំងនៅសិបក្នុងទីណា
 នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំង
 ឡាយ ក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើងក្នុងទីណា
 ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើត
 ក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត
 ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តវេនតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយសោក ប្រកប
 ដោយធុលីតភាពក្នុងលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។

(២២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាជាងជ្រលក់ ឬជាង
 ធំនូវ កាលបើមានទឹកជ្រលក់ក្តី ល្អក្តី រមៀតក្តី ត្រុក្តី ស្បែងក្តី ក៏គួរ
 រូបស្ត្រី ឬរូបបុរស ឲ្យមានអរិយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ នាក្រដាស ឬផែន
 ក្តារ នាជញ្ជាំង ឬផ្ទាំងសំពត់ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កក្កដ្ឋិកាវេ ចេ អាហារវេ អត្ថំ វាតោ អត្ថំ ធន្នំ អត្ថំ
 តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរុទ្ធិំ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ
 វិញ្ញាណំ វិរុទ្ធិំ អត្ថំ តត្ថ បាមរុបស្ស អវក្កន្តំ យត្ថ អត្ថំ
 បាមរុបស្ស អវក្កន្តំ អត្ថំ តត្ថ សម្ពាវាទំ វុឌ្ឍិ យត្ថ
 អត្ថំ សម្ពាវាទំ វុឌ្ឍិ អត្ថំ តត្ថ អាយតី បុណ្ណវាគិណិញ្ចត្ត
 យត្ថ អត្ថំ អាយតី បុណ្ណវាគិណិញ្ចត្ត អត្ថំ តត្ថ អាយតី
 ជាតិជវាមរណំ យត្ថ អត្ថំ អាយតី ជាតិជវាមរណំ
 សសោកំ តំ ភិក្ខុវេ សវជំ សធុទាយាសន្តំ វិនាមិ។
 ដស្ស្កំ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ
 ភិក្ខុវេ អាហារវេ ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ អត្ថំ
 វាតោ អត្ថំ ធន្នំ អត្ថំ តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ
 វិរុទ្ធិំ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិរុទ្ធិំ អត្ថំ តត្ថ បាម-
 រុបស្ស អវក្កន្តំ យត្ថ អត្ថំ បាមរុបស្ស អវក្កន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មានក្នុងកវឡីភាពហារនោះ វិញ្ញាណ
កំលួតលាស់ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងកវឡីភាពហារនោះ វិញ្ញាណកំលួតលាស់
តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះ
ក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយ
ចម្រើនក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ
ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ
តទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មាន
ក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយ
សោក ប្រកបដោយធុលីតភាពិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
ចង្អល់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក
សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មានក្នុងវិញ្ញាណហារ វិញ្ញាណកំលួតលាស់
តាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញាណហារនោះ វិញ្ញាណកំលួតលាស់ តាំងនៅស៊ប់
ក្នុងទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា

អរិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ កវិឡីករាហារោ

អត្ថំ តត្ថំ សង្ខារាទំ វុឡិ យត្ថំ អត្ថំ សង្ខារាទំ វុឡិ

អត្ថំ តត្ថំ អាយតី បុណ្ណកកិណ្ឌិត្តំ យត្ថំ អត្ថំ អាយតី

បុណ្ណកកិណ្ឌិត្តំ អត្ថំ តត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ

យត្ថំ អត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តំ

កិត្តុវេ សរជំ សឧបាយាសន្តំ វិនាមំ ។

(២២៨) កវិឡីការោ ថេ កិត្តុវេ អាហារោ នត្ថំ

រាគោ នត្ថំ នន្តំ នត្ថំ តណ្ហា អប្បតដ្ឋិតំ តត្ថំ វិញ្ញាណំ

អវិជ្ជំ យត្ថំ អប្បតដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ អវិជ្ជំ នត្ថំ តត្ថំ

នាមរូបស្ស អវក្កន្តំ យត្ថំ នត្ថំ នាមរូបស្ស អ-

វក្កន្តំ នត្ថំ តត្ថំ សង្ខារាទំ វុឡិ យត្ថំ នត្ថំ សង្ខារាទំ

វុឡិ នត្ថំ តត្ថំ អាយតី បុណ្ណកកិណ្ឌិត្តំ យត្ថំ នត្ថំ

អាយតី បុណ្ណកកិណ្ឌិត្តំ នត្ថំ តត្ថំ អាយតី ជាតិជរា-

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិទ្ធិ វរុទ្ធិកាវហារ

សង្ខារទាំងឡាយក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើង
 ក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការ
 ចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ
 តទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុង
 ទីណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយ
 សោភ ប្រកបដោយធូលីត្រីតាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ចិត្ត ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(២២៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំ-
 ណង់ មិនមានក្នុងវរុទ្ធិកាវហារទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិន
 តាំងនៅស៊ប់ក្នុងវរុទ្ធិកាវហារនោះដែរ វិញ្ញាណមិនលូតលាស់ មិន
 តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏មិនឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិន
 ឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ
 សង្ខារទាំងឡាយ មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តី
 តទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត
 មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

មរណំ យត្ត ធន្តំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ
 តំ ភិក្ខុវេ អរជំ អនុចាយាសន្តំ វិនាមំ ។ ដស្ស្ហេ ចេ
 ភិក្ខុវេ អាហារេ ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ ធន្តំ រតោ
 ធន្តំ ធន្តំ ធន្តំ តណ្ហា អប្បតដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ អវិ-
 វុទ្ធិំ យត្ត អប្បតដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ អវុទ្ធិំ ធន្តំ តត្ថ
 បាមរុបស្ស អវក្កនិ យត្ត ធន្តំ បាមរុបស្ស អវក្កនិ
 ធន្តំ តត្ថ សង្ខារំ វុទ្ធិំ យត្ត ធន្តំ សង្ខារំ វុទ្ធិំ
 ធន្តំ តត្ថ អាយតី បុណ្ណកិណិព្វតំ យត្ត ធន្តំ អាយតី
 បុណ្ណកិណិព្វតំ ធន្តំ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ត
 ធន្តំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ តំ ភិក្ខុវេ
 អរជំ អនុចាយាសន្តំ វិនាមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គថាគតពោលថា ទីនោះ មិនមានសោក មិនមានធុលីតីរាគាទិក្ខុលេស
 មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុង
 ផស្ស្សហារ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ ...
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុង
 វិញ្ញាណហារទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញា-
 ណហារនោះដែរ វិញ្ញាណមិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា
 នាមរូបក៏មិនឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិនឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារ
 ទាំងឡាយ ក៏មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយមិនចម្រើន
 ឡើងក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទី
 នោះ ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ
 ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈត
 ទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតពោលថា
 ទីនោះ មិនមានសោក មិនមានធុលីតីរាគាទិក្ខុលេស មិនមានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្តឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារត្នេ ក្ខណៈការសាល្យបមា

(២២៧) សេយ្យថា ចិ ភិក្ខុវេ ក្ខណៈការំ វា ក្ខណៈ
 ការសាលា ភិ ឧត្តរាយ វា ធិត្តិណាយ វា ចាច័នវា-
 តចាណា សុរិយេ ឧត្តន្តេ វាតចាណេ វស្មិ បរិសិទ្ធា
 ក្ខាស្ស បតិជ្ជិតាតិ ។ បច្ឆិមាយំ កន្តេ ភិក្ខុយន្តិ ។
 បច្ឆិមាយ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធាស្ស ក្ខាស្ស បតិជ្ជិតាតិ ។
 បឋវិយំ កន្តេតិ ។ បឋវី ចេ ភិក្ខុវេ ធាស្ស ក្ខាស្ស
 បតិជ្ជិតាតិ ។ អាបស្មី កន្តេតិ ។ អាចោ ចេ ភិក្ខុវេ
 ធាស្ស ក្ខាស្ស បតិជ្ជិតាតិ ។ អប្បតិជ្ជិតា កន្តេតិ ។
 ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ កវឿការេ ចេ អាហារេ ធិត្តិ
 វគោ ធិត្តិ ធិត្តិ ធិត្តិ តណ្ហា ... ដស្សេ ចេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ...
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ ធិត្តិ វគោ ធិត្តិ
 ធិត្តិ ធិត្តិ តណ្ហា អប្បតិជ្ជិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ អវិជ្ជិហ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិត្ត ឧបមាដោយផ្ទះឬសាលាមានកំពូល

(២២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្ទះមានកំពូល ឬសាលា

មានកំពូល ក្នុងទិសខាងជើង ឬក្នុងទិសខាងត្បូង មានបន្ទប់ខាងកើត
 កាលបើព្រះអាទិត្យរះឡើង រស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ ក៏ចូលតាមបន្ទប់
 តើទៅតាំងនៅក្នុងទីណា ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តាំងនៅត្រង់
 ជញ្ជាំងទិសខាងលិច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើជញ្ជាំងទិសខាង
 លិចមិនមានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តាំងនៅលើផែនដី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើផែនដីមិនមានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លើទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទឹកមិន
 មានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។ បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនតាំងនៅទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការនេះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុង
 កវឡីភាពហារទេ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងផស្ស្សហារទេ ...
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារទេ ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុងវិញ្ញាណហារ
 ទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញាណហារនោះដែរ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

យត្ថ អប្បវិទ្ធិនំ វិញ្ញាណំ អវ្កិច្ចំ ទត្ថ តត្ថ យាមរ-
 បស្ស អវិក្ខន្ធិ យត្ថ ទត្ថ យាមរ បស្ស អវិក្ខន្ធិ ទត្ថ
 តត្ថ សម្ពាវាទំ វុឌ្ឍិ យត្ថ ទត្ថ សម្ពាវាទំ វុឌ្ឍិ ទត្ថ
 តត្ថ អាយតី បុណ្ណកិច្ចិត្តិ យត្ថ ទត្ថ អាយតី
 បុណ្ណកិច្ចិត្តិ ទត្ថ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 យត្ថ ទត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ តិ
 ភិក្ខុវេ អរជំ អនុបាយាសន្តិ វនាមិតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(២៥០) សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តក្រ ខោ ភក្ខវ ...

បុត្រេ មេ ភិក្ខុវេ សម្ពោទា អនភិសង្កុទ្ធស្ស ពោជិ-
 សត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កិច្ចំ វតាយំ លោ-
 កោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ជិយ្យតិ ច មិយ្យតិ ច ចវតិ
 ច ឧប្បជ្ជតិ ច អថ ច បទិមស្ស ទុក្ខស្ស ទិស្សរណំ
 ទប្បជាបាតិ ជរាមរណស្ស កុទាស្ស យាម ឥមស្ស
 ទុក្ខស្ស ទិស្សរណំ បញ្ញាយស្សតិ ជរាមរណស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មត្តនិកាយ ធិបាសវន្ត

វិញ្ញាណមិនល្អតណាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏មិនឈាន
 ចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិនឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិន
 ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយ មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីណា
 ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំ-
 ណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ តទៅ
 ទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈ តទៅទៀត មិនមាន
 ក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ មិនមាន
 សោក មិនមានធុលីភិក្ខុភាពិក្ខុលេស មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(២៥០) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសារត្តិ ... ក្នុងទីនោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុនអំពីការត្រាស់ដឹង កាល
 តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧហ្ម⁺ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាកណាស់
 តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បូត និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំងមិនដឹង
 ច្បាស់នូវការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរាមរណៈនេះទៀតផង កាល
 ណាទៅហ្ម⁺ ទើបការរលាស់ចោលនូវសេចក្តីទុក្ខ គឺជរាមរណៈនេះ នឹង
 ប្រាកដឡើងបាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ភគវន្តបរិវត្តនំ

(២៤១) តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ ធុ
 ខោ សតិ ជវាមរណំ ហោតិ កីបច្ចយា ជវាមរណាន្តំ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិកាវា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាតិយា ខោ សតិ ជវាមរណំ
 ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា ជវាមរណាន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ ធុ ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ
 ។ បេ ។ ភវេ ហោតិ ... ឧបាទានំ ហោតិ ... តណ្ហា
 ហោតិ ... វេទនា ហោតិ ... ដស្សោ ហោតិ ... សឡាយ-
 តនំ ហោតិ ... ធាម្បបំ ហោតិ កីបច្ចយា ធាម្បបន្តំ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិកាវា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ សតិ ធាម្បបំ
 ហោតិ វិញ្ញាណប្បច្ចយា ធាម្បបន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ ធុ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ
 ហោតិ កីបច្ចយា វិញ្ញាណាន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
 យោនិសោមនសិកាវា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ព្រះមានព្រះភាគ

[២៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា កាលបើមានអ្វីហ្ន៎⁺ ទើបមានជរាមរណៈ ជរាមរណៈមាន
ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹង
ដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមានជាតិ ទើបមាន
ជរាមរណៈ ជរាមរណៈមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ គថាគតនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ (តទៅទៀត) ថា កាល
បើមានអ្វីហ្ន៎⁺ ទើបមានជាតិ ។ បេ ។ ទើបមានភព ... ទើបមានទុក្ខ
បាន ... ទើបមានគណ្ណា ... ទើបមានវេទនា ... ទើបមានផស្សៈ ...
ទើបមានសឡាយតនៈ ... ទើបមាននាមរូប នាមរូបមាន ព្រោះអ្វីជា
បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយ
បញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមានវិញ្ញាណ ទើបមាន
នាមរូប នាមរូបមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើមានអ្វីហ្ន៎⁺ ទើបមាន
វិញ្ញាណ វិញ្ញាណមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថា
គតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវិញ្ញា

នាមរូបេ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ នាមរូបប្បដ្ឋយា
 វិញ្ញាណានិ ។ តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ
 បដ្ឋនាវត្ថតិ ខោ ឥទំ វិញ្ញាណំ នាមរូបម្ហា ន បរិ
 កច្ឆតិ ឯត្តាវតា ជាយេន វា ជិយ្យេន វា មិយ្យេន
 វា ចវេន វា ឧបបដ្ឋេន វា យទិទំ នាមរូបប្បដ្ឋយា
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បដ្ឋយា នាមរូបំ នាមរូបប្បដ្ឋយា
 សន្យាយតនំ សន្យាយតនប្បដ្ឋយា ដស្សា ។ មេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អនទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាណំ
 ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណោកោ
 ឧទទានិ ។

(២៥២) តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទយោសិ កិម្ម
 នុ ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ កស្ស និ-
 រោតា ជរាមរណានិរោតាតិ ។ តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

កាលបើមាននាមរូប ទើបមានវិញ្ញាណ វិញ្ញាណមាន ព្រោះនាមរូបជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា វិញ្ញាណនេះ តែងត្រឡប់មកអំពីនាមរូប មិនមែនទៅកាន់ទី
 ដទៃទេ សត្វលោកកើតក្តី ចាស់ក្តី ស្លាប់ក្តី ច្បូកក្តី ចាប់បដិសន្ធិក្តី
 ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ គឺថា ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ទើប
 មានវិញ្ញាណ ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ទើបមាននាមរូប ព្រោះនាម-
 រូបជាបច្ច័យ ទើបមានកាយគនៈ ៦ ព្រោះកាយគនៈ ៦ ជាបច្ច័យ ទើប
 មានផស្សៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ តែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតមានចក្ខុកើតឡើងហើយ
 មានញាណកើតឡើងហើយ មានបញ្ញាកើតឡើងហើយ មានវិជ្ជាកើត
 ឡើងហើយ មានពន្លឺកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគថាគត
 មិនធ្លាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតទុក្ខ ហេតុជាទី
 កើតទុក្ខ ។

(២៥២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមិនមានជកមវណៈ ព្រោះតែអ្វី
 រលត់ ទើបជកមវណៈរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ទុច្ចុត្តនិរោធ

យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ជាតិយា ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ ជាតិ-
 រោជា ជរាមរណនិរោជានិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
 ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ អសតិ ជាតិ ន ហោតិ
 ។ មេ ។ ភវេ ន ហោតិ ... ឧបាទានំ ន ហោតិ ...
 តណ្ហា ន ហោតិ ... វេទនា ន ហោតិ ... ជស្សោ
 ន ហោតិ ... សន្នាយតនំ ន ហោតិ ... ធាម្បបំ ន
 ហោតិ តស្ស និរោជា ធាម្បបនិរោជានិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ អសតិ ធាម្បបំ ន ហោតិ
 វិញ្ញាណនិរោជា ធាម្បបនិរោជានិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្មំ នុ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ តស្ស និរោជា វិញ្ញាណនិរោជានិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ធាម្បមេ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ ធាម្បបនិរោជា វិញ្ញាណនិរោជានិ ។

អភិសមយសំបុត្ត មហាវគ្គ ការលេខ៣នៃកងទុក្ខ

ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើ
 មិនមានជាតិ ទើបមិនមានជវមរណៈ ព្រោះតែជាតិរលត់ ទើបជវ-
 មរណៈរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎⁺ ទើបមិនមានជាតិ ។ បេ ។ ទើបមិន
 មានភព ... មិនមានទុបាទាន ... មិនមានគណ្ណា ... មិនមានវេទនា...
 មិនមានផស្សៈ ... មិនមានកាយតនៈ ៦ ... មិនមាននាមរូប ព្រោះតែ
 អ្វីរលត់ ទើបនាមរូបរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ បាន
 ត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមិនមាន
 វិញ្ញាណ ទើបមិនមាននាមរូប ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូប
 រលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎⁺ ទើបមិនមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអ្វីរលត់
 ទើបវិញ្ញាណរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ បានត្រាស់
 ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមិនមាននាម-
 រូប ទើបមិនមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តស្ស មហ្មំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ អធិគតោ ខោ ម្យាយិ
 មត្តោ ពោជាយ យទិទំ នាមរូបនិរោធា វិញ្ញាណនិរោ-
 ធា វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធា នាមរូបនិរោធា
 សឡាយតននិរោធា សឡាយតននិរោធា ជស្សនិរោ-
 ធា ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធា ហោតិ ។ និរោធា និរោធាតិ ខោ មេ
 ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ
 ញ្ញាណំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ
 អាណកោ ឧទទានិ ។

(២៥៣) សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ អរោញ បវនេ
 ចរមាធា បស្សេយ្យ បុរាណមក្កំ បុរាណញ្ញសំ បុព្វ-
 កេហិ មនុស្សេហិ អនុយាតិ ។ សោ តមនុកច្ឆេយ្យ
 តមនុកច្ឆន្តោ បស្សេយ្យ បុរាណំ នគរំ បុរាណំ រាជ-
 ណនំ បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អជ្ឈវត្ថំ អារាមសម្បជ្ជិ
 វនសម្បជ្ជិ ទោក្ករណិសម្បជ្ជិ ឧទ្ទាបវនំ រមណីយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ផ្លូវប្រ-
 ព្រឹត្តិទៅដើម្បីការគ្រាសជីវិតនេះ តថាគតបានគ្រាសជីវិតហើយ គឺថាព្រោះ
 តែនាមរូបលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូប
 រលត់ ព្រោះតែនាមរូបលត់ ទើបអាយតនៈ ៦ រលត់ ព្រោះតែអាយ-
 តនៈ ៦ រលត់ ទើបផស្សៈរលត់ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតឡើង
 ហើយ មានញាណកើតឡើងហើយ មានបញ្ញាកើតឡើងហើយ មាន
 វិជ្ជាកើតឡើងហើយ មានតន្ត្រីកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីមុនថា ហេតុជាគ្រឿងរលត់ ហេតុជា
 គ្រឿងរលត់ ដូច្នោះ ។

(២៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរស កាលដើរទៅក្នុង
 ព្រៃតូច ព្រៃធំ ឃើញផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលពួកមនុស្សជាន់មុនតែង
 ដើរទៅ ។ បុរសនោះ ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ
 ក៏ប្រទះឃើញក្រុងបុរាណ រាជធានីបុរាណ ដែលពួកមនុស្សជាន់មុន
 បានទៅគាស្រ័យហើយ ជាតន្ត្រីបរិបូណ៌ដោយស្នូចច្បាវ បរិបូណ៌
 ដោយព្រៃ បរិបូណ៌ដោយស្រះ មានកំពែង ជាទីគួរឲ្យក្រេកអរ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ បុរាណញ្ញសូបម

អថខោ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ រត្តោ វា វាជមហា-

មត្តស្ស វា អាភេចយ្យ យក្ស កន្តេ ជាធម្មសិ

អហំ អន្ទសំ អរត្តោ បវេន ចរមាណោ បុរាណមត្តិ

បុរាណញ្ញសំ បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អនុយានិ សោ(១)

តមនុកច្ឆិ តមនុកច្ឆន្តោ អន្ទសំ បុរាណំ នករំ បុរាណំ

វាជនាធិ បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អជ្ឈាវត្តិ អារម-

សម្បជ្ជំ វនសម្បជ្ជំ ចោក្ខវណិសម្បជ្ជំ ឧទ្ទាបវត្តិ

វមណីយំ នំ កន្តេ នករំ មាថេហិតិ ។ អថខោ សោ

ភិក្ខុវេ វាជា វា វាជមហាមត្តោ វា នំ នករំ

មាថេយ្យ តទស្ស នករំ អបវេន សមយេន ឥទ្ធិ

ចេវ ធីតំ ច ពហុជញ្ញំ(២) អាភិណ្ណមនុស្សំ វុឡិវេ-

បុល្លប្បត្តិ ។ ឯវមេវ ខ្លាហំ ភិក្ខុវេ អន្ទសំ បុរាណមត្តិ

បុរាណញ្ញសំ បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធហិ អនុយានិ ។

១ កត្តចិ អម្ពានំ ហេតុពេ តន្តិ បាវោ ទិស្សតិ ។ ២ ពហុជញ្ញំ បាវោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ឧបមាដោយផ្លូវធ្លាចាស់

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ បុរសនោះក៏ក្រាបទូលដល់ព្រះរាជា
 ប្តូររាជមហាមាត្រ្យថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូមទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំព្រះ
 អង្គគ្រាប់ទៅក្នុងព្រៃតូច ព្រៃធំ បានឃើញផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែល
 ពួកមនុស្ស ជាន់មុន ធ្លាប់ដើរទៅរឿយ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដើរតាម
 ផ្លូវនោះ កាលខ្ញុំព្រះអង្គដើរទៅតាមផ្លូវនោះ បានឃើញក្រុងបុរាណ
 រាជធានីបុរាណ ដែលមនុស្សទាំងឡាយជាន់ដើម ធ្លាប់នៅអាស្រ័យ
 ជាកន្លែងបរិបូណ៌ដោយស្នូចៗ បរិបូណ៌ដោយព្រៃ បរិបូណ៌ដោយ
 ស្រះ មានកំពែង ជាទីគួរឱ្យត្រេកអរ បត់ត្រព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គ
 ទ្រង់សាងទីក្រុងនោះឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះរាជា ប្តូររាជមហាមាត្រ្យនោះ ក៏សាងក្រុងនោះ លុះសម័យតមក
 ក្រុងនោះ ក៏ស្តុកស្តម្ភ សម្បូរ មានរបស់ជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន
 កុះករដោយមនុស្ស ជានគរមានសេចក្តីចម្រើនទូលំទូលាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនេះក៏ដូច្នោះដែរ តថាគតបានឃើញផ្លូវចាស់
 ធ្លាចាស់ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយជាន់ដើម តែងគ្រាប់ទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ធិតានិកាយោ

កតមោ ច សោ ភិក្ខុវេ បុរណាមត្តោ បុរណាញសោ
 បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធិហិ អនុយាតោ ។ អយមេវ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ សោ ភិក្ខុវេ បុរណាមត្តោ
 បុរណាញសោ បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធិហិ អនុយាតោ
 សោ តមនុក្ខដ្ឋិ តមនុក្ខត្ថន្តោ ជរាមរណំ អត្តញ្ញា-
 សី ជរាមរណាសមុទយំ អត្តញ្ញាសី ជរាមរណានិរោធិ
 អត្តញ្ញាសី ជរាមរណានិរោធតាមិនី បដិបទំ អត្តញ្ញាសី
 តមនុក្ខដ្ឋិ តមនុក្ខត្ថន្តោ ជាតិ អត្តញ្ញាសី ។ បេ ។ ភវិ
 អត្តញ្ញាសី... ឧបាទានំ អត្តញ្ញាសី... តណំ អត្តញ្ញាសី...
 វេទនំ អត្តញ្ញាសី... ដស្សំ អត្តញ្ញាសី .. សទ្ធាយតនំ
 អត្តញ្ញាសី... បាម្របំ អត្តញ្ញាសី... វិញ្ញាណំ អត្តញ្ញាសី
 តមនុក្ខដ្ឋិ តមនុក្ខត្ថន្តោ សង្ខារេ អត្តញ្ញាសី សង្ខា-
 រសមុទយំ អត្តញ្ញាសី សង្ខារនិរោធិ អត្តញ្ញាសី
 សង្ខារនិរោធតាមិនី បដិបទំ អត្តញ្ញាសី តទកិញ្ញាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ធិតានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ
 ជាន់ដើម តែងគ្រាប់ទៅនោះ តើដូចម្តេច ។ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨
 ដ៏ប្រសើរនេះឯង តើសេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្ត
 ត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយជាន់ដើម តែងគ្រាប់ទៅ តថាគតនោះបានដើរទៅ
 តាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏បានដឹងច្បាស់នូវជរានិមរណៈ
 ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជរានិមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរ
 និមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិម
 រណៈ តថាគតបានដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏
 បានស្គាល់ច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ បានស្គាល់ច្បាស់នូវកត ... បានស្គាល់
 ច្បាស់នូវទុបាទាន ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវតណ្ហា ... បានស្គាល់ច្បាស់
 នូវវេទនា ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវផស្សៈ ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវសឡោ-
 យតនៈ ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវនាមរូប ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណ
 តថាគតបានដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏បានដឹង
 ច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ បានដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើត នៃសង្ខារ
 បានដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ បានដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ លុះតថាគតបានដឹងច្បាស់ នូវធម៌នោះហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហានិទ្ទេ អន្តរសម្មសរោ

អាចិត្តំ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកា-

នំ ។ តយំនិ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធិ ទេវ ដំនំ ច

វិត្តារិកំ ពហុជញ្ញំ បុគ្គលំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ

សុប្បកាសិតនំ ។ បញ្ចមំ ។

[២៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា

ក្ករុសុ វិហារិកំ កម្មាសទម្មំ ធាម ក្ករុនំ ឯកមោ ។

តត្រ ទោ កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។

កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្ស្សសំ ។ កកវា

ឯតទវេច សម្មសថ ទោ តម្រេ ភិក្ខុវេ អន្តរំ សម្ម-

សនំ ។ ឯវំ វត្រេ អពាតវេ ភិក្ខុ កកវនំ ឯតទវេច

អហំ ទោ កន្តេ សម្មសាមិ អន្តរំ សម្មសនំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ហោវិត្ត និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង

ក៏បានប្រាប់ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទុបាសក ទុបាសិកា ។ ម្នាលភិក្ខុ
តាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈនោះឯង សុកសុត្ត ឥសិយា ទូលាយ សម្រាប់
ជនច្រើនគ្នាចេះដឹង ជាព្រហ្មចរិយៈគ្រាស់ក្រែល ដែលព្រះពុទ្ធតាំងឡាយ
ប្រកាសដោយប្រពៃ ដល់ពួកទេវតា និងមនុស្ស ជាកំណត់ ។
ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[២៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកម្មាសទម្ងន់គម របស់ពួកអ្នកករ ក្នុងដែនករ ។
ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុតាំងឡាយថា ម្នាល
ភិក្ខុតាំងឡាយ ។ ភិក្ខុតាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ ពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចា-
រណាខាងក្នុង ដែរឬទេ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ
មួយរូប បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គតែងពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

យថាកមី បទ ភិក្ខុ សម្មសសិ អន្តរិ សម្មសន្តិ ។

អថខោ សោ ភិក្ខុ ព្យាកាសិ យថា សោ ភិក្ខុ

ព្យាកាសិ ន សោ ភិក្ខុ ភកវតោ ចិត្តំ អារាជេសិ ។

(២៥៥) ឯវិ វុត្តេ អាយស្មា អាទន្ទោ ភកវន្តិ

ឯតទរោច ឯតស្ស ភកវំ កាឡោ ឯតស្ស សុកត

កាលោ យំ ភកវំ អន្តរិ សម្មសិ កាសេយ្យ ភក-

វតោ សុត្វា ភិក្ខុ ជាវេស្សន្តិ ។ តេនហានន្ត សុ-

ណាថ សាធុកំ មទសិករោថ កាសិស្សាមិ ។ ឯវិ

កន្តេតិខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុង តើដូចម្តេច
ខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏បានដោះស្រាយភ្លាម តែភិក្ខុនោះដោះស្រាយយ៉ាង
ណា ភិក្ខុនោះ ក៏មិនញ៉ាំងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះមានព្រះភាគឲ្យ
គ្រេកអរយ៉ាងនោះបានឡើយ ។

(២៥៥) កាលបើភិក្ខុនោះក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះកានន្ទ
មានអាយុ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះ
ភាគ គួរសំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងណា បពិត្រព្រះមាន
ព្រះភាគ កាលនេះ ជាកាលគួរដល់ការសំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណា
ខាងក្នុងនេះហើយ បពិត្រព្រះសុគត កាលនេះ ជាកាលគួរដល់ការ
សំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងនេះហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ បាន
ស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចងចាំទុក ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ថា ម្ចាស់កានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ចុះ ចូរឆ្លើយទុកក្នុង
ចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះ
ពុទ្ធជីការនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ អន្តរសម្មសរាថា

(២៥៦) កកកា ឯតទលោច ឥធ កិក្ខុវេ កិក្ខុ

សម្មសមាដោ សម្មសតិ អន្តរំ សម្មសំ យំ ខោ

ឥទំ អនេកវិធំ ឆានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ

ជរាមរណំ ឥទំ ទុខោ(១) ទុក្ខំ កំណំ កំណំ កំសម្មទយំ

កំជាតិកំ កំបកំ កំស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ

កំស្មី អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ

សម្មសមាដោ ឯវំ ជាតាតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិធំ

ឆានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ ជរាមរណំ ឥទំ

ខោ ទុក្ខំ ឧបជំណំ ឧបជំសម្មទយំ ឧបជំជាតិ-

កំ ឧបជំប្បកំ ឧបជំស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ

ឧបជំស្មី អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ

ជរាមរណញ្ច បជាតាតិ ជរាមរណសម្មទយញ្ច បជា-

តាតិ ជរាមរណនិរោធិញ្ច បជាតាតិ យា ច ជរាម-

រណនិរោធសារុប្បតាមិធំ បជំបទា តញ្ច បជាតាតិ

១ ទ.ម. ៧១ ខោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យរោងក្នុង

(២៥៦) ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់យ៉ាងនោះថា ម្ចាស់

ភិក្ខុចាំឯខ្សោយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលពិចារណាធម៌ ជាគ្រឿង

ពិចារណាខាងក្នុង រមែងពិចារណា ទុក្ខគឺជកនិងមរណៈនេះ មាន

ប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេងៗ តែងកើតឡើងក្នុងលោក ទុក្ខនេះ មាន

អ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រកាស⁺

កាលបើមានអ្វី ទើបមានជកនិងមរណៈ កាលបើគ្មានអ្វី ទើបគ្មានជក

និងមរណៈ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា ទុក្ខ

គឺជកនិងមរណៈនេះ មានប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេងៗ តែងកើត

ឡើងក្នុងលោក ទុក្ខនេះឯង មានទុច្ចរិតជាហេតុ^(១) មានទុច្ចរិតជាទីកើត

មានទុច្ចរិតជាកំណើត មានទុច្ចរិតជាប្រកាស កាលបើមានទុច្ចរិត ទើបមាន

ជកនិងមរណៈ កាលបើទុច្ចរិតមិនមាន ជកនិងមរណៈក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុ

នោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវជកនិងមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើត

នៃជកនិងមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីរក្សាជកនិងមរណៈផង ដឹងច្បាស់

នូវបដិបទជាដំណើរទៅដ៏សមគួរដល់ការលក់ នៃជកនិងមរណៈនោះផង

១ សំដៅយកទុច្ចរិតខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយក្កនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
បដិបន្នោ ជរាមរណានិរោធិយ ។

(២៥៧) អថាបរិ សម្មសមាទោ សម្មសតិ អន្តរិ
សម្មសំ ឧបដិ បនាយំ កំណិទានោ កំសមុទយោ
កំជាតិកោ កំបករោ កំស្មី សតិ ឧបដិ ហោតិ
កំស្មី អសតិ ឧបដិ ន ហោតីតិ ។ សោ សម្ម-
សមាទោ ឃិរិ ជាតាតិ ឧបដិ តណ្ហានិទានោ តណ្ហា-
សមុទយោ តណ្ហាជាតិកោ តណ្ហាបករោ តណ្ហាយ
សតិ ឧបដិ ហោតិ តណ្ហាយ អសតិ ឧបដិ ន
ហោតីតិ ។ សោ ឧបដិញ្ច បជាតាតិ ឧបដិសមុ-
ទយញ្ច បជាតាតិ ឧបដិនិរោធិញ្ច បជាតាតិ យា
ច ឧបដិនិរោធិសារុប្បតាមិនិ បដិបទា តញ្ច បជា-
នាតិ តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
បដិបន្នោ ឧបដិនិរោធិយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាអ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនោះ ប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺថាគតពោលថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការអស់នៃ
ទុក្ខដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃជរាមរណៈ ដោយប្រការទាំងពួង ។

(២៥៧) ប្រការមួយទៀត កាលភិក្ខុនឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿង
ពិចារណា ខាងក្នុងតទៅទៀត ក៏រមែងពិចារណាថា ទុបធិនេះសោត
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រកាស
កាលបើមានអ្វី ទើបមានទុបធិ កាលបើគ្មានអ្វី ទើបគ្មានទុបធិ ។
កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា ទុបធិ មានតណ្ហា
ជាហេតុ មានតណ្ហាជាទីកើត មានតណ្ហាជាកំណើត មានតណ្ហា
ជាប្រកាស កាលបើមានតណ្ហា ទើបមានទុបធិ កាលបើគ្មានតណ្ហា
ទើបគ្មានទុបធិ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏រមែងដឹងច្បាស់នូវទុបធិផង ដឹងច្បាស់
នូវទីកើតនៃទុបធិផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃទុបធិផង ដឹងច្បាស់នូវ
បដិបទា ជាដំណើរដ៏សមគួរដល់ការរលត់ទុបធិនោះផង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
យ៉ាងនោះ ប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុនេះ គឺថាគតពោលថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការអស់នៃទុក្ខ
ដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃទុបធិ ដោយប្រការទាំងពួង ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវគ្គ អន្តរសម្មសកថា

[២៥៨] អថាបរិ សម្មសមាណោ សម្មសតិ អន្តរិ
សម្មសំ តណ្ហា បទាយំ កក្កុ ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ
កក្កុ ធិរិសមាណ ធិរិសតិ ។ សោ សម្មសមាណោ ឃរិ
ជាណតិ យំ ខោ លោកេ(១) បិយ្យបិ សាត្យបិ ឃត្តសា
តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ឃត្ត ធិរិសមាណ ធិរិ-
សតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយ្យបិ សាត្យបិ ។ បត្តិ
លោកេ បិយ្យបិ សាត្យបិ ។ បេ ។ សោតិ លោកេ
បិយ្យបិ សាត្យបិ... យាទិ លោកេ បិយ្យបិ សាត្យបិ...
ជិញ្ច លោកេ បិយ្យបិ សាត្យបិ... កាយោ លោកេ
បិយ្យបិ សាត្យបិ... មនោ លោកេ បិយ្យបិ សាត្យបិ
ឃត្តសា តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ឃត្ត ធិរិសមា-
ណ ធិរិសតិ ។

១ យំ ខោ កិញ្ច លោកេ កត្តិ ហេតុកេ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង

(២៥៨) ប្រការមួយទៀត កាលភិក្ខុពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿង
 ពិចារណាខាងក្នុង រមែងពិចារណាថា តណ្ហានេះ កាលដែលកើតឡើង
 កើតឡើងក្នុងទ័ណា កាលដែលតាំងនៅ តើតាំងនៅក្នុងទ័ណា ។
 កាលភិក្ខុនោះ ពិចារណាទៅ ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អារម្មណ៍ណា
 ក្នុងលោក ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហា
 នេះ កាលដែលកើតឡើង តែងកើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍នេះ កាលដែល
 តាំងនៅ តែងតាំងនៅក្នុងអារម្មណ៍នេះ ។ តើអារម្មណ៍អ្វីហ្ន៎ ដែលជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ បុគ្គជាសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ បេ ។ សោតៈជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ... យានៈជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ... ជីវ្ហជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ... កាយជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ... ចិត្តជាសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានេះ កាលដែល
 កើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍នេះ កាលដែលតាំងនៅ ក៏តាំងនៅ
 ក្នុងអារម្មណ៍នេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៥៧) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានំ

សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ

សាតរូបំ តំ និច្ចតោ អន្តិកំ សុខតោ អន្តិកំ អត្តតោ

អន្តិកំ អាហេត្យតោ អន្តិកំ ខេមតោ អន្តិកំ តេ

តណ្ហំ វុឡ្យសំ ។ យេ តណ្ហំ វុឡ្យសំ តេ ឧបដិ

វុឡ្យសំ យេ ឧបដិ វុឡ្យសំ តេ ទុក្ខំ វុឡ្យសំ យេ

ទុក្ខំ វុឡ្យសំ តេ ន បរិមុត្តិសុ ជានិយា ជរាយ មរ-

ណាន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ធាមនស្សេហិ

ឧបាយសេហិ ន បរិមុត្តិសុ ទុក្ខស្មាតិ វុធាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៥៧) ម្នាលភិក្ខុ, ទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា
និមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានឃើញនូវការម្តង ដែល
ជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាទៀង បាន
ឃើញថាជាសុខ បានឃើញថាជាបេស័ខ្លួន បានឃើញថាជាបេស័គ្គាន
រោគ បានឃើញថាជាបេស័ក្សេមត្យាន ក្នុងសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ទាំងអម្បាល
នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងតណ្ហាទ្យេចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍
ណា ញ៉ាំងតណ្ហាទ្យេចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះ
ថាញ៉ាំងទបធិទ្យេចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទបធិ
ទ្យេចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទុក្ខទ្យេ
ចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខទ្យេចម្រើនឡើង
គឺថាគតពោលថា ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាមិនរួចចាកផាតិ
ជព មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ
សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហានិទ្ទេ ពាហ្ម វិវឌ្ឍនំ

យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អបាតតមទ្ធានិ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្រុបំ តំ
 និច្ចតោ នក្ខិស្សន្តិ^(១) សុខតោ នក្ខិស្សន្តិ អត្តតោ
 នក្ខិស្សន្តិ អាហេត្យតោ នក្ខិស្សន្តិ ខេមតោ នក្ខិស្សន្តិ
 តេ តណ្ហំ វុឡេស្សន្តិ ។ យេ តណ្ហំ វុឡេស្សន្តិ
 តេ ឧបដិ វុឡេស្សន្តិ យេ ឧបដិ វុឡេស្សន្តិ តេ ទុក្ខំ
 វុឡេស្សន្តិ យេ ទុក្ខំ វុឡេស្សន្តិ តេ ន បរិមុច្ចិស្សន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេ-
 ហិ នោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចិស្សន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វិនាមិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ
 សាត្រុបំ តំ និច្ចតោ បស្សន្តិ សុខតោ បស្សន្តិ

---

១ ខ. វុក្ខិ ។

អភិសមយសំបុត្ត មហាវគ្គ ពារញ្ញាំងគណ្ណជាដើមឲ្យចំរើន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ក្នុងកាលជា
អនាគត នឹងឃើញនូវការម្នាក់ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាព
គួរគ្រេកអរ ក្នុងលោកនេះ ថាទៀង នឹងឃើញថាជាសុខ នឹង
ឃើញថាជារបស់ខ្លួន នឹងឃើញថាជារបស់គ្មានរោគ នឹងឃើញថា
ជារបស់ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹងញ៉ាំង
គណ្ណាឲ្យចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំង
គណ្ណាឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹង
ញ៉ាំងទុបឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំងទុបឲ្យ
ចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹងញ៉ាំង
ទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំងទុក្ខឲ្យ
ចម្រើនឡើង គឺថាគតពោលថា ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះ
ថានឹងមិនរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងមិន
រួចចាកទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា
នីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញនូវការម្នាក់ដែលជាសភាពគួរស្រ-
ឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក ថាទៀង ឃើញថាជាសុខ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អត្តតោ បស្សន្តិ អាហេក្យតោ បស្សន្តិ ខេមតោ បស្សន្តិ
 តេ ភណ្ណំ វឌ្ឍន្តិ ។ យេ ភណ្ណំ វឌ្ឍន្តិ តេ ឧបដិ
 វឌ្ឍន្តិ យេ ឧបដិ វឌ្ឍន្តិ តេ ទុក្ខំ វឌ្ឍន្តិ យេ ទុក្ខំ
 វឌ្ឍន្តិ តេ ន បរមមុច្ឆន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន
 សោកេហំ បរិទេវេហំ ទុក្ខេហំ នោមនស្សេហំ
 ឧបាយាសេហំ ន បរមមុច្ឆន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។

(២២០) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាចារិយកំសោ
 វណ្ណសម្មាញោ កុដ្ឋសម្មាញោ វសសម្មាញោ ។ សោ ច
 ខោ វិសេន សំសង្ខា ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ
 យម្មាភិកតត្តោ យម្មបរេតោ កិលេញោ ភសិតោ បិចា-
 សិតោ ។ តមេនំ ឃិវំ វទេយ្យំ អយំ តេ អម្ហោ បុរិស
 អាចារិយកំសោ វណ្ណសម្មាញោ កុដ្ឋសម្មាញោ វស-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឃើញថាជារបស់ខ្លួន ឃើញថាជារបស់គ្មានរោគ ឃើញថាជារបស់
 ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យ
 ចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈ បូត្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទបធិឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួក
 សមណៈបូត្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង ពួក
 សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង គឺថាគតពោលថា
 ពួកសមណៈ បូត្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាមិនរួចចាកជាតិ ដរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្តិលដែលពេញដោយសុរា
 បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស ។ តែផ្តិល
 នោះ គេលាយដោយថ្នាំពិស ។ ច្នួនជាមានបុរសក្តៅក្រហាយដោយ
 កំដៅថ្ងៃ ត្រូវកំដៅថ្ងៃចៀតចៀនហើយ មានកាយលំបាក ក្រហល់
 ក្រហាយ ស្រេកឃ្នាន មកដល់ ។ មនុស្សទាំងឡាយ និយាយ
 នឹងបុរសនោះឯង យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ផ្តិលពេញដោយ
 សុរានេះ បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ អាណតិយកំសុបមា

សម្បជ្ជោ សោ ច ខោ វិសេន សំសង្ខា សុច

អាភិក្ខុសិ បិវេ បិវេតោ ហិ ខោ តំ វោទេស្សតិ វិណ្ណោ-

នបិ កន្ទេនបិ វសេនបិ បិវត្តា ច បន តតោនិ-

នានំ មរណំ វា និកច្ឆសិ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខំ ។

សោ តំ អាណាជិយកំសំ សហសា អប្បជិសង្ខា បិ-

វេយ្យ នប្បជិសង្ខេយ្យ ។ សោ តតោនិទានំ មរណំ

វា និកច្ឆយ្យ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខំ ។ ឯវមេវ ខោ

កិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ អតីតមន្ទានំ សមណា វា

ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្រុបំ ។ បេ ។

អនាគតមន្ទានំ ។ បេ ។ ឯវហិ សមណា វា ព្រាហ្ម-

ណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្រុបំ តំ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវន្ត ឧបមាដោយផ្តល់ដ៏ពេញដោយសុភ

តែផ្តល់នោះ គេលាយដោយចាំពិស បើអ្នកប្រាថ្នា ចូរអ្នកផឹកចុះ ព្រោះ

ថា កាលបើអ្នកផឹកទៅហើយ ទឹកនោះនឹងភាប់ចិត្តអ្នក ដោយពណ៌ផង

ដោយក្លិនផង ដោយរសផង ប៉ុន្តែបើអ្នកផឹកទៅហើយ អ្នកនឹងដល់នូវ

សេចក្តីស្លាប់ ឬនឹងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជា

ហេតុ ។ បុរសនោះ មិនបានពិចារណាផ្តល់ដ៏ពេញដោយសុភនោះហើយ

ក៏ផឹកដោយរូសរាន់ មិនលះបង់ចោល ។ បុរសនោះគប្បីដល់នូវសេចក្តី

ស្លាប់ ឬដល់នូវទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជាហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

ទាំងឡាយ សេចក្តីទប់មេឃ្យក៏ដូច្នោះដែរ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា

មួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានឃើញនូវអារម្មណ៍ណា ជាស-

ភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក ។ បេ ។ ក្នុងកាលជា

អនាគត ។ បេ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញនូវ

អារម្មណ៍ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវិញ្ញា

និច្ចតោ បស្សនិំ សុខតោ បស្សនិំ អត្តតោ បស្សនិំ

អារក្សតោ បស្សនិំ ខេមតោ បស្សនិំ តេ ភណ្ណិំ

វុឌ្ឍនិំ ។ យេ ភណ្ណិំ វុឌ្ឍនិំ តេ ឧបដិំ វុឌ្ឍនិំ យេ

ឧបដិំ វុឌ្ឍនិំ តេ ទុក្ខំ វុឌ្ឍនិំ យេ ទុក្ខំ វុឌ្ឍនិំ តេ

ន បរិមុត្តនិំ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិំ

បរិទេវេហិំ ទុក្ខេហិំ ខោមនស្សេហិំ ឧបាយាសេហិំ

ន បរិមុត្តនិំ ទុក្ខស្មាតិំ វនាមិ ។

(២៦១) យេ ច ខេ កេចិំ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទានិំ

សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបិំ

សាត្រ្យបិំ តិំ អនិច្ចតោ អទុក្ខំ ទុក្ខតោ អទុក្ខំ អនត្ត-

តោ អទុក្ខំ រោគតោ អទុក្ខំ ភយតោ អទុក្ខំ តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ថាទៀង ឃើញថាជាសុខ ឃើញថាជាវរបស់ខ្លួន ឃើញថាជាវរបស់គ្មាន
 រោគ ឃើញថាជាវរបស់ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ឈ្មោះថាញ៉ាំងត ណាឲ្យចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា
 ញ៉ាំងត ណាឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា
 ញ៉ាំងទបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទបធិឲ្យ
 ចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង គថាគត
 ពោលថា ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ មិនរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត សេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅ បានឃើញនូវការម្នាក់ ដែលជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិនទៀង
 បានឃើញថាជាទុក្ខ បានឃើញថាមិនមែនជាវរបស់ខ្លួន បានឃើញថា
 ជាវរបស់មានរោគ បានឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវគ្គេ តណ្ហាទិបជិហនំ

តណ្ហំ បដហីសុ ។ យេ តណ្ហំ បដហីសុ តេ ឧបដិ
 បដហីសុ យេ ឧបដិ បដហីសុ តេ ទុក្ខំ បដហីសុ
 យេ ទុក្ខំ បដហីសុ តេ បរិមុច្ឆិសុ ជាតិយា ជរាយ
 មរណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ខោមនស្ស្ហ-
 ហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ឆិសុ ទុក្ខស្មាតិ វេទាមិ ។
 យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមន្ទានំ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្យបំ តំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខិស្សន្តិ ទុក្ខតោ ទុក្ខិស្សន្តិ អនត្តតោ
 ទុក្ខិស្សន្តិ រោគតោ ទុក្ខិស្សន្តិ ភយតោ ទុក្ខិស្សន្តិ
 តេ តណ្ហំ បដហីស្សន្តិ ។ យេ តណ្ហំ បដហីស្សន្តិ
 ។ បេ ។ តេ បរិមុច្ឆិស្សន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វេទាមិ ។ យេបិ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្យបំ តំ អនិច្ចតោ បស្សន្តិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការលះតណ្ហាជាដើម

លះតណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា លះតណ្ហាបានហើយ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ លះទប់ធិបាន ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ណា លះទប់ធិបានហើយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ លះទុក្ខ
 បាន ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបានហើយ តថាគតពោល
 ថា ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ បានរួចចាកជានិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចចាកទុក្ខហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងឃើញ
 ការម្ចាស់ ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុង
 លោក ថាមិនទៀង នឹងឃើញថាជាទុក្ខ នឹងឃើញថាមិនមែនរបស់ខ្លួន
 នឹងឃើញថាមានរោគ នឹងឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 នោះ នឹងលះតណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា នឹង
 លះតណ្ហាបាន ។ បេ ។ តថាគតពោលថា ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 នោះ នឹងរួចចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញការម្ចាស់ ដែល
 ជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិនទៀង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទុក្ខតោ បស្សន្តិ អនត្តតោ បស្សន្តិ រោគតោ បស្សន្តិ
 កយតោ បស្សន្តិ តេ ភណ្ណំ បដហន្តិ ។ យេ ភណ្ណំ
 បដហន្តិ តេ ឧបដិ បដហន្តិ យេ ឧបដិ បដហន្តិ
 តេ ទុក្ខំ បដហន្តិ យេ ទុក្ខំ បដហន្តិ តេ បរិមុត្តន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ បរិមុត្តន្តិ
 ទុក្ខស្មាតំ វនាមិ ។

(២២២) សេយ្យតាថិ ភិក្ខុវេ អាទានីយកំ-

សោ វណ្ណសម្មន្នោ កទ្ធសម្មន្នោ វសសម្មន្នោ ។
 សោ ច ខោ វិសេន សំសន្នោ ។ អដ បុរិសោ
 អាគច្ឆយ្យ យម្ហាភិក្ខតោ យម្ហបរោតោ កិលន្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ឃើញថាជារបស់មាន
 រោគ ឃើញថាគួរខ្ទេច ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះគណ្ណ
 បាន ។ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា លះគណ្ណបាន ពួកសមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះទបធិបាន ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា លះ
 ទបធិបាន ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះទុក្ខបាន ពួកសម-
 ណៈបូព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបាន គថាគតពោលថា ពួកសមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
 ទ្វេកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អៀលចិត្ត រមែងរួចចាកទុក្ខបាន ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្តិលដែលពេញដោយស្យា

បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយភ្លឺន បរិបូណ៌ដោយរស ។
 តែផ្តិលនោះឯង គេលាយដោយភ្នំពិស ។ ច្នួនជាមានបុរស ក្តៅក្រ-
 ហាយដោយកំដៅថ្ងៃ ត្រូវកំដៅថ្ងៃបៀតបៀនហើយ មានកាយលំបាក

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវិញ្ញោ អាចារ្យកំសុបមា

តសិតោ បិចាសិតោ ។ តមេនំ ឃីវំ វិទេយ្យំ អយំ
តេ អម្ពោ បុរិស អាចារ្យកំសោ វណ្ណសម្មុទ្ទោ
កុដ្ឋសម្មុទ្ទោ វសសម្មុទ្ទោ សោ ច ខោ វិសេន សិ-
សដ្ឋោ សចេ អាភត្តសិ បិវ បិវតោ ហិ ខោ តិ
ធានេស្សតិ វណ្ណនបិ កន្ធនបិ វសេនបិ បិវិត្វា ច
បន តតោនិទានំ មរណំ វ និកត្តសិ មរណាមត្តំ
វ ទុក្ខនំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ តស្ស បុរិសស្ស
ឃីវមស្ស សក្កា ខោ មេ អយំ សុវា បិចាសិតា
ចារ្យកំសោ វ វិទេតិ ទិដិមណ្ឌកេន វ វិទេតិ មជ្ឈលោ-
ណិកាយ វ វិទេតិ លោណសោចិរកេន^(១) វ វិទេតិ ន
ត្រេវាហនំ បិវេយ្យំ យំ មម អស្ស ធិយរត្តំ អហិតាយ
ទុក្ខាយាតិ ។ សោ តិ អាចារ្យកំសិ បដិសដ្ឋា
ន បិវេយ្យ បដិស្សុដ្ឋេយ្យ ។ សោ តតោនិទានំ
មរណំ វ ន និកត្តេយ្យ មរណាមត្តំ វ ទុក្ខំ ។

១ ឧ.ម. លោណសោវិរោន ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ឧបមាសោយដ្ឋបនីពេញដោយ សុរា

ក្រហល់ក្រហាយ ស្រែកប្លោង មកផល ។ មនុស្សទាំងឡាយនិយាយ
នឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន ផ្តល់ពេញដោយសុរានោះ
បរិបូណ៌ដោយរាណិ បរិបូណ៌ដោយភូមិ បរិបូណ៌ដោយរស (សមគួរ)
ដល់អ្នក តែផ្តល់នោះ គេលាងដោយថ្នាំពិស បើអ្នកចង់ ក៏ប្តូរផឹកប៉ុះ
ព្រោះថាកាលបើអ្នកផឹកហើយ ទឹកនោះនឹងតាប់ចិត្តអ្នក ដោយពាណិជ្ជ
ដោយភូមិផង ដោយរសផង តែបើអ្នកផឹកទៅហើយ មុនជាងនឹងដល់
នូវសេចក្តីស្លាប់ ឬនឹងដល់នូវទុក្ខស្មើស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជា
ហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះ បុរសនោះ មានសេចក្តី
ត្រូវនេះយ៉ាងនេះថា សុរាដែលអាត្មាអញស្រែកហើយនេះ អាចបន្ទាបនឹង
ដោយទឹកត្រជាក់ក៏បាន បន្ទាបនឹងដោយទង្គិកក៏បាន បន្ទាបនឹងដោយ
ទឹកសត្វដែលលាងដោយអំបិលក៏បាន បន្ទាបនឹងដោយថ្នាំគ្រាំឈ្មោះថា
លោណសោចិរតៈ^(១)ក៏បាន អាត្មាអញ មិនត្រូវផឹកសុរា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីមិនមែនជានុណ ដើម្បីទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ ដល់អាត្មាអញនោះ
ទេ ។ បុរសនោះ ក៏គប្បីពិចារណានូវផ្តល់ ដែលពេញដោយសុរានោះ
ហើយ ក៏មិនបានផឹក លះបង់ចោលចេញ ។ បុរសនោះក៏មិនដល់នូវ
សេចក្តីស្លាប់ ឬដល់នូវទុក្ខស្មើស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជាហេតុទេ ។

---

១ ថ្នាំដែលគ្រាំដោយស្រូវគ្រប់យ៉ាងនឹងទំពាំងជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ អត្តតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ
 សាត្រ្យបំ តំ អនិច្ចតោ អនុកំ ទុក្ខតោ អនុកំ
 អនតតោ អនុកំ រោគតោ អនុកំ ភយតោ អនុកំ
 តេ តណ្ហំ បដហីសុ ។ យេ តណ្ហំ បដហីសុ តេ
 ឧបដិ បដហីសុ យេ ឧបដិ បដហីសុ តេ ទុក្ខំ
 បដហីសុ យេ ទុក្ខំ បដហីសុ តេ បរមុច្ឆិសុ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរមុច្ឆិសុ
 ទុក្ខស្មាតិ វេទាមិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាគតមទ្ធានំ ។ បេ ។ ឯតវហិ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្រ្យបំ តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទម្រង់យូរដូច ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ បានឃើញការម្នាក់
 ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិន
 ទៀង បានឃើញថាជាទុក្ខ បានឃើញថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន បាន
 ឃើញថាជារបស់មានរោគ បានឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ បានលះតណ្ហាហើយ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា
 លះតណ្ហាបានហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ លះទម្រង់បាន ពួក
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះទម្រង់បានហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 នោះ លះទុក្ខបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបានហើយ
 តថាគតពោលថា ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រួចចាកជាតិ ផក
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេច-
 ក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចចាកទុក្ខបានហើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ក្នុងកាលជា
 អនាគត ។ បេ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញ
 ការម្នាក់ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរគ្រេកអរ ក្នុងលោក

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវគ្គេ សាវ័ប្បុត្តបសង្កមនំ

អនិច្ចតោ បស្សន្តិ ទុក្ខតោ បស្សន្តិ អនត្តតោ បស្សន្តិ
 រោគតោ បស្សន្តិ កយតោ បស្សន្តិ តេ តណ្ហា
 បដហន្តិ ។ យេ តណ្ហា បដហន្តិ តេ ឧបដិ បដហន្តិ
 យេ ឧបដិ បដហន្តិ តេ ទុក្ខំ បដហន្តិ យេ ទុក្ខំ
 បដហន្តិ តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន
 សោកេហិ បរិនេវេហិ ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧទា-
 យាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វេទាម័តិ ។ នដ្ឋិ ។

(២៦៣) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សាវ័ប្បុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតនេ មិគនាយេ ។ អថទោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាទា វុដ្ឋិតោ
 យេនាយស្មា សាវ័ប្បុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 អាយស្មតា សាវ័ប្បុត្តេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
 កមំ សារាណិយំ វិត្តសាវេត្តា ឯកមន្តិ និសិទិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈចូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត

ថាមិនទៀង ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាមិនមែនខ្លួន ឃើញថាមាន
រោគ ឃើញថាគួរខ្ជាប់ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះ
តណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណា លះតណ្ហាបាន ពួក
សមណៈ បុត្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះទប់ធំបាន ពួកសមណៈបុ
ត្រាហ្មណ៍ណា លះទប់ធំបាន ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ រមែង
លះទុក្ខបាន ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបាន គថាគតពោល
ថា ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ រមែងរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំ
បាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រមែងរួចចាកទុក្ខបាន ។ ចប់
សូត្រ ទី ៦ ។

(២៦៣) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ និងព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈមានកាយ គង់នៅក្នុងវត្តសិបគនមិត្តទាយវ៉ែន ទៀបក្រុងពារាណ-
សី ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ចេញអំពីទីសម្លឹងសម័យ
ថ្ងៃរសៀល ក៏ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានកាយ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលត្រូវរីករាយ និងពាក្យដែលត្រូវព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមត្រូវ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៦៤) ឯកមន្តិំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តិំ សារីបុត្តំ ឯតទិវោច កី នុ ខោ
អារុសោ សារីបុត្ត សយំកតំ ជរាមរណំ បរកតំ ជ-
រាមរណំ សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ជរាមរណំ ឧទាហុ
អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសម្មប្បវ្កន្តិំ ជរាមរណាន្តិំ ។
ន ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ ជរាមរណំ ន
បរកតំ ជរាមរណំ ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ជរា-
មរណំ នាថ អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសម្មប្បវ្កន្តិំ
ជរាមរណំ អថច ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តិំ ។ កី នុ
ខោ អារុសោ សារីបុត្ត សយំកតា ជាតិ បរកតា ជាតិ
សយំកតា ច បរកតា ច ជាតិ ឧទាហុ អសយំ-
ការំ អបរការំ អធិច្ចុសម្មប្បវ្កន្តិំ ជាតិ ។ ន ខោ
អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតា ជាតិ ន បរកតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៦៤) លុះព្រះមហាកោដិកៈមានកាយ, អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

បានសួរព្រះសាវ័បុត្តមានកាយ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោសាវ័បុត្ត ជរា
និងមរណៈ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ឬជរានិងមរណៈ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ជរា
និងមរណៈ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬជរានិងមរណៈ
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើង
ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់អាវុសោកោដិកៈ ជរានិងមរណៈ មិន
មែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងទេ ជរានិងមរណៈ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យទេ ជរា
និងមរណៈ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផងមិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងទេ ជរា
និងមរណៈ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ
គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏មិនមែនដែរ ប៉ុន្តែជរានិងមរណៈ
កើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់អាវុសោសាវ័បុត្ត ជាតិ គឺបុគ្គល
ធ្វើខ្លួនឯង ឬជាតិ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ឬជាតិ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់អាវុសោកោ-
ដិកៈ ជាតិ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងទេ ជាតិ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យទេ

អរិសមយេស៊ុយ្ហស្ស មហារិច្ឆេ ជាតាទ្បុព្ព

ជាតិ ន សយំកតតា ច បរកតតា ច ជាតិ នាថ អសយំ-
 ការំ អបរការំ អធិត្ថសម្មប្បដ្ឋា ជាតិ អបិច កវប្បត្ថ-
 យា ជាតិភិ ។ កី នុ ខោ អាវុសោ សារីប្បត្ត សយំក-
 តោ ករោ ។ មេ ។ សយំកតិ ឧទានាទិ... សយំកតា
 តណ្ហា... សយំកតា វេទនា... សយំកតោ ដស្សា...
 សយំកតិ សឡាយនទិ... សយំកតិ នាមរូបំ បរកតិ
 នាមរូបំ សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច នាមរូបំ ឧទាហ
 អសយំការំ អបរការំ អធិត្ថសម្មប្បដ្ឋិ នាមរូបន្តំ ។
 ន ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត សយំកតិ នាមរូបំ ន បរ-
 កតិ នាមរូបំ ន សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច នាមរូបំ
 នាថ អសយំការំ អបរការំ អធិត្ថសម្មប្បដ្ឋិ នាមរូបំ
 អបិច វិញ្ញាណប្បត្ថយា នាមរូបន្តំ ។ កី នុ ខោ
 អាវុសោ សារីប្បត្ត សយំកតិ វិញ្ញាណំ បរកតិ វិញ្ញា-
 ណំ សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច វិញ្ញាណំ ឧទាហ
 អសយំការំ អបរការំ អធិត្ថសម្មប្បដ្ឋិ វិញ្ញាណន្តំ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ការសូររាជាតិជាដើម

ជាតិ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងទេ ជាតិ
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើត
ឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏មិនមែនដែរ ប៉ុន្តែជាតិកើតឡើង ព្រោះ
ភពជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាវុសោ សារីបុត្ត ភពគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងឬ
។ បេ ។ ទុក្ខទាន គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ... តណ្ហាគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ...
វេទនាគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ... ផស្សៈ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ... សឡាយ-
តនៈគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ... នាមរូប គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង នាមរូបគឺបុគ្គល
ដទៃធ្វើឲ្យ នាមរូបគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬមួយ
នាមរូបមិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ
គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្នាលកោដ្ឋិតៈ នាមរូប គឺ
បុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ នាមរូប មិន
មែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងក៏ទេ នាមរូប
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើត
ឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែនាមរូបកើតឡើង ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើ
ខ្លួនឯង ឬវិញ្ញាណ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬមួយវិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិន
មែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ន ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ វិញ្ញាណំ ន
បរកតំ វិញ្ញាណំ ន សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច វិញ្ញាណំ
នាបិ អសយំការិ អបរការិ អធិត្ថសមុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ
អបិច នាមរូបប្បច្ចយា វិញ្ញាណាន្តំ ។

(២៦៥) ឥនានេវ ខោ មយំ អាយស្មតោ សា-
វីបុត្តស្ស កាសិទ្ធិ ឯវិ អាជានាម ន ខោ អាវុសោ
កោដ្ឋិត សយំកតំ នាមរូបំ ន បរកតំ នាមរូបំ
ន សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច នាមរូបំ នាបិ អស-
យំការិ អបរការិ អធិត្ថសមុប្បន្នំ នាមរូបំ អបិច
វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបន្តំ ។ ឥនានេវ ចន មយំ
អាយស្មតោ សាវីបុត្តស្ស កាសិទ្ធិ ឯវិ អាជានាម
ន ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ វិញ្ញាណំ
ន បរកតំ វិញ្ញាណំ ន សយំកតតញ្ច បរកតតញ្ច
វិញ្ញាណំ នាបិ អសយំការិ អបរការិ អធិត្ថសមុប្បន្នំ
វិញ្ញាណំ អបិច នាមរូបប្បច្ចយា វិញ្ញាណាន្តំ ។ យ-
ថាកថំ បនាវុសោ សាវីបុត្ត ឥមស្ស កាសិតស្ស
អត្តោ នដ្ឋព្រោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ធិពានវគ្គ

ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ វិញ្ញាណ គឺ
 បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើ
 ឲ្យផងក៏ទេ វិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
 បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែ
 វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។

(២៦៥) ឥឡូវនេះឯង យើងយល់ភាសិតរបស់ព្រះសាវ័បុត្តមាន
 អោយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ នាមរូប គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏
 ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
 បុគ្គលដទៃ ធ្វើឲ្យផងក៏ទេ នាមរូប មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែន
 ជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេ
 ដែរ ប៉ុន្តែនាមរូបកើតឡើង ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ទើបតែអម្បាញ់
 មិញ្ញនេះឯង យើងយល់ភាសិតរបស់ព្រះសាវ័បុត្តមានអោយ យ៉ាងនេះថា
 ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ វិញ្ញាណ
 គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ
 ផងក៏ទេ វិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
 បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែ
 វិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអាវុសោសាវ័បុត្ត តើ
 យើងត្រូវយល់ សេចក្តីនៃភាសិតនេះ ដូចម្តេចបាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវន្តេ ទឡ្ហកលាប្បមា

(២៦៦) តេនហារុសោ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧ-
 បមាយថិធកេត្តេ វិញ្ញា បុរិសា កាសិតស្ស អត្ថំ
 អាជានន្តំ ។ សេយ្យថាថិ អារុសោ ទ្វេ ទឡ្ហក-
 លាបិយោ អញ្ញមញ្ញំ និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យំ ឯវមេវ ខោ
 អារុសោ ឆាមរូបប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បដ្ឋយា
 ឆាមរូបំ ឆាមរូបប្បដ្ឋយា សឡាយតនំ សឡាយត-
 នប្បដ្ឋយា ដស្សា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ តាសញ្ចេ អារុសោ
 ទឡ្ហកលាបិទំ ឯកំ អបកក្កេយ្យ ឯកា បប-
 តេយ្យ អបរញ្ចេ អបកក្កេយ្យ អបរា បបតេយ្យ ។
 ឯវមេវ ខោ អារុសោ ឆាមរូបនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ
 វិញ្ញាណនិរោធិ ឆាមរូបនិរោធិ ឆាមរូបនិរោធិ ស-
 ឡាយតននិរោធិ សឡាយតននិរោធិ ដស្សនិរោធិ
 ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធិ ហោតិ ។

អភិសមយ បំយុត្ត មហាវិត្ត ទមហោដោយបាចំបបុះ

(២៦៦) ម្នាលអាវុសោ បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីទមហាប្រាប់
លោក ព្រោះបុរសទាំងឡាយដែលមានប្រាជ្ញាពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
តែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយទមហាបាន ។ ម្នាលអាវុសោ ដូចជា
បាចំបបុះពីរបាចំ អាស្រ័យនាខ័ន្តិភាសិតនៅ ៣១ យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
អាវុសោ សេចក្តីនេះ មានទមមេយ្យដូច វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះនាម
រូបជាវច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាវច្ច័យ សឡាយគនៈ
កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាវច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយគ
នៈជាវច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមាន
យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអាវុសោ បើបាចំបបុះទាំងអម្បាលនោះ បុគ្គល
ទាញយកបាចំបបុះមួយ (បាចំបបុះដែលសល់នៅ) មួយបាចំ មុខជា
រលំទៅ បើបុគ្គលទាញយកបាចំបបុះម្ខាងចេញ បាចំបបុះម្ខាងក៏រលំទៅ
ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីនេះ ក៏មានទមមេយ្យដូច្នោះដែរ
ព្រោះតែនាមរូបលត់ ទើបវិញ្ញាណលត់ ព្រោះតែវិញ្ញាណលត់ ទើប
នាមរូបលត់ ព្រោះតែនាមរូបលត់ ទើបសឡាយគនៈលត់ ព្រោះតែ
សឡាយគនៈលត់ ទើបផស្សៈលត់ ។ បេ ។ ការលត់នៃកងទុក្ខ
ទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៦៧] អច្ឆរិយំ អារុសោ សារីបុត្ត អត្តតំ អារុ-
សោ សារីបុត្ត យាវ សុភាសិតញ្ចំនំ អាយស្មតា សារី-
បុត្តេន ឥនេញ បន មយំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
សុភាសិតំ ឥមេហិ ធន្តិសាយ វត្តហិ អនុមោទាម
ជរាមរណស្ស ច អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរតាយ
និរោធិយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ
វចនាយ ។ ជរាមរណស្ស ច អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទា-
យ វិរតាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុ-
ធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ ជរាមរណស្ស
ច អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរតា និរោធិ អនុមោទា
វិបុត្តោ ហោតិ និដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ
វចនាយ ។ ជាតិយា ច ។ ច ។ កវស្ស ច ...
ឧទានានស្ស ច ... តណ្ហាយ ច ... វេទនាយ ច ...
ជស្សស្ស ច ... សន្នាយតនស្ស ច .. បាមរុបស្ស ច ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៦៧) ម្នាលភាវុសាសាវ័បុត្ត អស្ចារ្យណាស់ ម្នាលភាវុសាសាវ័បុត្ត ចំឡែកណាស់ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ និងយាយនេះត្រូវហើយ មួយទៀត យើងសូមអនុមោទនាសុភាសិត របស់ព្រះសាវ័បុត្ត មានអាយុនេះ ដោយវត្ថុ ៣៦ នេះ ម្នាលភាវុសា បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការលេត់នៃជកនិធិមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភាវុសា បើភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការលេត់នៃជកនិធិមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ ម្នាលភាវុសា បើភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការឡើយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះការលេត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់ស្មិត នូវជកនិធិមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បើជាតិ ។ បេ។ បើភព ... បើទុព្វាន ... បើភណ្ណា ... បើវេទនា ... បើផស្សៈ ... បើសឡាយតនៈ ... បើនាមរូប ...

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវិគ្គេ មុសិលាទិគ្គេហ

វិញ្ញាណស្ស ចេ... សង្ខារនព្វោ... អវិជ្ជាយ ចេ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ទិព្វនាយ វិរាគាយ ទិរោជាយ ធម្មំ ទេសេតិ
 ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ
 អាវុសោ ភិក្ខុ ទិព្វនាយ វិរាគាយ ទិរោជាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនា-
 យ ។ អវិជ្ជាយ ចេ អាវុសោ ភិក្ខុ ទិព្វនា វិរាគ ទិ-
 រោជា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មទិញ្ញានប្បត្តា
 ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយាតិ ។ សត្តមំ ។

[២៦៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច មុសិលោ

អាយស្មា ច បរិវេដ្ឋា(១) អាយស្មា ច ពារនោ អាយស្មា
 ច អាណន្តោ កោសត្តិយំ វិហារន្តិ យោសិតារាមេ ។

---

១ ឧ. សរិដ្ឋោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ព្រះមុសិលត្ថេរជាដើម

បើវិញ្ញាណ ... បើសង្ខារទាំងឡាយ ... ម្ចាស់អាវុសោ បើភិក្ខុអ្នកសំ-

ដែនធម៌ ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃ

អវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្ចាស់អាវុសោ បើភិក្ខុជាអ្នក

ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការឡើយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់

នៃអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិឬធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។

ម្ចាស់អាវុសោ បើភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរចស្រឡះហើយ ព្រោះការឡើយ

ណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់ស្អិត

គួរអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបឋមប្បន្ន ។

ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(២៦៨) សម័យមួយ ព្រះមុសិលៈមានភាយុ ព្រះបរិវ័ជ្ជៈមាន

ភាយុ ព្រះនារទៈមានភាយុ និងព្រះកានន្ទមានភាយុ នៅក្នុងយោសិ-

ភារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

(២៦៧) អថទោ អាយស្មា បរិដ្ឋោ អាយស្មន្តិ
 មុសិលំ ឯតទិកេច អញ្ញាត្រេវ អារុសោ មុសិល សទ្ធា-
 យ អញ្ញាត្រ រុចិយា អញ្ញាត្រ អនុស្សវំ អញ្ញាត្រ
 អាការបរិវិតក្កា អញ្ញាត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋោនក្ខន្តិយា អត្តាយ-
 ស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចុត្តមេវ ញ្ញាណំ ជាតិប្បច្ចយា
 ជរាមរណាន្តិ ។ អញ្ញាត្រេវ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ
 អញ្ញាត្រ រុចិយា អញ្ញាត្រ អនុស្សវំ អញ្ញាត្រ អាការ-
 បរិវិតក្កា អញ្ញាត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋោនក្ខន្តិយា អហមេតំ ជា-
 នាមិ អហមេតំ បស្សាមិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តិ ។
 អញ្ញាត្រេវ អារុសោ មុសិល សទ្ធាយ អញ្ញាត្រ រុចិយា
 អញ្ញាត្រ អនុស្សវំ អញ្ញាត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញា-
 ត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋោនក្ខន្តិយា អត្តាយស្មតោ មុសិលស្ស
 បច្ចុត្តមេវ ញ្ញាណំ កវប្បច្ចយា ជាតីតំ ។ បេ ។ ឧទា-
 នានប្បច្ចយា ករេតិ ... តណ្ហា បច្ចយា ឧទានាន្តិ ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៦៧) លំដាប់នោះ ព្រះបរិដ្ឋៈមានអាយុ បានសួរព្រះមុស្ថិលៈ
 មានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោមុស្ថិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ
 (តាមគេ) វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត (ខ្លួនឯង) វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នា
 មក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាម
 ការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើមុស្ថិលៈមានអាយុ មានញាណកើត
 ឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជរានិងមរណៈកើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យដូច្នោះ
 ឬទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោបរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូល
 ចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ
 វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹង
 ហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជា
 បច្ច័យ ។ ម្ចាស់អាវុសោមុស្ថិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តី
 ចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ
 វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើ
 មុស្ថិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជាតិកើត
 មាន ព្រោះកតជាបច្ច័យ ដូច្នោះឬទេ ។ បេ ។ ថា ភពកើតមាន ព្រោះ
 ទុក្ខមានជាបច្ច័យ ... ទុក្ខមានកើតមាន ព្រោះភណ្ឌជាបច្ច័យ ...

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវគ្គេ ជិវមរណទីប្បថា

វេទនាបច្ចុយា តណ្ហាភិ ... ជស្សប្បច្ចុយា វេទនាភិ ...
 សឡាយតនប្បច្ចុយា ជស្សាភិ ... ធាមរូបប្បច្ចុយា ស-
 ឡាយតនន្តិ ... វិញ្ញាណប្បច្ចុយា ធាមរូបន្តិ ... សង្ខា-
 រប្បច្ចុយា វិញ្ញាណន្តិ ... អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារភិ ។
 អញ្ញត្រូវ អាវុសោ បរិជ្ជ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ វុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តកា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិទិដ្ឋិ ទក្ខន្តិយា អហមេតំ ជាតមិ អហមេតំ
 បស្សមិ អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារភិ ។

(២៥៧) អញ្ញត្រ ច អាវុសោ មុសិល សទ្ធាយ
 អញ្ញត្រ វុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការ-
 បរិវត្តកា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋិ ទក្ខន្តិយា អត្តាយស្មតោ
 មុសិលស្ស បច្ចុត្តមេវ ញាណំ ជាតិទិវេតា ជិវមរណ-
 ទិវេតោភិ ។ អញ្ញត្រវ អាវុសោ បរិជ្ជ សទ្ធាយ
 អញ្ញត្រ វុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិ-
 វត្តកា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋិ ទក្ខន្តិយា អហមេតំ ជាតមិ
 អហមេតំ បស្សមិ ជាតិទិវេតា ជិវមរណទិវេតោភិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ការស្សរកធិរាជិមរណៈជាដើម

តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ... វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ
ជាបច្ច័យ ... ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ... សឡាយ
តនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ... នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ... វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ... សង្ខារ
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្ម
ត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញ
ចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុ
នុ៎ះថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

(២៧០) ម្នាលអារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្មត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះ
ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការ
ពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា
ជាតិរលត់ ទើបជរាជនិមរណៈរលត់ ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្ម
ត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
ពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏
ឃើញហេតុនុ៎ះថា ព្រោះតែជាតិរលត់ ទើបជរាជនិមរណៈរលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិទ្យោ

អញ្ញត្រេត្រ អារុសោ មុសិល សន្ទាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ
និដ្ឋិនិដ្ឋា នក្ខន្ធិយា អន្តាយស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចុត្ត-
មេវ ញ្ញាណំ កវនិរោជា ជាតិនិរោជានិ ។ មេ ។
ឧបាទាននិរោជា កវនិរោជានិ ... តណ្ហានិរោជា ឧ-
បាទាននិរោជានិ ... វេទនានិរោជា តណ្ហានិរោ ជានិ ...
ដស្សនិរោជា វេទនានិរោជានិ... សន្យាយតននិរោជា
ដស្សនិរោជានិ ... ធាមរូបនិរោជា សន្យាយតននិរោ-
ជានិ ... វិញ្ញាណនិរោជា ធាមរូបនិរោជានិ .. សង្ខារនិ-
រោជា វិញ្ញាណនិរោជានិ ... អវិជ្ជានិរោជា សង្ខារនិ-
រោជានិ ។ អញ្ញត្រេត្រ អារុសោ បរិដ្ឋ សន្ទាយ អញ្ញត្រ
រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា
អញ្ញត្រ និដ្ឋិនិដ្ឋា នក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាធាមំ អហ-
មេតំ បស្សមិ អវិជ្ជានិរោជា សង្ខារនិរោជានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាល អារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរ
ចាកការព្រួតៗ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយ អាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
ពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញ និងការពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មាន
ញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ព្រោះតែភពរលត់ ទើបជាតិរលត់
ដូច្នេះឬទេ ។ បេ ។ ថា ព្រោះតែទុបាទានរលត់ ទើបភពរលត់ ...
ព្រោះតែតណ្ហារលត់ ទើបទុបាទានរលត់ ... ព្រោះតែវេទនារលត់ ទើប
តណ្ហារលត់ ... ព្រោះតែផស្សៈរលត់ ទើបវេទនារលត់ ព្រោះតែ
សឡាយតនៈរលត់ ទើបផស្សៈរលត់ ... ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើប
សឡាយតនៈរលត់ ... ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូបរលត់ ...
ព្រោះតែសង្ខាររលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ... ព្រោះតែអវិជ្ជារលត់ ទើប
សង្ខាររលត់ ដូច្នេះឬទេ ។ ម្នាល អារុសោបវិជ្ជៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ
វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្រួតៗ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តី
ត្រិះរិះដោយ អាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញ
និងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា ព្រោះតែអវិជ្ជា
រលត់ ទើបសង្ខាររលត់ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ជិវមរណទិព្វប្បា

(២៧០) អញ្ញត្រេវ អាវុសោ មុសិល សទ្ធាយ
អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អា-
ការបរិភក្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានុក្ខន្ធិយា អន្តាយ-
ស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចុត្តមេវ ញាណំ កវិនោគោ
ទិព្វានុទិ ។ អញ្ញត្រេវ អាវុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ
អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អា-
ការបរិភក្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានុក្ខន្ធិយា អហមេតិ
ជាតមិ អហមេតិ មស្សាមិ កវិនោគោ ទិព្វានុទិ ។
តេនហាយស្មា មុសិលោ អហំ ទីណាសរេតិ ។
ឃី វុត្តោ អាយស្មា មុសិលោ តុណ្ហំ អហោសិ ។

(១៧២) អថទោ អាយស្មា ទារទោ អាយស្មន្តិ
បរិដ្ឋំ ឯតទរោច សាធាវុសោ បរិដ្ឋំ អហំ ឯតំ បញ្ជំ
លកេយ្យំ ឃី បញ្ជំ បុច្ឆ អហំ តេ ឯតំ បញ្ជំ
ព្យាករិស្សាមិតិ ។ លកតិ^(១) អាយស្មា ទារទោ

---

១ កត្តចំ អញ្ញកំ ពោត្តពេ លវភន្តិ ឃាយេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការសូរពណ៌និងមរណៈជាដើម

(២៧១) ម្នាលអារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
 សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយ
 អាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ភី
 មុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា សេចក្តីរលត់
 នៃភព ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាក
 សេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការពួត ។ គ្នាមក វៀរចាក
 សេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញ
 និងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា សេចក្តីរលត់
 នៃភពជាព្រះនិព្វាន ។ បើដូច្នោះមានតែ ព្រះមុសិលៈមានអាយុ ជា
 ព្រះអរហន្តខ្ញុំណាស្រព ។ កាលបើព្រះបវិដ្ឋៈនិយាយយ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះមុសិលៈមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ។

(២៧២) លំដាប់នោះ ព្រះនារទៈមានអាយុ បាននិយាយនឹងព្រះ
 បវិដ្ឋៈមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ ខ្ញុំសូមឧកាស ខ្ញុំរដ្ឋតែ
 បានដើម្បីដោះស្រាយប្រស្នានេះ កាលបើដូច្នោះ លោកចូរសួរប្រស្នានោះ
 មកចុះ ខ្ញុំនឹងព្យាករប្រស្នានេះដល់លោក ។ បើព្រះនារទៈមានអាយុបាន

សុត្តនិបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

ឯតំ បញ្ញំ បុត្តាមហំ អាយស្មន្តំ ធារទំ ឯតំ បញ្ញំ
 ព្យាករេតុ ច មេ អាយស្មា ធារទោ ឯតំ បញ្ញំ
 អញ្ញត្រេវ អារុសោ ធារទ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុច្ឆិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិភក្តា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្តិយា អត្តាយស្មតោ ធារទស្ស បច្ចុត្ត-
 មេវ ញ្ញាណំ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តំ ។ អញ្ញត្រេវ
 អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុច្ឆិយា អញ្ញត្រ
 អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិភក្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិ-
 ទិដ្ឋានក្ខន្តិយា អហមេតំ ជាតមិ អហមេតំ បស្សាមិ
 ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តំ ។ អញ្ញត្រេវ អារុសោ
 ធារទ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុច្ឆិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ
 អញ្ញត្រ អាការបរិភក្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្តិ-
 យា អត្តាយស្មតោ ធារទស្ស បច្ចុត្តមេវ ញ្ញាណំ
 កវប្បច្ចយា ជាតិតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(ឧកាសដើម្បីដោះ) នូវប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំសូមសួរប្រស្នានុ៎ះ ចំពោះព្រះនារទៈ
មានអាយុ សូមព្រះនារទៈមានអាយុ ព្យាករប្រស្នានុ៎ះ ដល់ខ្ញុំ ម្នាលអារុ-
សោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការ
ពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញ
ចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើនារទៈមានអាយុ មានញាណ
កើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជពនិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ
ដូច្នេះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោចវិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយ
អាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ
ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនុ៎ះថា ជពនិងមរណៈកើតមាន ព្រោះ
ជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ
វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាក
សេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់
ឃើញនិងការពិនិត្យ តើនារទៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះ
ខ្លួនឯងថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យដូច្នេះឬទេ ។ បេ ។ ថា
សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ដូច្នេះឬទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ជាតាទំបុត្រា

អញ្ញត្រេវ អាវុសោ បរិដ្ឋ សន្ទាយ អញ្ញត្រ វុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតកា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតាមិ អហមេតំ
 បស្សមិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។

(២៧៣) អញ្ញត្រ ច អាវុសោ ធារទ សន្ទាយ

អញ្ញត្រ វុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការ-
 បរិវិតកា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ
 ធារទស្ស បច្ចតមេវ ញ្ញាណំ ជាតិទិវេតា ជរមរ-
 ណាទិវេតោ ។ មេ ។ អវិជ្ជាទិវេតា សង្ខារទិវេតោតិ ។

អញ្ញត្រេវ អាវុសោ បរិដ្ឋ សន្ទាយ អញ្ញត្រ វុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតកា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតាមិ អហមេតំ
 បស្សមិ អវិជ្ជាទិវេតា សង្ខារទិវេតោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសូររកនាទិជាដើម

ម្នាលអាវុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរ
ចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាក
សេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏
ឃើញហេតុនេះថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

{ ២៧.៣ } ម្នាលអាវុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះ
ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ
តើនារទៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ព្រោះតែ
ជាតិរលត់ ទើបជរានិងមរណៈរលត់ ដូច្នេះឬទេ ។ បេ ។ ថាព្រោះតែ
អវិជ្ជារលត់ទើបសង្ខាររលត់ដូច្នេះឬទេ ។ ម្នាលអាវុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាក
សេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរ
ចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់
ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា ព្រោះតែ
អវិជ្ជារលត់ ទើបសង្ខាររលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយប្បវេណី

(២៧៤) អញ្ញត្រេតវា អារុសោ ធារន សទ្ធាយ អញ្ញត្រ

វុច្ឆិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា

អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋា នក្ខន្ធិយា អន្តាយ សុតោ ធារ-

នស្ស បច្ចុត្តមេវ ញាណំ កវិនិរោដោ និព្វានន្តំ ។

អញ្ញត្រេតវា អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ វុច្ឆិយា

អញ្ញត្រ អនុស្សវំ អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ

ទិដ្ឋិទិដ្ឋា នក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតមិ អហមេតំ

បស្សាមិ កវិនិរោដោ និព្វានន្តំ ។ តេនហាយស្មា ធារ-

នោ អរហំ ទីណាសវេតិ ។ កវិនិរោដោ និព្វានន្តំ ខោ

មេ អារុសោ យថាភ្នតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ន ចម្មំ

អរហំ ទីណាសវេ សេយ្យថាមិ អារុសោ កត្តាវចក្ក

ឧទតាថោ តត្រ លេវស្ស វជ្ជំ ន ឧទកវរតោ អថ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៧២) ម្នាលអាវុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
 សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះ
 ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការ
 ពិនិត្យ តើមានៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា
 សេចក្តីរលត់នៃកត ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអាវុសោ
 បរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តី
 ពួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីគ្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
 ពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញ
 ហេតុនេះថា សេចក្តីរលត់នៃកត ជាព្រះនិព្វាន ។ បើដូច្នោះមាន
 តែ ព្រះនារទៈមានយុ ជាព្រះអរហន្តវិណាស្រព ។ ម្នាលអាវុ-
 សោ ខ្ញុំយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាជំនុំប្រពៃ តាមសេចក្តីពិតថា សេចក្តី
 រលត់កត ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះពិតមែន តែខ្ញុំមិនមែនជាព្រះអរហន្ត
 វិណាស្រពទេ ម្នាលអាវុសោ ដូចអណ្តាញទឹកក្នុងផ្លូវលំបាក់ ខ្សែក៏
 មិនមានក្នុងទីនោះ យោងសម្រាប់ដងក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ស្រាប់តែ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ យម្មាភិពត្តបមា

បុរិសោ អាគុដ្ឋយ្យ យម្មាភិពត្តោ យម្មបរេតោ កិលេដ្ឋោ
 តសិរោ បិទាសិរោ សោ តំ ឧទទានំ ឌីណោកេយ្យ
 តស្ស ឧទកន្តិ ហិ ខោ ញាណំ អស្ស ធន
 កាយេន ដុសិត្យា វិហរេយ្យ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ
 កវិនិរោដោ និព្វានន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋិ
 ធន ចម្ពំ អរហំ ទីណាសរោតិ ។

(២៧៥) ឯវិ វុត្តោ អាយស្មា អាណន្តោ អាយស្មន្តិ
 បវិដ្ឋិ ឯតទរោច ឯវិវាទំ ត្ថំ អាវុសោ បវិដ្ឋិ អាយស្មន្តិ
 ធារនំ កិ វិទេសីតិ ។ ឯវិវាទាហំ អាវុសោ អាណន្ត
 អាយស្មន្តិ ធារនំ ធន កិញ្ចំ វិទាមិ អញ្ញាត្រ កល្យាណ
 អញ្ញាត្រ កុសលាតិ ។ អដ្ឋមិ ។

(២៧៦) ឯវិម្ពេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កគ-
 វា សាវត្ថយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវមេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិត្ត ឧបមាដោយបុរសដែលក្តៅក្រហាយ

បុរស ដែលក្តៅក្រហាយ ព្រោះត្រូវកំដៅថ្ងៃ ត្រូវកំដៅថ្ងៃចៀតចៀន
ហើយ លំបាក ក្រហល់ក្រហាយ ស្រែកឃ្លាន ដើរមកដល់ បុរស
នោះក្រឡេកមើលឃើញអណ្តូងទឹកនោះ បុរសនោះដឹងថា ទឹកមាន
ពិត តែថានឹងប៉ះពាល់ដោយកាយមិនបាន ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអាវុសោ
ខ្ញុំឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា សេចក្តីរលត់ភព ជាព្រះនិព្វាន
តែខ្ញុំមិនមែនជាព្រះអរហន្តវិញស្រេច ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(២៧៥) កាលព្រះនារទៈនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអាទន្ទ
មានអាយុ បាននិយាយនឹងព្រះបរិវ័ជ្ជៈមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអា-
វុសោបរិវ័ជ្ជៈ លោកតែងនិយាយយ៉ាងនេះ ចុះលោកនិយាយនឹងព្រះនា-
រទៈមានអាយុដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោអាទន្ទ ខ្ញុំតែងនិយាយយ៉ាងនេះ
តែខ្ញុំមិនបាននិយាយពាក្យអ្វី នឹងព្រះនារទៈមានអាយុ ក្រៅអំពីការល្អ
ក្រៅអំពីការកុសលទេ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(២៧៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី
ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

(២៧៧) តត្រ ខោ ភកកា ... មហាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ភិក្ខុវេ

ឧបយន្តោ មហានទិយោ ឧបយាបេតិ មហានទិយោ

ឧបយន្តិយោ ក្កន្ទទិយោ ឧបយាបេន្តិ ក្កន្ទទិយោ

ឧបយន្តិយោ មហាសោត្តោ ឧបយាបេន្តិ មហាសោត្តោ

ឧបយន្តោ ក្កស្សោត្តោ ឧបយាបេន្តិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

អវិជ្ជា ឧបយន្តិ សង្ការេ ឧបយាបេតិ សង្ការោ ឧប-

យន្តោ វិញ្ញាណំ ឧបយាបេន្តិ វិញ្ញាណំ ឧបយន្តិ នាមរូបំ

ឧបយាបេតិ នាមរូបំ ឧបយន្តិ សន្និយតនំ ឧបយា-

បេតិ សន្និយតនំ ឧបយន្តិ ជស្សំ ឧបយាបេតិ

ជស្សោ ឧបយន្តោ វេទនំ ឧបយាបេតិ វេទនា ឧបយន្តិ

តណ្ហំ ឧបយាបេតិ តណ្ហោ ឧបយន្តិ ឧទានានំ ឧប-

យាបេតិ ឧទានានំ ឧបយន្តិ ករិ ឧបយាបេតិ ករោ

ឧបយន្តោ ជាតិ ឧបយាបេតិ ជាតិ ឧបយន្តិ ជរាម-

រណំ ឧបយាបេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៧៧) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-

ឡាយ កាលមហាសមុទ្រដោះឡើង ទន្លេក៏ដោះ កាលទន្លេដោះឡើង

ស្ទឹងក៏ដោះ កាលស្ទឹងដោះឡើង ព្រែកធំក៏ដោះ កាលព្រែកធំដោះ

ឡើង ព្រែកតូចក៏ដោះ មានទបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

មានទបមេយ្យដូច អវិជ្ជាកាលចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងសង្ខារទាំងឡាយឲ្យ

ចម្រើន កាលសង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងវិញ្ញាណឲ្យចម្រើន

កាលវិញ្ញាណចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងនាមរូបឲ្យចម្រើន កាលនាមរូប

ចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងកាយភនៈ ៦ ឲ្យចម្រើន កាលកាយភនៈ ៦ ចម្រើន

ឡើង ក៏ញ៉ាំងផស្សៈឲ្យចម្រើន កាលផស្សៈចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំង

វេទនាឲ្យចម្រើន កាលវេទនាចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើន

កាលតណ្ហាចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងទុក្ខទានឲ្យចម្រើន កាលទុក្ខទាន

ចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងភពឲ្យចម្រើន កាលភពចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំង

ជាតិឲ្យចម្រើន កាលជាតិចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងជកមរណៈឲ្យចម្រើន

ដូច្នោះឯង ។

ដូច្នោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវិញ្ញ មហាសមុទ្ទោបមា

(២៧៨) មហាសមុទ្ទោ ភិក្ខុវេ អបយន្តោ មហា-

នទិយោ អបយាបេតិ មហានទិយោ អបយន្តិយោ

ក្បន្តទិយោ អបយាបេន្តិ ក្បន្តទិយោ អបយន្តិយោ

មហាសោត្ត អបយាបេន្តិ មហាសោត្តា អបយន្តា

ក្បស្សោត្ត អបយាបេន្តិ វិវេមេ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា

អបយន្តិ សង្ការេ អបយាបេតិ សង្ការា អបយន្តា

វិញ្ញាណំ អបយាបេន្តិ វិញ្ញាណំ អបយន្តិ នាមរូបំ

អបយាបេតិ នាមរូបំ អបយន្តិ សឡាយតនំ អប-

យាបេតិ សឡាយតនំ អបយន្តិ ជស្សំ អបយាបេតិ

ជស្សុ អបយន្តោ វេទនំ អបយាបេតិ វេទនា អប-

យន្តិ តណ្ហា អបយាបេតិ តណ្ហា អបយន្តិ ឧទានានំ

អបយាបេតិ ឧទានានំ អបយន្តិ ករំ អបយាបេតិ

ករោ អបយន្តោ ជាតិ អបយាបេតិ ជាតិ អបយន្តិ

ជីវនាណំ អបយាបេតិតំ ។ នវមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ទបមាដោយមហាសមុទ្រ

{ ២៧៨ } ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើមហាសមុទ្រនាចទៅវិញ

ទន្លេកំនាច កាលទន្លេនាច ស្ទឹងកំនាច កាលស្ទឹងនាច ព្រែកធំកំនាច

កាលព្រែកធំនាច ព្រែកតូចកំនាច មានទបមាយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់

ភិក្ខុតាំងឡាយ មានទបមេយ្យដូច អវិជ្ជាកាលខ្សោយកម្លាំង កំញ៉ាំង

សង្ខារតាំងឡាយឲ្យខ្សោយ កាលសង្ខារតាំងឡាយខ្សោយ កំញ៉ាំង

វិញ្ញាណឲ្យខ្សោយ កាលវិញ្ញាណខ្សោយ កំញ៉ាំងនាមរូបឲ្យខ្សោយ

កាលនាមរូបខ្សោយ កំញ៉ាំងអាយតនៈ ៦ ឲ្យខ្សោយ កាលអាយតនៈ ៦

ខ្សោយ កំញ៉ាំងផស្សៈឲ្យខ្សោយ កាលផស្សៈខ្សោយ កំញ៉ាំងវេទនា

ឲ្យខ្សោយ កាលវេទនាខ្សោយ កំញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យខ្សោយ កាលតណ្ហា

ខ្សោយ កំញ៉ាំងទុក្ខទានឲ្យខ្សោយ កាលទុក្ខទានខ្សោយ កំញ៉ាំងភព

ឲ្យខ្សោយ កាលភពខ្សោយ កំញ៉ាំងជាតិឲ្យខ្សោយ កាលជាតិខ្សោយ

កំញ៉ាំងជរាមរណៈឲ្យខ្សោយ ដូច្នោះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(២៧៧) ឯវុទ្ធេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេទ្យុវេន កលន្ទកណិវាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន កកវា សក្កតោ ហោតិ កុកតោ
 មាណិសោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបណ្ណាទាតសេ-
 នាសនតិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារាណំ ភិក្ខុសង្ឃបិ
 សក្កតោ ហោតិ កុកតោ មាណិសោ បូជិតោ អប-
 ចិតោ លាភី ចីវរបណ្ណាទាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយ-
 កេសជ្ជបរិក្ខារាណំ ។ អញ្ញតត្ថយា បន បរិព្វាជកា
 អសក្កតា ហោន្តិ អកុកតា អមាណិសោ អបូជិតា
 អនបចិតា អលាភិនោ ចីវរបណ្ណាទាតសេនាសនតិលា-
 នប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារាណំ ។

(២៧៨) តេន ខោ បន សមយេន សុសិ-
 មោ បរិព្វាជកោ រាជគហោ បដិវសតិ មហតិយា
 បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធិំ ។ អថខោ សុសិមស្ស
 បរិព្វាជកស្ស បរិសា សុសិមំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោច្ឆិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(២៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យវ័ន ជាកលន្តកនិវាសនា ទៀបក្រុង
 រាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានមនុស្សនឹងទៅតា
 ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ព្រះអង្គបាននូវចីវរ
 បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយ ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃក៏មានមនុស្សនឹងទៅតា ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 កោតក្រែង ជាអ្នកបាននូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលាន-
 ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយដែរ ។ ចំណែកខាងពួកបរិព្វាជក ជា
 អន្យត្តិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា មិនកោត
 ក្រែង ជាអ្នកមិនបាននូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយឡើយ ។

(២៨០) សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះសុសិមៈនៅអាស្រ័យក្នុង
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ។ គ្រានោះ ពួកបរិ-
 ស័ទរបស់សុសិមបរិព្វាជក បាននិយាយពាក្យនេះនឹងសុសិមបរិព្វាជកថា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារត្តេ អាណន្តបសង្កមនំ

ឯហំ ភិ អាវុសោ សុសិម សមណោ តោតមេ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរ ភិ ធម្មំ បរិយាប្បណិត្តា អម្ពេ វាចេ-
 យ្យាសិ តំ មយំ ធម្មំ បរិយាប្បណិត្តា តិហំនំ កា-
 សិស្សាម ឃី មយម្យំ សក្កតា កវិស្សាម កុកតា
 មាទិតា បូជិតា អមចិតា លាភិណោ ចរិយិណ្ណាចាត-
 សេនាសនកិលានប្បច្ចយគេសជ្ជបរិក្ខារាណន្តំ ។ ឃី-
 អាវុសោតិ ខោ សុសិមោ បរិញ្ញាជណោ សកាយ
 បរិសាយ បដិស្សត្តា យេនាយស្មា អាណន្តោ គេនុ-
 មសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មតា អាណន្តេន សន្តិ-
 សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កមំ សារាណិយំ វិភិសារត្តា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សុសិមោ
 បរិញ្ញាជណោ អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតទរោច ឥន្ទាមហំ
 អាវុសោ អាណន្ត ឥមស្មី ធម្មវិទយេ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិត្តំ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិត្ត សុសិមបរិព្វាជកចូលទៅរកព្រះអាណន្ត

ម្នាលអាវុសោសុសិមៈ អ្នកចូរមកអោយ ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
(សំណាក់) ព្រះសមណគោតម ចូរអ្នករៀនធម៌ ហើយបង្ហាញយើង
ទាំងឡាយផង យើងទាំងឡាយនឹងរៀនធម៌នោះ ហើយសំដែងប្រាប់
គ្រហស្ថទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ពួកយើងមុខជានឹងមានគេធ្វើ
សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបាននូវចីវរ បិណ្ឌ-
បាត សេនាសនៈ វិលាសប្បច្ចយកេសជួបរិក្ខាទាំងឡាយ មិនខាន ។
សុសិមបរិព្វាជក ទទួលពាក្យបរិស័ទរបស់ខ្លួនថា អើអាវុសោ ហើយក៏
ចូលទៅរកព្រះអាណន្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
រាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអាណន្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យគួររីករាយ និង
ពាក្យគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុសិមបរិព្វាជក
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបនិយាយស្នើរសេចក្តីនេះ នឹងព្រះអាណន្ត
មានអាយុថា បត់គ្រព្រះអាណន្តមានអាយុ ខ្ញុំប្រាថ្នា ដើម្បីប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

(២៨០) អថខោ អាយស្មា អាណន្តោ សុសិមិ
 បរិញ្ញាជកំ អាទាយ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសំទិ ។
 ឯកមន្តំ និសំទ្ធោ ខោ អាយស្មា អាណន្តោ ភកវន្តំ
 ឯតទលេច អយំ កន្តេ សុសិមោ បរិញ្ញាជកោ ឯវាមាហ
 ឥញ្ញាមហំ អាវុសោ អាណន្ត ឥមស្មី ធម្មវិទយេ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរិតុន្តំ ។ តេនហានន្ត សុសិមិ បញ្ញាជេថាតិ ។
 អលត្ត ខោ សុសិមោ បរិញ្ញាជកោ ភកវតោ សន្តិកេ
 បព្វជំ អលត្តបសម្មទំ ។

(២៨២) តេន ខោ បទ សមយេន សម្ពហុលេហិ
 កិវ ភិក្ខុហិ ភកវតោ សន្តិកេ អញ្ញា ព្យាកតា
 ហោតិ ទំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករ-
 ណីយំ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមាតិ ។ អស្សោសិ
 ខោ អាយស្មា សុសិមោ សម្ពហុលេហិ កិវ ភិក្ខុហិ
 ភកវតោ សន្តិកេ អញ្ញា ព្យាកតា ទំណា ជាតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៨១] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ នាំសុសិមបរិព្វាជក
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុសិមបរិព្វាជកនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា
 បពិត្រអានន្ទមានអាយុ ខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងធម៌
 វិន័យនេះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកនាំគ្នា
 បំបួសសុសិមៈចុះ ។ សុសិមបរិព្វាជកក៏បានបញ្ជាក់ បានទប់សម្បទា
 ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[២៨២] សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បាននាំគ្នា
 ក្រាបទូលនូវអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពួកខ្ញុំព្រះ
 អង្គដ៏ដ៏ច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្ម-
 ចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេច
 ហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនមានឡើយ ។ សុសិមភិក្ខុមានអាយុ បានឮថា ពួកភិក្ខុច្រើន
 រូប នាំគ្នាក្រាបទូលអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពួក
 ខ្ញុំព្រះអង្គដ៏ដ៏ច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ សុសិមបុព្វ

វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥន្ទត្តា-
 យាតិ បជាឆាមាតិ ។ អថខោ អាយស្មា សុសិមោ
 យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា តេហិ
 ភិក្ខុហិ សទ្ធិំ សម្មាទិ សម្មាទដិយំ កមំ សារាណីយំ
 វិតិសារត្វា ឯកមទ្ធិំ ទិសីទិ ។ ឯកមទ្ធិំ ទិសិទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា សុសិមោ តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សទ្ធិ
 ករ អាយស្មទ្ធោហិ ភតិវតោ សទ្ធិកេ អញ្ញា ព្យាក-
 តា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ឆាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាឆាមាតិ ។ ឯវាវុសោតិ ។

(២៨៣) អថ នុ នុម្ពេ អាយស្មទ្ធោ ឯវិ ជាទត្តា

ឯវិ បស្សទ្ធោ អនេកវិហិតំ ឥន្ទិវិទិ បច្ចុនុកោថ ឯកោថ
 ហុត្វា ពហុជា ហោថ ពហុជាថ ហុត្វា ឯកោ ហោថ

អភិសមយសំយុត្ត មហានិទ្ទ ពាក្យសូររបស់សុ បិមភិក្ខុ

មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
 បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
 នេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ត្រានោះឯង សុសិមភិក្ខុមានអាយុ កិច្ចល
 ទៅរកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរក់ទាក់ ជា
 មួយនឹងភិក្ខុទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យគួររីករាយនិងពាក្យគួរព្យាបាលហើយ
 ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគរ ។ លុះសុសិមភិក្ខុមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគរ
 ហើយ ទើបពោលពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុទាំងនោះថា បានព្រួយ លោកមាន
 អាយុទាំងឡាយ នាំគ្នាគ្រាបចូលអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះ
 ភាគថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ
 មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
 បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ (ដូច្នោះ) ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
 តបថា ពិតមែន អាវុសោ ។

[២៨៣] សុសិមភិក្ខុសួរថា បពិត្រលោកមានអាយុទាំង

ឡាយ ចុះលោកទាំងឡាយ កាលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើ
 បាននូវការតាក់តែង ឬសំដែងឬទ្ធិច្រើនប្រការ តិកាយតែមួយ ធ្វើឲ្យ
 ទៅជាកាយច្រើនក៏បាន កាយច្រើន ធ្វើឲ្យទៅជាកាយតែមួយវិញក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយស្ស ធិតានិទ្ទេ

អារិការិ តិរោការិ តិរោកុខ្ខិ តិរោចាការិ តិរោបព្វតិ
 អស្សជ្ជមាណ កច្ចថ សេយ្យថាបិ អាកាសេ បឋវីយាបិ
 ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ ករោថ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ
 អភិជ្ជមាណេ កច្ចថ សេយ្យថាបិ បឋវីយំ អាកាសេបិ
 បល្ល័ង្កេ កមថ សេយ្យថាបិ បក្ខំ សកុណោ
 ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឃរិមហិទ្ធិកេ ឃរិមហានុកាវេ
 ចាណិចា បរិមសថ បរិមជ្ជថ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
 កាយេន វសំ វត្តោថាតិ ។ ឆោ ហេតិ អារុសោ ។

(២៨៤) អបិ នុ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឃរិ ជាទន្តា
 ឃរិ បស្សន្តា ទិព្វាយ សោតតានុយា វិសុទ្ធាយ អ-
 តិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណាថ ទិព្វេ ច
 មាណុសេ ច យេ ទ្រវេ សន្តិកេ ថាតិ ។ ឆោ
 ហេតិ អារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដើរទៅក្នុងទីណាក៏បាន ឥតមានទើសទាល់ គឺនៅក្នុងទីកំបាំង ដើរទៅ
 ក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក៏បាន នៅខាង
 ក្នុងជញ្ជាំង ដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយឥតទូរឥតផ្លូវ) ក៏
 បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន នៅខាង
 ក្នុងភ្នំ ដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំវិញឥតមានទើសទាល់ ដូចជាគេដើរទៅ
 ក្នុងអាកាសក៏បាន មុជទឹកក្នុងផែនដី ដូចជាគេមុជទឹកក្នុងទឹកក៏បាន
 ដើរលើទឹកឥតមានបែកបាក់ ដូចជាគេដើរលើផែនដីក៏បាន អង្គុយតែ
 ភ្នែកលើអាកាស ដូចជាសកុណជាតិទាំងឡាយ ដែលមានស្លាបហើរ
 ទៅក្នុងអាកាសក៏បាន យកដៃស្លាបអង្គុល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះ
 អាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្លង់មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ឬញ៉ាំង
 អំណាចកាយឲ្យផ្សព្វផ្សាយទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ដូច្នោះបាន
 ឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អាវុសោ ។

[២៨២] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើមានត្រចៀកដូចជាទិព្វ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកជារបស់មនុស្សធម្មតា រមែងពួសំឡេងពីរ
 ប្រការ គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេងមនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ឬនៅ
 ក្នុងទីជិតដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អាវុសោ ។

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហាវគ្គេ បេតោវិយញ្ញាណប្បញ្ញ

(២៨៥) អបំ នុ តុម្រេ អាយស្មនោ ឃី ជាណនា

ឃី បស្មន្តា បរសន្តា បរហុក្កណំ ចេតសា ចេតោ

បរច្ចុ ជាណាថ សរាភំ វ ចំតំ សរាភំ ចំតំ បជាណាថ

វីតរាភំ វ ចំតំ វីតរាភំ ចំតំ បជាណាថ សនោសំ

វ ចំតំ សនោសំ ចំតំ បជាណាថ វីតនោសំ វ ចំតំ

វីតនោសំ ចំតំ បជាណាថ សមោហំ វ ចំតំ សមោ-

ហំ ចំតំ បជាណាថ វីតមោហំ វ ចំតំ វីតមោហំ

ចំតំ បជាណាថ សុដ្ឋំ វ ចំតំ សុដ្ឋំ ចំតំ

បជាណាថ វីក្ខុតំ វ ចំតំ វីក្ខុតំ ចំតំ បជាណា-

ថ មហាក្កំ វ ចំតំ មហាក្កំ ចំតំ បជាណាថ

អមហាក្កំ វ ចំតំ អមហាក្កំ ចំតំ បជាណាថ

អភិសមយសំបុត្ត មហានិទ្ទ ការសូររកចេតោបរិយញ្ញាណ

(២៨៥) បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក

ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើអាចកំណត់ដឹងចិត្ត

របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តប្រកប

ដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាក

រាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ

ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ

ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ

ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ

ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលឃ្លាចយក្តី ក៏ដឹង

ច្បាស់ថាចិត្តឃ្លាចយក្តី ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តរាយមាយ

ចិត្តដែលជាមហត្ថកៈ គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តជា

មហត្ថកៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហត្ថកៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិនមែន

មហត្ថកៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហត្ថកៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

សុខុត្តរំ វា ចិត្តំ សុខុត្តរំ ចិត្តន្តំ បដាណាថ អនុត្តរំ វា
 ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តំ បដាណាថ សមាហិតំ វា ចិត្តំ
 សមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដាណាថ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ
 អសមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដាណាថ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ
 ចិត្តន្តំ បដាណាថ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តំ
 បដាណាថាតិ ។ នោ ហិតំ អវិសោ ។

[២៨៦] អថ នុ តុច្ឆ អាយស្មន្តោ ឃី ជា-
 នន្តា ឃី បស្សន្តា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្ស-
 រថ សេយ្យដំទី ឯកម្មំ ជាតិ ទ្រេថ ជាតិយោ តិស្សោថ
 ជាតិយោ ចតស្សោថ ជាតិយោ បញ្ចថ ជាតិយោ
 ទសថ ជាតិយោ វីសម្មំ ជាតិយោ តីសមិ ជាតិយោ
 ចត្តាធិសម្មំ ជាតិយោ បញ្ចសម្មំ ជាតិយោ ជាតិស-
 តម្មំ ជាតិសហស្សម្មំ ជាតិសតសហស្សម្មំ អនេកេថ
 សំវដ្តកម្មេ អនេកេថ វិវដ្តកម្មេ អនេកេថ សំវដ្ត-
 វិវដ្តកម្មេ អមុត្រាសំ ឃីវាហោ ឃីវិគោត្តោ ឃីវិវណ្ណោ
 ឃីវាហារោ ឃីវិសុខុត្តុប្បដិសិវេទី ឃីវាយុថរិយន្តោ

សុត្តន្តបិដក សម្មត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាមហានុត្តរៈ ចិត្តជាសទុក្ខរៈ គឺការាវចរចិត្តក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជា
 សទុក្ខរៈ ចិត្តដែលជាអនុក្ខរៈ គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ចិត្តជាអនុក្ខរៈ ចិត្តដែលតាំងនៅខាងខ្លួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តតាំងនៅ
 ខាងខ្លួន ចិត្តដែលមិនតាំងនៅខាងខ្លួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិនតាំងនៅ
 ខាងខ្លួន ចិត្តដែលរួចស្រឡះចាកកិលេសហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្ត
 រួចស្រឡះហើយ ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិន
 ទាន់រួចស្រឡះ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អាវុសោ ។

[២៨៦] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើពួកឃើញនូវបុព្វេនិវាស
 ន៍ខ្លួនដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ជាច្រើនប្រការ គឺពួកឃើញ
 បាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ
 ៣០ ជាតិ ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ ១០០ ជាតិ ១ ពាន់ជាតិ ១ សែនជាតិ
 ក៏បាន ពួកឃើញសំដ្ឋកប្បជាច្រើនក៏បាន វិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន
 សំដ្ឋវិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន ថា ភក្ខាសញ្ញាបានកើតក្នុងភពឯណោះ មាន
 ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
 យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ទិព្វបុគ្គលាប្បញ្ញ

សោ តតោ ចុតោ អម្មត្រ ឧទទាទី តត្រាទាសី
 ឃីនាមោ ឃីតោត្តោ ឃីវុល្លោ ឃីមាហារោ ឃីសុ-
 ខទុក្ខប្បដិសិវេទី ឃីមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 ឥត្តបបន្តោតិ ឥតិ សាការិ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតិ
 បុព្វេនិវាសិ អនុស្សវេនិតិ ។ នោ ហេតិ អាវុសោ ។

(២៨៧) អបិ នុ តុត្តោ អាយស្មន្តោ ឃី ជាទន្តា
 ឃី បស្សន្តា ទិព្វេន តត្តោ វិសុទ្ធព អតិក្កន្តមាទុ-
 សកេន សត្តេ បស្សេ ចវមារេ ឧបបដ្ឋមារេ ហារេ
 បណ្ឌិតេ សុវុល្លោ ទិព្វុល្លោ សុកតេ ទុកតេ យថា-
 កម្មបកតេ សត្តេ បជាបាថ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តា
 កាយទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា វចទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា
 មនោទុច្ឆរិតេន សមញ្ញកតា អរិយានិ ឧបវាទកា មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាណា នោ កាយស្ស កេនា

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិដ្ឋ ការសួររាជទិព្វចក្ខុញ្ញាណ

លុះអាត្មាអញ្ញាច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ
 ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ
 មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខ
 យ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញ្ញានោះច្យុតចាក
 អត្តភាពនោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងភពនេះ លោកទាំងឡាយរត្នក
 ឃើញនូវបុព្វនិវាសជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការៈ គឺរូបនិងអាហារ
 ជាដើម ព្រមទាំងទទេស តិរិយាននិងគោត្រកូល ដោយប្រការដូច្នោះ
 បានដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អាវុសា ។

(២៨៧) បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏
 បរិសុទ្ធ កន្លងបង្អស់នូវចក្ខុជាប់របស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញនូវពួកសត្វ
 ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ
 មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់ នូវពួក
 សត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើប្បិ្ច សត្វទាំងអម្បាលនេះ
 ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវិច័ទ្ធច្ចរិត ប្រកបដោយមនោ-
 ទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ខុស ប្រកាន់
 នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះរំលាំងកាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយោគនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

បរិ មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆាតំ ជរាយំ ឧបបន្នា
 ឥមេ វា បន កោនោ សត្តា កាយសុចរិតេន
 សមន្តាកតា វចំសុចរិតេន សមន្តាកតា មនោសុចរិ-
 តេន សមន្តាកតា អរិយាជំ អនុបវាទកា សម្មា-
 ទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាធានា តេ កាយស្ស
 កេនា បរិ មរណា សុកតំ សន្តំ លោកំ ឧបបន្នាតិ
 ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធព អតិក្កន្ធមានុសកេន
 សត្តេ បស្សេយ ចរំមារេ ឧបបជ្ជមារេ ហារេ បណ្ឌិតេ
 សុវណោ ទិព្វណោ សុកតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បជាយថាតិ ។ នោ ហេតិ អារុសោ ។

[២៨៨] អថ ទុ តុម្ពេ អាយស្មនោ ឃិរិ ជា-
 នត្តា ឃិរិ បស្សន្តា យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម
 រូបេ អារុប្បា តេ កាយេន ធុសិត្តា វិហារថាតិ ។
 នោ ហេតិ អារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតវិញបាន ប្រេត អសុរកាយ នរក
 មួយទៀត អើហ្ន៎⁺ សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត
 ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនគិះដៀល
 ព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ត្រូវ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់
 ត្រូវ សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះវាលាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិ ទេវលោក ចុះលោកទាំងឡាយ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏
 បរិសុទ្ធ កន្លងបង្គំនូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា វែមងឃើញនូវពួកសត្វ
 ដែលច្បុក ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ
 មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួក
 សត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ ដែរឬទេ ។
 មិនដូច្នោះទេ អាវុសោ ។

(២៨៨) បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើកន្លងនូវរូបជ្ឈានហើយ
 បាននូវអារហ្មវិមោក្ខ ដែលជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ដោយនាមកាយ ហើយ
 សម្រាន្តនៅ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អាវុសោ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារិក្ខេ រាគវិទូបសង្កមនំ

[២៨៧] ឯត្ថនាទិ អាយស្មន្តោ ឥទញ្ច វេយ្យា-
 ករណំ ឥមេសញ្ច ធម្មាទិ អសមាបត្តិ ឥទិ លោ អាវុ-
 សោ កម្មន្តិ ។ បញ្ញាវិមុត្តា ខោ មយំ អាវុសោ
 សុសមាតិ ។ ន ខ្លាហំ ឥមស្ស អាយស្មន្តាទិ សង្ខត្តេន
 កាសិភស្ស វិន្តារេន អត្ថំ អាជាណមិ សាទុ មេ អាយ-
 ស្មន្តោ តថា កាសន្តិ យថាហំ ឥមស្ស អាយស្មន្តាទិ
 សង្ខត្តេន កាសិភស្ស វិន្តារេន អត្ថំ អាជាទេយ្យន្តិ ។
 អាជាទេយ្យសិ វា ភិ អាវុសោ សុសម ន វា ភិ
 អាជាទេយ្យសិ អថខោ បញ្ញាវិមុត្តា មយន្តិ ។

[២៨០] អថខោ អាយស្មា សុសមោ ឧដ្ឋាយា-
 សនា យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា កកវន្តិ
 អភិវនេត្តា ឯកមន្តិ ទិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ទិសិទ្ធា
 ខោ អាយស្មា សុសមោ យាវតតោ តេហិ ភិក្ខុហិ
 សទ្ធិ អហោសិ កថាសន្យាទោ តំ សត្វំ កកវតោ
 អាហោចសិ ។ បុព្វេ ខោ សុសម ធម្មជិតិញាសិ
 ឃ

អភិសមយសំយុត្ត មហានិទ្ទ សុសិមភិក្ខុក្កុលទៅព្រះមានព្រះភាគ

[២៨៧] សុសិមភិក្ខុសួរថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ
 ឥឡូវនេះ ការដោះស្រាយនេះក្តី ការមិនបានលុះខ្លះធម៌ទាំងនេះក្តី ក្នុង
 ដំណើរនេះ ម្ចាស់អាវុសោ ចុះហេតុនេះតើដូចម្តេច ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
 ភកថា ម្ចាស់អាវុសោសុសិមៈ យើងទាំងឡាយ ជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល
 គឺជាអ្នករួចស្រឡះចាកកិលេសដោយសារបញ្ញាទេតើ ។ សុសិមភិក្ខុឆ្លើយ
 ថា ខ្ញុំមិនទាន់យល់សេចក្តី នៃពាក្យដែលលោកមានអាយុទាំងឡាយ
 សំដែងសន្លេបហើយនេះ ដោយពិស្តារបានទេ ខ្ញុំសូមអន្លូត សូមលោក
 មានអាយុទាំងឡាយ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំ យ៉ាងណាឲ្យខាងតែខ្ញុំយល់សេចក្តី
 នៃពាក្យដែលលោកមានអាយុទាំងឡាយសំដែងសន្លេបហើយនេះ ដោយ
 ពិស្តារបាន ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះភកថា ម្ចាស់អាវុសោសុសិមៈ លោក
 យល់ក្តី មិនយល់ក្តី យើងទាំងឡាយជាក់ជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គលដោយពិត ។

[២៨៨] គ្រានោះឯង សុសិមភិក្ខុមានអាយុ ក្រោកអំពីអា-
 សនៈចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះ
 មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុសិមភិក្ខុមានអាយុ
 អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបគ្រាបបង្គំទូល នូវពាក្យទាំងអស់នោះ
 ដែលខ្លួនចរចាទាំងប៉ុន្មាន ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះ ចំពោះព្រះមាន
 ព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សុសិមៈ ធម្មជតិញ្ញាណ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា និទានវគ្គោ

បច្ឆា ទិព្វានេ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ខ្វាហំ កន្តេ ឥមស្ស
 កកវតា សង្ខត្តេន កាសិភស្ស វិត្តារេន អត្តំ អាជាយាមិ
 សាជុ មេ កន្តេ កកវំ តថា កាសតុ យថាហំ
 ឥមស្ស កកវតា សង្ខត្តេន កាសិភស្ស វិត្តារេន អត្តំ
 អាជានេយ្យន្តិ ។

(២៧០) អាជានេយ្យាសិ វំ សុសិម ន វំ ត្ថំ

អាជានេយ្យាសិ អថទោ ធម្មជ្ជិតញ្ញាណំ បុព្វេ បច្ឆា
 ទិព្វានេ ញ្ញាណំ ។ តិ កី មញ្ញាសិ សុសិម រូបំ
 ទិព្វំ វំ អទិព្វំ វតិ ។ អទិព្វំ កន្តេ ។ យំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ភិវេស្សនាញាណ តែងកើតឡើងមុន ការដឹងក្នុងព្រះនិព្វាន ភិមត្ត-

ញាណ តែងកើតឡើងក្រោយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិន

អាចយល់សេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធដីកា ដែលព្រះអង្គសំដែងសន្ទុះនេះ ដោយ

ពិស្តារបានទេ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាក្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែង

ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងណាឲ្យខាងតែខ្ញុំព្រះអង្គ យល់សេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធ-

ដីកា ដែលព្រះអង្គសំដែងសន្ទុះនេះ ដោយពិស្តារបានឲ្យបាន ។

[២៧១] ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកយល់ក្តី អ្នកមិនយល់ក្តី ចំណែក

ធម្មដ៏តិញ្ញាណ តែងកើតឡើងមុន ការដឹងក្នុងព្រះនិព្វាន តែងកើត

ឡើងក្រោយដោយពិត ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច

រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរេសំណា

អភិសមយសយុត្តស្ស មហាវគ្គ រូបនិព្វានិប្បដិសន្តិ

បណានិព្វំ ទុក្ខំ វា នំ សុខំ វាតំ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ
 បណានិព្វំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ ទុ នំ សមនុ-
 បស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។
 លោ ហេតំ កន្លេ ។ វេទនា និព្វា វា អនិព្វា វាតំ ។
 អនិព្វា កន្លេ ។ យំ បណានិព្វំ ទុក្ខំ វា នំ សុខំ
 វាតំ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិព្វំ ទុក្ខំ វិបរិ-
 ណាមធម្មំ កល្យំ ទុ នំ សមនុបស្សិតំ ឯតំ មម
 ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ
 កន្លេ ។ សញ្ញា និព្វា វា អនិព្វា វាតំ ។ អនិព្វា
 កន្លេ ។ មេ ។ សង្ខារ និព្វា វា អនិព្វា វាតំ ។
 អនិព្វា កន្លេ ។ យំ បណានិព្វំ ទុក្ខំ វា នំ សុខំ
 វាតំ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិព្វំ ទុក្ខំ វិបរិណា-
 មធម្មំ កល្យំ ទុ នំ សមនុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោ-
 ហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ កន្លេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសូររករូបមិនទៀងជាដើម

ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួន
 របស់អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 នឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់
 អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។
 សញ្ញាទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួន
 របស់អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ
 បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា នំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។
 យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមនធម្មំ កល្យំ ទុ នំ
 សមនុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ
 អត្តាតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្លេ ។

(២៧២) តស្មាតិហ សុសម យំ កិញ្ចំ រូបំ អត្ត-
 តានាគតប្បុត្តប្បដ្ឋំ អជ្ឈិតំ វា ពហិទ្ធា វា ឌីឡាវិកំ
 វា សុខុមំ វា ហំនិ វា បណីតិ វា យំ ទ្វយេ សន្តិកេ
 វា សព្វំ រូបំ នេតិ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ
 អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។
 យា កាចិ វេទនា អត្តតានាគតប្បុត្តប្បដ្ឋា អជ្ឈិតា
 វា ពហិទ្ធា វា ឌីឡាវិកា វា សុខុមា វា ហំនា វា
 បណីតា វា យា ទ្វយេ សន្តិកេ វា សព្វា វេទនា
 នេតិ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា កាចិ
 សញ្ញា ។ បេ ។ យេកេចិ សង្ការំ អត្តតានាគ-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 នឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់
 អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២៧២) ម្នាលសុសិមៈ ព្រោះហេតុនោះ រូបណាមួយ ដែល
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ត្រេកត្រាតក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី រូបណា ដែលមានកងទីធ្លាយក្តី កងទី
 ជិតក្តី រូបទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជារូប (ប៉ុណ្ណោះឯង) បុគ្គលគួរឃើញ
 រូបនេះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា ⁺នុះមិនមែនរបស់អញ
⁺នុះមិនមែនជាអញ ⁺នុះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណា
 មួយដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ត្រេក-
 ត្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី វេទនាណា ដែលមានកងទីធ្លាយ
 ក្តី កងទីជិតក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជាវេទនា (ប៉ុណ្ណោះឯង)
 បុគ្គលគួរឃើញវេទនានេះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា ⁺នុះមិន
 មែនរបស់អញ ⁺នុះមិនមែនជាអញ ⁺នុះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។
 សញ្ញាណាមួយ ។ ចេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ដែលជាអតីត

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ រូបវិនិច្ឆ័យ

តប្បច្ចប្បដ្ឋា អដ្ឋត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឡិទ្ធពារិកា
 វា សុខុមា វា ហិណ វា បណីតា វា យេ ទ្ធរ
 សន្តិកេ វា សត្វ សង្ខារ ទេតិ មម ទេសោហមស្មិ
 ន មេសោ អត្តាតិ ឃីមេតិ យថាក្ខតិ សម្មប្បញ្ញាយ
 ទដ្ឋត្ថំ ។ យំ កេត្តំ វិញ្ញាណំ អតីតាទាតតប្បច្ចប្បដ្ឋិ
 អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឡិទ្ធពារិកំ វា សុខុមំ វា ហិណ
 វា បណីតំ វា យំ ទ្ធរ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ
 ទេតិ មម ទេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឃីមេតិ
 យថាក្ខតិ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្ថំ ។

(២៧៧) ឃី មស្មិ សុសិម សុតវា អរិយស្សា-

វកោ រូបស្មិមំ និព្វិន្តតិ វេទនាយមំ និព្វិន្តតិ សញ្ញា-
 យមំ និព្វិន្តតិ សង្ខារេសុមំ និព្វិន្តតិ វិញ្ញាណស្មិមំ
 និព្វិន្តតិ និព្វិន្តិ វិវដ្តតិ វិវាតា វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្មិ

អភិសមយសំយុត្ត មហានិទ្ទ ការនឿយណាយក្នុងរូបជាដើម

អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី
 ថោកទាបក្តី ទត្តមក្តី សន្ធិវាចាំងឡាយណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី
 មានក្នុងទីជិតក្តី សន្ធិវាចាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជាសន្ធិវា (ប៉ុណ្ណោះឯង)
 បុគ្គលគួរឃើញសន្ធិវានេះ ដោយបញ្ជាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា
 នេះមិនមែនរបស់អញ នេះមិនមែនជាអញ នេះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ
 ឡើយ ។ វិញ្ញាណណាមួយ ដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាង
 ក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទត្តមក្តី វិញ្ញាណ
 ណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វិញ្ញាណទាំងអស់នោះ
 គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ (ប៉ុណ្ណោះឯង) បុគ្គលគួរឃើញវិញ្ញាណនេះ ដោយ
 បញ្ជាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នេះមិនមែនរបស់អញ នេះមិនមែន
 ជាអញ នេះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។

[២៧៧] ម្ចាស់សុសិមៈ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើ
 យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុងវេទ-
 នាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសន្ធិវាចាំងឡាយ
 ផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ (យ៉ាង
 នេះហើយ) ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ)
 ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ។ កាលចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ)

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

វិមុត្តមិត្តិ ញាណិ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតិ
ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
បដាធាតិ ។

(២៧៤) ជាតិប្បច្ចយា ជកមរណានិ សុសម បស្ស-
សីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ កវប្បច្ចយា ជាតិសិ សុសម បស្ស-
សីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ ឧបាទានប្បច្ចយា ករោតិ សុសម
បស្សសីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាននិ
សុសម បស្សសីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ វេទនាបច្ចយា
តណ្ហាតិ... ធម្មប្បច្ចយា វេទនាតិ... សន្និយតនប្បច្ច-
យា ធម្មតិ... ធាម្រុបប្បច្ចយា សន្និយតននិ...
វិញ្ញាណប្បច្ចយា ធាម្រុបនិ... សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញា-
ណនិ... អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ សុសម បស្សសីតិ ។
ឃីរិ កន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហើយ ញាណ (របស់អរិយសាវ័កនោះ) កើតឡើងប្រាកដថា ចិត្តផុត
ស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់
អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញ បាននៅរួចហើយ
សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២៧៤) ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ជរាមរណៈកើត
មាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាល
សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យដែរឬ ។
ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ភពកើតមាន
ព្រោះទុក្ខមានជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាល
សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ទុក្ខមានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ
ដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា
ជាបច្ច័យ ... វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ... ផស្សៈកើតមាន
ព្រោះអាយតនៈ ៦ ជាបច្ច័យ ... អាយតនៈ ៦ កើតមាន ព្រោះនាមរូបជា
បច្ច័យ ... នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ... វិញ្ញាណកើតមាន
ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ... ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា សង្ខារទាំង-
ឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អតិសមយសំយុត្តស្ស មហាវិញ្ញេ ឥទ្ធិវិធិបុព្វ

[២៧៥] ជាតិទិវេណា ជរាមរណាទិវេណោតិ សុសិម
 បស្សសីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ កវទិវេណា ជាតិទិវេណោតិ
 សុសិម បស្សសីតិ ។ ឃីរិ កន្តេ ។ ឧទានានទិវេណា
 កវទិវេណោតិ ... តណ្ហានិវេណា ឧទានានទិវេណោតិ ...
 វេទនានិវេណា តណ្ហានិវេណោតិ... ជស្សនិវេណា វេទនានិ-
 វេណោតិ... សន្យាយតនទិវេណា ជស្សនិវេណោតិ... តា-
 មរ្យបទិវេណា សន្យាយតនទិវេណោតិ... វិញ្ញាណទិវេណា
 តាមរ្យបទិវេណោតិ... សង្ខារទិវេណា វិញ្ញាណទិវេណោតិ...
 អវិជ្ជាទិវេណា សង្ខារទិវេណោតិ សុសិម បស្សសីតិ ។
 ឃីរិ កន្តេ ។

[២៧៦] អថ នុ ត្វិ សុសិម ឃីរិ ជានន្តោ ឃីរិ
 បស្សន្តោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធិ បច្ចុនុភោសិ ឯកោថិ
 ហុត្វា ពហុតា ហោសិ ពហុតាថិ ហុត្វា ឯកោ
 ហោសិ អារិភារិ តិវេភារិ តិវេកុខ្ចិ តិវេចារិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវិគ្គ ការណកស្សរកនិទ្ទិរិធំ

(២៧៥) ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃជរាមរណៈ
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់សុសិមៈ
 អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃកតដែរឬ ។ ព្រះ
 ករុណា ព្រះអង្គ ។ ការរលត់នៃកត ព្រោះការរលត់នៃទុប្បាទាន ... ការ
 រលត់នៃទុប្បាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ... ការរលត់នៃតណ្ហា ...
 ការរលត់នៃវេទនា ... ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ...
 ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអាយតនៈ ៦ ... ការរលត់នៃអា-
 យតនៈ ៦ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូម ... ការរលត់នៃនាមរូម ព្រោះការ
 រលត់នៃវិញ្ញាណ ... ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ...
 ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់
 នៃអវិជ្ជាដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(២៧៦) ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើបាននូវការតាក់តែង ឬសំដែងឬទ្ធិច្រើនប្រការ គឺកាយ
 តែមួយ ធ្វើឲ្យទៅជាកាយច្រើនក៏បាន កាយច្រើន ធ្វើឲ្យទៅជាកាយ
 តែមួយវិញក៏បាន ដើរទៅទីណា ឥតទើសទាល់ គឺនៅក្នុងទីកំបាំង
 ដើរទៅក្នុងទីពេលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក៏បាន
 នៅខាងក្នុងជញ្ជាំង ដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយឥតទ្វារ
 ឬផ្លូវ) ក៏បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសុវ្វ ទី៣៧វិញ្ញា

តិរោមត្យតិ អសដ្ឋមាថោ កច្ចសិ សេយ្យជាថិ អាណា-
 សេ បបរិយាថិ ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ ករោសិ សេយ្យជាថិ
 ឧទកេ ឧទកេថិ អភិជ្ជមាទេ កច្ចសិ សេយ្យជាថិ
 បបរិយំ អាណាសេថិ បល្ល្រដ្ឋន កមសិ សេយ្យជាថិ
 បក្ខំ សកុណោ ឥមេថិ ចន្ទមសុរិយេ ឃរិមហិទ្ធិកេ
 ឃរិមហានុភារេ ចាណិយា បរិមសសិ បរិមជ្ជសិ យាវ
 ព្រហ្មលោកាថិ កាយេន វសិ វត្តសីតិ ។ ោ ហេតិ
 កន្តេ ។

(២៧៧) អថ នុ ត្ថំ សុសម ឃរិ ជាទន្តោ ឃរិ
 បស្សន្តោ ទិញាយ សោតនាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្ត-
 មាណុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណាសិ ទិព្វេ ច មាណុ-
 សេ ច យេ ទ្ធរ សន្តិកេ ចាតិ ។ ោ ហេតិ កន្តេ ។

(២៧៨) អថ នុ ត្ថំ សុសម ឃរិ ជាទន្តោ ឃរិ
 បស្សន្តោ បរសត្តានិ បរមុត្តរានិ ចេតសា ចេតោ
 បរិច្ច ជាតាសិ សរាតិ វា ទិវុត្តិ សរាតិ ចិត្តនិ បដា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៅខាងក្នុងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក្នុងតទើសាល ដូចជាគេដើរ
 ទៅក្នុងអាគារសទេក៏បាន មុជទឹកក្នុងផែនដី ដូចជាគេមុជទឹកក្នុងទឹក
 ក៏បាន ដើរលើទឹកឥតបែកឆ្ងាយ ដូចជាគេដើរលើផែនដីក៏បាន ពែន
 ក្នុងទៅក្នុងអាគារស ដូចជាសកុណជាតិដែលមានស្លាបហើរទៅក្នុងអា-
 គារសក៏បាន យកដៃទៅស្លាបអង្កែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ
 ទាំងនេះ ដែលមានប្ញដ្ឋច្រើន មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ញ៉ាំង
 អំណាចកាយឲ្យផ្សព្វផ្សាយទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយក៏បាន ដែរ
 ឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[២៨៧] ម្នាលសុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើមានគ្រចៀកដូចជាទិព្វ ដំបរសុទ្ធ កន្លងហួសគ្រចៀកជា
 របស់មនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេង
 មនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីត្វាយឬនៅក្នុងទីជិត ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះ
 ទេ ព្រះអង្គ ។

[២៨៨] ម្នាលសុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើអាចកំណត់ដឹងចិត្តរបស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយ
 ចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកប

អភិសមយស័យុត្តស្ស មហានិទ្ទេ ទិព្វបុប្ផញ្ញា

នាសី ។ បេ ។ អវិមុត្តំ វា ចិន្តំ អវិមុត្តំ ចិន្តន្តំ បជា-
នាសីតិ ។ នោ ហេតិ កន្ថេ ។

[២៧៧] អថ នុ ភិ សុសម ឃី ជាទន្ថោ ឃី
បស្សន្តោ អនេកវិហិតិ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សវសិ
សេយ្យដីទិ ឯកម្បិ ជាតិ ។ បេ ។ ឥតិ សាណាវិ
សឧទ្ទេសិ អនេកវិហិតិ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សវសីតិ ។
នោ ហេតិ កន្ថេ ។

[៣០០] អថ នុ ភិ សុសម ឃី ជាទន្ថោ ឃី
បស្សន្តោ និព្វេន ចក្កោ វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុស-
កេន សត្តោ បស្សសិ ចវមារេ ។ បេ ។ យជាគម្ភ-
បតេ សត្តោ បជានាសីតិ ។ នោ ហេតិ កន្ថេ ។

[៣០១] អថ នុ ភិ សុសម ឃី ជាទន្ថោ ឃី
បស្សន្តោ មេ តេ សត្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ភ រូបេ
អារុប្បា តេ កាយេន ផុសិត្តា វិហរសីតិ ។
នោ ហេតិ កន្ថេ ។

អភិសមយសំបុត្ត មហាវគ្គ ការសោកស្សររកទិព្វបុត្ត

ដោយរាគៈ ។ បេ ។ ចិត្តមិនទាន់ផុតស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិន
ទាន់ផុតស្រឡះ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(២៧៧) ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើពួកឃើញបុព្វេនិវាស បានជាច្រើនប្រការ គឺពួកឃើញ
បាន ១ ជាតិ ។ បេ ។ អ្នកពួកឃើញបុព្វេនិវាស បានជាច្រើនប្រការ
ព្រមទាំងអាការៈ ព្រមទាំងទទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ដែរឬទេ ។
មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៣០០) ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្ស
ធម្មតា ឃើញពួកសត្វកាលច្បាត ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៣០១) ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើកន្លងនូវរូបជ្ឈាន ហើយបាននូវការប្បវិហោក្ខ ដែលជាធម៌
ស្ងប់រម្ងាប់ ដោយនាមកាយ ហើយសម្រាន្តនៅ ដែរឬទេ ។ មិន
ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

(៣០២) ឯត្ថនាទិ សុសិម ឥនេត្ត វេយ្យាករណំ
 ឥមេសេត្តា ធម្មាទំ អសមាបន្តិ ឥទំ ឆោ សុសិម ក-
 ដន្តំ ។ អថេតោ អាយស្មា សុសិមោ កកវតោ ចារេ-
 សុ សិវសា ធិបតិត្តា កកវន្តំ ឯតទិវេច អច្ចយោ មំ
 កន្តេ អច្ចក្កមា យថាពាលំ យថាម្ភឡិញ្ញំ យថាអកុសលំ
 យ្ហាហំ ឃីរំ ស្វាត្តាតេ ធម្មវិទយេ ធម្មត្តេនកោ
 បព្វជិតោ តស្ស មេ កន្តេ កកវា អច្ចយំ អច្ចយតោ
 បដិក្កណ្ណតុ អាយតី សិវវាយតិ ។

(៣០៣) តក្ស តំ សុសិម អច្ចយោ អច្ចក្កមា
 យថាពាលំ យថាម្ភឡិញ្ញំ យថាអកុសលំ យោ តំ
 ឃីរំ ស្វាត្តាតេ ធម្មវិទយេ ធម្មត្តេនកោ បព្វជិតោ
 សេយ្យថាបិ សុសិម ចោរំ អាគុចារី កហេត្តា រញ្ញា
 ទស្សយ្យំ អយំ តេ ទេវំ ចោរេ អាគុចារី ឥមស្ស
 យំ ឥច្ចសិ តំ ទណ្ឌំ បណោហិតិ តមេទំ រាជា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣០២) ម្នាលសុសិមៈ ឥឡូវនេះ ការដោះស្រាយនេះក្តី ការ
 មិនបានលុះធម៌ទាំងនេះក្តី ក្នុងដំណើរនោះ ម្នាលសុសិមៈ ចុះហេតុនេះ
 តើដូចម្តេច ។ គ្រានោះឯង ព្រះសុសិមៈមានអាយុ ក្រាបចុះទៀប
 ព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ ពោលឧបាទោសនឹង
 ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កំហុសគ្របសង្កត់ហើយ
 នូវខ្ញុំព្រះអង្គ តាមដោយខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ជាមនុស្សភ្លេង
 ជាមនុស្សមិនឃ្លាស ខ្ញុំព្រះអង្គណា ជាអ្នកល្អចធម៌ ឬសក្កន្តិធម៌វិន័យ
 ដែលព្រះអង្គសំដែងឡើយដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមានព្រះភាគ អត់នូវកំហុសតាមទោស របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ
 ដើម្បីការសង្រួមតទៅ ។

(៣០៣) អើសុសិមៈ កំហុសគ្របសង្កត់អ្នក តាមដោយអ្នក
 ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ជាមនុស្សភ្លេង ជាមនុស្សមិនឃ្លាសមែន អ្នកឯង
 ដែលជាអ្នកល្អចធម៌ ឬសក្កន្តិធម៌វិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយដោយ
 ប្រពៃ យ៉ាងនេះ ម្នាលសុសិមៈ ដូចត្រូវបុរសចាប់បានចោរដែល
 ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ នាំមកថ្វាយព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព នេះ
 ជាចោរ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យដាក់
 អាជ្ញាណា ដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះចុះ ទើបព្រះរាជា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារិច្ឆេ ពោរគ្គហណ្ណបមា

ឃរិ វទេយ្យ កច្ចថ ភោ ឥមំ បុរិសំ ទទ្មាយ វជ្ជយា
 បច្ឆាពាហំ តាឡ្ហតន្ធនំ តន្ត្រិត្តា ខុរមុណ្ណំ ករិត្តា
 ខរស្សវេន បណាវេន វថិយា វថិយំ សិដ្ឋាដកេន
 សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្តា ទក្ខិណោន ទ្ធាវេន ទិក្ខាមេត្តា
 ទក្ខិណាតោ ទករស្ស ភីសំ ទិន្ធជាតិ តមេនំ វញ្ញោ
 បុរិសា ទទ្មាយ វជ្ជយា បច្ឆាពាហំ តាឡ្ហតន្ធនំ
 តន្ត្រិត្តា ខុរមុណ្ណំ ករិត្តា ខរស្សវេន បណាវេន វថិយា
 វថិយំ សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិនេត្តា ទក្ខិណោន
 ទ្ធាវេន ទិក្ខាមេត្តា ទក្ខិណាតោ ទករស្ស ភីសំ
 ទិន្ធស្សំ តិ កី មញ្ញសិ សុសិម អថ នុ សោ
 បុរិសោ តតោទិទានំ ទុក្ខនោមនស្ស បដិសំវេទយេ-
 ជាតិ ។ ឃរិ កន្ថេ ។

អភិសមបរសំយុត្ត មហានិទ្ទេស វេទនាវិញ្ញាណ ដោយការចាប់បោះ

មានព្រះបន្ទូលនឹងរាជបុរសនោះហើងទេះថា នៃប្រស្រ្តីទាំងឡាយ បើ
 ដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាចងបុរសទេះ ឲ្យមានដើមដៃទៅខាង
 ក្រោយ (ចងស្លាបសេក) ឲ្យខ្ជាប់ ដោយខ្សែដីមាំ កោរក្បាលឲ្យរលីង
 ចេញហើយ (ត្រូវទ្រូង) ស្ត្រីជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរដុំ
 វិញ្ញាសព្វច្រក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង នាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូងហើយ
 ចូរកាត់ក្បាលត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិយាត ជាខាងត្បូងនៃព្រះនគរចុះ ឯពួក
 រាជបុរស នាំគ្នាចាប់ចងបុរសនោះ ឲ្យមានដើមដៃទៅខាងក្រោយឲ្យខ្ជាប់
 ដោយខ្សែដីមាំ កោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ (ទ្រូង) ស្ត្រីជ័យដែលមាន
 សំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរដុំវិញ្ញា សព្វច្រក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង រួចនាំ
 ចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលនៅខាងត្បូងនៃព្រះនគរ ម្នាល
 សុសិមៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះ គប្បីទទួលទុក្ខ
 គោមនស្ស ព្រោះដំណើរនោះជាហេតុដែរឬទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស និទានវគ្គោ

(៣០៤) យំ ខោ ហោ សុសិម បុរិសោ តតោនិទានំ
 ទុក្ខោមនស្សំ បដិសំវេទយេថ យោ ឃំ ស្វាគ្វាត
 ធម្មវិទយេ ធម្មត្ថេនកស្សំ បព្វជ្ជា អយំ តតោ ទុក្ខវិ-
 បាកតោ ច កដ្ឋកវិបាកតោ ច អបិច វិទិបាលាយ
 សំវត្តតិ យតោ ច ខោ ត្ថំ សុសិម អច្ចយំ អច្ចយតោ
 ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោសិ តន្តេ អយំ បដិគ្គហាម
 វុឌ្ឍិ ហោសា សុសិម អរិយស្សំ វិទយេ យោ អច្ចយំ
 អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ អាយតិ
 សំវិ អាបជ្ជតតិ ។ ទិសមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣០៤) ម្នាលសុសិមៈ បុរសនោះ ទទួលទុក្ខទោមនស្ស

ព្រោះដំណើរនោះ ជាហេតុណា បញ្ចជាណា របស់បុគ្គលអ្នកល្អចធម៌

ក្នុងធម៌វិន័យ ដែលគេថាគតសំដែងហើយដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះ បញ្ចជា

នេះ មានទុក្ខវិបាកខ្លាំងផង មានវិបាកខ្លោចផ្សារខ្លាំងផង ជាងហេតុ

នោះទៅទៀត មិនតែប៉ុណ្ណោះ បញ្ចជានេះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិនិបាក-

កំណើត ។ ម្នាលសុសិមៈ កាលណាបើអ្នកឃើញទោសតាមទោស

ហើយ សំដែងទោសឲ្យសមគួរតាមធម៌ គេថាគតទទួលអត់ទោសដល់អ្នក

នោះបាន ម្នាលសុសិមៈ នេះឯង ជាសេចក្តីចម្រើន ក្នុងវិន័យរបស់

អរិយៈ នៃបុគ្គលដែលឃើញទោសតាមទោស ហើយសំដែងទោសតាម

ធម៌ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមគ្នាទៅដោយពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ទុក្ខំ

តិស្ស ទុក្ខំ

ទ្វេ អស្សុកវតា វត្ថោ

បុត្តមិសេន ចាបំ

អត្ថិវតោ ច នគរំ

សម្មសំ នឡុកលាបិយំ^(១)

កោសម្ពំ ឧបយន្តិ ច

នសមោ វត្ថោ សុសមេនា^(២)តំ ។

---

១ ឧ. នឡុកលាបិយំ ។ ២ សុសមេន បាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ អំពីទទួន

បញ្ជីរឿងនៃមហាវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គល ២ ពួក គឺបុគ្គលអកមិនចេះដឹង និងបុគ្គល
អ្នកចេះដឹង ដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយ ១ អំពីបរិ-
ភោគដូចបរិភោគសាច់ក្នុង ១ អំពីធម៌មានរាគៈជាដើមដែល
មាននិងមិនមានក្នុងអាហារ ១ អំពីអដ្ឋង្គិកមគ្គដូចផ្លូវទៅកាន់
បុរាណនគរ ១ អំពីការពិចារណានូវបដិច្ចសមុប្បាទ ១ អំពី
នាមរូបដូចបាច់បុរៈ ១ អំពីធម្មកថិកនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី ១
អំពីបដិច្ចសមុប្បាទចម្រើនឡើង និងថយកម្លាំងដូចមហា-
សមុទ្រដោរនាច ១ អំពីសុសមបរិព្វាជក ១ ត្រូវជា ១០ ។

សមណព្រាហ្មណវគ្គោ

(៣០៥) ឯវុច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកកំ
សាវត្ថយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

(៣០៦) តត្រ ខោ ភកកំ ... យេ ហិ កេចិ
ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ នប្បជា-
នន្តិ ជរាមរណសមុទយំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណានិរោជំ
នប្បជានន្តិ ជរាមរណានិរោជតាមិជំ បដិបទំ នប្ប-
ជានន្តិ ន មេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា
វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ
វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បន តេ អាយស្មត្តោ
សាមញ្ញតំ វា ព្រហ្មញ្ញតំ វា និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិ ។

(៣០៧) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បជានន្តិ ។ មេ ។ តេ ខោមេ
ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ
សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា

សមណព្រាហ្មណវិគ្គ

[៣០៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ច្រើនគង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

[៣០៦] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ពួកសមណៈ ឬ ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវជវនិម
មរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុឲ្យកើតជវនិមមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវ
សេចក្តីរលត់ជវនិមមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីរលត់ជវនិមមរណៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះ មិនរាប់ថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈផង មិនរាប់ថាជា
ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍
មានអាយុទាំងនោះ រមែងមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវសាមញ្ញផល
ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ ។

[៣០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវជវនិមមរណៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងអម្បាលនោះឯង ទើបរាប់ថាជាសមណៈ
ក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង

អភិសមយសំបុត្តស្ស សម ហព្រាហ្ម ហព្រៃ ជានិហារិអនា វនំ

តេ ច បដាយសុត្តោ សាមញ្ញត្តញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្តញ្ច
និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ
វិហារន្តិតំ ។ សុត្តន្តោ ឯកោ ។

[៣០៨] ឯវុទ្ធសុតំ ។ បេ ។ ជាតិំ នប្បជានន្តិ
។ មេ ។ ករំ នប្បជានន្តិ ... ឧតានានិំ នប្បជានន្តិ ... តណ្ហិ
នប្បជានន្តិ ... វេទនិំ នប្បជានន្តិ ... ជស្សិំ នប្បជានន្តិ
សឡាយតនិំ នប្បជានន្តិ ... ធាម្រុបិំ នប្បជានន្តិ ...
វិញ្ញាណិំ នប្បជានន្តិ ... សង្ខារេ នប្បជានន្តិ សង្ខារ-
សមុទយំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិរោធំ នប្បជានន្តិ
សង្ខារនិរោធតាមិទិំ បដិបទិំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារន្តិតំ ។
ឯកានិសមំ ។

សមណព្រាហ្មណវិញ្ញោ អន្តិមោ ។

អភិសមយសំយុត្ត សមណព្រាហ្មណវគ្គ សេចក្តីមិនដឹងធានាសំណះជាដើម

មិនតប៉ុណ្ណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ វាមិនធ្វើឲ្យ

ជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយ

ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមររបស់ខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៣០៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវ

ជាតិ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវភព ... មិនដឹងច្បាស់នូវឧបាទាន ...

មិនដឹងច្បាស់នូវភណ្ឌា ... មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ... មិនដឹងច្បាស់នូវ

ផស្សៈ ... មិនដឹងច្បាស់នូវអាយតនៈ ៦ ... មិនដឹងច្បាស់នូវនាមរូប ...

មិនដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹង

ច្បាស់នូវហេតុឲ្យកើតសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់សង្ខារ មិន

ដឹងច្បាស់នូវបដិច្ចជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់សង្ខារ ។ បេ ។ ធ្វើ

ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមររបស់ខ្លួនឯង ។ ចប់

សូត្រ ទី ១១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តិស្ស ឧទ្ទាសំ

បច្ចុយេ កាទិស វត្តា

ចតុស្ស័ត្តវកដ្ឋនា

សមណាព្រាហ្មណាវត្តោ

និទានំ កវតិ អដ្ឋមំ ។

វិគ្គិស្ស ឧទ្ទាសំ

តុន្តោ អាហារទិសតលោ

កណ្ណំ ភហមតិបញ្ចមំ

ទុក្ខវត្តោ មហាវត្តោ

អដ្ឋមំ សមណាព្រាហ្មណានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បញ្ញត្តិធម្មវិញ្ញាណវគ្គនោះគឺ

ការវេចកន្ទវសច្ចៈ ៤ មានបច្ច័យ ១១ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់
ហើយ សមណវគ្គ មាននិទានជាគម្រប់ ៨ ។

បញ្ញត្តិធម្មវិញ្ញាណវគ្គ

ពុទ្ធវគ្គ ១ អាហារវគ្គ ១ សេពលវគ្គ ១ កង្ការទត្តិយវគ្គ ១
គហបតិវគ្គ ១ ជាគម្រប់ ៥ ទុកវគ្គ ១ មហាវគ្គ ១ សមណ-
ព្រាហ្មណវគ្គ ១ ត្រូវជាគម្រប់ ៨ ។

អង្គរប៊ែយ្យាលោ

[៣០៧] សាវត្ថុយំ វិហារតិ... តត្រ ទោ ភគវា ...

ជនមរណំ ភិក្ខុវេ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ
 ជនមរណោ យថាក្ខតំ ញាណាយ សត្តា បរិយេសិ-
 តញោ ជនមរណាសមុទយំ អជាទតា អបស្សតា យ-
 ថាក្ខតំ ជនមរណាសមុទយេ យថាក្ខតំ ញាណាយ
 សត្តា បរិយេសិតញោ ជនមរណានិរោធំ អជាទតា
 អបស្សតា យថាក្ខតំ ជនមរណានិរោធល យថាក្ខតំ
 ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតញោ ជនមរណានិរោធល-
 តាមិទំ បដិបទំ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ
 ជនមរណានិរោធតាមិទិយា បដិបទាយ យថាក្ខតំ
 ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតញោតិ^(១) ។

(សត្រេសំ ឯវិ ប៊ែយ្យាលោ) ។

១ កត្តបិ សុត្តន្តោ ឯកោ ឥតិ វា បាយោ ទិស្សតិ ។

អង្គរបាយការណ៍:

(៣០៧) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ...

ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
មិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវជរាជនិមរណៈតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរក
សាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងជរាជនិមរណៈតាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់
ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតជរាជនិមរណៈតាមពិតទេ
គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតជរាជនិមរណៈ
តាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសេចក្តីរលត់ជរាជនិម
រណៈតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសេចក្តីរលត់
ជរាជនិមរណៈតាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវបដិ
បទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ជរាជនិមរណៈតាមពិតទេ គប្បី
ស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
ជរាជនិមរណៈតាមពិត ។

(ការបំប្រញ៉ាំងបទទាំងអស់យ៉ាងនេះឯង) ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ធិតាវគ្គោ

ជាតិ កិក្ខុវេ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... កវិ
 កិក្ខុវេ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... ឧបាទានិ
 កិក្ខុវេ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... តណ្ហំ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... វេទនិ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... ធម្មំ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... សន្យាយតនិ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... ធាម្រ័បំ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... វិញ្ញាណំ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ ... សង្ខារេ កិក្ខុវេ
 អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ សង្ខារេសុ យថា-
 ក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតញោ សង្ខារស-
 មុទយំ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ សង្ខារស-
 មុទយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិយេសិ-
 តញោ សង្ខារនិរោធំ អជាទតា អបស្សតា យថាក្ខតំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ធិមានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវ
 ជាតិកាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិន
 ទាន់ឃើញនូវភពកាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិន
 ទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវទុបាទានកាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវតណ្ហាកាមពិតទេ . . . ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវវេទនាកាម
 ពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់
 ឃើញនូវផស្សៈកាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិន
 ទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវអាយតនៈ ៦ កាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវនាមរូបកាមពិត
 ទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញ
 នូវវិញ្ញាណកាមពិតទេ . . . ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់
 ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយកាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសា-
 ស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយកាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់
 ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារកាមពិតទេ គប្បី
 ស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារកាមពិត
 បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសេចក្តីលេត់សង្ខារកាមពិតទេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អន្តរបេយ្យលោ សិក្ខាទិករណីយតា

សង្ខារនិរោធិ យថាក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិ-
យេសិតញោ សង្ខារនិរោធិតាមិទី បដិបទិ អជាទតា
អបស្សតា យថាក្ខតំ សង្ខារនិរោធិតាមិទិយា បដិ-
បទាយ យថាក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិយេសិ-
តញោតិ ។

(សព្វេសំ ចនុស្សត្ថិកំ កាតត្ថំ សុត្តន្តោ ឯកោ)។

[៣១០] ជរាមរណំ ភិក្ខុវេ អជាទតា អបស្សតា
យថាក្ខតំ ជរាមរណោ យថាក្ខតំ ញ្ញាណាយ សិក្ខា
ករណីយា ។

(ឃី បេយ្យលោ ចនុស្សត្ថិកំ កាតត្ថំ) ។

យោតោ ករណីយោ...នន្ទោ ករណីយោ...ឧស្សោឡ្ហ
ករណីយោ...អប្បជិវាទំ ករណីយោ...អាតប្បី ករណី-
យំ ... វិរិយំ ករណីយំ ... សាតត្ថិ ករណីយំ ... សតិ
ករណីយោ ... សម្បជញ្ញំ ករណីយំ ... អប្បមាទោ
ករណីយោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អន្តរេយយុវាបៈ ករិយាធ្វើនូវការបិណ្ឌដើម

គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសេចក្តីរលត់សង្ខារតាមពិត បុគ្គល
កាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញ នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
រលត់សង្ខារតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងបដិបទជា
ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់សង្ខារតាមពិត ។

(គប្បីធ្វើបច្ច័យនៃបទទាំងអស់ឲ្យប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ សូត្រ ទី ១) ។

(៣១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិន
ទាន់ឃើញ នូវជំពូកនិងមរណៈតាមពិតទេ គប្បីធ្វើការសិក្សា ដើម្បីការដឹង
ក្នុងជំពូកនិងមរណៈតាមពិត ។

(ត្រូវធ្វើនូវការបំប្រុងបច្ច័យឲ្យប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ យ៉ាងនេះ)

គប្បីធ្វើការប្រកបព្យាយាម ... គប្បីធ្វើសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកុសល ...
គប្បីធ្វើសេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមមិនរួញក ...
គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅភិលេស ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមខ្លះ
ខ្លាំង ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមរឿយ ។ ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាបាទ ...
គប្បីធ្វើសេចក្តីដឹងខ្លួន ... គប្បីធ្វើសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

ពិស្ស ឧទ្ទានំ

សត្តា សត្តា ច យោតោ ច

ឆន្ទោ ឧស្សោឡិ បញ្ចមី

អប្បជិវា និយាតប្បិ

វិយំ សាតត្ថ វុត្តតិ

សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច

អប្បមាទេន ទ្វាទសាតិ ។

សុត្តន្ត អន្តរប្បយុណ ឌីដ្ឋិតា ។

បរេ តេ ទ្វាទស ហោន្តិ

សត្តា ទ្ធិតិស សតានិ ច

ចតុសច្ចេន តេ វត្តា

មេយ្យាលា អន្តរម្ហិ យេតិ ។

អន្តរប្បយុលេសុ ឧទ្ទានំ សមត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ចញ្ជីរឿងនៃអន្តរបេយ្យាលៈនោះគឺ

ការស្វែងរកសាស្តា ១ ការសិក្សា ១ ការប្រកបព្យាយាម ១
 សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកុសល ១ សេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ ១ ជា
 ទី ៥ សេចក្តីព្យាយាមមិនរួញក ១ សេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅ
 កិលេស ១ សេចក្តីខ្វះខ្វែង ១ សេចក្តីព្យាយាមរឿយ ៗ ១
 សេចក្តីរត្យក ១ សេចក្តីដឹងខ្លួន ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ ១
 ត្រូវ ១២ ។

ចប់ សូត្រនៃអន្តរបេយ្យាលៈ ។

សូត្រក្រៅពីនេះ មាន ១២ ផង មាន ១៣២ ផង បេយ្យាលៈ
 ណា មានក្នុងចន្លោះ បេយ្យាលៈនោះ ព្រះអង្គសំដែងហើយ
 ដោយសច្ចៈ ៤ ។

ចប់ ចញ្ជីរឿងនៃអន្តរបេយ្យាលៈ ។

អភិសមយវិគ្គោ

[៣០០] ឯវុទ្ធេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា

សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អបាថបិណ្ណិកស្ស អា-

រាមេ ។ អថខោ កកវា បរិត្តំ នឧសិទាយ បិសុ

អាហារេត្វា កិក្ខុ អាមន្តេសំ តំ កី មពាថ កិក្ខុវេ

កតមំ នុ ខោ ពហុតំ យោ ចាយំ មយា បរិត្តា ន-

ឧសិទាយ បិសុ អាហារិតោ អយំ ថ មហាបវ័តិ ។

ឯតនេវ កន្តេ ពហុតំ យនិទំ មហាបវ័ អប្បមត្តកោ

កកវតា បរិត្តា នឧសិទាយ បិសុ អាហារិតោ នេវ

សតមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សំមំ កលំ ឧបេតិ ន

សតសហស្សំមំ កលំ ឧបេតិ មហាបវ័ ឧបនិទាយ

កកវតា បរិត្តា នឧសិទាយ បិសុ អាហារិតាតិ ។

អភិសមយវិត្ត

[៣១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន

ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប

ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់លើកអាចម៍

ដីបន្តិច ដោយចុងព្រះនរខៈ រួចទ្រង់ត្រាស់សួរេញាក់ភិក្ខុទាំងឡាយថា

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដី

បន្តិច ដែលគេថាគេចាប់លើកដោយចុងក្របកនេះ និងមហាប្រិថីនេះ

ភីណាច្រើនជាង ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

មហាប្រិថីច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះអង្គចាប់លើកដោយចុង

ព្រះនរខៈនេះ មានប្រមាណតិរិយាសំ អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះអង្គចាប់

លើកដោយចុងព្រះនរខៈ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថី មិនដល់

នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ

ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៣០២) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស

ទិដ្ឋិសម្មន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតារិយោ ឯតទេវ

តហុតរិ ទុក្ខំ យទិទិ បរិក្ខំណិ បរិយាទិដ្ឋំ អប្ប-

មត្តកំ អវសិដ្ឋំ នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន ស-

ហស្សំមំ កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សំមំ កលំ

ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធិ បរិក្ខំណិ បរិយាទិដ្ឋំ ឧប-

និណយ យទិទិ សត្តក្ខត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ

ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្ម-

ចក្កប្បដិលាកោតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទម្រង់ដូច

បុគ្គលជាអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច

រមែងមានសេចក្តីទុក្ខដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ច្រើនជាង ឯសេចក្តី

ទុក្ខដែលសល់ទៅ សំដៅយកគ្រឹម ៧ អក្ខរកាត មានប្រមាណតិច

ណាស់ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំ-

ណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ

មួយសែនចំណែក ដោយការប្រៀបធៀបនឹងកងទុក្ខអំពីមុន ដែលអស់

ទៅ សាបសូន្យទៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងតមិ

មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ការបានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើន

យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

អភិសមយស័យុត្តរក្ស អភិសមយវិទ្ធោ លោក្ខណ្ឌបមា

(៣១៣) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ កកវា ...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ខោក្ការណី បញ្ញាសយោជនា

អាយាមេន បញ្ញាសយោជនា វិត្តារេន បញ្ញាសយោជ-

នា ឧព្វេនេន បុណ្ណា ឧទកស្ស សមតិវត្តកា កាក-

បេយ្យា តតោ បុរសោ កុសគ្រូន ឧទកំ ឧទ្ធករយ្យ ។

តំ កំ មញ្ញម ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុនំ យំ វា

កុសគ្រូន ឧទកំ ឧត្តតំ យំ វា ខោក្ការណីយា ឧទ-

កត្តំ ។ ឯតទេវ កន្តេ ពហុនំ យទិទំ ខោក្ការណីយា

ឧទកំ អប្បមត្តកំ កុសគ្រូន ឧទកំ ឧត្តតំ ទេវ

សតមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សំ កលំ ឧបេតិ ន

សតសហស្សំ កលំ ឧបេតិ ខោក្ការណីយា ឧទកំ

ឧបនិទាយ កុសគ្រូន ឧទកំ ឧត្តតត្ថំ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវិន្ត ឧបមាដោយស្រះបោកូរណី

(៣១៣) ទ្រង់តង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្រះបោកូរណី មាន

បណ្តោយ ៥០ យោជន៍ ទទឹង ៥០ យោជន៍ ជម្រៅ ៥០ យោជន៍

ពេញដោយទឹកស្ទើរមាត់ប្រាំង ល្មមក្រែកទទឹងក៏បាន មានបុរសម្នាក់ទៅ

ដួសទឹកអំពីស្រះនោះ ដោយចុងស្បូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង

ឡាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលបុរសដួសដោយចុងស្បូវ

នឹងទឹកក្នុងស្រះបោកូរណី តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ទឹកក្នុងស្រះបោកូរណីនេះច្រើនជាង ទឹកដែលបុរសដួសឡើងដោយចុង

ស្បូវ មានប្រមាណតិចណាស់ ទឹកដែលបុរសដួសឡើងដោយចុងស្បូវ

យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងស្រះបោកូរណី មិនដល់នូវចំណែកមួយ

ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិន

ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៣០៤) ឯវេទេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្មន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវនោ ឯតទេវ
 ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទិ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទ្ឋិ អប្បមត្តកំ
 អវសិដ្ឋំ ទេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សំមិ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សំមិ កលំ ឧបេតិ បុរិមំ
 ទុក្ខក្ខន្ធិ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទ្ឋិ ឧបទិដាយ យទិទិ
 សត្តក្កត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ ខោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្មមក្កប្បដិលា-
 កោតិ ។ ទុតិយំ ។

(៣០៥) សាវត្ថយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភកវំ ...
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យត្ថមា មហានទិយោ សិសន្តន្តិ
 សមេន្តិ សេយ្យដីទិ កត្តំ យមុនា អចិវតំ សាគ្គ
 មហំ តតោ បុរិសោ ទ្វេ វំ តិណំ វំ ឧទកកដុសិ-
 តានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ តំ កំ មញ្ញបំ ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ
 ខោ ពហុតវំ យានំ វំ ទ្វេ វំ តិណំ វំ ឧទកកដុសិ-
 តានិ ឧត្តតានិ យំ វំ សម្មេជ្ជឧទកកន្តិ ។ ឯតទេវ កន្ត

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទម្រង់យូរដូច
 បុគ្គល ជាអរិយសារីក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គ្រាសំដីនិរូអរិយសច្ច
 រមែងមានទុក្ខដែលអស់ទៅ សាបសូន្យទៅ ច្រើនជាង ឯទុក្ខដែល
 សល់ទៅ សំដៅយកត្រឹម ៧ អត្តភាព មានប្រមាណតិចណាស់ មិន
 ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
 មួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែក ដោយ
 ការប្រៀបធៀបនឹងកងទុក្ខដែលអស់ទៅ សាបសូន្យទៅឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការគ្រាសំដីនិរមិ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ការ
 បានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[៣១៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង
 ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទេវតាំងនេះ គឺទេវ
 គង្គា យមុនា អបិវតី សរក្ខ មហី តែងហូរមកប្រសព្វរលាយចូល
 សើគ្នា ក្នុងទីណា បុរសម្នាក់ទៅជួសយកតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ អំពី
 ទីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះ ដូច
 ម្តេច តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលបុរសនោះជួស និងទឹកដែលហូរមក
 ប្រសព្វ រលាយចូលគ្នា តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវិគ្គោ មហានិទ្ទេស

ពហុតំ យទិទំ សម្រេដ្ឋឧទកំ អប្បមត្តកានិ ទ្រ
 វា តិណិ វា ឧទកដ្ឋសិកានិ ឧត្តតានិ នេវ សតិមិ
 កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមិ កលំ ឧបេន្តិ ន សត-
 សហស្សិមិ កលំ ឧបេន្តិ សម្រេដ្ឋឧទកំ ឧបនិទាយ
 ទ្រ វា តិណិ វា ឧទកដ្ឋសិកានិ ឧត្តតានិ ។

(៣០៦) ឃីវេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឃីវេ មហត្ថិ-

យោ ធម្មចក្កប្បដិណ្ណោតិ ។ តតិយំ ។

(៣០៧) សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ យត្ថិមា មហានិទ្ទេសោ សំសន្តិ
 សមេន្តិ សេយ្យដិទំ កត្តា យមុនា អចិវតិ សវក្ខ
 មហំ តិ ឧទកំ បវិក្ខុយំ បវិយាណានិ តត្រេយ្យ វិបេត្តា

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ថ ឧបមាដោយស្ម័គ្រំ

ទឹកដែលហូរមកប្រសព្វរលាយចូលគ្នា⁺នេះឯង ច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរ
បីតំណក់ដែលបុរសដួស⁺នេះ មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបី
តំណក់ដែលបុរសដួសនោះ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹក ដែលហូរមក
ប្រសព្វរលាយចូលគ្នា មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិន
ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
មួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
។ បេ ។ ការបាទនូវធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់
សូត្រ ទី ៣ ។

[៣១៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេទាំងនេះ គឺទន្លេគង្គា
យមុនា អបិវត្ថី សរក្ខ មហី តែងហូរមកប្រសព្វរលាយចូលស្មើគ្នា
ក្នុងទីណា ទឹកនោះគប្បីអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ក្នុងទីនោះ រៀវលែង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទ្វេ វា ភីណិ វា ខុទ្ទកកដុសិតានិ ។ ភី ភី មពាជ
 ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា សម្មេជ្ជខុទ្ទកំ
 បរិក្ខំណំ បរិយាទិដ្ឋិ យានិ វា ទ្វេ វា ភីណិ វា ខុទ្ទក-
 ដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ ។ ឯតនេវ កន្ថេ ពហុតរំ សម្មេជ្ជ-
 ខុទ្ទកំ យទិទិ បរិក្ខំណំ បរិយាទិដ្ឋិ អប្បមត្តកានិ
 ទ្វេ វា ភីណិ វា ខុទ្ទកកដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ នេវ ស-
 តមំ កលំ ខុបេន្តំ ន សហស្សំមិ កលំ ខុបេន្តំ ន
 សតសហស្សំមិ កលំ ខុបេន្តំ សម្មេជ្ជខុទ្ទកំ បរិក្ខំ-
 ណំ បរិយាទិដ្ឋិ ខុបនិទាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា ខុទ្ទកកដុ-
 សិតានិ អវសិដ្ឋានិ ។

(៣១៨) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវិ

មហានិយោ ធម្មចក្ខុប្បដិលាកោតិ ។ ចតុត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តែតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលហូរមកប្រសព្វរលាយចូលគ្នា ដែល
 អស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ និងតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលសល់នៅ តើ
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកហូរមកប្រសព្វរលាយ
 ចូលគ្នា ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់
 ដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែល
 សល់នៅ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹក ដែលហូរមកប្រសព្វរលាយចូល
 គ្នា ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយ
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវ
 ចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

(៣១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យ

ដូច ។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៤ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ មហានិព្វកាលំ

[៣១៧] សារត្តិយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភក្កវា ...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាបឋវីយា សត្ត កោ-

លដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញ

ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរិ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិ-

មត្តិយោ កុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តា យា វា មហាបឋវីតិ ។

ឯតនេវ កន្លេ ពហុតរិ យនិទិ មហាបឋវី អប្បមត្តិកា

សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តា នេវ ស-

តមំ កលំ ឧបន្នំ ន សហស្សំមិ កលំ ឧបន្នំ ន

សតសហស្សំមិ កលំ ឧបន្នំ មហាបឋវី ឧបនិទាយ

សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា ឧបនិក្ខិត្តា តិ ។

[៣២០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឯវំ មហាត្តិ-

យោ ធម្មចក្កប្បដិលាភោតិ ។ បញ្ចមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវិញ ភាពនៃការបានធម្មចក្កមានប្រយោជន៍ច្រើន

[៣១៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសលើកយកដុំដី ៧ ដុំ

ប៉ុនផ្លែព្រា អំពីមហាប្រិបតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង

ឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែព្រា ដែលគេ

លើកយកមក និងមហាប្រិបតី តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ

ដ៏ចម្រើន មហាប្រិបតី ច្រើនជាង ឯដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែព្រាដែលគេ

លើកយកមកនោះ មានប្រមាណតិចណាស់ ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែព្រា

ដែលគេចាប់លើកឡើង យកមកប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិបតី មិនដល់

នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ

ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច

។ បេ ។ ការបាននូវធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់

សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

(៣២០) សាវត្ថិយំ វិហាតិ... តត្រ ខោ ភកកា... ។

សេយ្យថាថំ ភិក្ខុវេ មហាបវរិ បរិក្ខុយំ បរិយាណនិ
 កច្ចយ្យ វិបេត្តា សត្ត កោលដ្ឋមត្តិយោ កុឡិកា ។
 តំ កំ មញ្ញាថំ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរិ យំ
 វា មហាបវរិយា បរិក្ខុណំ បរិយាណនិ យា វា សត្ត
 កោលដ្ឋមត្តិយោ កុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ
 កន្ត ពហុតរិ មហាបវរិយា យនិទំ បរិក្ខុណំ បរិយា-
 និទំ អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋមត្តិយោ កុឡិកា
 អវសិដ្ឋា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេន្តំ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តំ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តំ
 មហាបវរិយា បរិក្ខុណំ បរិយាណនិ ឧបនិទាយ សត្ត
 កោលដ្ឋមត្តិយោ កុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។

(៣២២) ឯវេវេ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវិ

មហត្ថិយោ ធម្មតក្កប្បដិលាកោតិ ។ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣២១) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាប្រិថតិ គប្បីអស់ទៅ
 វិនាសទៅ រឿរលែងតែដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែពព្រា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច មហាប្រិថតិ ដែលអស់ទៅ
 វិនាសទៅ នឹងដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែពព្រា ដែលសល់នៅ តើណាច្រើន
 ជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រិថតិដែលអស់ទៅ វិនាស
 ទៅ ច្រើនជាង ឯដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែពព្រា ដែលសល់នៅ មានប្រ-
 មាណតិចណាស់ ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្លែពព្រា ដែលសល់នៅ យកទៅ
 ប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថតិ ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ មិនដល់នូវចំ-
 ណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

(៣២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច
 ។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៦ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ មហត្ថិកាវេ

(៣២៣) សាវត្ថុយំ វិហរតិ .. តត្រ ខោ ភគវំ ...

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្ធោ^(១) ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧទ្ធកយ្យ ។ តំ កី មញ្ញាម
 ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុករំ យានិ វា ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ យំ វា មហាស-
 មុទ្ធា ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ កន្តេ ពហុករំ យទិទិ
 មហាសមុទ្ធា ឧទកំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តិណិ វា
 ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ នេវ សតិមំ កលំ ឧ-
 បេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សតសហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តិ មរោសមុទ្ធា ឧទកំ ឧបទិធាយ ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ ។

(៣២៤) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវិ
 មហត្ថិយោ ធម្មតក្កប្បដិលាកោតិ ។ សត្តមំ ។

---

១ ម មហាសមុទ្ធោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវិត្ត ភាពនៃការបានធម្មចក្កមានប្រយោជន៍ច្រើន

[៣២៣] ទ្រង់គង់ទៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសដួសយកតំណក់ទឹក

ពីរបីតំណក់ពីមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំ-

គាល់ហេតុនោះដូចម្តេច តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរសដួសឡើង

នឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាង ឯតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរស

ដួសឡើង មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរស

ដួសឡើង យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ មិនដល់នូវចំ-

ណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់

ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច

។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់

សូត្រ ទី៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញា

(៣២៥) សាវត្ថុយំ វិហារតិ ... តត្រត ខោ កកវា ...

សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ បរិក្ខុយំ បរិយាទានំ
 កច្ចយ្យ បេបេត្វា ទ្វេ វា ភីណិ វា ឧទកដុសិ-
 តានិ ។ តំ កី មពាដ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុ-
 តំ យំ វា មហាសមុទ្ទោ ឧទកំ បរិក្ខុណំ បរិយា-
 ទិទ្ធិ យានិ វា ទ្វេ វា ភីណិ វា ឧទកដុសិតានិ អវ-
 សិដ្ឋានិ ។ ឯតទេវ កន្តេ ពហុតំ មហាសមុទ្ទោ
 ឧទកំ យទិទិ បរិក្ខុណំ បរិយាទិទ្ធិ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ
 វា ភីណិ វា ឧទកដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ ទេវ ស-
 តមំ កលំ ឧបេន្តំ ន សហស្សំមិ កលំ ឧបេន្តំ ន
 សតសហស្សំមិ កលំ ឧបេន្តំ មហាសមុទ្ទោ ឧទកំ
 បរិក្ខុណំ បរិយាទិទ្ធិ ឧបនិទាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ឧទកដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ ។

(៣២៦) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ
 មហត្ថិយោ ធម្មមក្កប្បដិលាកោតិ ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣២៥] ច្រើនគង់ទៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាសមុទ្រ គប្បីអស់ទៅ
 រឹងស្ងួតទៅ លើកលែងតែតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ទឹកដែលអស់ទៅ
 រឹងស្ងួតទៅអំពីមហាសមុទ្រ នឹងតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ តើ
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់
 ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ច្រើនជាង ឯតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ
 មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ យកទៅ
 ប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ មិនដល់
 នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
 ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច
 ។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៨ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវត្តេ មហាជីវការា

[៣២៧] សាវត្ថុយំ វិហារតំ... តត្រ ខោ កករំ ...

សេយ្យដាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស
 សត្ត សាសបមត្តិយោ វាសាលាសត្តរា ឧបនិក្ខិ-
 បេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ
 ពហុតរំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិយា វាសាលា-
 សត្តរា ឧបនិក្ខិត្តា យោ វា ហិមវា បព្វតរាជតំ ។
 ឯតទេវ កន្ត ពហុតរំ យនិទំ ហិមវា បព្វតរាជ
 អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ វាសាលាសត្តរា
 ឧបនិក្ខិត្តា ធម៌ សតិមំ កលំ ឧបេន្តំ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តំ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តំ
 ហិមវន្តំ បព្វតរាជានំ ឧបនិទាយ សត្ត សាសបមត្តិ-
 យោ វាសាលាសត្តរា ឧបនិក្ខិត្តាតំ ។

[៣២៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវិ មហត្តិយោ
 ធម្មចក្កប្បដិលាភោតំ ។ ធម៌ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវិត្ត ភាពនៃការបានធម្មចក្កមានប្រយោជន៍ច្រើន

(៣២៧) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសារក្តី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសរើសយកថ្មនិងក្រួស ៧
 ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្ពៃ អំពីស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ថ្មនិងក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្ពៃ
 ដែលបុរសរើសយកមក នឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត តើណាច្រើនជាង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេចភ្នំហិមពាន្តច្រើនជាង ឯថ្មនិងក្រួស ៧ ដុំ
 ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្ពៃ ដែលបុរសរើសយកមក មានប្រមាណតិចណាស់ ថ្មនិង
 ក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្ពៃ ដែលបុរសរើសយកមក ទៅប្រៀបធៀប
 នឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិន
 ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ
 ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

(៣២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច
 ។ បេ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

(៣២៧) សាវត្ថុយំ វិហាវតិ ... តត្រ ខោ ភកកា ...

សេយ្យោបិ ភិក្ខុវេ ហិមវា បព្វតវាជា បរិក្ខុយំ
 បរិយាទានំ កច្ចេយ្យ វេបេត្តា សត្ត សាសបមត្តិយោ
 ទាសាណាសត្តវា ។ តី កី មពាប ភិក្ខុវេ កតមិ
 នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា ហិមវតោ បព្វតវាជស្ស
 បរិក្ខុណំ បរិយាទិន្នំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិ-
 យោ ទាសាណាសត្តវា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ កន្លៃ
 ពហុតរំ ហិមវតោ បព្វតវាជស្ស យទិន្នំ បរិក្ខុណំ
 បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ទា-
 សាណាសត្តវា អវសិដ្ឋា នេវ សតិមិ កលំ ឧបេន្និ
 ន សមស្សិមិ កលំ ន ឧបេន្និ ន សតសហស្សិមិ
 កលំ ឧបេន្និ ហិមវតោ បព្វតវាជស្ស បរិក្ខុណំ
 បរិយាទិន្នំ ឧបនិទាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ទាសា-
 ណាសត្តវា អវសិដ្ឋាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(៣២៧) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដល់នូវការ

អស់ទៅ វិនាសទៅ លើកលែងតែថ្មប្រក្រស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្នៃ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះ ថាដូចម្តេច

ស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ នឹងថ្មប្រក្រស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែ

គ្រាប់ស្នៃដែលសល់នៅ តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ ច្រើនជាង ឯថ្មប្រក្រស ៧

ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្នៃដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិចណាស់ ថ្មប្រក្រស ៧

ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់ស្នៃដែលសល់នៅ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងស្តេចភ្នំហិម-

ពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ

រយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់

នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ សំនេរុបព្វតាដ្ឋិបមា

(៣៣០) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្មន្តស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតារិណោ ឯតនេវ
 ពហុតរិ ទុក្ខំ យទិទិ បរិក្ខំណាំ បរិយាទិទ្ឋិ អប្បមត្តកិ
 អវសិដ្ឋិ នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមិ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សិមិ កលំ ឧបេតិ
 បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធិ បរិក្ខំណាំ បរិយាទិទ្ឋិ ឧបទិណាយ យ-
 ទិទិ សត្តក្ខត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ ខោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្មតក្ខុប្បដិលា-
 កោតិ ។ ទសមំ ។

(៣៣១) សាវត្ថិយំ វិហារតិ ... តត្រ ខោ ភកតវា ...
 សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ បុរិសោ សិនេរុស្ស បព្វតរាជស្ស
 សត្ត មុត្តមត្ថិយោ ទាសាណាសត្តរា ឧបទិក្ខិបេយ្យ ។
 តិ កី មពាថ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរិ
 យា វា សត្ត មុត្តមត្ថិយោ ទាសាណាសត្តរា
 ឧបទិក្ខិត្តា យោ វា សិនេរុ បព្វតរាជាតិ ។ ឯត-
 នេវ ភន្តេ ពហុតរិ យទិទិ សិនេរុ បព្វតរាជា

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ត ឧបមាដោយស្តេចភ្នំសីនេរ

(៣៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទម្រង់ដូច
 បុគ្គលជាអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច
 រមែងមានទុក្ខ ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅច្រើនជាង ឯទុក្ខដែលសល់
 នៅ សំដៅយកត្រឹម ៧ អត្តភាព មានប្រមាណតិចណាស់ មិនដល់នូវ
 ចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងធម៌ មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ការ
 បានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

(៣៣១) ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី ... ក្នុងទីនោះឯង
 ព្រះមានព្រះភាគ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសរើសយកថ្ម ឬ
 ក្រូស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែត្រាប់សណ្តែកបាយ អំពីស្តេចភ្នំសីនេរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ថ្មឬក្រូសប៉ុន
 ត្រាប់សណ្តែកបាយ ដែលបុរសរើសមក នឹងស្តេចភ្នំសីនេរ តើណា
 ច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេចភ្នំសីនេរច្រើនជាង ឯថ្ម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវិញ្ញោ

អប្បមត្តិកា សត្ត មុត្តមត្តិយោ មាសាលាសក្ការ
 ឧបទិក្ខត្តា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សំមិ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សំមិ កលំ ឧបេតិ
 សំនេរំ បព្វតរាជានំ ឧបទិណាយ សត្ត មុត្តមត្តិយោ
 មាសាលាសក្ការ ឧបទិក្ខត្តានំ ។

[៣៣២] ឃីវេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកស្ស

ទិដ្ឋិសម្មន្តស្ស មុត្តលស្ស អធិគមំ ឧបទិណាយ អញ្ញា-
 តិក្ខយស្សមណាព្រាហ្មណាបរិព្វាជកានំ អធិគមោ នេវ
 សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សំមិ កលំ ឧបេតិ ន
 សតសហស្សំមិ កលំ ឧបេតិ ។ ឃីវំ មហាធិគមោ
 ខោ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិសម្មន្តោ មុត្តលោ ឃីវំ មហាភិក្ខោ-
 តិ ។ ឯកានុសមំ ។

អភិសមយវិញ្ញោ វសមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បុគ្គល ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលបុរសរើសមក មានប្រមាណ
 តិចណាស់ ឬបុគ្គល ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកបាយ ដែលបុរសរើស
 មក យកទៅប្រៀបធៀបនឹងស្តេចក្នុងសិរីនេរ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
 មួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិន
 ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

(៣៣២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានទបមេយ្យដូច
 ការត្រាស់ជំងឺ របស់សមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ជាអន្សត្តិវិយ ប្រៀប
 ធៀបនឹងការត្រាស់ជំងឺ របស់បុគ្គលជាអរិយសារីក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយ
 ទិដ្ឋិ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែក
 មួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែន
 ចំណែកឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មាន
 ការត្រាស់ជំងឺច្រើន យ៉ាងនេះ មានអភិញ្ញាច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ១១ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ ខុទ្ទកំ

តិស្ស ខុទ្ទកំ

នខសិខា ហោក្ខវណី

សម្ពេជ្ជឧទកា (១) ទ្វេ

ទ្វេ បឋវី ទ្វេ សមុទ្រា

តយោ ធិ បព្វត្របមាតិ ។

អភិសមយសំយុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ខ. ម. សម្ពេជ្ជឧទកេ ២ ទ្វេ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ត ទុក្ខ
បញ្ជីរឿងនៃអភិសមយវិគ្គនោះគឺ

សំដែងអំពីការប្រៀបធៀបដូចលើកអាចម៍ដីឡើងដោយចុង
ក្រចក ដូចទឹកក្នុងស្រះបោករណី ដូចទឹកដែលហូរប្រសព្វ
រលាយចូលគ្នា ២ លើក ទម្រង់ដូចផែនដី ២ លើក ដូចសមុទ្រ
២ លើក ដូចភ្នំ ៣ លើក ។

ចប់ អភិសមយសំយុត្ត ទី ១ ។

សត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តតិយោ ភាគោ

អភិសមយសំយុត្តំ

ពុទ្ធវគ្គោ

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គោ បដិច្ចសមប្បវេទា	៣
ជាតិ	៥
វិញ្ញាណំ	៧
សម្មាបដិបទា	៧
ទុក្ខកន្តសមុទយោ	១១
ទុក្ខកន្តនិពោធា	១៥

អាហារវគ្គោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គោ ទុក្ខកន្តនិពោធា	២៥
អាហារប្បញ្ញា	២៧
ដកមរណា ឡាបជាននំ	៣១

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តតិយភាគ

អភិសមយសំយុត្ត

ពុទ្ធវិគ

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវិគ	បដិច្ចសមុប្បាទ	៣
	ជាតិ	៥
	វិញ្ញាណ	៧
	សម្មាបដិបទា	៩
	ហេតុឱ្យកើតកងទុក្ខ	១១
	កិរិយាលត់កងទុក្ខ	១៥

អាហារវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត	អាហារវគ្គ	កិរិយាលត់កងទុក្ខ	២៥
		ការសាចស្សរកអាហារ	២៧
		កិរិយាមិនដឹងច្បាស់នូវវិជ្ជា និងមរណៈជាដើម	៣១

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយត្តស្ស អាហារវគ្គ	សម្មាទិដ្ឋិប្បញ្ញា	៣៥
	ធម្មកថិកប្បញ្ញា	៣៧
	កតវន្ទបស្កមនំ	៣៧
	ទេកប្បញ្ញា	៤១
	ទុក្ខព្យាករណំ	៤៣
	ទបសម្មទាលកនំ	៤៥
	ទេកប្បញ្ញា	៤៧
	ទុក្ខព្យាករណំ	៤៧
	ពាលបណ្ឌិតនានក្កំ	៥១
	បដិច្ចសមុប្បទោ	៥៣
	សុទិដ្ឋការោ	៥៧

ធម្មតាលវគ្គ

អភិសមយសំយត្តស្ស ទេសតាលវគ្គ	សុខទេកការោ	៦១
	វិរិយការោ	៦៣
	ខយេញ្ញាណំ	៦៥

សង្ឃកថាដ្ឋល្ហប្រាប័មាតិកា

៣១២

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត អាណារវិក្កេ ការសាកសួររកសម្មាទិដ្ឋិ	៣៥
ការសាកសួររកធម្មកថិក	៣៧
អយេលកស្សបច្ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ	៣៨
ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ	៤១
ការព្យាករណ៍នូវសេចក្តីទុក្ខ	៤៣
ការធាននូវឧបសម្បទា	៤៥
ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ	៤៧
ការព្យាករណ៍នូវសេចក្តីទុក្ខ	៤៨
សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃពាលនិងបណ្ឌិត	៥១
បដិពូសមុប្បទា	៥៣
ភាពខែធម៌ដែលព្រះអរិយៈបានឃើញច្បាស់	៥៧

ទសពលវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ភាពនៃសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ	៦១
ភាពនៃសេចក្តីព្យាយាម	៦៣
ខយណាណ	៦៥

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទេសពលវគ្គ យថានិន្ទបវគ្គទេក្ខបមា . . . ៦៧

បរិញ្ញាជកវចនំ ៧១

ភគវន្តបសង្កមនំ ៧៣

ភគវគ្គា វចនំ ៧៥

អាណន្តវចនំ ៧៧

បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ ៨១

កាយវិចីមនាភិសង្ករណំ ៨៧

ភគវន្តបសង្កមនំ ៨៧

បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ ៧១

ជកមរណាទិបជាននំ ៧៣

ជកមរណាទ្យោបវជាននំ ៧៧

ជកមរណាទ្យោបជាននំ ៧៧

កឡានខត្តិយវគ្គ

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គ សង្កតធម្មកថា . . . ១០៣

ភគវន្តបសង្កមនំ ១០៧

សង្កេតចម្លងប្រាថ្នាមាតិកា

៣១៣

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយស័យុត្ត ទសពលវគ្គ ឧបមាដោយទឹកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីតាម	៦៩
ពាក្យនៃបរិព្វាធិក	៧១
ព្រះអាណន្តចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៧៣
ព្រះពុទ្ធដីកនៃព្រះមានព្រះភាគ	៧៥
ពាក្យនៃព្រះអាណន្ត	៧៩
ទ្រង់ពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌	៨១
កិរិយាធ្វើនូវកាយ វចី មនោ សង្ខារ	៨៧
ព្រះទេវវណ្ណចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៩៩
ទ្រង់ពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌	៩១
កិរិយាដឹងច្បាស់នូវធាតុនិងមរណៈជាដើម	៩៣
កិរិយាមិនកំណត់ដឹងនូវធាតុនិងមរណៈជាដើម	៩៧
កិរិយាមិនដឹងច្បាស់នូវធាតុនិងមរណៈជាដើម	៩៩

កឡានខត្តិយវគ្គ

អភិសមយស័យុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ	១០៣
កឡានខត្តិយវគ្គចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	១០៩

មាតិកា

អង្គ

អភិសមយសំយត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គ សាវ័បត្តប្បដ័បបា . . . ១១១

ទប្បទាននិទានាទិករេវ . . ១១៣

ផស្សនិទានាទិវេទនា . . ១១៥

សាគុការទានំ ១១៧

ភិកាមនំ ១១៧

ភគវន្តារោចនំ ១២១

ញាណវត្តកថា ១២៣

ជរាមរណកថា ១២៥

អរិយស្សវកសាមញ្ញា . . ១២៧

អតីតាទិញាណំ ១២៧

ញាណវត្តកថា ១៣១

ជរាមរណប្បថា ១៣៣

ភវទិប្បថា ១៣៥

សង្ខារប្បថា ១៣៧

អវិជ្ជាយ និរោធា ១៤១

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយស័យុត្ត កឡានខត្តិយវិទ្ធិ ទ្រង់សូរបញ្ជាក់ព្រះសារីបុត្ត	១១០
ភពមានទណាទានជាហេតុជាដើម	១១៣
វេទនាមានធិស្សៈជាហេតុជាដើម	១១៥
ទ្រង់ប្រទានសាធុការៈ	១១៧
ព្រះសារីបុត្តហៅភិក្ខុទាំងឡាយ	១១៩
កឡានខត្តិយភិក្ខុប្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ	១២១
ពោលអំពីញាណវត្ថុ	១២៣
ពោលអំពីធិរាជិកមរណៈ	១២៥
ឈ្មោះអរិយសាវ័ក	១២៧
សេចក្តីដឹងក្នុងអតីតកាលជាដើម	១២៩
ពោលអំពីញាណវត្ថុ	១៣១
ការសាកសួររកធិរាជិកមរណៈ	១៣៣
ការសាកសួររកភពជាដើម	១៣៥
ការសាកសួររកសង្ខារ	១៣៩
ការរលត់នៃអវិជ្ជា	១៤១

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយសំយត្តស្ស កណ្ណខត្តិយវគ្គ ទេកកន្ធសមុទេយោ . . . ១៤៣

ទុក្ខនំ ១៤៧

តហបតិវគ្គោ

អភិសមយសំយត្តស្ស តហបតិវគ្គ បញ្ចកយានិ ១៥១

សោភាបត្តិយដ្ឋានិ ១៥៣

អត្តព្យាករណំ ១៥៥

ទេកគង្គិមោ ១៥៧

លោកសមុទេយោ ១៦១

ទេកកន្ធសមុទេយោ ១៦៣

អាទិត្រហ្មចរិយកោ ១៦៥

កតវន្ទបសង្កមនំ ១៦៧

ទេកកន្ធសមុទេយោ ១៦៧

លោកសមុទេយោ ១៧១

ទិដ្ឋិសម្បន្តការោ ១៧៥

ឧត្តរក្រឹត្យ

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយស័យត្ថស្យ ₁₀ ទេវក្រឹត្យ ₁₉ ក ទេវកយបរិម័សនា ₁₉₉	១៧៧
អវិជ្ជាបហានំ	១៨១
បញ្ជាក់សង្ខារទិអភិសង្ខារណបថា ₁ ញ ₉ ₁₂	១៨៣
ទេវកនសមុទេយោ ₁₉₉ ១ ₁	១៨៥
អភិក្កនបមា ₁₉₉ ២ ₁	១៨៧
ទេវកននិរោធា ₁₉₉ ១ ₁	១៨៧
គេលប្បទីបូបមា	១៩១
មហារក្កបមា ₁₉₉ ២ ₁	១៩៣
គរណារក្កបមា ₁ ₁₉₉ ២ ₁	១៩៧
ទេវកនសមុទេយោ ₁₉₉ ១ ₁	១៩៧
បដិច្ចសមុប្បាទគម្ពីរោ ₁ ₁₉₉ ១ ₁	២០១
មហារក្កបមា ₁₉₉ ២ ₁	២០៣
ទុតានំ ₄	២០៥

សង្ឃកថដ្ឋល្បប្រាថមាតិកា

៣១៦

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការពិចារណារករិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ	១៧៧
ការលះបង់អវិជ្ជា	១៧១
ទ្រង់សាកសួររកការភាពតែងចុញភិសង្ខារជាដើម	១៧៣
ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ	១៧៥
ឧបមាដោយគំនរភ្លើង	១៧៧
ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខ	១៧៧
ឧបមាដោយប្រទីបប្រេង	១៧១
ឧបមាដោយឈើធំ	១៧៣
ឧបមាដោយឈើខ្លី	១៧៧
ហេតុនាំឱ្យកើតកងទុក្ខ	១៧៧
ជម្រើររបស់បដិច្ចសមុប្បាទ	២០១
ឧបមាដោយឈើធំ	២០៣
ឧទ្ធាន	២០៥

មហាវគ្គ

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយស័យត្ថស្ស មហាវគ្គ	ចាតុមហាភូតិកភារោ	២០៧
	កាយនិព្វិទា	២០៧
	បដិច្ចសមុប្បទេមនសិការកថា	២១១
	សុខវេទនាទិទប្បជ្ឈនំ	២១៣
	កវឡីកាពហារកថា	២១៥
	ផស្សហារកថា	២១៧
	វិញ្ញាណហារកថា	២១៧
	ចត្តារោ អាហារ	២២១
	រជកចិត្តការក្រម	២២៣
	កវឡីកាពហារោ	២២៥
	ក្នុងតារសាល្លបមា	២២៧
	កតវន្តបរិកក្កនំ	២២៧
	ទុកកន្លិនរោគោ	២៣១
	បុពណ៍ស្នស្នបមា	២៣៣
	អន្តរសម្មសកថា	២៣៥

សង្ឃកថាស្ត្រីប្រាប់មាតិកា

៣១៧

មហាវគ្គ

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ភាពនៃមហាភូតទាំងបួន	២០៧
សេចក្តីនឿយណាយក្នុងកាយ	២០៩
ពោលអំពីការកំណត់ទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌	២១១
ការកើតឡើងនៃសុខវេទនាជាដើម	២១៣
ពោលអំពីករិឡីកាហារ	២១៥
ពោលអំពីធិស្សាហារ	២១៧
ពោលអំពីវិញ្ញាណាហារ	២១៩
អាហារបួនយ៉ាង	២២១
ឧបមាដោយជាន់ជ្រួលកំប្លោងតំនូវ	២២៣
ករិឡីកាហារ	២២៥
ឧបមាដោយផ្ទះមានកំពូលឬសាលា	២២៧
សេចក្តីច្រើនរិះរបស់ព្រះមានព្រះភាគ	២២៩
ការរលត់នៃកងទុក្ខ	២៣១
ឧបមាដោយផ្លូវគ្នាចាស់	២៣៣
និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង	២៣៥

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយសំយត្តស្ស មហាវគ្គ គណ្ណទិវឌ្ឍនំ ២២១

    អាប្តនីយកំសូបមា ២២៣

    គណ្ណទិបដហនំ ២២៤

    អាប្តនីយកំសូបមា ២២៧

    សាវ័ប្បកបសង្កមនំ ២២៧

    ជាតាទិបច្ចា ២២១

    នឡកលាបូបមា ២២៣

    មុសិលាទិភ្នេរោ ២២៤

    ជរាមរណាទិបច្ចា ២២៧

    ជាតាទិបច្ចា ២២១

    យម្មាភិក្ខុកបមា ២២៣

    មហាសមុទ្រាបមា ២២៤

    អាណន្ទបសង្កមនំ ២២៧

    សុសមបច្ចា ២២៧

សង្ឃីកថដ្ឋន្តប្រាថ្នាមាតិកា

៣១៨

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការញ៉ាំងត ល្អា ជាដើមឲ្យចម្រើន	២៤១
ឧបមាដោយផ្តល់ពេញដោយសុភ	២៤៣
ការលះត ល្អា ជាដើម	២៤៥
ឧបមាដោយផ្តល់ពេញដោយសុភ	២៤៧
ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈពូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត	២៤៩
ការសួររកដាតិជាដើម	២៥១
ឧបមាដោយបាច់បបួរ	២៥៣
ព្រះមុនីលត្ថេរជាដើម	២៥៥
ការសួររកដាតិដាច់មរណៈជាដើម	២៥៧
ការសួររកដាតិជាដើម	២៦០
ឧបមាដោយចុះសីលក្លាយ	២៦៣
ឧបមាដោយមហាសមុទ្រ	២៦៥
សុសិមបរិព្វាធិកពូលទៅរកព្រះអាណន្ត	២៦៧
ពាក្យសួររបស់សុសិមភិក្ខុ	២៦៩

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយត្តស្ស មហាវគ្គ ចេតោបរិយញ្ញាណបថា . . . ២៧១

ទិព្វចកញ្ញាណបថា . . . ២៧៣

កតវនិបសន្តិមនំ . . . ២៧៤

រុបុនិច្ចាទិបថា . . . ២៧៧

រុបុទិនិព្វិននំ . . . ២៧៧

ឥទ្ធវិធិបថា . . . ២៨១

ទិព្វចកបថា . . . ២៨៣

ចោរក្កហណ្ណបមា . . . ២៨៤

ទទានំ . . . ២៨៧

សមណាព្រាហ្មណវគ្គោ

អភិសមយសំយត្តស្ស សមណាព្រាហ្មណវគ្គោ ជកមរណាទិអជាននំ ២៨៧

អន្តរបេយ្យលោ

អភិសមយសំយត្តស្ស អន្តរបេយ្យលោ សិក្ខាទិករណីយតា . . ២៧៣

សន្និក្ខេបនៃសម្រាប់មាតិកា

៣១៧

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយស័យុត្ត មហានិក្ខ ការស្ទង់រកចេតោបរិយញ្ញាណ	២៧១
ការស្ទង់រកទិព្វចក្ខុញ្ញាណ	២៧៣
សុសិមភក្កុក្ខលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	២៧៥
ការស្ទង់រករូបមិនទៀងជាដើម	២៧៧
ការស្ទើយណាយក្នុងរូបជាដើម	២៧៩
ការស្ទង់រកនិទ្ធិវិធី	២៨១
ការស្ទង់រកទិព្វចក្ខុ	២៨៣
សេចក្តីឧបមាដោយការចាប់បោរ	២៨៥
ឧទ្ធាន	២៨៧

សមណព្រាហ្មណវគ្គ

អភិសមយស័យុត្ត សមណព្រាហ្មណវគ្គ សេចក្តីមិនដឹងនូវជិវានិធិមរណៈជាដើម	២៨៩
---	-----

អន្តរមេឃ្យលៈ

អភិសមយស័យុត្ត អន្តរមេឃ្យលៈ កិរិយាធ្វើនូវការសិក្សាជាដើម	២៩៣
--	-----

មាតិកា បន្តិច

អភិសមយវគ្គ

មាតិកា

អង្គ

អភិសមយសំយត្តស្ស	អភិសមយវគ្គ	ពេទ្យុណ្ណបមា . . .	២៧៧
		មហានទ្ធិបមា . . .	២៧៧
		មហត្ថិកាវេ . . .	៣០១
		សិទេវបញ្ចករជ្ជបមា . . .	៣០៧
		ទុទ្ទានំ	៣០៧

សន្និកថវង្គលទ្រាបមាតិកា

៣២០

អភិសមយវគ្គ

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត	អភិសមយវគ្គ	ឧបមាដោយស្រះបោកូរណី	. . . . .	២៩៧
		ឧបមាដោយស្នឹងធំ	. . . . .	២៩៩
		ភាពនៃការបានធម្មចក្ខុមានប្រយោជន៍ច្រើន	. . . . .	៣០១
		ឧបមាដោយស្តេចភ្នំសីនេរុ	. . . . .	៣០៧
		ខន្ទាន	. . . . .	៣០៩

វិវត្តវិវត្តបតិ

វិវត្ត ទាហោ	អវិវត្ត ទាហោ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយី
អចលោ	អចលោ	៤ ៤	២
ភគវំបដិសរណា	ភគវំបដិសរណា	៥ ១	១ ០
ផស្ស្យច្ចយា	ផស្ស្យច្ចយា	៧ ៨	៣
តន្តំ	តន្តិ	៨ ៧	១ ៧
ទិស្ស	ទិស្សតិ	„	១ ៨
អកាលកេន	អកាលិកេន	១ ២ ៧	៦
ភវំបុប្ផា	ភវំបុប្ផា	១ ៣ ៥	១
បរិម័សនា	បរិម័សនា	១ ៧ ៧	„
អាហារ	អាហារ	២ ១ ៨	១ ៤
ភវំនិរោធា	ភវំនិរោធា	២ ៥ ៨	៦
តិសមិ	តិសម្បិ	២ ៧ ២	១ ២
ជាត្យិយោ	ជាតិយោ	„	„
បដកេ	បដកេ	២ ៨ ២	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ព្រះពុទ្ធ	ព្រះពុទ្ធ-	៤	៥
នរណា ⁺ ហ្ន	នរណា ⁺ ហ្ន	២៨	១៧
ទីលេត	ទីលេត់	៣៣	១០
ដូចជាកំណាត់សំពត់	ដូចជាបុរសគ្មាន	៦១	..
ដែលគេកាត់ហើយ	កំណាត់សំពត់បិទបាំងកាយ	..	១១
ដូចជាកំណាត់សំពត់	ដូចជាបុរសគ្មាន		
ដែលគេកាត់ហើយ	កំណាត់សំពត់បិទបាំងកាយ	..	១៣
គប្ប	គប្បី	៦៥	៤
ពលវិប-	ពលវិប-	..	៧
០៤៧	១៤៧	លេខទំព័រ	
លូតលាស់	មិនលូតលាស់	១៤៧	២
កំលត់ទៅ	កំលត់ទៅ	..	៦
ប្រហារនោះ	ប្រហារនោះដែរឬ	២២០	១០
ផ្តល	ផ្តល	២៤៧	១
ចាកទោស-	ចាកទោស:	២៧១	៨
...ការលេត់នៃគណ្ណា ...	...ការលេត់នៃគណ្ណា ព្រោះ	២៨១	៦
មួយសែន	សែន	២៧៦	៨

